

**SOCIETATEA MEDICO-NATURALISTĂ
ȘI MUZEUL ISTORICO-NATURAL
DIN IAȘI. 1830-1919.**

**DOCUMENTE, SCRIPTE ȘI AMINTIRI,
CULESE ȘI COMENTATE DE N. A. BOGDAN**

CU 45 PORTRETE ȘI 20 ILUSTRĂȚII.

**S'A SCRIS DIN INIȚIATIVA SUS-CITATEI SOCIETĂȚII ȘI S'A
TIPĂRIT CU CHELTUIALA SA, ÎN „TIPOGRAFIA NAȚIONALĂ”
DIN IAȘI, STRADA ALEXANDRI, No. 11. MCMXIX.**

SCRIERI DE N. A. BOGDAN.

ISTORICE:

- Orașul Iași, Monografie istorică și socială.* Volum în 4°, de 522 pagini, cu 550 ilustrații. Ediția II-a. 1915.
Monografia Universității din Iași. (În colaborare cu *Const. Climescu*, Rectorul Universității). Volum in-folio, de 1049 pagini, cu 55 ilustrații fotografice. 1906.
Regele Carol I și a doua sa Capitală. Relații istorico-politice. Volum în 4°, de 660 pagini, cu 170 ilustrații. București. 1916.
La Roumanie, pays que les Français devraient mieux connaître. Broșură, cu 28 ilustr. 1902. Ediția II, a *Revistei Foreziennne*, din St. Etienne (Franța).
Colecție de Legi, Regulamente, Ordonanțe și Concesii ale Comunei Iași. Volum de 227 pagini. 1899.

LITERARE ȘI ARTISTICE:

- Artă de a vorbi, recita și declama.* Studiu artistic. Broșură. 1899.
Frunze-verzi, poezii și epigrame. Un volum. 1892.
Povești și Anecdote din Popor. Un volum. Ediția II. 1897.
Și Nouă și Vechi. Navele și Amintiri din teatru. Un volum. 1896.
Să ridem! Cronici satirice, Amintiri etc. Broșură. 1902.
Artă. Revistă teatrală și muzicală. 12 Numere. 1883/4.
Diapla pentru viață. Revistă sociologică și literară. 2 vol. 1903/5.

PIESE TEATRALE:

(Originale, Prelucrări și Traduceri).

- Abraam, legendă biblică în versuri, în trei acte.* Broșură, 1892.
Ana-Doamna, (Soția lui Alexandru cel Bun), dramă în cinci acte. 1904.
Berbecii la păscut, comedie în versuri. Broșură. 1902.
Bogdan I., tragedie în versuri. Broșură. Oradia-Mare. 1890.
Canțonele, Cuplete, Scene. Broșură. 1893.
Ciceron, dramă în cinci acte. Broșură. 1892.
Cincisprezece Comedii. Un volum. 1892.
Isvorul lui Dan, operetă. Broșură. 1892.
Pe câmpul de onoare, dramă. Broșură. 1893.
Traian și Dochia, operă lirică, muzica de Ed. Caudella. Broșură. 1892.
Un vlnat primejdios, comedie. Broșură. 1896.
50 piese teatrale traduse din limba franceză. (În diferite reviste și inedite).

IN PREPARAȚIE:

- Orașul Iași.* Monografie istorică și socială, ilustrată. Ediția III, în 3 volume.
Iașul, Capitala tuturor Românilor. Un volum, ilustrat.

Orice corespondență a se adresa Autorului, Iași, Str. Albineț, 4.

Un cuvînt înainte.

După invitarea D-lui Profesor Dr. C. Bacaloglu, Președintele Societății de Medici și Naturaliști din Iași, sprijinit pe votul acelei Societăți din ședința de la 18 Iunie 1916, am primit însărcinarea de a scrie o monografie, în care să se arăte fazele prin care a trecut și stadiul în care se află, dela înființarea sa și pînă astăzi, sus-șiisa Asociație culturală, cea dintîi, și deci cea mai vechie a neamului Românesc.

Pentru înjghebarea unei asemenea lucrări, întru cît marturii și povestitorii trecutului nu se mai află printre cei ce grădesc astăzi, a trebuit să cercetez mai întîi, bine înțeles, arhiva și biblioteca Societății, care conține un număr de opuri și scripte destul de însemnat; am constatat însă, într'un scurt interval că, pentru a reconstitui și descrie momentele creațiunei și fazele prin care a trecut, în curs de aproape nouăzeci de ani, Societatea Medico Istoriei-Naturale după cum fusese numită de la început, materialul găsit numai în arhiva și biblioteca sa, îmi era absolut neldestulător, căci nu toate faptele și întîmplările din răstimpuri au fost înscrise la ră-buș, ca să poată sluji apoi viitorimei. Lipsuri aproape desăvîrșite în scrip-tele pe mulți ani trecuți, cum și chiar o neregulă surprinzătoare în chipul de a fi fost ținute în unele epoce niște atari hîrtii, făcea, dacă nu cu ne-putință, cel puțin destul de grea și de problematică reușita unei însărcinări ca aceea ce o promisem.

Spre a putea îndeplini deci conștiincioz sarcina ce mi s'a dat, a tre-buit să fac cercetări laborioase și în alte multe arhive și biblioteci, publice și particulare, apelînd în acelaș timp și la memoria unor persoane ce și mai pot aminti, fie chiar și prin tradiții, de întîmplări sau fapte ale generațiilor precedente. Și cu toate că m'am strădănit mult spre a aduna și reda tot ce s'ar fi putut utiliza în interesul unei astfel de scrieri, mărturisesc că ea ar fi putut fi mai complectă, și mai interesantă poate, dacă împrejurările prin cari am trecut în cei din urmă trei ani, nu ar fi fost așa de gro-zave, și dacă unele foarte puține, ce-i dreptul, — dintre persoanele la cari am apelat, s'ar fi dat osteneala de a se arăta față cu lucrarea mea, ceva cu mai multă bunăvoință.

Va prezenta dar oare cari lacune opul de față, astăzi; lipsesc poate din el un număr de acte și date importante; pot să se găsească chiar unele e-ronate. A trebuit însă o sforțare puțin obișnuită din parte-mi, și o bună-voință excesivă din acea a Președintelui și a unor Membri ai Comitetului și Societății, ca, cu toate greutățile materiale, tehnice și morale ale vremii de față, cu sacrificii chiar, să se reușească a se scoate la lumind un ase-menea op, care, consemnînd astăzi ceea ce mîni poate să nu se mai cunoască sau să nu se mai găsească, va contribui cel puțin întru a face indestruc-tibile multe acte, cunosținși și pilde îndîlătoare ale trecutului, cum rar în vremea de față mai pot găsi păreche.

Izvoare bibliografice :

- Albina Românească.* Foaie săptămânală. Iași. 1834—44.
- Analele Parlamentare ale Moldovei*, pe 1844. București, 1895.
- Anuarul Ministerului Cultelor și Instrucțiunii publice* pe 1863 și 1873.
- Arhiva Albinei pentru Archeologia Română.* Trimestrială.—1844.
- Angelescu, Dr. N. I.* Acte și Documente din trecutul Farmaciei în Țările Românești. București, 1904.
- Bibliothèque Universelle.* Revistă. Geneva. 1849.
- Bogdan, N. A.* Orașul Iași. Monografie. Ediția II. Iași. 1915
- Borcea, I.* Prima Societate Științifică din România. Iași, 1911.
- Buchner's chemische Anallen.* 1839. (Analise de ape minerale din Moldova).
- Buletin, Foaie Oficială a Moldovei* pe 1834.
- Buletinul Societății de Medici și Naturaliști din Iași.* Foaie lunară, 1837—1916.
- Bușă, Dr. Maior.* In Revista Sanitară Militară pe 1902. București.
- Czihak, Dr. I. Ch. S. von.* Bericht über die Fortschritte der Civilisation in dem Fürstenthum Moldau. Freiburg, 1838.
- Czihak, Dr. I.* Manual de Istorie Naturală, cu 20 tabele litografice. Iași. 1837.
- Dela de a se statornici în acest Prințipat o Soțietă literală.* In Arhiva Statului din Iași. 1832—33.
- Demetriade, Prof. Dr. Gh.* Clinica dermatologică din Iași. 1909—1918. Iași.
- Edel, Julius.* Bemerkungen über der Vegetation der Moldau. Geneva. 1849.
- Estract de socotelele cuprinse în cartea cea mare a Soțietății Științifice, Istorie-Naturale și Medicină în Moldova.* Iași. 1833—1843.
- Fătu, Dr. An.* Incercările pentru dezvoltarea Științelor Naturale în România. București. 1872.
- Flora Moldavica.* Auctore I. Szabo Pharmacopola. Anno 1841. (Manuscris, și în românește).
- Flora.* Revistă botanică. Regensburg. 1863.
- Foaia Soțietății de Medici și Naturaliști din Prințipatul Moldovei.* Revistă lunară. Iași. 1851/2.
- Guebhardt, C.* Tentamen Florae Moldavica. Geneva. 1849.
- Hurmuzachi, Ead.* Documente privitoare la Istoria Românilor. Dif. vol. București. 1887...
- Invățătura pentru ferirea și doftoria boalelor ale vietelor celor cu coarne.* Buda 1816.
- Iorga, N.* Revistă Istorică. Iași. 1918.
- Konya, Dr. S.* Cercetări și analize chimice asupra apelor minerale de la Slănic. Iași. 1881.
- Konya, Dr. S.* Băile de la Slănic. Două Conferințe. Iași. 1887.
- Kiriakopolos, Dr. N.* Douăsprezece învățători folositoare pentru femeile îngreunate. Iași, 1827.
- Lupta pentru viață.* Revistă lunară. Iași. 1903—5.
- Manualul Administrativ al Moldovei* Iași. 1856.
- Meyer, I. N. de Du Progrès dans les Principautés de Valachie et de Moldavie.* Paris. 1835.
- Povățuitorul Sănătății și al Economiei* pentru poporul Românesc. Foaie lunară. Iași. 1844.
- Propășirea* Foaie Științifică și Literară. Iași. 844.
- Revue de Roumanie.* Mensuelle. București. 1910.
- Revista Științifică.* București. 1872.
- Scurtu, Aurel.* Almanacul Hygiei. București, 1905.
- St.-Petersburgische Zeitung.* Jurnal din Petersburg. 1833.
- Simionescu, I.* Evoluția Culturei Științifice în România. Discurs de recepție la Academia Română. București. 1913.
- Sturdza, Vornic C. de.* Rélation de la Société de Médecine. Iassy. 1836.
- Sutzu, Prinț N.* Notiții Statistice asupra Moldaviei. Traducere de Teodor Codrescu. Iași. 1852.
- Vicol, Dr. N.* Ajutorul dat răniților în timp de război. București. 1907.
- Wolf, Dr. Andreas.* Beiträge zu einer Statistisch-historischen Beschreibung der Fürstenthums Moldau. 2 vol. Sibiu. 1805.
- Xenopol, A. D.* Istoria Românilor. Vol. VI. Iași.
- Zotta, Dr. M.* Disertatio de Colica Saturnina. Viennae, 1826.

Dr. Mihail Zotta,

Dr. I. Czihak,

Principalii fondatori ai Societății de Medici și Naturaliști și ai Muzeului Istórico-Natural.

Dr. Ioan Lochmann.
Medic în Iași, în anii 1760 – 1735

Marele Logofăt Alexandru Ghica,
Membru fondator din 1830.
Președinte Societății în 1914 – 52.

Societatea Medico-Naturalistă

DIN IAȘI

* 1830 – 1919 *

CAPITOLUL I.

Epoca de formațiune a Societăței și Muzeului seu.

Inceputul artelor și al științelor în Moldova.

Încercînd scrutările noastre în întreg trecutul principatului Moldovei, de cînd mai dăinuiesc documente sau inscripții cari să mărturisească felul așezărei și al dezvoltărei vieței publice de aici, față cu civilizația urmată în țările înconjurătoare, și mai ales în cele apusene, puține lucruri putem afla în privința existenței și întrebuințării artelor în genere și a științelor naturale ori practice, cari, pretutindenea au rîdicat pe om și pe popoare la nivelul pentru care ele, negreșit, își au rostul și la țînta pentru care se manifestă și tind societatea și națiunile în genere.

Ca arte și meșteșuguri propriu zise și ca științe, altele de cît acele ce fac pe om să trăiască numai ca simplu animal consumator și reproducător al speciei, nu întîlnim în țara aceasta, pînă prin veacul al XVIII-lea, decît doar noțiuni de arhitectură, de țesătură, de confecționare a obiectelor gospodărești, de cultivare rudimentară a pămîntului și a celor trebuitoare hranei și transportu-

lui. Viața quassi-patriarhală în Moldova, în primele epoce dela înființarea ei ca stat, se mărginește doar în lucrarea utensilelor casnice și agricole, a armelor primitive pentru apărarea împotriva năvălirilor dușmane și în clădirea locuințelor ori confecționarea obiectelor pentru uz propriu, sau pentru cultul creștinesc.

Literatura, studiul dreptului, artele frumoase, ca sculptura, pictura, muzica, teatrul, științele, ca fizica, chimia, medicina, naturalistica, matematicile, astronomia etc., erau lucruri de cari documentele ajunse pînă la noi aproape nici pomenesc, și, cînd ele, prin nevoi absolute, se manifestă întru cîtva în unele epoce mai depărtate, sunt produse de oameni străini, veniți de aiurea, fără să se pomenească ceva de numele băștinașilor.

În special, în cazul căre ne interesează acum, de medicină, pînă prin epoca lui Ștefan-cel-Mare, veacul al XV-lea, nu se citează decît că, acest Domnitor vestit al țarei avuse pentru uzul seu personal un *vraciu*, sau medic, adus din Venetia, care și aducea medicamentele tot de acolo și ardea cu fierul roș ranele ce Ștefan le căpătase în diferite lăpte sau răsboaie, în cursul lungii sale cariere de stăpînitor al Moldovei; apoi că un alt Domnitor, Vasile Lupu, avu de asemenea un medic, pe Doctorul *Cohn* sau *Cohen*, un evreu venit de aiurea de sigur.

Se pomenește în unele documente că Petru Rareș-Vodă, fiu natural a lui

Ștefan-țel-Mare, ar fi studiat medicina în străinătate și ar fi obținut chiar diploma de Doctor.

În genere lecuirea de boli a mulțimei se practica în Moldova după uzul popoarelor primitive, despre cari tradițiile și documentele din alte locuri ne dau unele noțiuni, prin vrăjitori, descântători, babe sau lecuitori empirici, fără nici o urmă de pregătire rațională sau științifică, cu toate că, în unele țări cu civilizații vechi, medicina era ridicată de mult la rangul de știință pozitivă și transmisă posterității prin anumite școli și opuri, bazate pe practica a numeroase generații și veacuri trecute.

Abia prin veacul al XVIII-lea apar la noi unii vraci sau medici mai apti, în genere cam tot pe lângă curțile Domnești, fără să se știe bine nici însușirile de merit, nici titlurile ce puteau avea acești *doftori*, de cari găsim făcându-se din când în când mențiune, de pe la jumătatea veacului citat încoace.

Deși pe la 1757 găsim înființându-se în Iași spitalul Sf. Spiridon, care dăinuște încă pînă în zilele noastre, totuși abia de pe la 1760 încep a se cita nume proprii de *doftori* și *spîțeri*; un *Lochman*, de origine sas din Transilvania, al cărui nume și succesiune trăiește și astăzi, se găsește avînd spîterea sa, cu privilegii încă, în Iași; un *Fotachi*, „doftor al Curței Gospod“, capătă învoire domnească de a-și clădi o spîterie de piatră, chiar lângă poarta Curței. De acesta, hrisovul lui Grigore Ghica-Vodă (decapitulat), zice că „s'a aflat din copilăria sa neconținut slujind cu credință și cunoscute slujbe, ce-i și acum (1776) nelipsit.“ Ar rezultă însă din aceste zise ale hrisovului (publicat în revista *Lupta pentru viață*, II, p. 58), întâiu, că Fotachi a stat viața întreagă pe lângă casa Domnitorului, fără a se ști cum, cînd și unde a studiat și obținut titlul seu, de Doctor în medicină, și al doilea, că el acumula în acelaș timp și titlul sau capacitatea de *spîter* (farmacist).

Vor fi fost, negreșit, mai mulți, poate și mai vechi ca Fotachi, în Iași și î

țară, nu mai rămîne vorbă; căci la 1778, prin Ianuar chiar, se vede cum urmașul lui Ghica, Constantin Moruz-Vodă, întemeiază un *doftor* și o *spîterie de obștie*, adică pentru căutarea tuturor locuitorilor, pe baza unui hrisov dela predecesorul seu în Domnie, instituindu-i și el anumite privilegii, leafă, etc. La 1785, Alexandru I. Mavrocordat-Vodă vorbește de plata *Doftorilor țarei*, a *Gherahilor* (chirurgilor), a *Moașelor* și a *Spîterilor*; Mihail C. Suțu-Vodă, la 1793, concede înființarea unei a treia spîterii obștești în Iași, —după care, la doi ani în urmă numai, Alex. Calimah-Vodă dă lui *Alexandru Vernier* dreptul de a mai deschide o *spîterie* și o *crîsmă* alăturată, cu diferite scutiri și privilegii.

Cel dintăi medic însă, care, credem, a avut calitatea și diploma sa meritată, pe bază de studii sistematice, se pare a fi fost sasu *Andreas Wolf*, venit din Transilvania, de unde probabil avusese și prilejul de a învăța ceva romînește, și care va fi fost adus în Moldova înainte de începutul veacului XIX, de Mitropolitul Iacob Stamati, originar și el de prin Ardeal, cărui îi servi ca medic personal. Acest Doctor Wolf se făcu apoi cunoscut prin publicarea unei însemnate scrieri, în limba germană, asupra stărei politice, geografice și statistice a țarei noastre, în două mari volume,—scriere intitulată: *Beiträge zu einer statistisch-historischen Beschreibung des Fürstenthums Moldau*, volume tipărite în Sibiu. în 1805.

În acest op, D-rul Wolf ne dă o curioasă idee despre felul cum se practică medicina în Iași, în timpul cînd el veni aici, de cătră așa-zișii *doftori*, ce se aflau pe atunci acolo.

Un copil ca de vre-o 6 ani a lui Constantin Moruz-Vodă, ce domnea pe la 1780, îmbolnăvindu-se de niște friguri rale, fu îngrijit de Doctorul Curței, un grec sau italian, numit *Trstabusa*, pînă ce acesta, văzî că boala amenința viața micului Beizadea; atunci abia, ca să-și apere pielea, neștiind cum să iasă din încurcătură, se prefăcu și el bolnav și ceru să se acheme în grabă un alt

doctor din țirg. Fu adus la Curte un grec, *Kosta*, care și el practica pe atunci în Iași, și care, deodată, promise să îndrepte numai decît pe micul bolnav. Precum însă boala continuă tot mai spre reu, Moruz-Vodă să văzu nevoit a recurge și la medicul Mitropolitului, D-rul Wolf, care, chemat la Curte în mijlocul nopții, găsi pe bolnav aproape în agonie. D-rul Kosta, care credea însă că Prințisorul bolnav va scăpa cu viață, începî să ție, drept consult, următorul discurs *latinesc* D-rului Wolf :

— *A multissimo tempore infirmus iste Principinus a febre botutus est, intelligitisne ? Sunt duos menses. Ego non scio, quod alter medicus facutus, ille etiam infirmus est, intelligitisne ? Si ille hic esset poteret dire, quomodo morbus accedit, et quomodo morbus progredit et quid facutus est cum medicamentis intelligitisne ?*

Ego tantum scio, quod audiui ex foeminis, quae hic sunt apud Principinum, — intelligitisne ? Principinus habuit febrem, intelligitisne ? et ab isto febre botutus est cum multissima ardore, sitis magnus, intelligitisne ? Nihil comedit.

Vesperis calor semper multissimus erat, sed mane non tanto multus erat, intelligitisne ? Facuta febris putrida, crisis non potebat fare, intelligitisne ? Crisis non facuta, nec per sudorem, nec per urinam, intelligitisne ? Materia seccans faccuil metastasiu in fauces, in laringe et pharynge, intelligitisne ? et non potest deglutere.

Ego hodie ordinavi duos clysteres, multissimi facces egrediverunt et puterunt horribilissime, intelligitisne ? Etiam in jeximus per nares decoctum Ordei cum melle rosato, et spalacimus etiam nos et palatum et linguam, intelligitisne ? et venae sublinguales etiam umflatae sunt, et glandulae sub cute, et non potest deglutere, intelligitisne ? Venulus est ad magnissimum periculum, quid debemus fare ? Ego etiam duo vesicatoria posui in pedes, intelligitisne ? si istae non agere poterunt et non attrahunt urinam extra ille morietur...

Mai de căpetenie în tot acest strașnic discurs era, negreșit, acel *intelligitisne*, pe care D-rul Kosta îl repetă neconținut, și în diferite limbi pe cari le cunoștea, cînd romînește : *înțalezi ?*, cînd grecește, cînd turcește. Iar colegii ce-i mai avea acest practician în Iași, continuă Dr.

Wolf, nu erau cu mult mai pricepuți decît dinsul.

Dacă Domnitorii, Mitropoliții, boerii sau țirgoveții avuți, puteau să se bucure în acele vremuri de îngrijirile unor atari medici și ale spițerilor privilegiați de cari vorbim, cu toată instituirea chiar a unor doctori și spițerii *de obștie*, obștia propriu zisă însă, mai ales în vremurile de grozave epidemii, ce se țineau lanț aproape în țară în acele epoce, era redusă tot la concursul aproape iluzoriu al babelor și bărbierilor, cari mănuiau fără nici o sinchiseală drogurile ce se vindeau pe atunci în toate băcăliile și crîșmele, ca *turta lupului, chicalazuri, sânge de nouă-frăți, salcea sau piatra vînată*, avînd și drept orice instrumente chirurgicale doar foarfeca, cleștele pentru scos dinții și lanțeta.

Cît pentru medicina veterinară, nici urmă de specialiști nu se găsește ; abia prin 1816, ca curiositate, vedem că se publică în limba românească la Buda, o broșură anonimă, intitulată *Invățătura pentru ferirea boalelor ale vitelor cu coarne*.

*

Lucrurile încep a se mai îmbunătăți cu începutul veacului al XIX-lea.

Lumina prin instituirea câtorva școli începătoare, pătrunzînd tot mai mult pe pămîntul Moldovei, mulțamită și începutului unei imigrări de oameni culți în urma marilor războaie din acel timp, și mai ales a împrăștierei armatelor lui Napoleon din Rusia, țara noastră începe a se bucura de cunoștințele a mai multor specialiști în diferite ramuri.

Pe la 1810—12, starea Spitalului ieșan era încă destul de precară, — ne-o spune Ambasadorul englez Thomas Thornton, ce trecu pe la noi, — căci, zice el, „mișeria cea mai adîncă nu poate îndemna pe bolnavi să încerce de a fi primiți în spital, unde instituția nu promite nici o reușită avantajoasă.“ Cîrmuirea de atunci însă se vede că începuse a face efortări laudabile pentru îngrijirea sănătății publice, căci, dintr'un Budget al „Casei Doftorilor“, ce fînța deja prin 1813, sub Scarlat Calimah-Vodă, vedem afectînduse 2 ces-

tui scop 27,000 lei vechi din răsuri și alte sumi din cutia milelor, ca venituri acestei case, iar la cheltueli: 40,000 lei pentru plata a doi Doftori aleși, Plusque și Rola, (anual 9.800 lei și 15 scutelnici), 7,400 lei pentru trei Doftori cu Gherahi, Smelt, Lorenz... căror li se făgăduiește și pensie peste 20 de ani; 3,000 lei, 15 scutelnici și chiria casei unui *Gherah ascuțit* (?); două *Moașe* cu câte 1,800 lei chiria casei, etc.

Acest personal medical are și un Regulament: „Vor fi datori a alerga cu sîrguință la trebuințele și chemările nu numai a boerilor, dar și la saraci și ticăloși, încît în orișicare ceas de noapte ori de zi vor fi chemați, să nu îndrăznească a prelungi mergerea pe a doua zi... Arhiatrosul și boerii Epitropi vor cerceta cu deamănuntu doftoriile spițeriei...” etc.

Ca întâie lucrare medicală tipărită în Iași, găsim o broșură a D-rului N. Kiriacopulo, intitulată: *Douăsprezece învățăături folositoare pentru femeile îngreunate, etc.*, și apărută în 1827.

Constituirea celei dintîi Societăți științifice „Cercul Ieșan de cetire medicinală”.

Încetul cu încetul, pînă pe la 1830, se adunară în Iași un număr simțitor de Medici, Farmaciști, Chimисти, Botaniști, cîtiva Ingineri, Agronomi, Arhitecți etc. Toți acești oameni, posesori ai unor educații și instrucții mai îngrijite decît a celor ce se găseau în țară dinaintea lor, începură, făcîndu-și meseriile lor de altmîntrelea, a răspîndi între localnici cunoștințele lor mai înaintate, prin vorbe și diferite întreprinderi ocazionale. În situația aceasta, ei căutară, cum e și firește, să-și întreție, să continue și să îmbogățească cunoștințele ce posedau, după cum lucrul se practică în lumea cultă.

Cel mai firesc mijloc pentru atîngerea acestui scop, fu desigur, mai întai cetirea publicațiilor științifice, literare și economice străine, periodicelor mai ales, de specialitatea fiecăror.

Precum în Moldova nu se aflau pe a-

tunci nici librării speciale, nici poștă regulată cu străinătatea, care să poată aduce fiecăruia, într'un timp dat, cărțile sau periodicele ce apăreau succesiv în diferite centre mari europene, asemenea lucruri se puteau căpăta numai prin osebite prilejuri, cînd veneau în țară diligențe ori harabale cu mărfuri sau călători întîmplători mai de samă.

Față cu atare împrejurări, un număr de medici, farmaciști și naturaliști, unii străini, alții moldoveni, cum și cîtiva boeri locali, înțelegînd interesul tuturor, se hotărîră să alcătuiască un cerc, a cărui părtași sau membri să contribuie cu anumite sume, cu cari să se poată abona la mai multe publicații periodice din străinătate, cari, apoi, să poată fi cetite în comun, sau lăsîndu-se exemplare, cîte un timp, la dispoziția fiecărui din ei; și în acest scop, pe la începutul anului 1830, se constituî, printr'un act scris, sub titlul de *Cercul Ieșan de cetire medicinală*, o asociație cu scop cultural,—cea întai Societate literară-științifică din țările romînești.

Actul de constituire, în vederea mai multor membri streini ce participau, fu scris în limba germană, cu data de 11 Ianuar 1830, purtînd titlul de: „*Iasyer medicinische Lesevereine*”.

Sunt subscriși în el 21 de aderenți, cari se oblig a plăti fiecare câte *trei ruble de argint* pe trimestru, cu care sumă să se poată abona 11 deosebite reviste germane și 1 franceză.

Cei iscăliți în listă sunt: Dr. St. Sylvansky, Römhiler, Dr. jur. Anton Winkler, Alexandru Ghyka, Dr. Joseph Viola, Iohan Krauss, Aga Nicolai Ghyka, Iohan Lochmann, Ferdinand Kloss, Iohan Pădure (romîn), Anton Abrahamfi, Iohan Vasilio (romîn), Pastor Roth, Dr. I. Czihak, Dr. M. Zotta, Jumette (?), Dr. Kiriacopulos, Dr. Eustațiu Rolla, Dr. Huber, Dr. Certz și Gh. Asaki.

Publicațiunile periodice ce s'au abonat atunci, pe anul 1830, fură următoarele:

1. *Hufeland's Journal für pract. Heilkunde.*

2. *Salzburger medic. chirurg. Zeitung.*

3. *Repertorium der gesamten deutschen med. chir. Journalistik*, von Dr. Kleinert.

4. *La Clinique*, à Paris.

5. *Magazin für Pharmacie und die dahin einschlagenden Wissenschaften*, von Dr. Geiger.

6. *Musarion oder Zeitschrift für die elegante Welt*.

7. *Neues Bildwerk oder Karlsruher Unterhaltungsblatt*.

8. *Das Ausland*, ein monatliche in München.

9. *Landwirthschaftliche Zeitung*, Jahrgang 1830, oder *der Landwirth und Hauswirth etc.*, herausgegeben von G. G. Schnee, 12 Hefte.

10. *Magazin der ausländische Litteratur der gesamten Heilkunde und Arbeiten des ärztlichen Vereins* zu Hamburg. Herausgegeben von Dr. Guson Iulius, Jahrgang 1830.

11. *Heidelberger Klinische Annalen*.

12. *Rust-Magazin der gesamten Heilkunde*. Jahrgang 1830.

Prin actul de constituire al Cercului se prevăzu că, acei membri cari n'ar putea veni regulat să cetească publicațiunile împreună, să le poată lua și acasă, dar să nu le fie mai mult de opt zile.

Localul Cercului fu oferit gratuit de D-rul Czihak, în casa sa, situată în dosul Spitalului Sf. Spiridon, în ungherul dintre actualele strade Vasile Conta și Muzelor.

Cînd întâiul an de funcționare al Cercului trecu, la 29 Noembrie 1830 urmă o nouă alcătuire, prin care se mai adause ori se retrase cîteva din persoanele înscrise pe lista dintîi; de asemenea se modifica în parte și lista periodicelor ce urma să se aboneze pentru anii 1831—32. Aceasta a doua listă e astfel scrisă de 23 nume, cari se obligă a plăti cîte 4 ducați (galbeni) pe tot anul, în două vadele.

Subscriitorii sunt: Dr. Eustațiu Rolla, Dr. Jumette (?), Alexandru Ghyka, Dr. M. Zotta, Huber, Colonel Lascar Bogdan, Dr. I. Viola, Dr. Wichmann, Iohan Pădure, Dr. Georg Meltz, Ioh.

Binder, Dr. Samurcassi, Dr. Kornhofer, Dr. Illasciuc (romîn bucovinean), Iohan Krauss, Dr. Med. Czihak, Anton Abrahamfi, Dr. Ant. Winkler, Ioh. Vasilio, Nicolai Ghyka, Hyppo Wolanski, Dr. Theodori și G. Asaki.

Gazetele abonate din nou pe a doua listă, sunt următoarele:

1) *Hufeland's Journal für pract. Heilkunde* 1831.

2) *Salzburger medic. chirurg. Zeitung*. 1831.

3) *Repertorium der gesamten deutschen med. chir. Journalistik*, von Dr. Kleinert. 1831.

4) *Magazin für Pharmacie und die dahin einschlagenden Wissenschaften*, von Dr. Seiger. 1831.

5) *Pharmaceutischer Central-Blatt*. 1831.

6) *Magazin für die gesamte Heilkunde*. von Rust. 1831.

7) *Heidelberger Klinische Annalen*, 1831.

8) *Bibliothek der deutschen Medizin und Chirurgie*, 1828—1831.

9) *Das Ausland*, eine politische Zeitschrift. 1831.

10) *Zeitung für die elegante Welt*. 1831. (Jurnal de modă).

11) *Karlsruhe Unterhaltungsblatt* 1824 et 1831.

12) *Landwirthschaftliche Zeitung*, 1831.

Lista aceasta a doua este scrisă în întregime și semnată de: Dr. Med. I. Ch. S. v. Czihak, Secretar des medicin. Lesevereine in Jassy.

*

Cetirea în comun a gazetelor abonate dădă loc, negreșit, diferitelor convorbiri științifice de interes public și asemenea desbateri eră firesc să aibă de urmă constituirea unei societăți, pe baze mai serioase și cu anumite dispozițiuni reglementate.

Crearea Societății Doctorescă „Moldo-Romanică”.

Două din persoanele subscrise la Cerc, D-rul Mihail Zota, Protomedicul capitalei Iași, romîn bucovinean, și D-rul Iacob de Czihak, bavarez, Medicul-Şef al miliției moldovene, venit în Iași pe la 1825, ambii posedînd o cultură superioară în breasla lor, pentru acea epocă, animați de cele mai bune

intențiuni pentru propășirea științelor și binele public, luară, cei dintâi, inițiativa fundării unei societăți științifice și literare. Ei dresară un proiect de statute, la cari își adause ca colaboratori și pe D-rii Basile Bürger, Ion Ilasciuc, Kristodulos, Certz, I. Viola și Sakelari, și împreună toți adresară o cerere, în limba franceză, către Generalul Mirkowitz, Vice președintele Guvernului Rusesc pentru Moldova, la 27 Decembre 1832, stăruind a se aproba fundarea unei *Societăți „literare”, a Medicilor și Naturaliștilor*, pe baza statutelor ce le anexară la proiect.

Atît titlul ce se conveni a se da noiei instituții : *Societatea Doftoricească Moldo-Romanikă*, cît și multe din dispozițiile statutare, sunt interesante, iar redactarea lor mai întai în franțuzește, și nu în nemțește, dovedește că la așa lucrare au luat parte și cîțiva din boerii locali ce nu știau bine limba germană, dintre cari se însemna mai ales Marele Vistier Mihail Sturza, viitorul Domn al Moldovei.

Iată textul acestui proiect de statute, așa cum îl aflăm în actele Societății și în Arhiva Statului locală, după o traducere contemporană :

Arătare pentru așezarea unei SOCIETĂȚI DOFTORICEASCA MOLDO-ROMANIKĂ, întovărășită de o însemnare gheeneralnică de temeiurile ei, proiectarisite de doftorii Zotta și Cihak, doftori în medetînă și herurgie.

I.

Scopul cel de căpitenie al Soțietăței.

A), de a îmbunătăți sistima doftoricească în prințipaturi prin organizarea unui așezămint medico-hirurgicesc și obstetric și prin un reglament de a micșura și a împrăști katalhrisurile așa adese în această țară, atît în medetînă cît și în spițerie.

B), de a urma mersul și înaintarea științelor medicale și a contribuiari cît se poate :

1°. așezînd comunicație între doftorii țarei prin cumpărare cărților și înscrișurilor periodicești asupra literaturii străine, doftorii și istorii naturalnice.

2). Prin adunarea literală a mădulărilor societății cari se vor comunicari împreună în pricine grele de boală, cari vor fi che-

mați a tratarisi și tot ce va fi vrednic de însemnat în istoria naturalnică.

3). Prin publicație în țară străină de broșuri atingătoare de observațiile interesante cari vor fi făcute asupra doftoriilor și a istoriei naturali a două prințipaturi.

4). Prin relație cu soțietățile știutoare din străinătate.

II.

Organisirea din lăuntru a Soțietăței.

A), dispoziție gheeneralnică :

1). Toți doftorii practicanți primiți de această soțietă sunt mădularele adivarate.

2). Se va face alegere unui Prezident cu diorie a căruia slujbă nu va ține decît un an.

3). Se va alege asemenea un Viș-President. În slujbă care nu va ține iarăș de cît un an.

4). Soțietatea va numi un secretari veșnic.

5). Soțietatea se va alcătui :

a). De mădulare efective (adevarate).

b). De mădulare extraordinare.

c). De mădulare cu leafă (honoraire).

d). De mădulare corespunzătoare.

6). Mădularele adevărate se vor adună de două ori pe lună la două zile hotărîte, într'un loc hotărît și mădularele extra-ordinare și cu leafă vor avea dreptate a fi față la seanție.

7). O adunare gheeneralnică va fi odată pe lună, acolo va înfăoșă toate lucrările și tratarisirile unui an, în ea se va face desertăție, va așeza cu pompă (solenellement) pi noile mădulare primite și într'o seanță extraordinare va regularisi (socoteala cheltuelii) soțietății pentru seanța gheeneralnică, se va alege ziua începerei așezării...

8). Toată mădularea adevărată este datoare a alcătui la fieștecare treti (trimestru), o desertăție asupra oareșcare pricină a Doftoriei sau a Istoriei naturalnice. El va fi dator de a o comunicari la soțietate în adunare pe toată luna și va soglasiti țărerea (à la majorité).

9). Fieștecare mădulare adevărată va primi gratis un exemplar din gazete.

10) Suma ce vor trebui a plăti fieștecare tret mădulările adevărate spre a agiuta la cheltuelele soțietăței, va fi hotărîtă după mărimea (majoritatea) glasurilor.

11). Aceste sumi va fi în parte întrebuințate la abonamentul gazetelor și la închipuirea celor mai bune uvrajuri a medetinei. Casa va fi datoare prin secretariul țare va preciti la toate cheltuelele trebuitoare și va face la sfîrșitul anului o socoteală eczacță care va fi întărită și iscălită de Prezident și Viș-President.

12). Priimirea unului cilen adevarat va fi hotărâtă prin balotație.

13). Priimirea unui candidat nu poate fi decât la mărimea glasurilor.

B), *Indatoririle rețiproce a mădularilor.*

Unirea și împreună lucrarea a tuturor acestor mădulari, pentru înaintare și fericire soțietății. Dispoziții mai pre larg a datorilor fișecăruia cilen ar fi prisosnice pentru persoane al căror scopos este sporirea științelor și binele obștesc.

III.

Organisarea în afară.

1) Doctorii în medicină și chirurgie din amindouă provinciile Moldo-Romanice, avînd diplome după regulă pot fi primiți cilenuri extraordinari.

2) Alte persoane din lăuntru recomînduitor prin cultivarea științelor pot fi primite cilenuri cu leafă.

3) Doctorii și fisicii streini, vor fi primiți ca niște cilenuri corespondarisitoare.

4) Cilenurile extra-ordinare, cu leafă și corespondarisitoare trebuie a fi prezentate la adunare prin unu din mădularile efective. Primirea lor va fi hotărâtă prin balotație și primitul va avea cărți de primire a soțietății.

5) Cilenurile extraordinare și aole cu leafă care vor dori a se folosi de înaintirea se va preceti cetirea uvrajurilor străine a soțietății, vor plăti înainte a fiște trei luni o somă săvîrșită prin măsurile efective.

Ca urmare cererei citate și proiectului de statute ce'l reproducem, tocmai la 18 Martie 1833 *Departamentul Ministeriei Pricinilor din lăuntru* trimete Soțietății nou constituite, următoarea adresă :

Cătră Comisia Doctorilor,

Sfatul Administrativ cercetînd dorința ce au aratat Doctorii prin un înscris, cătră Ecșelenția sa Domnul Viț-Prezident, pentru organizația unei Soțietăți Medico-Literare în acest Prințipat, au iubunătățito ca un institut, a căruie țintire, precum din planul alăturat să înțelege, nu este alta, fără numai înflorirea și sporirea acestui ram a științelor, care până acum mai de tot au zăcut în întineric.

Această hotărîre a Sfatului împărtășinduse acestui Departament. prin oțnoșenia Postelniceii cu No. 390, împreună cu alăturările de pe liugă acésta, Departamentul grăbești a comunicariși acei Comisii, prin acăria organ are să se facă cunoscută acelor ce au propozarisito, și adăugi că ea

l va privi cu plăcere la sporirea și înflorirea aceștia Soțietăți Filantropici, și că va ave de datoriea ce mai sfiută a o iulesni întru așele ce vor spănzura dela acest Departament, rădicănd la toate Posturile vacante cu protie pre acele Mădulari a Soțietății, ce se vor arăta cu mai multă rîvnă, și să vor slăvi cu mai bune producturi literare. Inșă tot odată acest Ministerium așteaptă cu bună încredințare, ca pomenita Soțietate nici odată nn să va abate din drumul cei iaste iubunătățit de Ocărmuire, care întru curățenia cugetărilor sale, pentru binele de obștie, neaparat că orice din înprotivă lucrare a Soțietății numai cu ce mai mare neplăcere va primi.

Logofăt Coștachi Conachi.

Secretar, C. Figa.

No. 279, 1833 Mart 18.

Statutele citate, modificate și aprobate, după cum vedem, de Ocărmuirea de atunci, se pare a fi fost peste puțin timp radical prefăcute și adăugite, întrucît cu data de 29 Iunie 1833, găsim publicat într'un supplement al foaei locale *Albina Românească*, un *Ecștract din Statutele Soțietății Medico-Istoriei Naturale în Moldova*, care ne înfățișează un număr restrîns dintr'un total de 41 paragrafe al unui Statut, ce nu se potrivește cu textul primitiv.

Paragrafele de care vorbim sunt în cuprinderea următoare :

Extract din Statutele Soțietății Medico-Istoriei Naturale în Moldova.

(29 Iunie 1833).

§. 1.

Doctorii din Eși îndemnați de Doctorii de Zota și Cihac sau întrunit cu scopos de a întemea o soțietate care să va îndeletnici nu numai cu Medetina ce și ou Istoria Naturală.

§. 3.

Această soțietate sau întărit de decretul Guvernului din 18 Mart 1833, sup No. 279.

§. 5.

Scoposul de căpitenie ale acestei soțietăți este :

a) A urma din pas în pas înaintirile științelor și a literaturii.

b) De a întocmi starea sănătății în țară, de a îndeplini și de a întemea Instituțiile și Așăzământurile Medetini și a Istoriei Naturale.

§. 6.

Mădularile soțietății să cuprind din următoarele numiri :

- 1) Mădulari Efective.
- 2) Mădulari Ecstraordinare.
- 3) Mădulari Onorarii.
- 4) Mădulari Corespondente.

§ 9.

Fieșcare persoană din Moldova sau din țări străine care să îndeletnicește cu Istoria Naturală, dorind a împreună lucra către înaintirea acestei soțietăți, poate fi primită Mădular Onorar.

dresa Vițe-Prezidentului carele are direcția corespondenței.

§. 20.

Secretarul cel întâi este însărcinat cu corespondența soțietății. El gătește diplomele și le eșpeduește rețipiendarilor (celor priimiți) și împreună cu Vițe-Prezidentul are purtare de grijă asupra totului Cabinet de Istoria Naturală.

§. 24.

Intrunirea cea ordinară a soțietății să face în sâmbăta întâi a fieștecăria luni.

SOCIETAS MEDICINALIS ET NATURAE CURIOSORUM MOLDAVIAE
ILLUSTRISIMUM AC EXCELLENTISSIMUM VIRUM

PAULUM A.
KISSELEFF

Legatum Suae Majestatis Imperatoris totius Russiæ generalem,
Supremum Præsidem Moldaviæ et Valachiae ac plurium ordinum equitem,
& & &

ORNATISSIMUM SUUM PROTECTOREM

Primum societatis membrum honorarium unanimi voce creavit ac declaravit, in cujus fidem hoc ei diploma exarare et sigillo suo munire curavit. Jassii, die IV-ta mensis Februarii 1834.

L. S.

Societatis Fondatores

M. de Zolla M. Dr.

J. Ch. a Czihak Dr. med.

Diploma oferită Contelui Kisseleff. (Vezi pag. 12).

§. 10.

Fieștecare Doctor sau Naturalist din țări străine poate fi primit de Mădular corespondent.

§. 11.

Persoana doritoare a fi primită are să fie soțietății propusă de către un mădular efectiv, și a sa primire să va face prin mijlocirea scrutinului.

§. 14.

Mădularile efective vor alege în sinul lor și după mulțimea glasurilor :

- 1) Un Prezident.
- 2) Un Vițe-Prezident.
- 3) Un Secretar.
- 4) Un al doilea secretar.

§. 19.

Toate hârțile către soțietate se vor a-

§. 27.

Ziua aniversală a soțietății este hotărâtă a să serba în 29 Iunie, în ziua aceea să va face o Gheneralnică Adunare, la care să vor înfătoșa toate lucrările de peste an; atunci să vor ceti oare care dizertații, și mădularile priimate în cursul anului să vor înfătoșa. Toate Mădularile soțietății din Moldova, au cele din țări streine, sânt pofite a fi de față la această Adunare.

§. 28.

Or ce împărtășire literarie seau științifică și or ce dar hărăzit Cabinetului din partea Mădularilor Onorarii sau Corespondente, să vor primi cu aceea mai vie mulțămire.

§. 41.

Spre a putea înfînța scoposul de căpi-

tenie acestor Așezămături, toate Mădularile trebuie să se întrunească între sine în priința înaintării și fericirii acestei societăți, pentru ca prin a lor sîrguință să poată naște vre un bine pentru această țară.

Eșii, 29 Iunie 1833.

Mihail Grigore Sturza, Președinte și Donator al Societății Medico-Naturaliste, în 1834.

Asupra fondării acestei Societăți, găsim că s'au publicat relațiuni interesante și în unele foi mari din străinătate. Un articol important, pe prima pagină a No. 257 al ziarului *St. Petersburgische Zeitung*, cu data de 2/14 Noembrie 1833, ce apărea atunci în capitala Imperiului Ruses, vorbește cu laude despre constituirea Societății ieșane de Naturaliști, arătînd că ea numără atunci 35 membri și și înființase un Muzeu cu produse mineralogice și zoologice.

La 28 Ianuar (9 Fevruar) 1834, *Albina Românească* din Iași, scrie următoarele despre această Societate :

Așezămîntul cel nou (ocupația rusească), carile de doi ani ocîrmuește pe Moldova, întemeiază o nouă epohă de rînduială și de statornicie și spre a înființa lucrul cel măreț a regenerației neamului, el chiamă spre ajutor cunoștințele folositoare și meșteșugurile menite a lăți luminile și a cerceta producturile unui pămînt Europei mai puțin cunoscut decît ale altor țeri mai departate.

Urînd unei asemenea folositoare povă-

țuiri și însuflețiți de simțiri vrednice de toată lauda, d-lor doftorii Zota și Cihak au alcătuit în Moldova, din alți doftorii și bărbați învățați, o societate numită ale *Medicinii și Istoriei Naturale*, sub scutirea Ecs. S. D. Plenipotent Gheneral-Adiutant de Kisseleff. Acest Institut, carele dator este a sa urzire unei speciale protecții a Ex. Sale, serbează epoha întemeerii la 29 Iunie, ziua d-lui Plenipotent, a căruia nume este adînc săpat în inimile tuturor Moldo-Romînilor.

Scopul de căpetenie al Societății este : a urma de aproape înaintiilor științei și a literaturii, a întemeia starea sănătății și a se îndeletnici cu Istoria naturală acestui pămînt, după Statutele (Regulele) de care aici se alăturază un Ecstract.

Un mare număr de Ipochimene și Boeri vrednici de laudă, pentru a lor dorințe de a putea împreună lucră spre întemeierea unui așezămînt patriei atît de folositor, s'au alăturat către societate, sub nume de Mădulări onorarii sau cinstitori.

DD-lor M. Lögofăt K. Sturza și Aga G. Asaki, mădulari a Societății, au hărăzit pe întreg an sala cea frumoasă din casele Ds. Agăi Alexandru Balș, spre a fi încăperea lucrărilor Societății și unde se află acum așezat a ei Cabinet sau Muzeum, a căruia solenelă (cu serbare) deschidere se

Contele Paul de Kisseleff, Inaugurator și Donator al Societății și Muzeului Istórico-Natural.

va face Dumineca viitoare 4 Fevruarie, după care apoi în toată Dumineca, acest Muzeum va fi deschis pentru doritori, de la 10 dimineata pînă la 2 după mează-zî.

Pe lîngă numărul citat al foaii *Albina*, se dă în acelaș timp un nou su-

plement, în care găsim publicat iarăș un alt *Ecstract din Statutele Societății Medico-Istorii Naturale în Moldova*, însă și acesta modificat și diferit mult de textul precedent. Care să fi fost pricina unor așa de răpezi modificări și prefaceri ale acestor dispozițiuni de așezare a tinerei Societății științifice ieșane, nu putem cunoaște; ne mărginim numai a reproduce și noul ecstract din Statutele cari poartă data, în originalul scris în franțuzește, de 10 Fevruar st. n. 1834 iar în suplimentul *Albinei* acea de 28 Ghenar st. v., fiind în cuprinsul următor:

Ecstract din Statutele Societății Medico-Istorii Naturale în Moldova.

(28 Ghenar 1834).

§. 1.

Prin mijlocitoarea lucrare a Doftorilor de Zota și de Cihak, doftorii din Eși sau întrunit spre a formarisi o Societate, a căria scopos să nu fie numai știința vindecării, ce să îmbrăçoșeze încă și toate științele naturale.

§. 2.

Drept acea spre a mai spori sfera lucrărilor Societății, ea sau numit Societatea Medico-Istorii-naturale în Prințipatul Moldovii.

§. 3.

Pecetea Societății este închipuită în dessemnul aici alăturat:

§. 4.

Închegarea acestei societăți sau legiuit de Guvern prin rescript adresuit către doftori în 18 Mart 1833, supt No. 279.

§. 5.

Scoposul de căpitenie ale societății este:

A) A păși, precât va fi cu putință, de o potrivă cu Literatura.

1) Prin aducerea deosebitelor Jurnale și a cărților Medico-Istorii naturale.

2) A folosi știința prin reciprocă împărțire a întâmplătoarelor însămnătoare sim-

toame de boale și a curiosităților vrednice de luare aminte.

3) Prin publicații neregulate a face Europii cunoscute lucrurile Moldovii vrednice de știință în ale Medico-Istoriei Naturale.

4) Pe cât să va putea, a închega legături cu societățile învățate de prin țările străine și cu priitorii unii asemenea chemări.

B) Sporirea ramului Medetinal în Moldova.

1) Prin mărginirea, încât va fi cu putință, al abuzurilor dese ori în astă țară urmate, atât în Medetină cât și în Spițerie.

2) A spori toate Așazământurile Medico-Istorii naturale și Kolecții în Moldova.

§. 6.

Mădularii societății să împart:

1) În acii ordinari adevărați.

2) În ecstraordinari împreună-lucrători.

3) În Mădulari onorarii seau cinstitori.

4) În Corespondenți.

§. 7.

Toți Doftorii practicanți, Naturaliști și Spițerii lăcnitori în Eși, pot fi mădulari ordinari.

§. 8.

Toți Doftorii lăcuind în celelante părți a Moldovii, asemenea Hirurgi, Istorio-naturaliști și Spițeri, pot fi mădulari lucrători ecstraordinari.

§. 9.

Mădularii onorari seau cinstitori pot fi bărbați din Prințipat seau și din țări străine, carii sau să îndeletnicesc cu științe Naturaliste, seau vor da dovezi a lucrării lor potrivite cu scoposul societății.

§. 10.

De mădulari corespondenți pot fi primiți toți doftorii și naturaliști din țări străine.

§. 11.

Toți mădularii ce au a să priimi trebuie să se propue de un mădular ordinar sau ecstraordinar, în adunările cele de pe toată luna, ear a lor propunire să va hotări prin balotație.

§. 12.

Primirea unui mădular ordinar să va hotări de două trimi a voturilor în favorul său.

§. 13.

Primirea celoralanți mădulari să va hotări prin covârșirea voturilor.

§. 14.

Mădularii cii ordinari aleg din sinul lor prin covârșirea glasurilor.

a, un Prezes.

b, un Vițe-Prezes.

g, pe întâiol Secretar.

d, pe al doile Secretar.

§. 17.

Prezesul preziduește toate întrunirile. Toate hârtiile atingătoare de soțietate i să vor supune mai nainte. La întâmplare de înjumătățirea voturilor, glasul său este covârșitor.

§. 18.

Vițe-Prezesul are privighiere asupra colecțiilor soțietății. La întâmplare de împiedecare a prezesului, Vițe-prezesul va cuprinde locul aceluia.

§. 19.

Toate hârtiile atingătoare de soțietate să vor trimite supt adresa Vițe-prezesului, carele va avea direcția toatei corespondenței.

§. 20.

Secretarul cel întâi povățuește corespondența, ecspeduește diplomile, le trimete mădularilor celor alese, și împreună cu Vițe-prezesul are înadinsa privighiere asupra colecțiilor adunării.

§. 21.

Secretarul acel întâi este tot odată și casier; și pe tot anul este dator a da socoteala despre daturile și luaturile, care au a fi iscălite de Prezesul și de Vițe-prezesul.

§. 22.

Al doilea Secretar este agiutător acelui întâi în toate lucrările, el este purtător protocolului în cursul întrunirilor: este arhivar și Bibliotecar a soțietății, și întâmplândusă împiedecare, el cuprinde locul acelui întâi secretar.

§. 23.

Acești patru dregători a Soțietății sânt însărcinați în numile ei cu privighierea, direcția, împlinirea hotărârilor și administrația avutului obște, cu iscălirea și ecspeđia Diplomilor, a documenturilor, proto-coalelor și inventariilor.

§. 24.

Intrunirile cele ordinare să vor face sâmbăta întâi a fieștecării luni, când toate mădularile cele ordinare sânt datoare a să afla față, acela ce nu va vini va fi supus a plăti la Casă câte o rublă argint, și numai adevărată boală sau nevință în Eși îl poate scuti de această plată. Onorarii mădulari pot intra la fieșcare ordinară întrunire.

§. 25.

În acest feliu de întrunire mădularii cii ordinari și împreună lucrători au votul hotărâtor, eară acii onorarii vot sfătuitor. Mădularii corespondenți ce sar afla în Eși sânt poftiți a fi față la aceste întruniri.

§. 26.

La întrunirile cele ordinare să vor trac-

tarisi, prin covârșirea glasurilor toate hotărârile atingătoare de această soțietate.

§. 27.

În ziua aniversală a întemeerii soțietății, adecă la 29 Iunie, să va face o generală întrunire, în care în public se vor arăta toate lucrările și tractarisirile urmate în cursul anului, precum și toți de nou priimiți mădulari.

La această întrunire sânt poftiți toți mădularii cii de aici și din depărtare.

§. 28.

1) Fieșcare mădular ordinar este dator după § 5, a înfătoșa pe toată șesălunia vre o tractație vrednică de a fi cunoscută în Moldova sau pin țările străine.

2) Mădularile lucrătoare pe tot anul vor da soțietății asemenea lucrări.

3) Ori ce împărtășire științifică seau dănuire pentru folosul soțietății să primește cu mulțămire de la mădularii onorari seau și corespondenți.

§. 29.

Toate în scris primite împărtășiri, compoziții și tractații să vor ceti la întrunirile cele ordinare.

Aceste lucrări literare să vor da la tipărire:

A) Când unul din mădulari va cere tipărirea.

B) Când aceste lucrări de cătră Prezesul să vor supune votarisirii.

C) Când 3 din 4 părți al adunării vor vota pentru tipărire.

D) În cuprinderea statutelor nu poate nă mădular a tipări în deosebi a sale tractarisiri.

§. 31.

Mădularii cii ordinari și cii împreună lucrători, carii nu vor înfătoșa lucrările lor cerute de Statutele, vor plăti la casa soțietății câte un galbăn.

§. 32.

Spre întimpinarea cheltuelilor soțietății, pe tot ann vor ajutara:

1) Mădularii ordinari câte patru galbeni.

2) Împreună lucrătorii cu trii galbeni.

3) Mădularii onorarii din Moldova și țara Românească, cu patru galbeni.

§. 33.

Aceste soame adunate să vor întrebuița:

1) Spre cumpărarea cărților și jurnalelor medetinale și istorio-naturale.

2) Spre cumpărarea rarităților istorio-naturale pentru Cabinet.

3) Spre gătirea apartamenturilor acestui Cabinet.

4) Spre întimpinarea cheltuelilor de corespondenție în țară și afară din țară și altor cheltuele a soțietății.

§. 34.

Soțietatea primește cu mulțămire ori ce dănuire atât în bani cum și în rarități naturo-istorice pentru Cabinet, și va face publică mulțămirea acelor priitori a științelor.

§. 35.

Toți mădularii lăcuiitori în Moldova au drit asupra dănuirilor ce au făcut, și să vor putea folosi de Biblioteca, de Cabinetul și de celelalte. Mădulărilor împrenună-lucrătoare, ce lăcuiesc afară din Eși, să vor împărtași jurnalele și cărțile țirculare seau acele ce se vor cere, însă aceasta după rețepisă, și care după trecerea a șesă săptămâni, au a să înturna fără vre o plată a portului.

§. 36.

Fiind că colecția Soțietății este menită atât pentru învățătura tinerimii Moldovene cât și pentru folosul obștesc, apoi de sine să înțelege că clironomii unni mădular răposat, nu vor ave nici odată vre o pretenție macar asupra unei părți de avut ale acestii Soțietăți.

§. 37.

Toate dănuirile făcute din partea mădularilor seau și a străinilor trebui a să trece în protocol.]

§. 38.

Atât mădularii cum și străinii sânt slobozi de a îmfațoșa, spre arătarea în Muzeum oare-care obiecturi Naturo-istorice, care încă nu sau dănuit acestei soțietăți, și până când proprietarul nu va adresui cătră soțietate actul de dănuire, apoi a cele obiecte așezate în Muzeum, să vor socoti încă ca niște avuturi private.

§. 39.

Spre a să putea cerceta acest Muzeum de publicul doritor de știință, apoi în zile hotărite el va fi deschis de două ori pe săptămână.

§ 40.

În urmare hotăririlor acestor Statute, toți mădularii să vor sârgui ca prin unire și împreună-lucrare să se poată spori scopul și țintirea de învățătură a soțietății, spre înaintirea luminilor în țară.

*

Inaugurarea oficială a sedințelor și a lucrărilor Soțietății.

După lucrările pregătitoare de constituire, în ziua de 4 Fevruar 1834 întreaga Soțietate, cu asistența însuși a Guvernatorului țarei, Generalul Conte Paul de Kisseleff,—care fu proclamat *Protector* și *Primul Membru onorific al Soțietăței*, în care scop i se atribui o

Diplomă specială, — celebră, cu concursul și a celorlalți reprezentanți ai Ocîrmuirii, deschiderea *Muzeului Istori-co-Natural*, care urmă să fie pus apoi la dispoziția întregului public. Serbarea avu loc în o mare sală din casele de pe ulița Podu-Verde, astăzi strada Carol, închiriate de stat dela Aga Alexandru Balș, care fusese pusă la dispoziția Soțietății de Marele Logofăt Cost. Sturza și de Aga G. Asachi, în calitate de Epitropi ai Școalelor, unde se așezase în mod provizoriu un număr de obiecte naturale interesante, ce fusese obținute de Soțietate după cel dintâi apel al său.

D-rul Mihail Zotta, unul din inițiatori, în numele Soțietăței, ținu cu acest prilej următorul călduros discurs :

Excelexță !

Nimic nu dovedește mai mult puterea morală a noului așezămint, ce acum ocîrmuește pe Moldova, decit încrederea în care se însufletează priitorii luminărei și cari li îndeamnă a se statornici în soțietate sistematică, cu scop de a cerceta minele cele prețioase ale științelor, a meșteșugurilor și a experienței veacurilor, spre a face din aceasta o nemerită aplicație, într'o țară pe care firea cu atâtea înăvutiri a înzestrat-o și a căreia de tot felul odoare rămîn încă a se descoperi.

Sub aleasa protecție a E. V., sub scutirea administrației Voastre pline de înțelepciune, Soțietatea s'a înființat în Eși, la 29 Iunie trecut. Ea nu va putea mai bine răspunde la scoposurile unei părintești ocîrmuirii decit întrebuițind desvălirea meșteșugurilor spre îmbunătățirea deosebitelor ramuri ale industriei și ale agriculturii, cărora, prin înțelepte povățuiri, E. V. ați dat acum o nemerită propășire.

Sporirea industriei, urmată în zilele noastre la deosebite țări, însufletează pe Soțietate cu cea mai înfocată rivnă, și pășind pe asemenea cale, ea nădăjduește că va afla în ocîrmuire și în obștescul interes al acestui pământ o lucrătoare protecție, spre a putea păși sigur cătră scoposul ce și-au propus.

Nume clasice și slăvite, precum *Hufeland*, *Tiedemann*, *Oken*, *Gmelin*, *Mayer* și alte, împodobesc această soțietate cu însușirea de mădulari corespondenți și a lor sfătuiri dau lucrărilor ei o mintuitoare direcție. Persoane respectuoase, însemnate prin dragostea lor cătră această țară, s'au alăturat cătră soțietate ca mădulari cinstitori și împreună-lucreză spre sporirea

operațiilor menite a aduce patriei lor cele mai fericite isprăvi.

Cu toate greutatea cercate la nașterea oricărui așezământ, soțietatea se vede astăzi cu începuturile unui Cabinet de Istoria Naturală, colecția ei se adaugă din zi în zi cu produsele țărilor străine și a celor pămîntene. Soțietatea mai ales se va îndelețnici cu aflarea tuturor dovezilor prea puțin cunoscute ce i pot înfățișa în acest pămînt cele trei ramuri a naturii, ramuri neprelucrate încă și care giuruesc cele mai strălucite nădejdi.

Ființa E. V. la deschiderea solenelă a acestui Cabinet, este pentru înființarea unor asemenea nădejdi de cea mai priincioasă menire; acest Institut se identifică cu regenerația Moldovei și prin o statornică lucrare, toată sîrguința soțietății va pîndi de a recomandui un așezământ carele face epocă în istoria patriei.

Asupra ședinței acesteia de inaugurare a Societății, *Albina Romîneasă* din 18 Februar 1834, în suplement, dă samă pe larg de mersul serbării, în chipul următor :

Deschiderea solenelă a Cabinetului Soțietății de Medetînă și Istorie-Naturale s'au făcut Duminică în 4 a curgătoarei luni. Un asemenea așezământ nou în această țară au îndemnat pe un mare număr de boeri și de străini a fi față la această serbare. Sfatul Administrativ și acei de căpetenie funcționeri ai statului s'au întrunit la 11 ciasuri. Ecs. Sa Dl. Plenipotent, însoțit de Ecs. Sa D. V.-Prezident, la întrunirea lor în sală s'au primit de d-l Doctorul și Prezesul Birgher și de D-l A. Asaky, cari au înfașosat Ecs. Sale pe mădulele Soțietății. D-l Doctorul M. Zota, unul din întemeetorii Soțietății, a avut cinstea a rosti către Ecs. Sa un cuvînt, prin carile pe scurt au disvălit folosul scoposului acestui așezământ, care este înaintirea științelor de sanatate și descoperirea înăvătării pămîntului, precum și a ei adîncă cunoștință pentru protecția ce i-a hărăzit guvernul.

La acest prilej Ecs. Sa au binevoit a primi Diploma de întâiul mădular cinstitor, ce cu respect i s'au hărăzit de Soțietate, căreia au binevoit a-i da cele mai întemeete încredințări despre interesul și priința ce poartă către această învățată întrunire, țintitoare de a îmbunătăți deosebitele ramuri ale industriei.

După aceste Ecs. Sa au cercetat cu amănuntul obiecturile de curiositate, înfățișînd cunoștințe felurite în Istoria Naturală și făcînd cele mai nemerite luări aminte.

Acest Muzeum sau Cabinet se alcătuește din următoare trei părți :

I. Mineralogie.

Partea Mineralogică se alcătuește acum la început de mai mult de două snte bucăți, foarte interesante pentru această țară. Aceste minerale, din cari cea mai mare parte s'au dat Cabinetului de Ecs. Sa D. Plenipotent, s'au cules numai de pe fața pămîntului, dar asemenea probe sînt o fericită menire pentru un seceriș mînos ce se va putea face pentru științele și folosul acestei țări, dacă s'ar cerca a se pătrunde în măruntașele pămîntului.

Al doilea obiect vrednic de luarea aminte a naturalistilor și mai ales a Moldovenilor, este un drob de ceară bituminoasă (rășinoasă), aflată aproape de Bacăn, de D. Carlu Udrițki. Acest product, despre carele încă nu s'au vorbit în nici o parte a pămîntului, se pare a fi iusuşit Moldovei și poate mai în urmă să-i fie foarte prețuitoare.

II. Zoologie.

Preasfinția sa Părintele Mitropolitul au dăruit acestui Cabinet oarecare oase însemnate, precum falca de jos și dinții unui Mamut, a unui Tapir și cîteva alte rămășiți de schelete a dobitoacelor mamifere (celor sugătoare) antidiluviane, adică carele au viețuit înaintea Potopului, toate aflate în Moldova, aproape de Minăstirea Rîșca.

Colecția paserilor pămîntene hărăzite acestui cabinet de D. F. Bel, acum la începutul urzirei, înfățișază un număr peste 150 ființe, din cari cea mai mare parte sînt cu atîta mai interesante a fi cunoscute, că trăsesc în a noastră apropiere, fără a fi pînă acuma țintit a noastre vederi. Moldova prin a ei învecinare cu Marea, prin a ei lacuri, iazuri, mlașteni, prin a sale număratoase riuri, și mai ales prin îndestulătoare pășuni a unui pămînt mînos și puțin lucrat, ce dă nutreț paserilor de tot felul, este înăvuită în Ornitologia vremenică de a se cerceta. Cu ajutorul vremii care toate le îndeplinește, și cu îndemnarea priitorilor Naturii și a științelor, D. Bel nădăjduiește prin a sa rîvnă să adaugă către cele de mai înainte a sale cercări, un mare număr de păseri rare și încă necunoscute pînă acum, spre a putea face această colecție vrednică de luarea aminte a Naturalistilor străini. Intre paserile pămîntene se află vreo 20 adnse din alte părți a lumii și dăruite la acest Cabinet de către D. Doftorul Cihak, carele are adaus către acest dar o colecție de Embrioane (ființe care după zămislire încep a se formarisi în matrițe), începînd dela o lună și jumătate pînă la cinei, precum și alte schelete de dobitoace sugătoare.

III. Biblioteca.

Biblioteca încă puțină la număr, se alcătuește de cărți de Medicină și de Istoria naturală. Societatea va întrebuința toate mijloacele spre a o înmulți cu toate vrednicie cărți în limba Franceză sau și Germană, întru acele trii ramuri a Naturei și mai ales în ale Iconomiei Rurale.

D. Aga Alexandru Sturza de curînd au hărăzit operele depline a lui Bion, Laseped și Chinvie în 42 tomuri, în octav, cu mai mult de 1200 figuri vâpsite, foarte frumos lucrate.

Niște asemenea începuturi dau acele mai mari nădejdi Societății spre a vede a ei sirguința însemnată de o dorită ispravă.

În acest timp (11 Mart 1834), D-rul Czihak anunță publicului că dorind a contribui la progresul științelor pozitive în țară, va deschide un *curs de istoria naturală*, pentru toți cei mai mari de 15 ani, cari ar voi să'l urmeze și cari s'ar înscrie, în prevederea publicării unui op de istorie naturală, ce-i va servi ca manual elementar pentru lecțiile sale.

Aprobarea nouelor Statute și subvențiunea acordată Societății din Casa Școalelor.

Încă în cursul verei 1833, D-rul Czihak făcuse o călătorie în mai multe orașe principale din centrul Europei, și, în interesul noii Societăți, la a cărei constituire lucra în Iași, el făcuse cunoștință și intră în relațiuni cu multe personalități de știință, cari îi promise concursul în întreprinderea ce Czihak și cu ai săi începuse. Intors în Iași, el relatează Cîrmuirii de atunci rezultatul călătoriei sale, de care se interesa cum am văzut însuși generalul Kisseleff. Acesta îi făgădui tot concursul seu pentru reușita instituțiunei, drept care trimise următoarea adresă:

Sfatului Administrativ.

Luînd în considerație cuprinsul raportului pe care Sfatul mi l'a adresat sub No. 596, și convins că orice așezămînt de folos public, cînd este bine condus, are dreptul la protecția și ajutorința guvernului, eu întăresc Statutele Societății de medicină și de istorie naturală, așa precum ele au fost îndreptate de Sfatul Administrativ, precum și subvenția anuală de șese mii de lei (piaștri), din Casa Școalelor, în

scopul de a asigura acestei Societăți un venit sigur, prin mijlocirea căruia ea să poată subveni regulat cheltueleur celor mai trebuitoare.

Incurajînd astfel fundarea acestui nou așezămînt, Sfatul nu trebuie să piardă din vedere, că numai în folosul și binele ce vor rezulta și în înțeleapta direcție ce i se va da, el va trebui să'și soarbă adevăratele elemente ale stabilității sale.

Președintele Plenipotent al Divanurilor,
Adjutant de cîmp General, Kisseleff.

No. 67, din 13 Mart 1834.

Ca urmare acestei adrese, la 14 Mart 1834 Marele Postelnic Secretar de Stat al Principatului Moldovei comunică următoarele printr'o adresă:

Cătră Societatea Kabinetului de Istorie naturală.

Sfatul chibzuînd din poronca D-lui Plenipotent asupra cererii pe care mădularile Societății au adresarisit cătră Exo. Sa și îndreptînd și statutele ce au alcătuit și care au a sluji de povățuire aceluia Kabinet, au intrat cu raport, propozarisînd a se hotărî un fond statornic întretinerii aceluia Kabinet, în sumă de șese mii lei, ce au a se da din casa scoalelor pentru ca să poată întimpina cheltueleur chiriei, a încălzirii și-a lumînării și să plătească și unei persoane care să fie nelipsită pentru paza Kabinetului, avînd și cerșutele cunoștinți pentru păstrarea și așezarea lucrurilor de care Kabinetul este alcătuit, după care priminduse ofisul domnului Plenipotent cu No. 67, jos iscălitul Secretar de stat, după a Sfatului însărcinare, are cinste a înainti pe lingă aceasta acel ofis în copie, precum și statutele, spre povățuire întru împlinirea scopului acestui așezămînt de folosință obștei și tot-odată a pofti pe societate ca să facă alegerea acelor patru mădulari, care dînduse în cunoștință Sfatului, se vor supune întăririi ocîrmuirii. Iar încît pentru slobozirea banilor în somă de șese mii lei pe an, s'au scris Visteriei cu No. 630 ca să urmeze întocmai după cuprinderea ofisului.

N. Suțu.

Cele dintăi ședinți ale Societății se ținură în casa lui Gheorghe Asaki, sara pe la 6 ceasuri. La 3 Martie 1834 găsim că se convoacă Societatea pentru a 11-a ședință.

La 17 Mart a. a. se arată că statutele și subvenția de la guvern s'au primit la Societate. Se convoacă deci

societatea pentru 19 curent, spre a delibera și o eventuală alegere a biuroului.

Altă ședință se ține în 28 Mart pentru îndreptarea unor puncte din statutele aprobate.

La 5 Mai, ora 6 sara, se convocă a 15-a ședință.

Comitetul și cei întâi Membri ai Societății.

Indată ce se obțin aprobarea legală pentru statute și subvenția necesară, spre a putea statornici muzeul proiectat, Societatea făcu apel la toți oamenii de știință din țara întreagă, să participe la ea ca membri activi, onorari sau corespondenți, așa că, în puțin timp după constituire, un număr respectabil de boeri, medici, farmaciști, agronomi, juriști, ingineri etc. se înscriu, după cum dovedește o lungă listă ce o găsim în arhiva Societății.

Președinția Societății o luă mai întâi D-rul M. Zotta, care, plecând după scurtă vreme din Iași, Societatea alege în locu-i pe D-rul Basile Bürger, ca Vice-Președinte pe Dr. Ioseph Viola, întâiul Secretar Dr. Ilasciuc și al doilea Secretar Dr. Sakelary. Puțin timp după aceea se alege în locul membrilor citați pe D-rul Iacob Czihack, ca Vice-Președinte, Secretar I pe Anton Abrahamfi și Secretar II, Carol Keminger.

Cea mai veche listă a membrilor localnici ai Societății, așezată după ordinea cronologică a înscrierilor, pe anii 1833 pînă la 1839, în care se prevede în dreptul fiecărui nume și cotizațiile ce fiecare se obligă a plăti pentru susținerea Societății și a Museului seu, este în cuprinderea următoare :

1. Dr. Iacob de Czihak, 1 galben.
2. Dr. Basile Bürger, 1 galben.
3. Dr. Illaschziuk, 1 galben.
4. Dr. Ioseph Viola, 1 galben.
5. Dr. Sakelary, 1 galben.
6. Dr. Certz, 1 galben.
7. Farmacistul Abrahamfi 1 galben.
8. Dr. Abegg, 1 galben.
9. Dr. Teodori, 1 galben.
10. Dr. Kron, 1 galben.
11. Dr. Kornhofer, 1 galben.
12. Dr. Christodulo, 1 galben.
13. Farmacistul Binder, 1 galben.
14. Naturalistul Fred. Bell, 1 galben.
15. Aga Gheorghe Asaky, 2 galbeni.

16. Marele Logofăt Const. Sturdza, 2 galb.
17. Aga Alexandru Balsch, 2 galbeni.
18. Charles Kemingher, 2 galbeni.
19. Mitropolitul Veniamin, 2 galbeni.
20. Marele Logofăt Const. Mavrocordat, 2 galbeni.
21. Ministrul Alex. Ghyka, 2 galbeni.
22. Generalul Teodor Balsch, 2 galbeni.
23. Vistiernicul George Rosetty, 2 galbeni.
24. Marele Logofăt Nicolai Cantacuzino, 2 galbeni.
25. Prințul Post. Nic. Sntzu, 2 galbeni.
26. Hatmanul Alexandru Rosetty, 2 galb.
27. Colonelul George Kostaky, 2 galbeni.
28. Hatmanul Grigore Ghyka, 2 galbeni.
29. Marele Logofăt Lupu Balsch, 2 galbeni.
30. Colonelul Lascar Bogdan, 2 galbeni.
31. Aga Lascar Cantacuzeno, 2 galbeni.
32. Aga Nicolai Ghyka, 2 galbeni.
33. Aga Vasile Beldiman, 2 galbeni.
34. Hatmanul Anastase Bașotă, 2 galbeni.
35. Alexandru Cantacuzeno, 2 galbeni.
36. Colonelul Teodor Balș, 2 galbeni.
37. Vornicul Alexandru Kalimah, 2 galb.
38. Vasile Rosetty, 2 galbeni.
39. Vistiernicul Gheorge Ghyka, 2 galbeni.
40. Protomedicul Dr. Samircassi, 2 galbeni.
41. Aga Alexandru Sturdza, 2 galbeni.
42. Marele Logofăt Teodor Sturdza, 2 gb.
43. Prințul Gheorghe Sutu, 2 galbeni.
44. Maiorul Petru Asaky, 2 galbeni.
45. Meletie, Episcopul de Roman, 2 galbeni.
46. Spatarul Grigore Karp, 2 galbeni.
47. Maiorul Gheorghe Karp, 2 galbeni.
48. Colonelul Paul Schubin, 2 galbeni.
49. Vistiernicul Dumitru Ghica, 2 galbeni.
50. Marele Vornic Const. Balș, 2 galbeni.
51. Post. Gheorghe Sturdza, 2 galbeni.
52. Post. Teodor Ghyka, 2 galbeni.
53. Dr. Kiriacopulo, 1 galben.
54. Dl. Cuenin, 2 galbeni.
55. Vornicul Const. Sturza, 2 galbeni.
56. Caminarul Const. Negruți, 2 galbeni.
57. Dl. Procopi Florescu, 2 galbeni.
58. Dr. Dreutzel, 1 galben.
59. Dr. Iassinsky, 1 galben.
60. Iosef Czernieffski, 1 galben.
61. Dr. Anton Vinkler, 1 galben.
62. Dr. Georges Meyer, 1 galben.
63. Marele Vornic Ioan Cantacuzino, 2 gb.
64. D-l Aga George Vernav, 2 galbeni.
65. D-l Sandulaki Boitză (Voită), 2 galbeni.
66. Consilierul de stat Const. Balș, 2 gb.
67. Colonelul Emanuel Bogdan, 2 galbeni.
68. D-l I. Viollier, 2 galbeni.
69. D-l Nicolae Ghyka, 2 galbeni.
70. Dr. Holztraeger, 2 galbeni.
71. D-l Jacques Paladi, 2 galbeni.
72. D-l Nicolai Milo, 2 galbeni.
73. Postelnicul George Rosetty, 2 galbeni.
74. Dr. Kuczareanu, 2 galbeni.
75. Dr. Vernav, 2 galbeni.
76. Dr. Zissy, 2 galbeni.
77. Dr. Câmpeanu, 2 galbeni.

E de notat că cei înscriși dela No. 58 înainte încep contribuția lor din anul 1835-36, cei dela No. 70 încep din anul 1836-37, iar cei dela No. 74 — 77 încep a contribui dela 1838-39, ceea ce pare a arăta datele dela cari fiecare s'au înscris în Societate.

Relațiile Societății Medico-Naturaliste cu străinătatea.

Comitetul noiei Societăți hotări, puțin timp după constituire, a se pune în re-

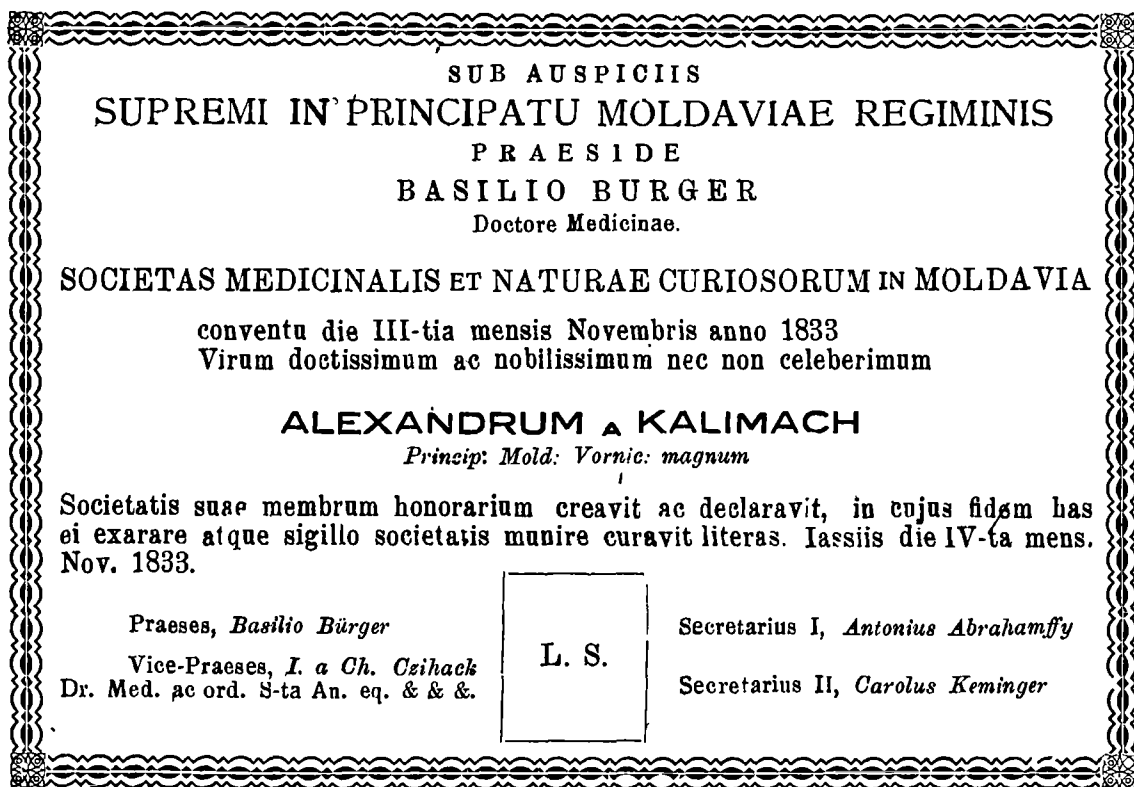
litografiată, în limba latină, în cuprinsul următor:

Viro doctissimo ac celeberrimo

D. D^o

Cum natura Curiosorum societas, quae est in Moldavia, Tua etiam et scientia et experientia adjuvari maxime exoptet, diploma membri honorarii ad Te mittere iussus sum. Quod mandatum societatis valde honorificum dum exsequor, votis nostris non Te deluturum esse omnino confido.

Summa cum observantia & &.

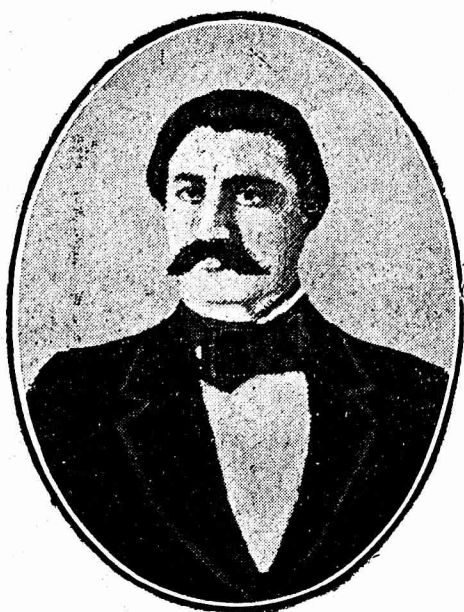

lațiune cu personalități diferite din centrele culturale ale Europei, în special cu oamenii de știință, invitându-i a primi să facă parte ca Membri corespondenți ai Societății ieșane, și pe cât cu putință, să contribuie la înavățirea sau înzestrarea Muzeului a cărui baze se pusese în Iași, propunând în același timp și un schimb de obiecte curioase sau naturalistice, din acele cari Societatea le poseda în duble și le putea trimite în străinătate.

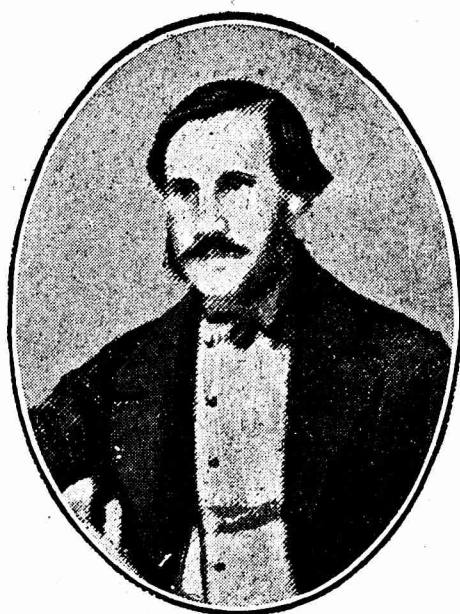
Pentru invitarea de participare ca membru, Societatea trimise celor aleși și câte o *diploamă*, însoțită de o adresă

Textul Diplomei alăturată la adresa citată este în cuprindere, după un exemplar original ce l găsim în timpulător în arhiva Societății, cum se vede mai sus.

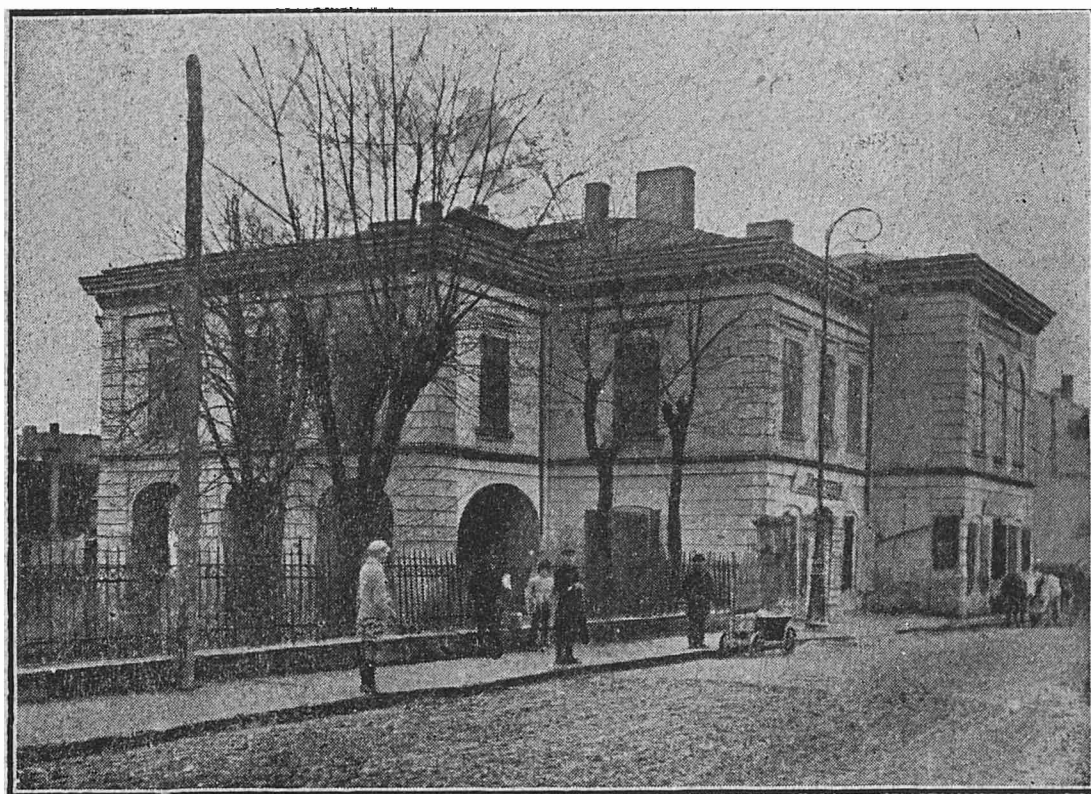
Cea mai mare parte din cei la cari Societatea se adresase, răspunse cu grăbire la invitație și în arhiva ei se găsesc sute de scrisori de mulțămire și de fagăduinți de a colabora său contribui pentru susținerea instituțiunei ieșane; scrisorile sunt în diferite limbi, cele mai multe însă în limbile franceză, latină și germană. Din Muntenia de asemenea se primiră mai multe adesiuni, din cari,

Aga Alexandru Balș.
Președinte Societății în 1834.

Vornicul Costache Sturdza.
Președinte Societății în 1835—44.

Vederea dinspre Miază-zi a Casei Societății de Medici și Naturaliști din Iași,
cumpărată dela Vornicul Costache Sturza, în 1844.

scrisoarea Prințului Barbu Stirbey, pe atunci Ministru de Culte în București, o reproducem aici, în traducere din franțuzește:

Domnule,

Înfăptuirea unui Societăți savante în Capitala Moldovei, nu poate decît a contribui puternic la propășirea cunoștințelor folositoare în ambele Principate, cari, prin comunitatea de origine și de limbă, și prin asemănarea instituțiilor politice, sînt natural supuse la o influență reciprocă. Deci, cu o bucurie amestecată cu mîndrie națională, am aflat de formarea societății curioșităților naturei. Judecați cum a trebuit să mă fericesc de cîntea ce Ea mi-a tăcut, de a mă numi Membru onorific.

Vă rog, Domnule, de a-i împărtăși vîile mele mulțămiri și expresia dorințelor mele pentru prosperarea ei neconținut crescîndă.

Am cîntea de a fi cu considerația cea mai osebită,

Domnule,

al vostru p. u. și p. ascultător servitor,
Stirbey.

Noi membri înscrîși în 1833.

Am arătat îndărăt cine au fost acei intelectuali și boeri ai Iașului și din țară, cari s'au grăbit să se înscrie ca membri ai Societății, obligîndu-se a da și anumite cotizații pentru susținerea cheltuelilor necesare, mai ales pentru întreținerea și continua îmbogățire a colecțiunilor muzeului. Mai găsim însă un alt catastih al Societății, care conține însemnări din fiecare an, începînd cu 1833, nu numai de membrii din țară, contribuitoari, dar și numele membrilor din străinătate, cari, în urma invitațiilor lor ce li s'au adresat, au răspuns că primesc să facă parte din această Societate, ca membri onorari sau corespondenți.

Lista întregă a membrilor înscrîși în catastihul general al Societății, pe anul 1833, împreună cu acei înșirați în pagina precedentă 15, este următoarea:

Memברי activi :

1. Dr. Med. și Protomedicul Mihail de Zotta.
2. Dr. Med. și chirurg. Iacob Stan. de Czihak.
3. Dr. Med. și Chirurg Basilius Bürger.

N. A. Bogdan, Soc. M.-N.

4. Dr. Med. Ioan Illaschzuk.
5. Dr. Med. Iosef Viola.
6. Dr. Med. Demetrius Sackellari.
7. Dr. Med. Aloysius Certz.
8. Dr. Med. Fotino.
9. Magistru Farmacist Anton Abrahamphi.
10. Carl Keminger.
11. Fridrich Bell (naturalist).
12. Aga Gheorghe Asaky.
13. Logofăt Mare Constantin Starza.
14. Alexandru Balș.

Protector :

15. Mihail Sturza, Visternic-Mare.

Membri de onoare :

16. Veniamin, Mitropolit Moldovei,
17. Constantin Mavrocordat, Vornic.
18. Alexandru Ghyca, Ministru.
19. Constantin Kantacuzen, Visternic.
20. Theodor Balș, Hatman.
21. Constantin Konaki, Logof. Mare.
22. Iordachi Rosetty, Visternic. (Roznovanu).
23. Nicolai Cantacuzeno, Postelnic.
24. Nicolai Suța, Postelnic.
25. Alexandru Rosetty (Roznovanu), Hatman.
26. Iordaki Kostaki (Lătescu) Colonel.
27. Grigore Ghyka, Hatman.
28. Lupo Balș.
29. Lascar Bogdan, Colonel.
30. Lascar Cantacuzeno.
31. Iordaki Ghyka, Aga (fiul lui Gr. Ghyka).
32. Nicolai Ghyka, Aga.
33. Vasile Beldiman.
34. Anastase Bașotă, Hatman.
35. Alexandru Kantacuzino (Alec Kanta).
36. Teodor Balș, Colonel.
37. George Sturza, Vornic.
38. Iordaki Balș, Spatar.
39. Alexandru Kalimach, Vornic.
40. Carl von Udrisky.
41. Vasile Rosetty (din Huși).
42. George Ghyka.
43. Alexandru Rosetty, Vornic.

Membri corespondenți din țară :

44. Dr. Med. și Chir. August Abegg, din Galați.
45. Dr. Med. Alexandru Theodori, din Roman.
46. Dr. Fridrich Kron, din Botoșani.
47. Dr. Fridrich Kornhofer, din Focșani,
48. Dr. Nicolai Christodulo, din Birlad.
49. Magistru-Farmacist Iohann Binder, din Botoșeni.
50. Dr. Med. Georg Metz, din Botoșeni.

Membri corespondenți din străinătate :

51. Fridrich Tiedemann, Consilier intim și profesor, în Heidelberg.
52. Franz Carl Nagele, Consilier de Curte și Profesor, ibidem.
53. Maximilian Ioseph Chelin, idem, ibidem.

54. Fridrich August Benjamin Puchelt, ibidem.
55. Philipp L. Geiger, ibidem.
56. Leopold Gmelin, Consilier de Curte și Profesor, ibidem.
57. Sebastian, ibidem.
58. Carl Caesar von Leonhard, Consilier intim de Curte și Profesor, ibidem.
59. Metzger, ibidem.
60. Fridrich Zuccarini, Dr. Med. și chir., Colonel-medic în Nauplia (Grecia).
61. Profesor Dr. Ioseph Zuccarini, din München.
62. Herrmann Fridrich Autenrieth, din Tübingen.
63. Consilierul de Stat și Profesor Carl Wilhelm Hufeland, din Berlin.
64. Dr. și Prof. Friedrich Sigismund Leuckard, din Freiburg.
65. Dr. Med. Iohann Nepomuck, nobil von Mayer, din București.
66. Prof. Dr. A. K. Hesselbach, din Würzburg.
67. Friedrich Wilhelm Oppenheim, din Hamburg.
68. Consilier Regal al Bavariei Bernhard von Nau, din Mainz.
69. Prof. Pathol. Dr. Med. Iohan Lucas Schoenlein, din Zürich.
70. Dr. Med. Adolph Reuss, din Frankfurt s. M.
71. Dr. Med. et Chirurg. Heinrich Weisflog, din Hamburg.
72. Dr. Med. et chirurg. Friedrich Hüpeden, ibidem.
73. Dr. Med. Prof. de istorie naturală Georg Jaeger, din Stuttgart.
74. Dr. Med. Director al Cabinetului Naturalistic Heinrich Schubert, din München.
75. Dr. Philos. prof. de Fizică G. W. Munke, din Heidelberg.
76. Dr. Med. et Chirurg. Prof. Anatomie Vincenz Fohmann, din Lüttig (Lège).
77. Dr. Philos. Prof. Heinrich Bronn, din Heidelberg.
78. Dr. Philos. Prof. Valentin Bronn, din Carlsruhe.
79. Dr. Med. Prof. Anatom. Consilier de Curte Ignaz Döllinger, din München.
80. Dr. Med. Prof. natur. Iohan Andreas Wagner, ibidem.
81. Dr. Med. Prof. anat. Rapp, din Tübingen.
82. Dr. Med. naturalist Edmund Rüppel (din Frankfurt a M) în Kairo.
83. Pharm. Chim. și Naturalist Carl Iohann Iost, din Frankfurt s. M.
84. Naturalist Hermann von Mayer, ibidem.
85. Dr. Juris Grode, din Woerstadt.
86. Iacob Posnack, Cancelar al Generalului Mirkowitz, în Iași. (Membru onorific).

87. Dr. Stephan von Sylvansky, din București.
88. Dr. Med. et Chirurg Iohann Wendt, din Breslau.
89. Dr. Med. șef al spitalului „Charité” din Berlin, Iohan Friedric Dieffenbach.
90. Dr. Med. și Prof. Pathol. F. A. von Ammon, din Dresda.
91. Dr. Med. Gröser, din Mainz.
92. Dr. Juris. Georg von Maurer din Nauplia.

Notăm aici că mulți din boerii înscrși în lista aceasta, cit și în alte ce vor urma, scoase din catastihul amintit, au între numele lor adausă particula nobilitară de „von” sau „de”, pe care Czihak crezuse util poate a le-o adăugi, fără însă ca vre-un asemenea titular să o fi purtat, sau să fi făcut uz de dinsa în iscăliturile lor.

Schimbări de Președinți ai Societății.

După retragerea D-rului Zotta și formarea Comitetului sub președinția D-rului Bürger, cu D-rul Czihak ca Vice-Președinte, lucrările Societății începură a se răspîndi din ce în ce mai mult, atît în Moldova cit și în străinătate.

La 7/19 Fêvrnar 1834 însă, găsim că și Bürger demisionează din postul onorific ce Societatea îi încredințase și motivele ce invocă sunt prevăzute în *discursul* său scris, ce-l găsim în arhiva Societății, în cuprinsul următor:

Onorați colegi,

Dacă v'am chemat astăzi la o ședință extraordinară, e datorită numai dorinței ferbinți ce mă însufletește pentru binele Societății, precum și, *sit venia verbo*, în acelaș timp, a ne îndrumă, pecît cu puțință, prin propunerea de fafă, să formăm un cerc trainic și pentru viitor.

Scopul intemeerii acestei societăți a fost și este: dezvoltarea și în această țară, după puteri, a oricărei ramuri a științelor istorico-naturale, într'un chip armonic, ceea ce e, fără îndoială, un scop mareț și nobil.

Frumosul trebuie să se alătore binelui, — aceasta e esențial. Cînd avem pe cel dintâi, trebuie să facem orice jertfe ca să atingem scopul deplin.

În ciuda tuturor greutăților ivite, am pășit înainte pe un teren cu totul necunoscut în această țară; cinste nouă! Ne putem mindri că am putut face o bună căare.

Până astăzi, Onorați Colegi, mi-ați acordat sprijinul d-voastră în funcțiunea de Președinte al tinerei societăți. Vă mulțumesc sincer pentru această distincțiune; această cinste însă, nu mă simt destul de în stare să o duc și mai departe, spre a adumbri cu slabele mele aripi un locaș atît de sfînt ca acesta.

Din răspunsul dat de Excelența Sa Domnul Plenipotent al țărilor Moldova și Valachia, către onoratul fondator Doctor Zotta, anume: „că Ex. Sa ia partea cea mai vie la întruinirea noastră și că îi va acorda și în viitor înaltul său sprijin“, conchid ca aceasta mă învață și mă îndreptățește în același timp să propun din parte-mi ca: „din mijlocul celor mai mari ai țării, să se aleagă pe unul ca conducător al Societății, cu titlul de *Președinte*, pentru ca sub pavăza lui Societatea să se poată înălța și propăși mereu“.

Sunt sigur că această propunere pentru înaintarea Societății noastre, va găsi toată aprobarea onorațiilor mei colegi. La orice propunere trebuie să se dea cheia bolței, pe care eu o semnez Societății.

Ia minele d-voastră, onorați colegi, depun solemn demnitatea de Președinte, cu care m'ați onorat, avînd o sinceră rugămintă, ca, și în viitor, să-mi păstrați a D-voastră bunăvoință, prietenia D-voastră așa de scumpă mie, precum și o afecțiune statornică.

Dixi!

*

Negreșit, era în interesul Societății în acel timp, să aibă în fruntea ei un om dintre cei mai de samă ai țării, care avea la îndămină mijloacele trebuitoare pentru organizarea deplină a Societății și mai ales pentru constituirea cît mai complectă a Muzeului, ce era încă în embrion și către care trebuia să se îndrepte toată bunăvoința și dărnicia boierimei bogătașe de pe atunci. De aceea Medicii și Naturaliștii ce formau această nouă Societate, crezură că e în interesul absolut al lor, de a alege în ședința dela 19 Martie 1834, în locul D-rului Bürger pe Marele Vistier Mihail Gr. Sturdza.

Viitorul Domn al Moldovei primi cu plăcere funcția ce i se atribui, luă parte și presidă ședința Societății din 14 April 1834, mulțumind de încrederea membrilor ce l'au ales și fericindu-se în acelaș timp de o împrejurare „care-i înfătoșă mijloace de a împreună-lucra

cu barbați așa de sirguitori pentru sporiirea științelor folositoare în patrie“.

În această ședință s'a desbătut despre cîteva lucruri relative la administrația Societății, care în acelaș timp luă cunoștință de o comunicare ce-i fu adresată de *Societatea Agronomică* a marelui Ducat de Bade, prezidată de Margravul Wilhelm și prin care-i notifica numirea D-rilor Zota, Czihak și Bürger ca membri ai zisei Societăți, căror le transmise în acelaș timp și diplomele.

Schimbîndu-se curînd regimul politic din Moldova și Mihail Sturza fiind ales Domnitor, el se demise din sarcina onorifică ce i se atribuisese. Comitetul Societății Medico-Naturaliste, în urma acestei împrejurări, trimise noului Stăpînitor al țării următoarea adresă, pe care o traducem de asemenea din limba franceză:

Altefei Sale Serenissime, Mihail Sturza, Prinț Domnitor al Moldovei.

Societatea de Medicină și de Istorie Naturală din Iași, intim convinsă că ziua de regenerare și de fericire a Moldovei a sosit în sfîrșit, cu bucurie se asociază la aclamațiile unui popor ce și simte fericirea. Noile instituții ce cîrmuesc țara, oricît de bune ar fi, n'ar fi decît un bine trecător, dacă direcția lor n'ar fi pusă în mini vrednice și capabile să conducă cu înțelepciune cîrma. De această alegere depindea siguranța și fericirea reală a Moldovei, și în acest scop binefăcător, curțile proteitoare și suzerană, au încredințat în înalta lor prevedere cîrma guvernului unui Principe, ale cărui calități de lumină, de dreptate și dragoste de bine le cunoșteau, căci înțelepciunea unui Principe e ca un izvor bogat ce răspîndește prin mii de canale viață și îmbelsugare.

Dragostea de țară și virtuțile ce disting pe Iulătimea Voastră, cunoștințele variate ce posedă, înaltele vederi de cari a dat probe în diverse ramuri ale administrației ce i-a fost încredințată și mai ales energia și tăria de voință ce înlătură toate piedicile, sunt pentru supușii săi așteptate garanții de prosperitatea lor viitoare și de liniștea de care ei se vor bucura de acum înainte.

Societatea de Istorie Naturală deși crud lovită prin pierderea unuia din colaboratorii cei mai prețioși, se feliță de întimplarea ce-i asigură ajutor și protecție, sperînd că va obține sub regimul unui Principe luminat și prieten al artelor, rezul-

tatele cele mai fericite pe cari Societatea, cu tot zelul ei aprins, le-ar aştepta în zădar fără sprijinul nemijlocit al Capului Statului.

Indrăznind să se încredinţeze pe deplin în stăruinţa Înălţimei Voastre luminate, Societatea roagă pe Creatorul tuturor de a dăruia Înălţimei Voastre şi Familiei graţiile Sale şi a-i prelungi zilele, atât de preţioase poporului Moldovan.

La această adresă, Mihail Sturza-Vodă răspunde numai decît prin o scrisoare particulară, tot în franţuzeşte, conţinînd în traducere următoarele şiruri:

*Domnilor Domni Membri ai Onorabilei
Societăţi de Medicină şi Istorie naturală
din Iaşi.*

Domnilor,

Am cetit cu plăcere exprimările sentimentelor D-Voastre în privirea mea şi Vă mulţămesc.

În prevederile Voastre, Domnilor, aţi găsit inima mea, principiile mele şi cele mai scumpe ale mele proiecte; ele toate tind numai la bunăstarea ţării mele: rezultatele lor sunt în minile Providenţei.

Unul din mijloacele ce ea s'a îndurat să ni le îngăduie pentru a atinge acest scop dorit, e instituţia Voastră, Domnilor, care se alătură de dreptul la prosperitatea ţării, pentru că ea e destinată să facă a prospera artele trebuincioase. Sforţările Voastre vor deveni adevărate obligaţiuni pe care patria le va contracta către voi şi eu cari mă voi însărcina eu însumi.

Sprijiniţi-vă, Domnilor, pe nestrămătata mea protecţie; ea e căsăgătată pentru Societatea D-voastră, care va fi obiectul îngrijirii mele, ca una ce este de cel mai mare interes bunei stări publice.

Primiţi, Domnilor, asigurarea consideraţiei mele particulare.

M. Stourdza.

Iaşi, în 30 Iulie 1834.

*

În acest timp Muzeul ieşan se înalţă cu daruri nouă din partea mai multor din membrii săi şi în primul loc din partea D-rului Czihak, care după o călătorie ce făcu la Galaţi, îi aduse următoarele lucruri: 1) o colecţie completă de minerale, conţinînd 639 bucăţi alese şi clasate după sistemul savantului Werner; 2) un op în 10 volume in-folio, cu planşe, tratînd „cu temei” despre anatomie, de celebrul profesor Loder; 3) *Suetonius Tranquillus notis et numismatibus, a Carolo Pa-*

latino illustratus,—1 vol. in 4°; 4), un volum mare in-folio, cu planşe, tratînd despre naştere, de Mahrenheim, (colecţia şi cele 3 opuri donate Cabinetului de D-rul Kyriacopulo); 5) 18 vol. in-4°, din *Encyclopædia Istoriei Naturale*, cu peste 400 planşe foarte frumoase, dăruite de D. Julius Sacchety, vice-Consul al Franţei în Galaţi.

Pentru asemenea daruri Societatea publică prin *Albina Românească* (21 Iunie 1834) mulţumirile ei vii generoşilor donatori, pe cari-i înscrie în numărul binecătorilor Muzeului.

*

În locul lui Mihail Sturza, Societatea alege în şedinţa de la 26 Iulie 1834, ca Preşedinte pe *Hatmanul Grigore Ghica*, care, peste cîteva ani mai tîrziu ajunse şi el Domnitor al Moldovei. Abia însă cîteva luni noul Preşedinte putu conduce lucrările Societăţii, cînd, din pricina unor interese particulare, el trebuind să plece în Basarabia, unde urmă să rămîie mai mult de un an, *Hatmanul Ghica* îşi presintă la 3 Octombrie 1834 demisia din demnitatea ce i se atribuisese. „Deşi îndepărtat, scrie *Hatmanul Ghica*, în demisiunea sa, îmi voi face totdeauna o datorie de a concura cît voi putea mai bine la înfrumuseţarea Cabinetului nostru, ca membru şi amator, totdeauna cînd vre un prilej mi se va înfăţişa”.

În locul lui *Grigore Ghica*, Societatea alege ca Preşedinte al ei pe *Aga Alexandru Balş*, şi guvernul aprobă imediat această alegere.

Interesantă e şi scrisoarea, tot în franţuzeşte, prin care *Al. Balş* răspunde la alegerea ce i-a comunicat-o Societatea. Iată-o în traducere:

D-lui de Bell, I-ului Secretar al Societăţii de Istorie Naturală.

Domnule,

Am primit comunicarea d-voastră cu data de 7 Octombrie, sub No. 10, prin care mă înştiinţaţi de alegerea ce D-nii Membri ai Societăţii de Istorie Naturală au făcut în persoana mea, ca Preşedinte al acelei Societăţi. Nu pot să vă ascund cît această alegere e măgulitoare pentru mine şi cît preţuesc onoarea de a fi chemat a prezida

lucrările oamenilor învățați și de bine, cari după ce au supt la izvorul lor luminele folositoare, binevoesc încă să consacreze munca lor într-o transplantă în patria mea, pentru a coopera la fericirea societății moldovenești.

Da, Domnule, cred că e o fericire pentru mine de a primi titlul ce Societatea a binevoit a-mi decerne, în întrunirea ei din 6 curent. Imi iau în același timp obligațiunea de a îndeplini toate îndatoririle ce-i sunt atribuite, cu un scrupul conștiincios, și de a ajuta alabelor mele mijloace prin cel mai mult zel putincios.

Binevoști, Domnule, a fi interpretul acestor simțiminte pe lângă D-nii Membri ai Societății de Istorie Naturală, cari au crezut că pot așeza încrederea lor în persoana mea. Primiți asemenea, vă rog, cu această ocazie, asigurarea repetită a înaltei mele considerații.

Al. Balsch.

Iași, 29 Octombrie 1834.

*

Membrii înscriși în 1834.

În anul 1834 găsim că se înscrie în registre un nou număr de membri, ordinari, onorari și corespondenți, oameni cu diferite titluri științifice și nobilitare, cari se adăogară Societății, cei mai mulți din străinătate, și anume:

Membri Ordinari:

1. Dr. Med. Dimitrie Samurcași.
2. Dr. Medic și Cavalier Peter Lieb.
3. Dr. Med. și Chir. Oswald Dreuttel, din Folticeni.
4. Dr. Med. Stanislau Iaszynsky, din Hași.
5. Oeconom Ioseph v. Czerniewsky.
6. Dr. Juris Anton Wincler.
7. D-l Georg Mayer.

Prim-Membru de Onoare:

8. General-Locotenent al M. Sale Imparatul tuturor Rusiilor, President al Moldovei și Vala hiei, Mare-Cruce și Cavalier al mai multor ordine, etc. etc., Paul de Kisseleff, din Iași.

Membri Corespondenți:

9. Ornito'ogistul Philippe Bonjour, Paris.
10. Profesorul de Ist. Nat. Alexandre Chavannes, Director al Museului din Lausanne.
11. Lt.-Colonel Francisque de Dompierre, Conservator al Museului din Pa-ryerue.
12. Dr. Med. și Prof. Christian Fr. Oken, din Zürich.

13. Naturalistul și Chimistul Iacob Ziegler, din Wintherthür.
14. Colonel și Secretar al Societății Imperiale Ruse de Mineralogie, Dr. Georg August von Pott, din Petersburg.
15. Consilier intim și Prof. Dr. Christian Fr. Harless, din Bonn.
16. Dr. Med. Hermann Nasse.
17. Consilier regional și Prof. Dr. Wilhelm Butte, din Bonn.
18. Dr. și Prof. Sewerin Galenzowski, din Wilna.
19. Consilier de Curte și Prof. de Anat. Fridericus Eschscholz, din Dorpat.
20. Președintele Museelor, Graful Kaspar von Sternberg, din Praga.
21. Prof. de Anat. și Chir. Dr. Pietro Betti, din Florenza (Toscana).
22. Prof. Dr. Andreas Duncan din Edinburg (Scoția).
23. Zoologul Ludwig Cavalli, din Darmstadt.
24. Dr. Med. Frid. August Klose, din Lipsca.
25. Montanistul din Corpul Inginerilor montaniști Imperiali Rusești Christoph Will. Lisel, din Ural (Goldgruben).
26. Montanistul Heinrich Schwickard.
27. Consilier de Curte, Cavalier Gustav von Struwe, din Petersburg.
28. Ex. Sa General-Locot. Andreas von Dietrichs, din Catherinenburg (Ural).
29. Botanistul Eduard Mehlis, din Clausthal (Hanovra).
30. Prof. mineralog. și geolog. Dimitri Sokolof, din Petersburg.
31. Consilier intim și Cavalier & George v Karneeff, din Petersburg.
32. Directorul Reuniunii peisagiste, Baron v. Ellrichshausen, din Karlsruhe.
33. Secretarul aceleiași Reuniuni Barba, ibidem.
34. Agronomul Fellemborg, din Svițera.
35. Ex. Sa Consil. Regal Alexander von Humboldt, din Berlin.
36. Consul General al Regatului Francez, François de Mimaut, din Alexandria, (Egipt).
37. Consul Regal Frances Alfred de Mimaut, din Iași.
38. Dr. Med. și Cavalier Antonius von Pezoni, din Constantinopol.
39. Dr. Med. Director Instit. Polytechnic, F. A. Walchner, din Karlsruhe.
40. Magistrul Farm. Adolph Lang, din Nentra (Ungaria).
41. Dr. Prof. și Cavalier Gottlieb Fischer, din Moscova.
42. Prof. Gimnaz. Ioseph Hensch din Eger.
43. Consilier Magistrat Sebastian Gruner, ibidem.

44. Vice-Consul regal Francez, Jules Sacchetti, din Galați.
45. Dr. Benjamin Barker, din Smirna (Turcia).
46. Dr. Prof. Consil. de Stat al Imper. Ruses, Theodor v. Fischer, din Petersburg.
47. Consilier de Curte și Cavalier Iohann v. Rachtette, din Petersburg.
48. Protomedic Dr. Med. și Prof. Michael v. Lenhotsék, din Pesta.
49. Prof. Botan. Ioseph Sadler, ibidem.
50. Dr. Med. Prof. Hist. Natur. Iohannes Reisinger, ibidem.
51. Dr. și Prof. Anat. Martin Csausz, ibidem.
52. Ornitologistul Constantin Florenzino Prévost, din Paris.

Membri Onorari:

53. Alexandru Sturdza, Aga, din Iași.
54. Theodor Sturdza, ibidem.
55. Constantin Soutzo, ibidem.
56. Petru Asaky, ibidem.
57. Episcopul Meletie, din Roman.
58. General Locot.-Aghiotant, cavalier al mai multor ordine, Baron Iohann Dillingshausen, din Iași.
59. Spatarul Grigore Karp, ibidem.
60. Comandantul de escadrou George Karp, ibidem.
61. Colonel și Consilier intim Paul de Schoubin, din Vaslui.
62. Dr. Med. și Director al Kabinetului Nat. P. I. Cretzshmar, din Frankfort.
63. General Major și Vice-President. Cavalier al mai multor ordine, Theodor de Mirkowitz, din Iași.
64. Consil. de Stat Imp. Rus. Nicolai de Mauro, din Iași.
65. Consil. Imp. Rus în Moldova și Cavalier Georg de Timkowsky, ibidem.
66. Consilier Coleg. Imp. Rus, Cavalier Basile de Karineff, ibidem.
67. Logofăt-Mare Theodor Balsh, ibidem.
68. Visternicul Dimitrius Ghyka, ibidem.
69. Spatar și Șef al Miliției Alexandru Ghyka, din București.
70. Hatmannul Constantin Balsch, din Iași.
71. Postelnicul George Sturdza, din Roman.
72. Aga Postelnic Theodor Ghyka, din Iași.
73. Prințul Barbu Stirbey, Ministru de Culte și Instrucție Publică din București.
74. Dr. Med. Piccolo, ibidem.
75. Consilier Medical Dr. Med. Zucker, ibidem.
76. Lt.-Colonel Comandant și Cavalier m. o. Arnold V. Jacobson, ibidem.
77. Consilier al Imp. Rus și cavalier m. o. Ignatz v. Iacovenko, ibidem.
78. D-l Victor Cuenin, din Iași.
79. Prințul Alexandru Kantacuzeno, ibidem.

80. Markgraful Wilhelm de Baden, din Karlsruhe.
81. Aga Costacky Sturdza, din Iași.
82. Imp. Rus Consilier-titular, Cavalier Constantin Stamati, din Kișineu.
83. Colonel Constantin Philippesku, din București.
84. Cavalier M. o. General-Major Staroff.
85. Constantin Negruți, din Iași.
86. Cavalier Procopius Florescu, din Iași.
87. Vornicul Ianku Kantacuzeno, ibidem.
88. Aga Emanoil Bogdan, ibidem.
89. Boierul George Vârnay, ibidem.
90. Sandulaky Boitză (Voită).
91. Prof. Dr. Philos. Ernestus Tallhausen, din Iași.
92. Consilier de Curte și Cavalier Constantin Balsh, ibidem.

Membri Colaboratori:

93. Dr. și Protomedic Isthotes, din București.
94. Dr. Med. și Chir. Nicolai Kiriakopulo, din Galați.
95. Dr. Med. și Chir. Șef-Medic Militar al Princip. Valahiei, Georg von Grunau, din București.
96. Dr. Med. Leibl, din București.
97. Dr. Med. și Chir. Marsille, ibidem.
98. George Soutzo, ibidem.

*

Invitare la un Congres.

Dintre nenumăratele scrisori de adesiune ale membrilor corespondenți aclamați de Societatea ieșană, despre care am mai vorbit, aceea a D-rului George Iăger din Stuttgart, cu data de 10 Iuliu (st. n.) 1834, prezintă un deosebit interes.

Adresându-se D-rului Czihak, D-rul Iăger mulțamește pentru primirea *diplomei* ce i s'a trimes, și adaugă: „Pentru n oment trebue să cer dela d-stră o favoare, aceea să urmați invitației mele la întrunirea medicilor și naturalistilor germani, care va avea loc la 18 Septembre la Stuttgart. Nu mă îndoiesc că vom vedea aici învățați ai diferitelor țări a Europei și veți găsi deci prilejul de a face multe cunoștinți ce vă vor fi folositoare pentru a atinge scopurile voastre științifice. Ar trebui să îndemnați pe unii din compatrioții voștri să facă călătoria împreună cu D-voastră. V'aș fi prea îndatorit dacă ne-ați procura cunoștinți așa de interesante, cum au fost frații de Ghyka,

și să ne întrețineți despre proprietățile științifice ale țării voastre. Ați putea chiar să ne trimiteți o notiță asupra produselor țării d-voastră. Vă rog a prezenta mulțămirile mele membrilor societății D-voastră și a-i îndemna să dea mîna celor din Societatea germană ce se vor întruni în Stuttgart, pentru înaintarea științelor physice, ce vor continua izbînzile lor pașnice prin toate părțile globului, cu un mers pe cît de rar; pe atît de repede“.

Invitația aceasta la un Congres științific și-a făcut efectul său ceva mai tîrziu, căci, d-rul Czihak, în Septembrie 1838, fu trimis de guvernul Moldovei să iee parte la o altă întrunire a Naturaliștilor și Medicilor germani, ce au loc în Freiburg, ca cel întîi reprezentant al Principatului Moldovei, ce pînă în acel moment era încă prea puțin cunoscut în țările înaintate în cultură din occidentul european. Dar despre aceasta vom relata mai departe.

O comunicare științifică a D-rului Zotta.

D-rul Mihail Zotta, unul din fondatorii Societății, din motive familiare plecă din Iași în vara lui 1834 și se stabili la locu-i de origină, în Cernăuți; de aici însă el purtă totuși grijă tinerei Societăți ce înființase și din cînd în cînd comunica prietenului și colegului său Dr. Czihak, ceea ce credea că va interesa Societatea ieșană.

O scrisoare a sa din Cernăuți, cu data de 18 Septembrie 1834, ne dă o dovadă despre aceasta:

Iată-o:

Cătră onorabila Societate pentru Medicină și Istorie naturală, în Principatul Moldovei.

Insufletit de dorința de a'mi îndeplini obligațiunile mele față de onor. Societate, mă grăbesc să-i comunic o experiență, care, dacă se va adevăra, va fi de un folos incalculabil pentru omenirea suferindă.

Medicul cercului Bucovina, dr. Stransky, a aflat, cu vr'o cîțiva ani în urmă, că locuitorii acestui cerc, mai cu samă la poalele Carpaților, întrebuințează des în contra unor boli ale pieptului, o buruiănă care crește acolo: *Scolopendrium Asplenium*,

lingua cervina a bătrînilor, numită de obicei „Hirschzunge“ „limba cerbului“ și s'a încredințat în urmă că un individ care suferea de *Phthisia confirmată* și fu mai mult timp căutat atît de el, cît și de alți medici, cu mijloacele obișnuite în contra tuberculozei, fu restabilit deplin de cătră un țaran cu o dosă *ex lingua cervina*.

Aceasta a hotărît pe d-rul Stransky să facă experiențe proprii cu medicamentul în chestiune, spre a se încredința de efectul lui. El își alegea deci un individ, care arăta toate simptomele tuberculozei și convins cît de rar duc mijloacele atît de des recomandate, la un rezultat în boala aceasta, întrebuință o dosă de *lingua cervina* de doua drahme, fiartă pe jumătate în oală închisă și aplicabilă în curs de 24 de ore. În urmă mări el dosa în mod succesiv și întrebuință medicamentul timp de 6 săptămîni întregi; și iată că munca lui a fost încoronată de succes; bolnavul se restabili și se află pîn' acum destul de bine. El comunică experiența sa înaltului guvern și primi răspunsul onorabil, că experiențele încercate cu planta aceasta în spitalul din Lemberg au adevărit eficacitatea ei.

Planta se pare că face parte din acele medicamente, cari influențează asupra organismului omeneș prin *principium scythodaphnicum* și în virtutea acestui principiu ea fu întrebuințată și de bătrîni la disenterie, în unele indispozițiuni ale organelor urinare, dar și în hipohondrie era ea recomandată. Dacă însă efectul ei în caz de tuberculosă se datorește numai acestui principiu, sau nu cumva unei calități speciale, aceasta supun onorabilei Societăți spre apreciere, deoarece în noul meu cerc de activitate nu mai am, precum se știe, ocaziunea să fac experiențe proprii cu acest medicament. Datoria mea este să comunic experiența aceasta onorabilei Societăți, cu rugămîntea de a binevoi a cerceta adevărarea ei, în secțiunea pentru medicină.

Mih. cavalier de Zotta, mp.

Această comunicare fu citită în ședința dela 3/15 Noiembrie 1834 a Societății Medico-Naturaliste. Nu știm însă dacă experiența a fost continuată și în țara noastră, întrucît în arhiva Societății nu găsim nimic în această privință.

Constituirea Secțiunii Agronomice.

Pe lingă lucrările de Medicină și Naturalistică, Societatea aceasta crezu în interesul public să-și adauge și o *Secțiune Agronomică*, care să aibă de scop

a aviza la propagarea cunoștințelor înaintate ale *culturei pământului*, cum și a *industriei agricole*, ce, în acele vremi se practicau în Moldova întreagă în chipul cel mai rudimentar.

Sé ținură mai multe ședinți speciale ale acestei secțiuni, pe la sfârșitul anului 1834 și la începutul lui 1835, la cari luară parte Președintele Societății Alexandru Balș, D-rul Czihak, F. Bell, Carl Udrički, Abrahamfi, Dr. Sakellari, Czerniewski, etc., ședinți în cari se tratară diferite subiecte interesând inovațiunile în cultivarea pământului și a produselor agricole, cum și altele, după cum rezultă aceasta din cîteva foi manuscrise ce găsim în arhiva Societății de Medici și Naturaliști. Adnotările sunt făcute numai pentru trei ședinți,—dar credem că ele trebuie să fi fost cu mult mai numeroase, — și numai rătăcirea restului manuscriselor ne lipsește de cunoașterea celor ce s'au mai tratat în această privință de secțiunea respectivă.

Interesant e faptul că de atunci pînă în zilele noastre, mai nici o întrunire de acest fel nu s'a mai constituit și continuat în Iași, cu tot interesul netăgăduit al marilor și micilor proprietari din țară, ce-și cultivau singuri pământurile lor.

Iată notele despre cari e vorba :

Jurnalul ședințelor Secțiunei Agronomice.

1-a ședință dela 17 Noembrie 1834.

D. Czerniewski espune următorul Program de lucrări :

a). Folosințele de a se secera griul înainte de a fi copt cu desăvîrșire.

b). Mijloacele de a împiedica stricăciunile griului.

c). Intrebuintarea folositoare a frunzelor de vie.

d). Cultivarea sparangăi ca nutreț poate fi foarte folositoare.

e). Intrebuintarea diferitelor soiuri de paie, după sucurile ce conțin fiecare.

f). Expozeu pentru introducerea în țară a metoadei celei mai ușoare pentru îmbunătățirea rasei oilor.

D. Udrički :

a). Curățirea oopacilor de omizi, precum și formarea instrumentelor necesare.

D. Dr. Czihak :

a). Calendariul agronomio pe Ianuar.

Hotăriri.

1. Înălțimea Sa a hotărît de a supune programul fără întîrziere (?) și de a obține învoirea de a publica un *jurnal agronomic*.

2. Toate subiectele au fost găsite vrednice de a fi publicate și articolul relativ la curățirea cîpacilor de omizi să fie cit mai curînd publicat.

3. D. Dr. Czihak să cante a procura Societății sămînța de sparangă.

Ședința se ridică.

A. Balsche, Dr. Czihak, F. Bell, Udrički, Czerniewski.

*

Ședința a II-a. 15 Decembre 1834.

Subiecte natural-istorice.

D. Bell. Note asupra schimbării cîloarelor cameleonului.

Dr. Czihak a ținut un discurs asupra utilității Societății de Științi-naturale, care a făcut progrese, cu ajutorul membrilor Societății, făcînd să propășească științele naturale în Moldova.

D. Czerniewski a vorbit despre cultura oilor.

Ședința s'a ridicat.

A. Balsch, Dr. Czihak, F. Bell, Udrički, Abrahamfi, Czerniewski.

*

Ședința a III-a. 16 Februar 1835.

D. Bell a făcut o descriere a organizmului păsărilor.

D. Czihak a dat cîteva lămuriri despre cultura aguzilor, asupra cărora D. Noisette a făcut mai multe încercări în Paris.

Ședința s'a ridicat.

Balsche, Dr. Czihak, Fr. Bell, Czerniewski, Abrahamfi.

*

Încă din primăvara anului 1834 se pare că Societatea aceasta luase hotăriri, tot ca o urmare a studiilor agronomice, să facă încercări pentru deschidere de *puțuri arteziene*, acolo unde trebuințele pământului cereau asemenea lucrări, căci găsim în arhiva Societății următoarea adresă, cu data de 14 Mai 1834, a Marelui Postelnic Secretar de Stat al Moldovei, ca răspuns intervenirilor făcute la Ocîrmuire în acest scop :

Cătră D-nealor DD. Aga Gheorghe Asaki și Doctorul Sakelari.

Jos iscălitul luînd cunoștință de cuprinderea înscrisului D-voastră cătră Sfăt, cu

propoziție de a vi se hărăzi privilegii întru facerea puțurilor artesiene, socotește ca mai înainte de a intra în tratația Sfatului această cerere, ar fi de cuviință ca să însemnați Dumneavoastră, prețul deschiderii de asemenea fântini, ca după aceea să poată chibzui Sfatul cele de cuviință.

N. Șuțu.

Nu se vede ce rezultat vă mai fi avut asemenea inițiative, nemai găsind între lucrările Societății alte date referente.

Cele dintăi obiecte și cărți dăruite Muzeului Istorico-Natural.

Am văzut că între primele lucrări ale acestei Societăți, cea mai de samă fu instalarea Muzeului, care trebuia să cuprindă colecții bogate de specimene din toate regnurile, animale, vegetale și minerale, cum și opuri și obiecte cu caracter istoric și cultural.

Prin diferite donațiuni particulare, începînd dela conducătorii Ocîrmuirii de atunci și pînă la cei mai simpli cetățeni, ce posedau cîte ceva vrednic de văzut și colectat, din care despre o parte am menționat îndărăt, încetul cu încetul Muzeul s'a înjghebat, mai întăi în două odăi din casa citată a lui Alecu Balș. Prima listă de lucruri donate Muzeului dela înființarea sa, și pînă la 29 Iunie 1835, conține astfel următoarele obiecte (inclusiv cele menționate la pag. 13-14):

1. Zoologie :

Frideric Bell, ornitologist. Toate obiectele gata de a se pune în Muzeu. 78 paseri împăiate din Moldova.

D-rul de Czihak, 22 paseri din America și Africa.

Marele Logofăt Const. Sturdza : un urs arctos tînăr.

D-l V. Cuenin : 1 glareolă austriacă.

P. S. S. Mitropolitul Veniamin : 1 vultur cenușiu.

D-rul Czihak : 1 cocoară vargo.

Vorn. Gheorghe Sturdza : 1 corvus corax.

Căpitanul Iancu Bran : 1 colibri azureus.

Lieutenantul C. Statchi : 1 colibri mortus.

D. Bell, 1 sciurus vulgaris.

II. Botanică :

Spîterul Weikum : 200 exemplare deosebite erburi, din apropiere de Galați.

D-rul Czihak : 1 nucă de cocos cu găoace.

III. Mineralogie :

D-rul Czihak : 22 bucăți de minerale.

D. Carl Udrișky : 1 drob de ceară minerală, cumpănind 100 ocă.

Ocîrmuirea Prințipatului : O colecție de 80 minerale din Moldova.

Dr. Kiriacopolu : O colecție de 600 minerale din deosebite țări.

Spîterul Abrahamfi : 20 bucăți de minerale din Moldova și Țara Românească.

Aga Alecu Cantacuzin : 40 minerale din Moldova și Valahia.

Aga Alex. Balș : o bucată de platină din munții Ural.

Prințul Alex. Cantacuzin : o bucată de cristal de fier, de formă cubică.

Hatmanul Grigore Al. Ghyka, Președinte al Societății în 1834.

Căpitanul Branu : 10 bucăți de plumb și de costor.

Aga Gheorghe Asachi : 30 modeluri de lemn pentru cristalografie.

IV. Petriificații :

a) de animale.

P. S. S. Mitropolitul Veniamin : 1 cap de Rinoceros. Jumătate dinte de Mamuth, de 4 palme, 2 măsele, 1 coastă și 1 fier de Mamut.

Dr. Czihak : 1 falcă și 1 omoplat de Mamut.

D. Niculici : jumătate dinte de Mamut.

b) Vegetale.

Dr. Czihak : Deosebite părți a copacului de Fioie (Palmier), de stejar și fag.

D. Posniac : 1 frunză de Bardana.

V. Monete și Medalii :

Prințul A. Cantacuzino : 165 monete și medalii antice a Grecilor și a Romanilor, adică : 4 de aur, 68 de argint, 92 de costor, 1 medalie a Sf. Alianțe, 2 Asignații a Republicii Franceze.

Post. G. Ghica : 1 galbăn a Craiului Ladislas.

D. L. Nicoletty, 1 galbăn a Impăratului Maximilian II, din 1572.

Aga Alecu Balș : 1 monetă rusască de aur, de preț de 5 ruble în argint, 1 galbăn de platină de 3 ruble de argint.

VI. Biblioteca :

Aga Alecu Sturza : Scrierile lui Buffon, Lacépède și Cuvier, 42 vol., 8 planșe ilustrate.

Hatmanul Teodor Balș : Scrierile complete a lui Nauman despre păseri.

D. Sachetty : Un tablou Enciclopedic și metodic a celor trei imperii a naturii, de Abatele Donneterre, 18 vol. 4 planșe în negru.

Dr. Kiriacopolu : Anatomia profes. Loder 10 vol. în fol. cu planșe, 1 carte asupra nașterii (moștitului), de Mohrenhaim, 1 carte asupra celor 5 părechi de nervi de Bock., 1 vol. în fol. *Caroli Patini notis in Suetonium*, 1 vol. în 4°.

Dr. Czihak : Medicina forensis, 1 Manual de chirurgie, 2 vol. Manual de patologie și anatomie de Paolo Barobotte. Biblioteca medicală a lui Henke, 1 vol.,

Dissertatio inauguralis medica de gravitate extrauterina, de Dr. Czihak.

I. Metzger, din Heidelberg : Scriere asupra țărealelor a Europei.

Prof. I. Zuccarini dela Muni : O scriere în chipul lui Agas și Fourcroi, 1 vol.

Dr. Zota : O carte asupra poliției medicale în Austria, de Dr. Kotz. 2 vol.

D. I. Beller : Fisica populara de Poppé,

Dr. Jurispr. Anton Winkler : O Anticiclopedia Universală a economiei rurale, 13 vol. în 8°.

I. S. Domnul Mihail Sturza : Flora universală, de Dietrich, 60 fascicule, cu 400 planșe colorate.

DD. Hatman G. Ghica, Aga Alecu Balș, Consilieru K. Balș : Temming, O nouă culegere de figuri colorate de păseri, ediție de lux, în 92 fascicule, în folio.

*

Tot în cursul anului 1835, Societatea mai primi mai multe daruri în număratoare, din cari se citează mai cu samă 862 lei dela Aga Alexandru Balș, 725 lei dela Hatmanul Grigore Ghica, 1242 lei dela Generalul Teodor Balș, 897 lei dela Consilierul de Curte Constantin Balș, 2070 lei dela Spatarul Mihalachi Cantacuzin, etc., sumi vârsate în casa Societății, spre a sluji la cumpărarea de opuri din cele mai renumite, în diferite ramuri ale științelor naturale.

CAPITOLUL II.

Misiunile științifice organizate de Societate.

Compunerea Florei și Faunei Moldovei.

Ele relatate pînă acum, ne-au învederat cum prin diferite daruri și contribuții, tînăra Societate ieșană își luase un avînt puternic în cultivarea științelor și se manifestase mai ales prin înjghebarea și dezvoltarea Muzeului istorico natural și a bibliotecii sale. Totuși, numai cu simple daruri întimplătoare nu se putea organiza pe baze serioase un așezămînt, care trebuia sistematizat și prezentat publicului și tinerimei studioase în așa chip, ca să nu pară numai o simplă panoramă sau menagerie, ci cu tot rostul și rînduiala unei instituții de interes educativ și istoric.

Pentru ajungerea la acest scop cerîntai lucrare mai de samă a membrilloa Societății, fu însărcinările date citorva învățați specialiști ca să culeagă și să organizeze în primul loc *Flora* și *Fauna Moldovei*, de care pînă atunci nimeni nu se interesase cîtuși de puțin și nimeni nu culesese barem ceva notițe mai de samă.

În cursul lui 1834 Societatea dădu dar astfel de însărcinări unui botanist Iulius Edel, farmacistului Iosif Szabo, lui Frederic Bell naturalist, cum și silvicultorului D. Stănescu.

Despre acest din urmă însă găsim numai o notă într'un op al D-rului An. Fătu, fără a află în arhiva Socie-

tăței și rezultatele însărcinării ce va fi primit. Tocmai prin 1872 se găsește publicate în *Revista Științifică* din București, un articol privitor la *Pădurile Moldovei*, de Dim. Stănescu.

Asemenea s'au mai însărcinat pe Farmacistul Abrahamfi să facă analiza mai multor izvoare minerale din țară, între cari și acelea din Slănic, Șarul-Dornei, Borca, Hangu, Strunga, etc.

În ce privește misiunea dată lui Iulius Edel, găsim între hîrțile Societății o adresă din parte-i, nedată, dar însemnată de o mînă străină, probabil a D-rului Czihak, că a fost primită la 1 Martie 1835, — adresă în cuprinsul următor :

Cătră Onorata Societate de Medici și Naturaliști din Iași.

În a 8-a ședință a Societății mi s'a dat înaltă însărcinare de a face în viaa ce vine o călătorie prin Moldova, având de scop principal cercetări istorico-naturale, iar în general cercetări științifice, pentru cari însărcinări mulțumesc profund onoratei Societăți.

Dorința mea este de a corespunde acestei încrederi, spre a conduce și executa această întreprindere în așa chip, ca Societatea să fie satisfăcută, Muzeul ei îmbogățit și comorile ascunse ale țării să fie date la lumină și exploatare.

În vederea acestui scop, supun Societății planul ce am conceput.

În luna Mai voi pleca din Iași pentru un timp la Galați, spre a cerceta partea țării de acolo, și apoi, în luna Iunie voi călători în susul Dunărei spre Carpați, ca să cercetez, pecît vremea și împrejurările îmi vor îngădui, întreaga regiune muntoasă, (lanțul de munți), așa de curioasă și importantă. De acolo cărnind voi da întreaga atenție malurilor Prutului și a Siretului, precum și celorlalte mai multe pîrae ce sunt respîndite prin țară.

Asupra tot ce voi găsi vrednic de luat în samă, voi face zilnic însemnări, pe cari le voi supune cînd mă voi întoarce Societății. Posițiunile interesante, cum și tipurile din popor, voi cîntă a le desemna sau a le picta, pentru ca, mai târziu, să le pot edita într'un fel de atlas, cu textul trebuitor explicator.

Un extras din descrierea călătoriei mele îl voi publica sau în *Efemeridele Geografice*, sau în o altă editură în străinătate, și sper că rezultatele ce voi obține vor fi bine apreciate de Societate și

vor folosi mult scopului ei. Voi cănta să alătur și o mică hartă geognostică a țării.

În vederea ideilor expuse, aștept obiecțiunile ce ar putea să facă Societatea, iar din partea onoraților Membri considerațiuni pentru doritul scop,

reminînd supusul D-voastră,

Iulius Edel.

Ca alăturare la această scrisoare, probabil, găsim o altă hîrtie conținînd o sumă de obiecte ce sunt cerute pentru efectuarea cercetărilor pe teren, și cari, credem, nu poate fi dresată decît tot de Edel, deși nu are nici adresă, nici semnătură și nici vreo urmă de rezoluție din partea vreunui membru al Societății Medico-Naturaliste.

Această hîrtie, conținînd astfel arsenalul trebuitor unui naturalist-culegător din vremea aceia, presintă un interes cel puțin de curiozitate și ca atare o reproducem în cuprinsul următor :

Listă de lucruri trebuitoare pentru cercetări istorico-naturaliste:

1. O bisactă zootehnică.
2. Un clește.
3. Ace de cusut.
4. Ață.
5. Cîlți.
6. Bumbac.
7. Materialuri de conservare, ca : arsenic, piatră-acră, var nestîns, oloi de în.
8. Colori de oloi și acvarele.
9. Pensoane, paletă, pensoane de pîr.
10. Alcool în sticle închise hermetic.
11. Două mreje de prins fluturi.
12. O mreją de prins pește, numită „Hamac“.
13. Cîteva undițe.
14. Un polonic pentru prins insecte de apă „crustacee“.
15. Cutii pentru fluturi.
- 15 (bis). Sîrmă.
16. Bolduri de diferite mărimi pentru insecte.
17. Vre-o cîteva scindurele de diferite mărimi pentru prepararea fluturilor.
18. Hîrtie ordinară.
19. O sulă pentru făcut borte.
20. O lupă bună.
21. Cîteva cutii căptușite cu plută pentru păstrarea insectelor prinse.
22. O cutie de tiniche pentru păstrarea plantelor culese.
23. Un cuțit lat de scos plante.
24. Vre-o cîteva mape.
25. Un cîrlig de fier de scos plante ce cresc în apă.

26. Un cuțit de grădină.
27. Un cuțitaș de buzunar.
28. O cantitate mare de hirtie sugătoare.
29. O presă pentru plante.
30. Vre-o cite-va perii.
31. Diferite ciocane pentru minerale.
32. Idem dalte.

B. Pentru desemn :

1. O cutie de stejar cu saltarele trebuitoare.
2. Un număr de creioane bune.
3. Tuș chimic bun.
4. O cutie de acvarele.
5. Colori de o'oi' trebuitoare.
6. Pensoanele trebuitoare.
7. O paletă.
9. Un cortel.
10. Vre-o citeva caete pentru schițe.
11. O cantitate de hirtie preparată pentru pictat cu oloi.

C. Pentru notițele zilnice și alte lucrări științifice :

1. Mai multe caete pentru întâmplările zilnice, descrierea călătoriei, transportarea obiectelor.
2. Penițe și unelte de scris.
3. O *criddă dublă* pentru contabilitatea moldovenească (?).
4. Un volum zoologic complet.
- b. Un asemenea botanic, — pe cât cu putință să fie *Molenberg's Flora Carpathorum*.
6. Un manual de mineralogie.
7. O topografie istorică și geografică, dacă există un astfel de volum.
- 8 O hartă exactă a locului. (No. 9 sărit).
10. O lădiță pentru păstrarea corpurilor naturale.
11. Un volum despre *Entomologie*, cit se poate mai pe larg.
12. Asemenea volume despre *Molusce*, *Mustertus Pauzer Sturm*, *Muetini Magen* (?), etc.

D. Trebuinți private :

1. Cazan mic pentru fiert.
2. Vre-o citeva oale.
3. Un serviciu pentru ceai.
4. Tacimuri pentru 3—4 persoane și vre-o citeva pinze de masă.
5. Două butoieșe pentru vin, rum etc. cum și citeva farfurii.

După cum se vede Escursioniștii noștri își constituiau o întreagă gospodărie artistică și științifică, care de altminteria nu era tocmai de înlăturat pe asemenea vremi.

*

Cu data din Piatra, (Neamț), 3-Iuliu 1835, Edel comunică D-rului Czi-hak rezultatul însărcinărilor primite dela Societate, atit de el, cit și de colegii săi Bell și Szabo. Și această scrisoare prezintă interes și de aceea o reproducem în întregime :

Piatra, 3 Iuli 1835.

Prea Onorate Domnule Doctor,

Vă informez prin aceasta de expedierea unui al doilea transport de plante din Focșani, Ocna, Bacău, Moinești, Piatra și Neamț, în număr de 500 specii, în ordinea numerilor până la 718. Din Folticeni veți primi și acelea pe care le-am cules pe muntele Ceahlău și aiurea, care formează un transport deosebit.

Ați face bine să comunicați lui Jabraconzici (?) din Iași, că se va trimete imediat transportul.

Mine plec la Fălticeni și nădăjduesc că până la 20 a curentei să mă întorc îndărăt la Iași.

Theodor se află la Romad, cam iudispuș din pricina unei căderi din trăsură, după cum află dela D-rul Theodori. Aci se așteaptă zilnic sosirea Principelui Domnitor (Sturza).

Alăturez lista plantelor ce am cules de la începutul călătoriei mele pină la Neamț, avind în total culesse pină în present 1000 de specii. Atit eu cit și Szabo suntem sături de călătorii și dorim să ne mai odihnim.

Culesul plantelor ne-a dat mult de lucru; mai mult iusă uscarea lor, așa încât nu mai avem vreme de a ne ocupa și de alte afaceri. Totuș, noi am mai strîns și vre-o 600 insecte, cum și alte lucruri ce interesează istoria naturală. Vremea nu ne îngăduie să ne ocupăm și cu *mineralogia*, dar munții aceștia sunt bogăți și în loc de 60 de specii, pe cari le-a găsit Schwilkondt, s'ar putea strînge într'o singură vară o serie de vre-o 1800 de bucăți.

Cu desemnul am putut să mă ocup foarte puțin, dar cu toate aceste am schițat într'un carnet al meu diferite vederi dela Ocna, Băile-Slănic, Piatra, Mînaștirea-Neamțul, ruinele vechinlui Castel Neamțul, Borka Bistrița, Ceahlăul.

Dl. Bell vă trimete salutări Dv, cât și soției Dv., asemenea și D-nul Szabo, precum și eu vă rog a salta pe toți cunoștinții.

Al D-voastră supus

I. Edel.

N. B. Plantele sunt împachetate în șapte colete. Alăturez aici lista drogelor culesse de Szabo.

Întinderea acestei scrieri nu ne îngăduie a insera aici denumirea plantelor culese de acești doi cercetători trimiși de Societatea Medico-Naturalistă, pentru constituirea Florei Moldovei, așa cum le-a clasificat și adăugit apoi cu denumirile respective românești neobositul Dr. Czihak, în volumul Prințului Neculai Suțu, despre care vom vorbi mai departe.

*

Reîntors în Iași, din misiunea ce i se încredințase, Iulius Edel se grăbi să-și prezinte materialul adunat pentru Societate, — trimetînd în același timp, alte exemplare, culese în dublu, și în străinătate, la corespondenții săi, — iar descrierea acestui material botanic, Edel o publică mai târziu într-o broșură, tipărită în limba germană, cu titlul *Bemerkungen über der Vegetation der Moldau*, în care el face mențiune și despre o altă scriere similară, a lui C. Guehard, apărută în revista *Bibliothèque Universelle* din Geneva (Februar, 1849) și intitulată *Tentamen Florae Moldavicae*, scriere care vorbea numai în general asupra caracterului vegetal al Moldovei.

În lucrarea sa, Edel trată despre fisiografia Moldovei sub punctul de vedere al dispozițiunii teritoriale și al speciilor de plante, ce cresc în diferite regiuni ale țării.

Edel, în această privință, împărțește Moldova în două jumătăți: una situată între Prut și Siret, și a doua între Siret și Carpați. După ce descrie apele și munții cari constituiesc regiunea carpatină, indică apoi: a), 102 specii de plante găsite pe Ceahlău și 100 specii ce se găsesc în regiunile inferioare ale acestui munte; b), arată plantele cari lipsesc și cari nu mai cresc în tracturile învecinate ale Carpaților. Vorbește apoi despre catena Alpilor de lângă Ocna și despre plantele ce cresc pe acești munți; indică numeroase izvoare de păcură și de ape minerale, cum și ceara-de-pămînt ce se află în apropiere, nu mai puțin și straturile de carbuni și alte minereuri ce se găsesc pe acolo.

Mai descrie apoi cursul apelor Moldovei, pînă la vărsarea lor în Dunărea, diferite dealuri și coline despre Prut, cum și întinsele șesuri, mlaștini și bălți, cu stuhăriile lor dealungul Prutului, pînă la Galați, arătînd și plantele cari cresc în locurile sarate din vecinătatea Prutului și a Dunărei, cum și diferitele specii de plante cari cresc în această regiune. Vorbește și despre lacul Brateșului și despre plantele aquatice cari cresc în mlaștinile învecinate, ce se ridică la un număr de 27 specii.

Consideră șesul ce se întinde dela Galați la Hirșova ca baza florei Daco-Române, ce formează o ramură importantă a florei carpatine, care se întinde cu puține modifi cațiuni spre Carpați și se continuă cu formele florei germane. Cu toate acestea el constată că Prutul și Dunărea constituie o limită statornică pentru mai multe plante, cari sunt proprie teritoriului Dacic. Numărul total al speciilor de plante adunate de Edel în aceste regiuni se ridică la 390.

Dar, continuă autorul, dacă mai multe plante nu trec limita indicată mai sus, altele au proprietatea de a se domestici, introduse fiind în aceste regiuni, precum este planta *Holera* (*Xanthium tricuspidatum*), care astăzi se găsește pe toate drumurile, pe când înaintea războiului cu Turcii, din 1829, nu era cunoscută încă în Moldova.

Mai indică de asemenea 38 specii dintre plantele sociabile, cari sunt mai frecvente în regiunea dintre Prut și Siret. El spune că dintre plantele cari în alte țări cresc în pratele de pe lângă munți, în aceste regiuni ele cresc prin păduri.

Se mai arată de asemenea locurile unde lipsesc lemnele de foc și cu ce anume sunt ele înlocuite; cum pădurile devin mai abundente purcezând dela Iași în jos, spre Bacău și Roman, așa că prin munți codrii ajung a fi atât de mari, încât cu lemnele transportate la Constantinopol, prin plute pe Siret și pe Dunăre, se face un comerț însemnat. Numărul diferitelor specii de ar-

bori și arbuști ce cresc în Moldova este socotit la 101.

Apoi, autorul mai vorbește și despre cultura copacilor roditori, a diferitelor specii de curcubitacee, cum și despre modul cultivării legumelor de către Bulgari.

Tot în acea lucrare Edel vorbește despre Moldova în genere că „e bogată în grădini bine îngrijite, situate în locuri romantice și atrăgătoare, printre cari se deosebește mai ales Socola, lângă Iași, cea de la Stîncă, lângă Sculeni, cu un castel frumos și vedere splendidă, cea de la Miclăușeni, lângă Roman, de la Dulcești, pe drumul către Piatra, cu un castel elegant și o priveliște fermecătoare, oferind vederea largă a maiestosului Ceahlău, acoperit de omăt.“

*

Împreună cu Iulius Edel și Fr. Bell, a făcut excursiuni la 1834 și Farmacistul (mai târziu D-rul) Ioseph Szabo, care apoi mai făcu alte cercetări botanice la 1842 și mai târziu. Adună și el un număr însemnat de plante, cu cari formă un *ierbaniu*, conținând 2844 exemplare de diferite specii, ce au fost de asemenea date în posesiunea Muzeului Istoric-Natural ieșan, dar unde, scrie Dr. Fătu, ierbaniul în chestiune a rămas neclasificat.

Dr. I. Szabo a descris mai târziu pe larg *Flora Moldovei*, iar manuscrisul complet în limba română a fost încredințat în anul 1863 D-rului Davilla, din București, spre tipărire, ca unul ce era Director al serviciului Sanitar, — dar unde a rămas înfundat în nu se știe ce arhive pînă azi, netipărit. Distribuția materiei în acel op era făcută după sistemul lui Linné. Szabo s'a condus în lucrarea sa și după botanica naturalistului Baumgartner, care a dresat *Flora Transilvaniei*.

Dr. Szabo a descris flora Moldovei din punctul de vedere științific, tehnic și economic, al medicinei legale și poporane, cu însemnarea geografiei plantelor, a localității și a pămîntului care le priiește mai bine.

Afară de aceasta el a mai scris

și-o disertație relativă la excursiunile sale botanice și alte observații istorico-naturale, cari și aceste s'au încredințat D-rului Davilla, urmând să aibă soarta primei sale lucrări.

Mai apoi, tocmai în 1863, Dr. Szabo în unire cu Dr. Czihak, au publicat în limba germană, în revista intitulată *Flora*, un studiu care tratează despre *plantele coloranțe* ce cresc în Moldova și despre plantele medicinale ce se întrebuințează de poporul român la boalele oamenilor și a vitelor. Materialele cuprinse în acel articol sunt de asemenea clasate după sistemul lui Linné.

Un „Index“ al plantelor ce constituiesc Flora Moldovei, orînduite de d-rii Czihak, Szabo și botanistul Edel, e publicat în opul *Notiții Statistice*, de Prințul Nicolai Suțu, (ediția românească, tipărită de Teodor Codrescu la 1852). În acest volum figurează numai genurile plantelor din cari flora Moldovei are reprezentanți și anume: 608 genuri luate din 21 clase, după sistemul lui Linné, iar speciile corespunzătoare nu sunt indicate acolo. Dealtmîntrele în cartea lui Suțu se dă o nomenclatură bogată a *productelor Moldovei din cîteși trele imperiile naturii*, animale, vegetale și minerale, redactată de D-rul Czihak, cu numirile corespunzătoare în limbele romînă și latină.

E de notat că în revista *Convorbiri Literare*, din 1869, se mai află o listă de 200 numiri de plante indigene, cu a lor termini în limba latină și romînă, sub titlul de *Flora Moldovei*, listă subscrisă de Costache Negrutzi.

*

Pentru complectarea ierbaniului Muzeului, în afară de plantele din Moldova, culese și clasificate de Edel și Szabo, găsim în corespondența D-rului Czihak, că încă din Martie 1835 el cere unui Dr. Zimmermann din Smyrna, să-i trimeată un număr de 147 specimene de diferite plante din Asia-Mică, a căror nomenclatură o dă în scrisoare.

Fauna Moldovei.

Ornitologul Frederic Bell, Dr. Czihak

și Dr. Szabo s'au ocupat de asemenea și cu Fauna Moldovei.

Fr. Bell a strîns produsele țarei din specia *Zburătoarelor*, începînd din 1834, cînd a adunat o frumoasă colecțiune de paseri indigene, pe care le-a preparat și apoi donat gratuit Muzeului ieșan.

D-rii Czihak și Szabo s'au ocupat cu studiul animalelor în genere, cari constituiau fauna Moldovei, contribuind cu speciemenle adunate la înavuțirea colecțiilor zoologice ale Muzeului.

Lista speciilor de animale determinate de sus zișii, se găsește asemenea în citatele *Notiții Statistice* ale lui Suțu. Împărțirea materiei e făcută tot după sistemul lui Linné și în șese clase: *sugătoare, paseri, amfibii, pești, insecte și viermi*.

Speciile de animale denumite sunt în număr de 255.

Descoperiri și Analize.

Prezentîndu-se Societății de unul din membri săi Carol Udritzky, un mare bloc mineral, care avea aparența cerei de albine, ce se descoperise încă din 1832 pe moșia Comănești, din apropierea Tîrgului-Oena, din județul Bacău, s'a dispus analizarea unui asemenea produs, atît în țară cît și în străinătate. Aceasta se făcu prin mijlocirea unui medic distins, din vremea aceea, D-rul Iohan von Meyer, din București, corespondent al Societății ieșene, care trimise speciemenle din mineralul vorbit unui chimist din Breslau, Dr. Fischer, și acesta analizîndu'l, opină că are aproape aceleași calități ca ceara naturală. Despre asemenea descoperire se vorbi și într'o reuniune științifică ținută în Breslau, sub preșidenția celebrului naturalist Humboldt, cînd se atrase atențiunea învățaților întruniți acolo asupra și a altor bogății naturale ce se găsesc în solul Moldovei.

Din citatul mineral, care se întitulă *ceară de pămînt* (ozocherită), se începu apoi a se fabrica lumînări, cari aveau absolut aceleași calități ca și lumînările de ceară. S'a fost înființat

de Udritzky, în tovărășie cu boerul Anastase Bașotă, o fabrică de lumînări la Moinești. Nu se știe însă din ce pricină, peste puțin timp acea fabrică nu mai dădu nici un semn de viață.

*

Din inițiativa atît a Guvernului cît și a Societății Medico-Naturaliste, o altă misiune compusă din Protomedicul Dr. Zotta și farmacistul A. Abrahamfi, a cercetat, în 1833, și analizat 3 izvoare ce se descoperiră pînă atunci la Slănic, apa feroasă de la Șarul-Dornei, dela Borca și dela Hangu, cum și apa sulfuroasă dela Strunga.

Analizele acestea sunt descrise în limbagermană, în 1839, în ziarul *Buchner's chemische Annalen*.

În 1837 Abrahamfi a mai analizat și apa mineraia dela Vailuța, din județul Iași.

*

În 1839 Dr. Czihak fu invitat de Logofătul Const. Conachi, ca împreună cu Provizorul-farmacist Franz Humpel, să meargă la o moșie a sa, pe malul rîului Negrișoara, din județul Sucevei, să analizeze un izvor de apă feroasă. Rezultatul unei asemenea analize s'a comunicat Societății ieșane și mai tîrziu s'a publicat în No. 65 al *Albinei Românești* din 1844 și în *Foaia Științifică și Literară* No. 32 din 1844.

Tot pe atunci Dr. Czihak a analizat și izvoarele minerale dela Bălțatești, proprietatea Prințului G. Cantacuzino, iar rezultatul fu publicat în ziarele contemporane.

Misiunea științifică Franco-Rusă.

Fiind la capitolul misiunilor, trebuie să notăm că, în vara anului 1837 veni în Iași o misiune științifică Franco-Rusă, sub conducerea Principelui sau Contelui Alexandru Demidoff, care avea scopul de a face studii geografice și științifice în ambele Principate Românești. Membrii acestei misiuni vizitară cu amănuntul, între altele, Academia și Muzeul Istórico-Natural din localitate, exprimîndu-și deplina satisfacție

pentru ordinea în care le-a găsit, cum și pentru numeroase obiecte examinate și competentul așezământ al Muzeului. Cu acest prilej membrii Misiunii primiră cu plăcere a fi înscrși în Societatea științifică ieșană, ca membri Corespondenți.

Persoanele ce compuneau această misiune sunt: 1) Prințul Anatol Demidoff, din Crimeea, Rusia; 2) Viconte Adolphe Silvestre du Ponceau, din Paris; 3) Geologul Jean Jacques Huot, din Paris; 4) Dr. Med. Leveillé, botanist, idem; 5) Louis Rousseau, zoologist, din Paris; 6) Denis Auguste Maria Raffet, pictor și desenator din Paris și 7) Louis

Auguste de Sainson, de asemenea.

În urma cercetărilor făcute în țările noastre de cei de mai sus, Demidoff publică în volume, interesante relațiuni politice și economice asupra ambelor Principate, iar pictorul Raffet a imortalizat într'un mare album artistic foarte multe vederi și tipuri din România, cari vor rămînea pentru totdeauna ca primele documente ale ilustrațiunei romînești.

J. J. Huot, membru al misiunei citate, trimise Societății în anul următor, ca dar din partea autorului, un important op intitulat *Specimen Zoophytologie Diluviannae*, de I. Michelotti.

CAPITOLUL III.

Ședința solemnă din 24 Mai 1836.

După lucrările proiectate și în parte realizate ce le-am relatat, în cursul anului 1835 o nouă schimbare a Comitetului Societății se făcu, în ziua de 26 Noembrie și, în locul lui Alexandru Balș care demisionase, fu ales ca Președinte Vornicul Costachi Sturza, ca Vice-Președinte iar D-rul Iacob Czihak, iar pentru posturile de Secretar I-ii și al II-lea, fură aleși Frederic Bell și A. Winkler.

Și acest nou Comitet căută să-și pue toate silințele pentru a face ca Societatea Medico-Naturalistă să propășească cât mai mult, făcînd a se aduna, fie prin cumpărare, fie prin daruri, material nou și cât mai interesant, pentru înzestrarea muzeului de curînd înființat. Domnitorul țării Mihail Gr. Sturza, fost Președinte al Societății, se interesa de asemenea și neconținut, de prosperarea ei și lua parte la orice act ce tindea la îmbunătățirea institutului, contribuind și cu punga sa și cu banii țării la cele mai de trebuință cerinți ale Societății.

În primăvara următoare, la 24 Mai 1836, Comitetul societății în înțelegere cu Domnitorul, hotărî să ție o adunare generală extraordinară a tuturor membrilor, față cu întreaga boerime și ce-

tățenii capitalei cei mai de samă, în care să se facă tot-odată și espunerea întregii activități a Societății, dela înființarea sa pînă în acel moment.

Intrunirea se făcu în sala cea mare a Academiei Mihailene, luînd loc, în fruntea tuturor asistenților, Mihail Gr. Sturza-Vodă.

Intr'această ședință solemnă, Președintele Societății, Vornicul Constantin Sturza, ținu o frumoasă cuvîntare, descriînd toate lucrările și sfortările acestei instituții pînă la acea dată, iar D-rii Czihak și Winkler, cum și Fr. Bell, rostiră alte cuvîntări.

Transcriem aici relația ce se dă în *Buletinul Oficial al Moldovei* din acea epocă, despre adunarea de care vorbim, care s'a deschis cu măestritul discurs al Președintelui Constantin Sturza. Reproducînd în întregime această cuvîntare, credem că dăm un specimen interesant de gradul de cultură și capacitate a boerimeii ieșene, în asemenea prilejuri, cum nu s'a prea auzit pînă atunci ocupînduse vechii stilpi ai țării moldovenesti.

Iată întreaga rostire de care e vorba:

Domnii mei,

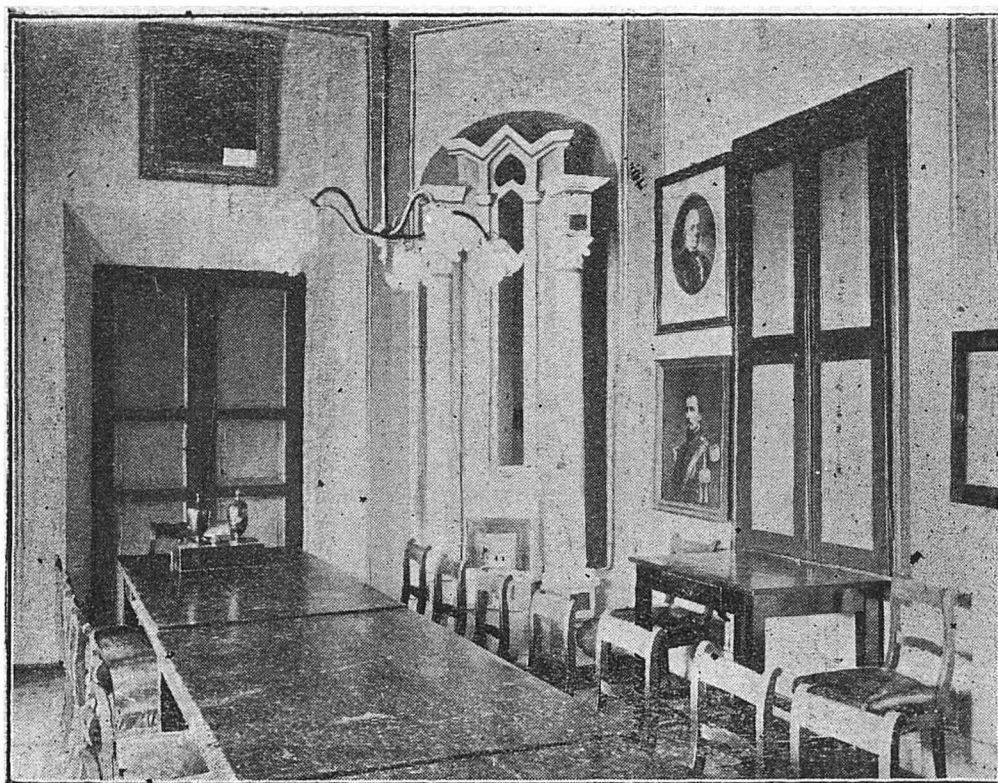
Prin dorința unei încrederi înstituitoare, chemat fiind a prezilui această Societate,

Dr. Gh. Cuciureanu,
Președinte Societății
în 1859—1861,

Dr. I. Szabo,
Membru fondator,
Au'or. „Florei Moldovei”.

Dr. O. Dreuttel,
Membru fondator
din 1833.

Un colț din Sala de Ședințe
a Societății de Medici și Naturaliști din Iași, unde s'a făcut și alegerea
premergătoare a lui Vodă-Cuza. (3 Ianuar 1859).

eu simt o mare mulțămire de a vă pute împărtăși astăzi despre a ei ucrări și sporire. Cuvîntul de sporire s'au întrebuintat aici cu nemereală; căci, în mijlocul a oarecari împrejurări și în prijma unui mare număr de greutăți, cele puține se fac mult, și cu drept este a compăni rezultatul, nu atît după al său preț, decît după greutățile ce au întîmpinat.

Atunci cînd cu cîțiva ani mai înainte, cîteva persoane îndemnate de dragostea științei și de dorința a se face folositoare pămîntului acestuia, au închipnit acea întăi idee ale acestei societăți, ele au trebuit a se înarma cu o voință foarte statornică, pentru că nu numai că se afla aice acele întăi elemente ale unei asemenea instituții, ce încă, după cum în deobște se întîmplă, dăhurile care nu era încă întru aceasta pregătite, nu au disvilit toată rîvna neapărată pentru înființarea unui nou Așezămînt.

În alte țări ale Europei unde civilizația de mult s'a întemeet, nrzirea unei asemenea Societăți este o lucrare care trage asupra ei pîrtinirea cea vie pîn' și a persoanelor celor mai înalte, încît toate se par a favorisi a ei nemerire și fericire. Fieștecine dorește a cîștigă un titlu, care i se face o nouă adăogire de folos către patrie și omnirea toată.

Să aruncăm o căutătură asupra numărului celui mare de Societăți de învățatură care sînt înființate, nu numai în țările unde civilizația se află de cîteva veacuri, ce în toate părțile Europei.

Să petrecem foaiă mădularilor acelor Societăți, și noi vom vidă acolo figurari-sînd numele acelor întăi dregători, a oamenilor celor mai însemnați prin a lor naștere sau avuție.

Să nu socotiți, Domnilor mei, că aceasta urmează numai din simțirea unei deșărtăciuni; fieștecarele este încredințat că lucrează chiar pentru a sa slavă, lucrînd în a sa patrie pentru slava științelor, și fieștecare se sîrguește de a înavuți colecțiile Muzeului Național. Îndată ce s'au făcut o descoperire interesantă pentru științe, toți se bucură ca de un al său particularnic cîștig, fiindcă haractirul acelor Așezămînturi de științe este de acel fel, încît ele răvareșă asupra tutnror mădularilor cinstea care derogă din lucrarea unora dintr'înșii. Priința care compatrioții mei disvălesc pentru sporul acestui Așezămînt, ni face a nădăjdui cum că sub această Domnie va începe în patria noastră o nouă epoca pentru știință și că sîrguința acestei Societăți se va încununa de acele mai dore rezultaturi.

Atunce în deobște se vai ncredința cumcă Muzeile (Cabinetele) sunt locuri hără-

zite științelor naturale; cumcă acolo Medicul și Naturalistul să îndeletnicească cu luările aminte și învață legile și fenomenele naturii, și că în urmă dacă ele n'ar ave alt scopos decît numai de a însufia dragostea către științele naturale și ar face pe om luător aminte către cele urzite, atunce folosul chiar ar fi îndestul de mare.

Acum dați-mi voe, Domnilor, de a vă însămnă istorisirea începutului acestei soțietăți. Această relație, deși nu înfășoșază alte rezultaturi, totuș este mîngietoare; căci, așa precum am mai zis, acel puțin este mai mult decît aceea ce se putea aștepta.

La anul 1830 D: Docturul Cihak au alcătuit în casa sa o soțietate de cetire, a căia scopos era de a se înștiința despre cuprinderea jurnalurilor Medetînei, spre a cunoaște cursul acestei științe.

Mai în urmă, DD: Cihak și Zota, simțînd nevoia de a mai întinde sfera lucrărilor lor, au închipuit acel întăi plan de a informa o Soțietate de Medetîna și de Istoria Naturală. Ii au alcătuit statuturile și după ce le-au dat la D-lor Doftori și au primit a lor aprobație, s'au hotărît cumcă să se supue Guvernului, cu cerire de a cîștiga a sa îmbunătățire, spre a pute înființa în Moldova o Soțietate de Medetîna și de Istoria Naturală.

Guvernul îmbrătoșăud cu binevoință o asemenea propunere, au dat a sa formală încuviințare, prin ofisul din 18 Mart 1833.

În cursul verei acelu an, D. Cihak au călătorit prin Ghermania și au făcut legături între această soțietate și între alte deosebite, care toate s'au grăbit de a giurui a lor împreună lucrare, bucurînduse de prilejul de a face cunoștință cu o țară, unde, în privirea Istoriei naturale, atît de puțin s'au lucrat pentru știință. D. Cihak folosînduse de asemenea împrejurare au supus al său proiect de așezămîntul Soțietății la cîțiva din cei întăi învațați. El a cules ale lor luări aminte; și după a sa înturnare în Moldova, la Noembrie acelu an, Soțietatea au supus acele legiuiri unor nouă redacții. Atunce planul s'au înfășoșat Prezidentului Ex. S. D. General-Adiutant de Kisselef. Acest barbat plin de rîvnă, care cînstăște ale sale învățături, și de care pururea se povățuia pentru binele țării, au îmbunătățit proiectul unei Instituții, a cărei folos pentru acest pămînt au cunoscut; au înființat Soțietatea, și i-au însămnat din veniturile Statului, o somă pe an de șese mii lei. De atunce Soțietatea au socotit a urzi o nouă secție, adecă ale Iconomieii rurale, prin care avea să sporească sfera folosurilor sale, împărtășînd între treapta agronomică (lucrătoare de pămînt) oare cari lumini, a căroră lipsă

nicaieri într'atita nu se vedea ca în Moldova.

În luna Fevruar anului 1834 s'au întrunit mădularii Soțietăței.

D. Bel au hărăzit Soțietăței o culegere de păseri pămîntene, de el pregătite; D. Czihak au hărăzit 30 păseri de America și de Africa. Guvernul au dat o culegere a Mineralelor țarei și Preosfințitul Mitropolit Veniamin au hărăzit deosebite probe de oase impietrite. Aceste era acele întâi elemente din carile să înființa Muzeul. În 14 Fevruar Ex. Sa Gen. de K'sselef au facut inauguratia (sfințirea) Muzeului; și în o scurtă rostire, răspunzătoare la cuvîntul D. Zota, care i-au înfățișat diploma de mădular onorar, Ex. Sa au îndemnat pe Boeri de a sprijini cu a lor sirguitoare împreună lucrare acel Așezămînt, a cărui folos era atit de vederat și carele avea să aibă o mare înfrîurire asupra viitorimei științelor acestei țări.

De atunci Soțietatea au lucrat cu rîvnă întru sporirea unui Așezămînt a cărui începuturi sunt purure atit de grele. Ea a urmat o corespondenție cu diferite părți ale Europei, și din zi în zi au văzut înăvîrindu-se al său Muzeu, prin ostenelele unora din a sale mădulari efective (lucrătoare), mai ales a DD. Bell și Czihak, precum să va mai lămuri prin cetirea catalogului.

Soțietatea au avut norocire a vedea o înasămătoare vrednică de lauda rîvnă a unora din D-lor Boeri, mădulari onorari. Hărăzirile cele bănești cari au făcut Soțietăței au îndeminat înmulțirea bibliotecii și cumpărarea multor obiecturi pentru culegerea Muzeului seu.

Negrîind nimic din cele ce pot fi spre folosul țarei, Soțietatea au trimes pe D. Edel botanist, spre a face o călătorie prin ținuturi. Această cercetare s'au încununat de bună ispravă. El au cules 1400 feluri de plante (buruene) a *Florei Moldovene*. Exemplarele îndoit ale plantelor rare, ne vor îndemna de a le putea împărăși și altor Soțietăți a Europei, carele ne-au și făcut asemenea cereri.

Soțietatea a simțit și nevoia de a informa și o bibliotecă; și, cu toată puținătatea veniturilor sale, rezultatul au trecut peste a sale așteptări. Această bibliotecă au ajuns acuma la 1000 de tomuri. Cu vremea ea se va face folositoare pentru țară, pentru că se va deschide spre cetire la toți acii cari ar dori a să adăpa cu științe.

Acuma îmi rămîne a'mi împlini o datorie din partea Soțietăței, pe care cu mare mulțămire o fac, aducînd aice la cunoștința publică lucrările acelor doi din ai săi mădulari efectivi, D-lor Czihak și Bell, a carora dragoste pentru știință și rîvnă

pentru sporirea Soțietăței, sunt vrednice de toată lauda. D. Bell au pregătit însuși cea mai mare parte de păseri aflate astăzi în Muzeum, și cu părere de rău am văzut că D. Maer, în cuvîntul ce l-au rostit la Soțietatea Naturaliștilor întrunită la Bona, în care, înfățișînd folosul lucrărilor Soțietăței noastre, n'au însemnat pe D. Bell, la a cărnă sirguință este datoare în parte a ei sporire.

De datorie socotesc a adresui astăzi mulțămiri către D-lor Prezidenții ai mei procatohi, pentru rîvna care au dizvălit-o în cursul dregătoriei lor. A lor luminoasă și energică împreună lucrare, pot să zic, că mult au adaus către întemeierea Soțietăței. Eu voi lua drept pravăț de a pași pe urmele lor, și mă voi socoti norocit dacă sirguința mea va cîștiga tot acele rezultaturi.

D. sale Agăi G. Assaki se cuvine cu drept asemenea mulțămiri pentru rîvna de care au dat dovezi în deosebite împrejurări și pentru că împreună cu D. Aga Balș au îndămînat gratis localul în care să afdă Muzeum, și puînd întru întrebuițarea Soțietăței institutul său, oricînd ea are trebuința de asemenea împreună lucrare.

Marturisind astăzi rîvna și patriotismul a unora din mădularii Soțietăței, cu părere de rău vedem că nu puțini, nu numai că nu au adaus alor sirguință pentru a ei înaintire, ce încă se pare că ar fi la îndoielă despre folosul lucrărilor, rămîind fără împărtășire a sporirii sale. Noi nu socotim că această urmare este din lipsa patriotismului, ci dorim ca acii mai mulți să fie încredințați de adevărul însemnător: că mai multă slavă se poate cîștiga prin lucrările ținătoare de a întemeia științele în patrie, de cit prin lățirea hotarilor sale.

Noi nu avem deșartăciune a socoti că mult am făcut în folosul științei; însă aducînd o piatră, oricît de mică, pentru facerea zidirei cei mari, socotim că vom plini o datorie, și că am agonisit oarecare mulțămire din partea publicului.

Ac-st pămînt, înzestrat fiind cu un Așezămînt național, au văzut menirea unei mai bune viitorimi.

Nu i se cuvine mai mult a rămîne înăpoi la înaintirea civilizației Europene.

Să nădăjduim cumcă sub auspițiile Domnului nostru, priitor luminărei, Soțietatea, pe care am cinstea a o prezidui, se va face pentru Moldova un titlu de slavă, prin lucrările ținătoare către folosul țarei.

*

După acea, secretarul Soțietăței, Fred. Bell, dădu cetire contului de venituri și cheltueli ale Soțietăței, dela 29 Iunie 1833 pînă la 29 Iunie 1835, listei de daruri în obiecte și cărți, făcute de diferite persoane

pentru Muzeu și listei membrilor Societății, de diferite categorii.

Apoi Vice-președintele D-rul Czihak, rosti o disertație asupra felurilor chipuri de fabricație a rachiului și a altor trebuinți a cunoștințelor naturale.

D-rul Juriscănsult Winkler vorbi de asemenea asupra stărei agriculturii și a economiei pămîntene, cu luminoase însemnări pentru înaintarea acestui ram temelnic.

*

Astfel s'a încheiat această memorabilă ședință, singură la care a azistat Domnitorul țării, Mihail Sturza-Vodă,

în acea epocă, întrucît de o altă societate deliberativă nu s'a mai pomenit în tot cursul stăpînirii acestui Cap al țării.

E de notat că publicarea acestei relațiuni s'a făcut în *Buletinul Oficial al Moldovei* în două limbi, romînește și franțuzește și s'au mai tipărit și în broșuri deosebite, în ambele limbi, negreșît spre a se putea trimete și în străinătate, atît membrilor Corespondenți ai Societății, cît și altor personalități și instituții culturale din lumea întreagă.

CAPITOLUL IV.

Înzestrarea, clasificarea și păstrarea colecțiunilor.

Angajarea unui Conservator.

Îrînduirea, naturalizarea sau împăierea tuturor animalelor, cum și clasificarea mineralelor și a vegetalelor adunate, cari tot veneau din timp în timp ca să îmbogățască colecțiile Muzeului, cerea negreșît grija unui om specialist, care să aibă și studii și practică în asemenea materie. În Iași nu se putea găsi, pe acele vremuri mai ales, o atare persoană. Pentru un asemenea scop, conducătorii Societății, prin organul celui mai activ Membru al seu D-rul Czihak, fură nevoiți să se adreseze în străinătate, spre a face să vie de acolo omul ce le trebuia.

D-rul Czihak prin scrisori cătră diferiți cunoscuți ai săi din Germania, căută să aducă un asemenea specialist și din corespondența urmată în acest scop reese un interes deosebit pentru chipul cum era cunoscută țara noastră în acea epocă în streinătate și felul cum se tratau astfel de lucruri la noi.

Cităm aici o parte din corespondența urmată între Czihak și D-rul Hoffman din Würzburg, care ni se pare mai interesantă. D-rul Czihak propuse D-rului Hoffmann să încheie un contract pe timp de 4 ani, pentru a veni în Iași ca Conservator al Muzeului cu condițiile: să primească 425 florini rhenani salar anual și 55 florini pentru locuință, în

caz că nu va putea locui în Muzeu; să fie învoit a lucra în particular pentru amatori, în orele sale libere; să steie în fiecare Duminecă în Muzeu, de la 10—2 oare p. m. cînd este deschis publicului; să înregistreze și naturalizeze toate produsele naturale ale Cabinetului; să conserve și preserve toate produsele Cabinetului; să examineze și curățe obiectele în fiecare lună, și în fine să răspundă de toate pierderile ce s'ar produce în Muzeu.

La aceste propuneri, D-rul Hoffman răspunde într'o lungă scrisoare, din care reproducem următoarele principale pasagii mai interesante:

Würzburg, 27/5. 34.

Prea Onorate Domnule Doctor și Colonel Sanitar.

Amintirea fostului meu Coleg v'a hotărît în chip binevoitor a'mi face, mie, care dorește progresul și fericirea, și care negreșît am fost recomandat prea mult de un neprețuit prieten, o invitare, în numele *Societății pentru cercetarea Naturei* (Naturforscher) din Iași, de a primi o funcție ce mi se ofere și pentru care, în întăiul loc, trebuie să vă aduc viile mele mulțumiri...

Prin multele noutăți de prin muzeele noastre, am dobîndit rutină în organizarea de colecțiuni istorico-naturale. Partea cea mai mare a lucrului brut s'a sfârșit, după o muncă de câțiva ani, exceptînd *Moluscele*, *Zoophytele* și *Crustaceele*; toate au fost salvate de stricăciune și sistematizate

în cea mai mare parte. Chiar în timpul din urmă s'a cumpărat un mare *herbariu* a lui Panzer și s'a dat s'nă custodia mea, obiect care singur m'ar putea ocupa toată viața, căci, pentru mărirea colecției (acum sunt 1400 *Phanerogame*), îmi sunt deschise multe căi.

Iarna viitoare nădăjduesc să sfîrșesc cu cea din urmă provizie a animalelor de împaiat, după care asemenea lucrări oboșitoare vor fi numai ocazionale.

Partea științifică a Institutului mă va face mai folositor, și lucrul îmi va fi mai plăcut ca pînă acum, căci am fost destul de nemulțămît cu situația mea, neglijînd mult medicina, pe care am sfîrșit-o în anul trecut... Acum cînd obțin dela Stat definitiv 300 florini pe an, duc, cu ceva strîmtoare, o viață destul de liniștită și plăcută. Pentru viitor nădăjduesc într-o mărire a lefei, s'au să obțin un post de Docent... Nevoile nu mă prea supără; totuși ași voi să fac un salt pentru a prinde mai multă minte. De aceea oferta D-vs de a veni la Iași îmi surîde: *Sed quibus auspiciis?*

Voiu cerceta condițiile ce mi-ați propus, cam sumar, începînd cu dictonul D-vs, *nervus rerum*! 475 florini, reprezintă ce-i drept cu 175 fl. mai mult decît ceea ce am în Würzburg; dar oare cu cît mai scumpe vor fi cerințele în Iași decît în orașul meu, aici urmînd să ajung în curînd la 400 fl., avînd relativ muncă puțină. Eu nu știu nimic despre starea financiară din Moldova, ca prețuri de alimente, etc., și al doilea, nu înțeleg rangul unui *Conservator* și ce rost poate avea el în publicul savant al Iașului. Aici se numește conservator profesorul care e Director al unui institut real, iar pe prorectorii subordonați îi numim *asistenți* și *adjuncți*. Aceștia îngrijesc de pregătirea obiectelor și coordonarea lor, precum și de a lor întrebuintare la prelegeri.

În unele localități sunt profesori mai liberi dela îndatoririle administrării și *preparatorii* poartă titlul de Conservator, pentru că sunt neatîrnați, iar pe aiurea aceste titluri sunt interpretate în deosebite chipuri. Nu aș voi să fiu un simplu instrument comandat de multe capete, chiar cu titlul unui Doctor...

Un plan de lucrare naturo-istorică se poate repede înjgheba, dar executarea lui e grea și cere timp și muncă pentru îndeplinire. Numai practicianii cunosc toate amănuntele, și numai ei sunt în stare a savîrși toate încheieturile. Cred că ar fi bine să nuse facă prea mari pretenții pentru crearea și organizarea unui Cabinet natural în Iași, după regulile experiențelor și teoriilor sprijinite pe libertatea și munca mea, ca să pot contribui și eu la pro-

pagarea științei naturale în imperiul *Osmanilor* (!).

Cred că nu e menirea unei societăți Științifice de a îngrămădi fără noimă o sumă de corpuri moarte, ci, prin cercetări și analiză să pipăie lucrurile, căci numai astfel va da roadele așteptate dela un asemenea Institut...

Nu prea sunt obicinuit cu *galanteria*, și, după cum am cetit în *Geografia lui Hassel*, sunt pe acolo localități întregi în care aceasta joacă rol mare; în aceeași carte se scrie că Moldova e foarte nesănătoasă, *mai cu samă Iașul* (!); dar, în acelaș timp, face și complimentul că acolo *sunt medici buni*.

Aș dori să am acolo postul unui profesor de medicină sau de istorie naturală, cu care prilej voi putea mai bine îngriji de formarea unui Cabinet de Naturalii; dar să fie în Iași o astfel de vacanță? Mă gîndeam tocmai, relativ la aceasta, la posibilitatea creării în Iași a unei școli *physiologice*, în senz mai larg. Posed o colecție de cărți relative, un *herbariu*, *petrefacte*, *preparate anatomice* și *instrumente*, pe cari le voi lua în parte cu mine, cum și o colecție de insecte, cea mai mare parte *Hymenoptere*.

Punctul al treilea nici nu mai intră în discuție, căci nu voi lua lucrări particulare în Iași. Pentru instrucțiuni teoretice și ocupații literare, nu va pune nici o piedică un savant unui altuia.

Al patrulea punct relativ la *utensile*, sunt oarecari greutăți, dacă nu s'ar avea toată încrederea într'un om corect. În afară de ochii artificiali de sticlă, cari sunt scumpi, fiind aduși dela Paris, celelalte cheltueli costă o bagatelă. Se pot găsi de cumpărat și în Iași ochi buni de sticlă?

Mai principal însă este punctul al cincilea, adică încheierea după sosirea mea în Iași, a unui contract pe patru ani, ce-mi pare echivoc. Eu cred că să mă duc pentru ca să mă stabilesc acolo, și nu ca după patru ani să fiu concediat după plac. Cred că Societatea, care e o instituție a Statului, chiar de ar fi dizolvată, ar putea totuși să-mi procure o altă ocupație în corpurile didactice sau în medicină.

Eu nu cred să se sfîrșească așa răpede o astfel de instituție și mai degrabă că, cu o bună conducere (și zelul meu nu va lipsi), va rezulta o înflorire și propășire, mai curînd decît o vestejire și stingere a culturii fizice a poporului. Asupra acestui punct regret că ați fost foarte scurt în scrisoarea D-voastră, și aceasta poate pentru că aveți prea puține motive de a vă gîndi la o nestabilitate a instituției acesteia.

Dacă credeți că prin permutarea mea ați putea folosi patriei D-vs. actuale, îmi

veți explica lucrul mai pe larg, spre a putea să obțin o *existență osmandă* mai bună, în caz cînd alte greutăți nu vă vor închide drumul spre o adevărată faptă bună...

În adăstarea ogîndirii precise a noiei mele reședințe, rămîn cu toată stima

al Dvs. recunoscător,
Dr. Anton Hoffmann
Adjunct.

Nu știm care să fi fost pricina, dar scrisoarea aceasta n'a mai avut se pare nici o urmare, căci în anii curgători nu-l găsim pe d-rul Hoffman angajat în postul de Conservator al Muzeului ieșan, ci pe un alt străin, un oarecare Flek, despre a cărui personalitate nu se vede nici o corespondență în arhiva Societății.

Curios însă e faptul că un naturalist ce poartă numele de Hoffmann, îl întâlnim peste puțin timp, angajat în București, spre a alcătui acolo, pentru înțaiș dată, *Flora Munteniei*.

De va fi tot acesta care a corespondat cu Czihak, nu știm.

Cumpărarea și așezarea Elefantului.

Multe lucruri interesante se adunară încetul cu încetul pentru Muzeul înființat, întrucît fiecare membru al Societății colecta pe cît putea orice găsea vrednic de expus și îndemna pe toți cei ce puteau avea prilejul de a posedea sau găsi așa ceva din toate regnurile naturei, și, mai cu samă, ceea ce interesa pe localnicii de pe atunci, diferiți monștri sau animale rari, ori născute cu defecte contra naturei.

Ceea ce însă trebuia să dea o vază mai osebită „Cabinetului”, — cum îl numea toată lumea pe atunci și cum Ieșenii îl numesc încă și azi, — fu corpul unui *elefant gigant*, care fusese adus într'un Circ de comedianți italieni, ce sosise în Iași în cursul anului 1834, sub direcția unui Luzzatto. Elefantul citat fu prezentat publicului ca dresat în diferite jocuri, dar după un oarecare timp îmbolnăvinduse, muri.

Comitetul Muzeului Istorico-Natural voi să profite de prilej spre a obține pielea și scheletul acestui pachiderm, dar Signor Luzzatto ceru un preț prea

mare pentru resursele Societății, anume vreo 135 galbeni, sau 4993 lei și 20 parale. D-rul Czihak neavînd la dispoziție o atare sumă, se gîndi să înființeze cîteva liste de subscripții publice, prin cari să se poată aduna banii ceruți de Directorul cercului italian.

Cuprinsul acestor liste e interesant ca stil al epocii și de aceea îl reproducem :

SUBSCRIPTIE.

Vestitul Elefant numit *Gaba*, adus de Dumnealui Luțato în anul trecut la Eși, unde mulți au avut prileju a-l vidă, bolnăvindu-se în vara aceasta au *răposat*. Soțietatea de Istorie Naturală a Moldovii, dorind a se folosi de o asemenea nenădejduită întîmplare ca să se împodobască Cabinetul sen cu trupu și scheletu unui dobioc așa de rar, de care multe și înșămănătoare asemenea Cabineturi din Europa sînt lipsite, au intrat în tocmală cu Dumnealui Luțato, dar neîndemînindu-se a-l cumpără, fiind slabă în închipuirile ei, să socotește datoare, pentru introducerea în Moldova acestui interesant ramu al științelor, să se adresuiască către iubitorii și bărbații luminați.

Pentru aratatul dorit și de folos sfîrșit mădularii soțietății au deschis această subscripție, în care toți și ori care vor bine voi a însemna mică ori mare jertfă, ce fiestecare va hotări a face și a răspunde cătîmea la Dumnealor boerii Dregători, care sînt rugați a primi banii și ai trimite Soțietății spre departare a tot prepusul că darurile binevoitoriului Cabinetului ar pute sluji către altă întrebuițare, decum această Soțietate se îndatorește a publică-risi prin *Albina*, atît cîtîmea și numele dăruitorilor, cît și adevărînța a D-sale Luțato pentru soma ce se va plăti.

25 Septembrie 1835.

(S. S.).

Se vede însă că nu s'au grăbit prea mulți darnici subscriitori, căci, pe deoparte în arhiva Societății găsim numai două asemenea liste subscrise, una cu 1 galben și 57 lei v., alta cu 108 lei v., iar pe de alta, cu data de 4 Noembrie 1835, găsim o reclamație a lui Luzzatto, în limba italiană, care, în substanță, zice că, vîzînd că Societatea nu poate să-i plătească deplin suma ce convenise pentru elefantul lui și că A. S. Principele Moldovei se obligase însuși a plăti lui Luzzato pre-

țul animalului, să binevoiască D-rul Czihak a-i restitui pielea și scheletul ce i se dase în păstrare, pînă în cel mult opt zile.

Rezultă de aici că corpul elefantului fu plătit mai întâi de Vodă Mihai Sturza — spre a-l lua după cât se pare pentru casa sa,—și apoi fu cedat din nou Muzeului, după oarecari stăruinți, unde fu așezat scheletul de oparte, iar pielea abia după un șir lung de ani fu împăiată deosebit, așa că, pînă în ziua de astăzi acest animal, în două ipostasuri, este păstrat în Muzeu și contribuie mult a da reputația și uneori chiar numele seu, acestei expoziții permanente de lucruri rare și interesante, căci locuitorii ieșeni, din vremuri, se deprinseră mai ușor să denumească acest muzeu *Cabinetul Elefantului*, în loc să-i zică *Muzeul Istorico-Natural*.

Așezarea pielei elefantului s'a făcut abia după 1858, cînd găsim cîteva note și un plan relativ la așa îndeletnicire. Mai întâi e nota lăcătușului Sereter, din care se vede că s'a întrebuintat $247\frac{1}{2}$ ocă fier (a 6 pias tri oca), pentru lucrarea cercurilor și a barelor pe care s'a putut așeza acea piele, fierărie pentru care acel lăcătuș a primit dela D-rul Czihak o sumă de 1485 pias tri (lei vechi). Planul așezării a fost adus din străinătate de către Preparatorul Muzeului Martin Kieser, care, după ce sosi în Iași, se informă că pielea elefantului nu mai era în posesiunea acelui Muzeu, ci stătea, nu se știe prin ce împrejurări, întinsă și uscată cu totul, pe acoperemîntul unei case din mahalaua Ciurchi. Cu greu a fost ridicată și adusă de acolo, de unde a trebuit s'o scoată de pe casă 25 de oameni, ca să nu se strice însăși casa pe care stătea, și apoi fu cufundată în habuzul din piața Cabinetului, unde trebui să remîie aproape șese luni în apă, ca să se moale și să devie proprie spre a fi așezată pe forma de fier ce i se pregătise de lăcătușul Sereter.

A trebuit multă chibzuință preparatorului Kieser ca să restabilească aparența complectă a elefantului, așa

cum se poate vîdea și acum, căci unele bucăți din piele se sfărmasă și rătăcise chiar, astfel că pe unele locuri pielea trebuia cîrpită cu alte preparate.

Tocmai la 1862 (April) se vede a se fi adus din Aschaffenburg, locul natal a lui Czihak, doi ochi de sticlă pentru elefant, pentru cari s'a plătit costul lor de 66 lei vechi, iar transportul 12 lei.

Cumpărarea unei Momii și altor obiecte orientale.

Prin anul 1845 Muzeul ieșan avu prilejul a cumpăra corpul unei momii egiptene, binisor conservate, împreună cu secriul seu, care fu vîndută, după cît am aflat, de un grec, Revelachi, sau un Cumparuzzo, negustor ambulant de lucruri vechi și curioase din Orient, ce se pare că umblă din oraș în oraș, sau că era impresar al unui muzeu portativ, după cum se vede într'un afiș litografiat în limbele greacă și italiană, ce'l găsim în arhiva Societății. Pare că afacerile nu i-au mers prea bine în Iași, că impresarul s'a desfăcut aici nu numai de momia sa, dar și de alte obiecte orientale, *crocodili mici înbalsamați, figurine în teracotă, madrepore, scoici și alte obiecte talasice*.

O descriere în franțuzește a acestei momii se găsește între actele Societății, și prezintă oarecare interes, o traducem aici:

Descripțiunea Momiei și a celorlalte curiosități egiptene.

Momia este în cea mai frumoasă stare de conservare și investită cu ornamente făcute cu îngrijire și un lux ce dă a se înțelege că personagiul a trebuit să aibă o importanță politică foarte mare, și că poate va fi aparținînd chiar unei familii Regale. Și într'adevăr ea poartă deasupra o diademă strălucitoare, cu aurituri și simboluri, și capul e acoperit de o cască nu mai puțin strălucitoare; alături se află un mare vas conținînd părul personagiului, care este încă în starea sa naturală.

Fața este bogată de asemenea în picturi și ornamente. Pieptul este încărcat cu inscripții și embleme, și pe stomah este o figură ce pare a fi aceea a unei divinități din Egiptul antic.

Corpul întreg este acoperit cu șireturi

de pinză de in, împletite cu o artă fără pereche, și formînd țesătura cea mai elegantă. Picioarele sunt de asemenea îngrijite în picturi și aurituri.

Momia este expusă pe jumătate dreaptă (demi-droite), cea ce îngăduie a o vedea sub o privire interesantă.

Înălțimea persoanei este de aproape cinci picioare de Franța.

Cutia (lada) exterioară este tot în forma momiei, în lemn boit și acoperit de balsam, și într-o stare de perfectă pastrare. Figuri hieroglife ornează capacul deasupra și ar permite savanților de a deosebi care a putut fi personajul ce ea conține.

Celelalte piese ce însoțesc momia sunt: *un cap de femeie, o gambă (jambe) și două picioare de asemenea de femeie*; în plus *bucăți din alte două capete*, cari sunt poate pentru cunosători partea cea mai interesantă de cercetat. Prin aceasta se poate aprecia efectul îmbalsămării și a se vedea cum această materie conservatoare a putut să străbată așa de adînc aceste rămășițe neînsușite și să le facă să ajungă întregi pînă la noi, după un timp de mai multe mii de ani.

Mai mulți *mici crocodili îmbalsamați*, de asemenea bine păstrați, obiecte de venerațiune a cultului egiptienilor, pentru care ei puneau tot atîta, și cite odată chiar mai multă îngrijire intru a le păstra, de cît făceau chiar în privirea oamenilor însuși. *Mici figuri de momii în teracotă*, păstrate într-o prea frumoasă stare și ornate cu simboluri și hieroglife, ce se pot oeti foarte ușor de către cunosători, fac parte dintr-aceste obiecte.

Colecțiunea de obiecte *thalasice*, provenite din Marea-Roșie și din Marea Indiilor, se compune din *Madrepore*, produse diverse și foarte vechi a acestor două mări, din mai multe *obiecte petrificate*, cum și dintr-o mare cantitate de *scoici*, ce prezintă în forma lor, cum și prin mărimea lor, toată eleganța cea mai căutată și bizare-rii neînchipuite.

În afișul-reclamă ce l'am citat mai sus, putem citi și următoarele șiruri:

Spettacolo d'una maravigliosa Mumia con delle altre Curiosita Egiziane.

Il Sig-r Cumparuzzo ha l'onore di annunziare al Pubblico che ha apportato da Egitto una Mumia scavata ultimamente da Tebe, di una conservazione perfetta ed una rarità particolare, con diversi pezzi d'altre mumie che non sono meno curiosi, come anche una collezione di petrificazioni, di differenti prodotti marine e di conchiglie del Mar Rosso e delle Indie, in gran numero di pezzi variati in forma e grandezza.

După ce intră în posesiunea Muzeu-

lui ieșan, această momie a fost mai tîrziu reparată în o parte a pieptului și a șoldurilor, cari prezentau oarecare alterări, de către Conservatorul și preparatorul Kieser, mai ales la împletiturile ce-i acoper întregul corp. Astfel ea continuă a se păstra pînă astăzi și formează, împreună cu elefantul, cele mai bătătoare la ochi obiecte de curiozitate ale Muzeului.

Aite cumpărături, daruri și schimburi obținute pentru Muzeu.

În cursul anilor 1835—37, multe daruri noi de obiecte curioase și importante pentru studiul științelor le primi Societatea ieșană, între cari o frumoasă colecție mineralogică trimisă de D-rul Zipser, din Neusohl (Ungaria), o colecție de fluturi din partea unui alt Dr. Barc și diferite obiecte de mai mică importanță trimise de unii dintre membrii corespondenți din străinătate.

În anul 1836 Societatea primi din partea Isprăvniceii din Tecuci suma de 670 lei și 35 parale, pe care Ispravnicul arată că a adunat-o între administrații săi, în scopul întreținerii Societății Medico-Naturaliste ieșane. Apoi o sumă de 302 lei din Bacău ca subscriere pentru plata elefantului, cîteva *pietre cu inscripțiuni vechi romane* dela *Țiglina (Cetatea Caput-Bovis)* din apropierea Galaților, mai multe cărți interesante, etc.

Cesar Scotto, Substitutul Consular al Franței în Botoșeni, trimise Societății trei monede antice găsite de el.

În 1838 Inginerul montanist *Mihailik de Hodoczin* transmise Muzeului *șapte bucăți minerale rare*, din minele Transilvaniei și cele ale Băiei-de-Aramă din Valahia.

În 1839 Departamentul Trebilor din Lăuntru trimete deasemenea 18 bucăți de fier „în chipul sulitelor“ găsite în pămînt pe moșia Unicenii, din județul Roman.

Inzestrarea continuă a Muzeului Istoric-Natural urmează fără întrerupere în fiecare an, și din socotelele prezentate se constată că comitetul So-

cietății continuă a'și da o osteneală deosebită pentru înbogățirea nu numai a colecțiilor de expoziție publică, ci și a operilor de știință ce compuneau biblioteca, mereu crescîndă a tinerei instituțiuni. Intre aceste cărți se observă a fi intrat și o bibliotecă importantă cumpărată în 1839 dela familia *Doctorului Eustațiu Rola*, mort de curînd, unul din cei mai vechi și mai culti medici ai Iașului din acea epocă.

Intre obiectele capatate de Muzeu în cursul anului 1840, mai găsim că la 15 Noembrie boerul Iordache Mălinescu donează 34 monede antice și zece exemplare, ediția a II-a, din *Istoria pentru începutul Românilor în Dacia*, de Petru Maior. Monezile erau de origine *Tataro-Mongolice, Osmano-Turcești, Elino-Dorice, Macedo-Romane, Romane, Germano-Polono-Ungarice, Rușesti și Moldovenești*,—după clasificăția ce donatorul însuși le-o făcî.

În ce privește schimburile de animale naturalizate și alte obiecte de interes pentru Muzeu, ce s'au făcut dela înființarea sa și până la sfârșitul lui 1840, găsim dresat un tablou, din care se constată că, în 1834 s'au făcut

schimburi de obiecte naturalizate cu *Muzeul din München*, cari au costat pe Societate 41 lei 20 parale, primind în loc obiecte de o valoare de 245 lei 25 p.; în 1836 s'a schimbat cu *Muzeul din Paris* obiecte costînd 233 lei, pentru cari s'au primit altele în preț de 1.524 lei; în 1837 s'au trimes *Professorului Vettelot*, din *Passau*, obiecte pentru 409 lei 20 p., și s'a primit dela el altele în valoare de 2,179 lei; în 1838 s'au trimes la *Paris* obiecte de 495 lei și s'au primit în schimb altele de 3.363 lei; la *Frankfort* s'au trimes de 155 lei și s'au primit de 1.674 lei, iar la *Maintz* s'au trimes de 61 lei 20 și s'au primit de 750 lei. În anul 1839 s'au trimes iar la *Paris* de 132 lei, priminduse îndărăt altele de 1.410 lei; în 1840 s'au trimes la *Maintz* de 140 lei, și s'au primit de 1.383 lei, la *Paris* de 395 lei și s'au primit de 3.470 lei și în sfîrșit la *Heidelberg* s'au trimes de 86 lei și s'au primit de 850 lei.

Din aceste schimburi rezultă că Societatea a cîștigat prin asemenea operațiuni o sumă de 14.100 lei 5 p., în obiecte cu cari a îmbogățit sălile Muzeului ieșan.

CAPITOLUL V.

Correspondența cu învațații din străinătate.

Am arătat îndărăt că imediat după întemeierea Societății și după apelul făcut la oamenii învățați din străinătate, de a lua parte și încuraja prin cuvîntul și susținerea lor instituția ieșană, mulți din cei mai de samă reprezentanți ai științelor din Europa întreagă primiră cu plăcere invitarea de a se prenumera ca membri corespondenți și chiar între donatori. Mulțimea aderenților dovedește că acțiunea oamenilor de știință ieșeni fu privită cu mare simpatie de toate celelalte neamuri de peste graniță, cari, deși nu cunoșteau îndeajuns valoarea și gradul de cultură al populației bășinașe a Moldovei, simțeau totuși nevoia de a o cu-

noaște și a intra în relațiuni cît mai strînse cu ea.

În fiecare an ce urmează, după cum ne arată condica specială a Societății, se fac astfel înscrieri noi de personalități culte ale țării, de străini aflători întîmplător în țară, cum și, mai ales, de străini de peste graniță cari încă nu cunoșteau deloc Moldova și pe Moldoveni. Din listele anuale ce urmează, cum și din fragmentele de corespondențe ce vom spicui după acestea, ne vom putea face o bună idee de întipărirea făcută în ochii lumii culte contemporane, prin acțiunea de laudă a iubitorilor de științe ieșeni.

Iată liste ccesive ale membrilor

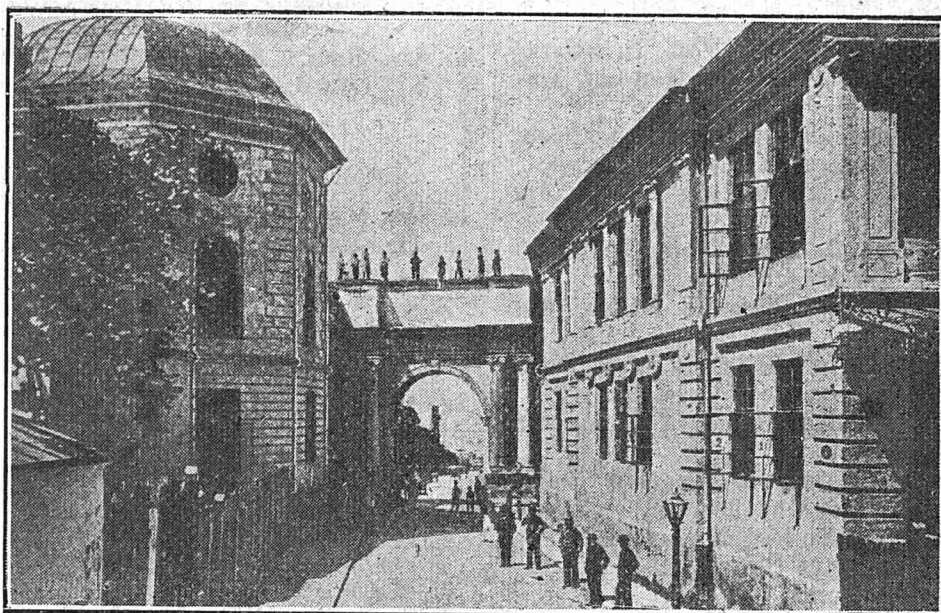
de diferite categorii, înscrși în registrele Societății, dela anul 1835 și până la 1843 inclusiv,—de cînd se pare că, ori activitatea Societății s'a mai stînjinit, ori actele respective nu s'au mai ținut cu aceeași regularitate ca pînă atunci, întrucît catastihul în chestiune remase gol de la data din urmă încoace.

In anul 1835 găsim astfel înscrși :

Membri Onorari :

1. Eftimie Murkul (Murgul), Dr. Philos. et utriusque juris, din Iași.
2. Jean-Baptiste Viollier, Consilier titular, Vice-Consul al Franței în Iași.
3. Principele Mihail Ghyka, din București.

13. Dr. Med. și Prof. Eduard Poppig, din Leipzig.
14. Dr. Med. și Prof. Rudolph Christian Treviranus.
15. Dr. Med. și Prof. Gottfried Reinhard Treviranus
16. Dr. Med. Iohann Nepomuk Rust, din Berlin.
17. Dr. Med. și Prof. Ernst Blasius, din Halle.
18. Dr. Med. și Prof. Consilier intim etc. Ernst Ludwig Wilhelm Nebel, din Giesen.
19. Dr. Med. și Prof. de Ophtalmie, Consilier k. k. și Medic Militar Friedrich Jäger, din Viena.
20. Dr. Med. și Prof. de Med. Consilier intim al Regelui Prusiei, Cavaler etc. Ernst Daniel August Bartels, din Berlin.

Academia Mihăileană, în care s'a așezat Muzeul Istórico-Natural, în anul 1838.

4. Aga Nicolai Ghyka, Iași.
5. Louis Repey, Profesor de literatură Franceză, din Iași.
6. Generalul de Mincziaky, din Petersburg.

Membri Ordinari :

7. Dr. Med. Emanuel Holztraeger, din Iași.

Membri Corespondenți :

8. Consilierul titular Mihail Kiriakof, din Odessa.
9. Dr. Med. Guilhelms Heinrich Conradi, din Göttingen.
10. Dr. Med. H. Lichtenstein, din Berlin.
11. Dr. Med. Prof. de Anatom. și Physiologie, Cavaler I. B. Willbrand, din Giesen.
12. Dr. Med. Consilier intim de Curte și Prof. Cavaler Ferdinand Würzer, din Marburg.

21. Dr. Med. și Prof. de Med. Iohann Iacob Berzelius, din Stockholm.
22. Dr. Med. și Prof. Director Muzeului Zoologic H. Th. Ludwig Reichenbach, din Dresda.
23. Dr. Med. și Protomedic, Consilier gubernial etc. Nobil de Ehrhartstein, Iohann Nepomuk v. Ehrhart, din Innsbruck.
24. Dr. Med. și Prof. de Pathologie, Consilier intim de curte, Baumgartner, din Freyburg.
25. Dr. Med. și Prof. de Botanică, Consilier k. k. Baron &c., Iacobum v. Jacquin, din Viena.
26. Dr. Med. și Prof. med. Consilier al curții regale din Saxonia, Director al Academiei de Medicină și chi-

- rurgie, Cavaler &c., Burkhard Wilhelm Seiler, din Dresda,
 27. Dr. Med. I. I. Zimmermann, din Smyrna.
 28. Prințul Mathias Kantaouzino, din Atena.
 29. Dr. și Prof. de Chimie Ad. Brogniard, din Paris.
 30. Director al Muzeelor C. S. Pitasy, din Atena.

*

In anul 1836 s'au mai înscris :

Membri Onorari :

1. Iacovachi Paladi, din Iași.
2. Spatarul Nicolai Milo, idem.
3. Postelnicul Iordachi Roseti, din Vaslui

Membri Corespondenți :

4. Consilierul de Curte Imperial, Dr. juris. George de Balsch, din Basarabia.
5. Consilierul de Curte, Prof. Dr. Cavaler C. A. Zipser, din Neusohl, Ungaria.
6. Dr. Philosophiae Karl Reichenbach, din Blansko, în Boemia.
7. Astronomul Carl Ludwig Littrov, din Viena.
8. Dr. și Prof. de Astronomie Gruithuisen, din München.
9. Dr. și Prof. Ginecologie Kilian, din Bonn.
10. Prof. Dr. Michael Bielz, din Sibiu, Transilvania.
11. Dr. Philosophiae Reihard Blum, din Heidelberg.
12. Cavaler și Oficer, Baron von Vari-court, din München.
13. Dr. și Prof. Philosophiae Ioseph von Werner, din Pesta.
14. Bruck, din Mainz.
15. Heinrich Wiese, din Viena.
16. Dr. Med. și Prof. Ioseph Walzl, din Passau.

In cursul anului 1837 se găsesse înscrisi ca membri corespondenți numai persoanele ce au făcut parte din misiunea Contelui Anatol de Demidoff, despre care am vorbit la pag. 32.

In anul 1838 s'au înscris :

Membri Corespondenți :

1. Dr. Med. Carl Sigmund, din Viena.
2. Dr. Med. Chir. Leo Bergmann din Pleienfeld, în Nürnberg.
3. Dr. Med. Prof. Franz Heim, din Ludwigsburg.
4. Franz Kubinyi, nobil de Felső-Kubin și Nagy-Olaszky.
5. Ex. Sa Baronul Heinrich de Struwe,

Consilier de Stat al Imperiului Rusesc, Cavaler multor ordine, din Hamburg.

- 6 Dr. Med. și Physician Iohann Nep. Eisselt, din Policzka, în Boemia.
7. Dr. Med. & Chir. Medic de Regiment Heinrich Wilhelm nobil de Zimmermann, din St. Poelten.
8. Prof. de Matem. și Phisica & Dr. Med. Alexander Zawadzki, din Lemberg.
9. Dr. Antonius Gundinger, d'n Heidenreichstein, în Austria.
10. Dr. Med. I. Steetz, din Hamburg.
11. Dr. Med. și Chir. medic de carantină Iosephus Kraus, din Bojan, (Boian).
12. Directorul de carantină, Dr. Med. și Chir. Wenzeslaus Langer, din Bojan.
13. Dr. Homeopatie Iohann Martin Honisberger, din Lahor.
14. Dr. Med. Medic imperial al Sultanului Otoman, I. W. Mac-Carthy, din Constantinopol.
15. Dr. Medic. Adam Ts-hudi, din India-Ostică.

Membri Ordinari :

16. Dr. Med. și Chir. George Kuczuran (Cuciureanu), din Iași.
17. Dr. Med. Constantin de Vernav, din Iași.

In anul 1839 :

Membri Ordinari :

1. Demetrius Zissy, Dr. Med. și Chirurg, din Iași.

Membri Onorari :

2. Caes. Reg. Czernowitzensis iudicii criminalis Carolus Weissenbach, din Cernăuți.
3. Caes. Reg. Bucovinensis Circuli Vice-Capitanus Georgius Issetzeskul, din Cernăuți.
4. Dr. și Prof. de Philosophie P. M. Câmpăanu, din Iași.
5. Consulul Francez Bernhard Huber, idem.
6. Juris-Consultus et Bucovinensis Advocatus, eques etc., Ioannes de Prunkul, din Cernăuți.

Membri Corespondenți :

7. Dr. Med. & Chir., Mathias Mayor, din Lausanne.
8. Dr. Med. Peter Ioseph Schneider, din Olfenburg.
9. Dr. Med. & Chir. Gustav Mezger, din Lahor.
10. Dr. Med. & Chirurg. Profesor de Anatomie, Friederick Arnold, din Zürich.
11. Dr. Med. & Chirurg, Profesor de Pathologie și Therapie, Iohan Wilhelm Arnold, din Zürich.

12. Pastorul și Botanistul Iohan Conrad Rehsteiner, din Teufte, în St. Gallen.
 13. Dr. Med. & Chirurg, Docent de Anatomie, Georg Ludwig Kobelt, din Heidelberg.
 14. Dr. Med. & Chirurg. Ludwig von Waenker, din Freyburg.
 15. Dr. Med. & Chirurg, Carl Philipp Heinrich Stoess, din Strasburg.
 16. Dr. Med. & Chirurg. Prof. de științe naturale Ludwig Agassiz, din Neuenburg, în Svițera.
 17. Dr. Med. & Chirurg. Phisician Anton Kamm, din Hornberg, în Schwarzwald.
 18. Dr. Med. & Chirurg. Carl Stück, din Emendingen, în Freyburg.
 19. Dr. Med. & Chirurg. Prof. ord. Textor, din Würzburg.
 20. Dr. Med. & Chirurg. Christian Friedrich Hedinger, din Stuttgart.
 21. Dr. Med. & Chirurg. Phisician &c. F. I. Hergt.
 22. Dr. Med. & Chirurg, Phisician oficial Schürmayer.
 23. Dr. Med. Profesor H. Schinz, din Zürich.
 24. Dr. Med. Ludwig Imhof, din Bassel.
 25. Primul Custode al K. K. Cabinet natural al Curței Ioseph Natterer, din Viena.
 26. Adj. Custode al aceluiaș Cabinet Iohann Natterer, idem.
 27. Naturalistul Boissoneaux, din Paris.
 28. Membru al multor Societăți savante William Franz Ainsworth Esq., din Constantinopole.
 29. Graful Ioseph Dunin-Borscowsky, din Lemberg.
 30. Dr. Med. & Chirurg. Cavalier multor ordine &c. Ph. Fr. von Siebold, din Leiden.
 31. Magistrul în chirurgia operatorie și obstetric Iohann Kugler, din Viena.
 32. Dr. Med. și Director I. Minas, din Constantinopole.
 33. Dr. în Philosophie și Prof. de geologie și mineralogie A. von Klipstein, din Giesen.
 34. Inspectorul Cabinetului Natural al Curței K. K., I. Heckel, din Viena.
 35. Prințul Carl Bonaparte de Musignano (recte Lusignano), din Roma.
 36. Profesorul de Candolle, din Geneva.
 37. Membru multor Societăți savante Iohann Friedrich Naumann, din Ziebigk, în Principatul Anhalt-Coethen.
 38. Pastorul Christian Ludwig Brechm, din Denthendorf, în Neustadt an der Orla, în Saxonia.
 39. Dr. Philosophie & Med. I. B. Friedreich, din Weissenburg, în Bavaria.
 40. Magistru farmacist I. Oberwegner, din München.
 41. Marchizul, Oficier al Legiunii de onoare, Consul General al Franței în Valahia, H. de Chateaugiron, din București.
 42. Med. Dr. Pathologiae Generalis ac Pharmacologiae, Prof. publ. ord. I. Facultat. med. Pesth. membrum &, Ludovicus Tognio, din Pesta.
 43. Dr. Med. & Cavalier Ioannes Carolus Firich, din Cernăuți.
 44. Med. Doctor pension. C. R. & c., C. Iacobus Goebel, din Cernăuți.
 45. Med. Dr. C. R. & c., Franciscus Herbig, din Cernăuți.
 46. K. K. Oest. Kammerherr Graf Franz von Hohenwart, din Cernăuți.
- In anul 1840:
- Membri Ordinari:*
1. Carl Michalik nobil de Hodocsin, din Iași.
- Membri Corespondenți:*
2. August von Kubiny nobil de Felsökubin & Nagy Olasz, din Videfalva, în Soprony.
 3. Medicul Militar Friederich Abl, din Temesvar.
 4. Doctorandus juris Alois v. Alth, din Cernăuți.
 5. K. K. medic Michael Engel, din Cernăuți.
 6. Dr. Med. Iosep Koenig, din Synouți.
 7. Botanistul Michael Ludwig Benjamin Barraud, din Lausanne.
 8. Consilier regional și departamental Wenzel v. Czihak, Leopoldstad No. 314, Viena.
 9. Roissy, din Paris.
 10. Cavalier și Consilier intim de justiție al Regelui Prusiei, Dr. Jur. Ferdinand Neigebauer v. Werndorf, din Bromberg, în Prusia.
 11. Farmacistul Ioseph Czabo, din Iași, (membru extraordinar).
- In cursul anului 1841 nu se văd trecuți în catastihul Societății noi membri aderenți, corespondenți sau ordinari; pe anul 1842 însă, lista conține un număr nu mai puțin de 46 membri corespondenți noi din străinătate și doi membri onorari, cari erau fiii însuși a Domnitorului Sturza, ce se aflau la studii în Berlin. Iată lista:
- Membri Onorari:*
1. Prințul Demetriu Sturdza, din Berlin.
 2. Prințul Grigorie Sturdza, din Berlin.

Membri Corespondenți:

3. Cavalerul mai multor ordine C. R. apostolice etc., Eduardus ab Adelburg, Consul General în Syria.
4. Interpret C. R. Maj. Apost. la Poarta Otom. Adjunct internațional Teodor Cavaler a Schwarzhuber, din Constantinopole.
5. C. R. Majest. Apost. ad aulam Hellenicam legationi Adjunctus Hyppolitus a Souneithner, din Athena.
6. Interpret C. R. Maj. Apost. ad Portam Ottomanicam &c., Victor Weiss a Starkenfeis, din Constantinopole.
7. Nosocomii ophthalmici Londinensis chirurgus primarius &c., Georgius J. Guthrie, Chirurgiae Doctor, din London.
8. Cavaler &c. Th. Ir. a Walther, Phil. Med. & Chir. Dr. S. M. Regis Bavariae, din München.
9. Hospitalii nominati Londinensis medicus primarius I. Alexandrus Gordon, Med. Dr. P. C. R. M. L., în London.
10. In civitatis Londinensi medicus practicus Rudolphum Ruben, Med. & Chirur. Dr., în London.
11. Nosocomii Sti. Spirit. Francfurt a m. Director medicus primarius, Varrentropp senior, Med. & Chirurg Dr., în Francfurt a m.
12. Nominati medicus primarius, Profesor &c., Richardus Bright, Med. & Chirurg. Dr. Nosocomii Guy., din London.
13. Med. Dr. Nosocomii publ. Vindobon Director, Iohannes Christ. Schiffner, C. R. Austriae Inter. Consiliarius, din Viena.
14. Med. Dr. nec non Nosocom. Vindobon. vire Director Iohannes Nep. Selbruger, C. R. Consiliarius, din Viena.
15. Primarius Nosocomii penes domum inquisitorum, medicus &c., Ignatius Sauer, Med. Dr., din Viena.
16. Lorentius Koestler, Med. Dr., din Carlsbad.
17. In Universitate Lndovic Maximil. Prof. p. o. nosoc. publ. Director, Franciscus Xav. Gietl, Med. & Chirurg Dr., din München.
18. Centraliis nosocomii Herbipolensis Director Horn, Med. & Chir. Dr., din Würzburg.
19. Dr. in re medici Praeses, Nosocom. Bamberg, Director Christ. Pfeufer, senior, A.A. L.L. Philos. Med. & Chir., în Bamberg.
20. Ephemeridum medic. public. monachii redactor, R. H. Rohatzch, Med. & Chir. Dr., în München.
21. P. O. Nosocomii Director &c., Tigurino Pfeufer (minor) Med. & Chirurg Dr. Profesor, din Zürich.
22. Georgius Varrentropp, Med. & Chir. Dr., din Francfurt a m.
23. Regii Collegii Chirurgici Londinensis membrum, Thomas Iosephus Pettigrew, Med. & Chirurg Dr., din London.
24. Chirurg-Londinensis membrum Nosocom. Sti Bartholomaei medicus primarius, Profesor &c., Wilhelmus Lawrente, Med. & Chirurg. Dr. Regii Collegii, din London.
25. Collegii Chirurg. Londonensis membrum, Nosocomii Sti Thomae medicus ordinarius, Profesor &c., B. Travers junior, Med. & Chir. Dr. Regii din London.
26. Membrum in Universitate Londinensis Profesor uni Nosoc. eidem adrexi Chirurgus primarius Robertus Liston, Chirurg Dr. Reg. Colleg. Chirurg, din London.
27. L. Profesor artis obstetriciae &c., Ioannes Conquest, Med. Dr. A. P. C. R., M., din London.
28. Senator hereditarius Nosocomii Bethlehem supremus Curator &c. Comes a Shaftesbury, Regii M. Britaniae, din London.
29. Regium Magnae Britaniae correspondentiarum negotia publica externa concernantium Praeses &c., Ioannes Bidwell, în officio penci Ministerium, din London.
30. Dr. S. M. Regis Bavariae în re architectonica Consiliarum &c., Gustavus Vorherr, A. A. L.L. & Philosophice din München.
31. Anton Michalka, Med. Dr., din Pesta.
32. Reuter, Dr. Med. & Chirurg, din Ems.
33. Dr. artis obstetriciae magister, facultatis med. Vindobonensis, sodalis & Societat. mineralog. & geogr. membrum correspondens &c., Ferdinandus Eques de Rozwadowski, Med. & Chir. Dr., din Viena.
34. I. F. v. Newermann, Phil. & Med. Dr. din Plau, în Meklemburg.
35. Medic de regiment al Regatului Wirtembergului Adolf Bardili, Dr. Med. din Ludwigsburg.
36. Emil Kratzmann, Dr. Med., din Praga.
37. Igoatius Gruber, Dr. Med. din Viena.
38. K. Fr. Schimper, Dr. Med., din München.
39. Herzog, Dr. Med. & Chirurg, din Bălăteschi (Băltătești ?).
40. Rector Gottfried Fitzinger, din Viena.
41. Plurium eruditorum Societatum germanicae Francfurt, Turingiae &c. mem-

- brum Nicolaus Iancowich de Wadass, din Pesta.
42. Prof. ordinarius în Universitate Regia Literarum Monacensi &, Ioannes Ferdinandus Massmann, Dr. Phil. din München.
 43. Carolus a Kotzebue, Consul Imp. a Rusiei, din Iași.
 44. Regis. Saxonici a Consiliis Aulicis, in re medica consiliarius, compl. ordin. Eques, in Universitate Lipsiae med. Professor civitatis Physicum &. Ioannes Christian August Clarus, Med. & Chirurg, Dr., din Lipsca.
 45. Dr. Med. & Magister des Augenheilkunde und Geburstshilf, Maximilian Engel, din Viena.
 46. Dr. Med. & Chirurg reg. Physic. circuli Buccovinensis, Zachar, din Cernăuți.
 47. Medicinae Doctor Christophorus de Petrowitz, din Suceava.
 48. Locum tenens. legionis pedes'ris No. 41, Miltiadis Bendella. Bucovina.

*

In sfârșit, pe anul 1843:

Membri Ordinari:

- 1 Dr. Med. Aristides Bendella, din Iași.

Extraordinari:

- 2 Dr. Med. & Chirurg. Engelbertus Tiemel, din Baja (Baia?)

Correspondenți:

3. Magister artis obstetricae & oculisticius Carolus Nobilis de Emperger, Dr. Med. & chirurg., din Synoutz.
4. Theophylus Bendella, Hieromonachus & Rector Seminarii episcopalis Bucovinensis, din Cernăuți.
5. Med. Dr. & Director instituti observationes contra pestem Paulus Vazits Ungurian, din Tămăs.
6. Dr. Med. Bernhard Georg Lippert, din Lipsca.
7. Dr. Med. Benedict Hirschel, din Lipsca.
8. Med. Chirurg & art. obstetricae Dr. N. Alexander Xanthos, din Hydra.
9. Dr. Med. Consilier med. E. Ollenroth, din Bromberg, Silesia prusiană.
10. Dr. Philos & Profes. Astronomiae de Bojuslawski, din Breslau.
11. Dr. Med. August Guastalla, din Triest.
12. Dr. Med. Ioseph Piringer, din Gratz.
13. Dr. Med. Iohann Iacob Sachs, din Berlin.
14. Dr. Med. Protomedic K. K. Consilier regional Ioseph Iohans Knolz, din Viena.
15. Dr. Med. Adam Barcek, din Lemberg.
16. Dr. Med. & Chirurg. Lindermayer, din Athena.

17. K. K. n. wink. consilier regional Ioseph nobil de Wathmann, din Viena.
18. Therap. & Petralog. specialis. Wilhelm Loppich, Dr. Med. & Prof. P. O., din Viena.

*

Aici se încheie condica membrilor Societății, ținută la curent, după cât se pare, numai prin îngrijirea specială a D-rului Czihak care, după acest an părăsind Societatea, nimene altul nu se mai găsește, pentru a întreține relațiile începute cu străinătatea și învățații, sau oamenii de importanță de peste graniță.

Correspondența dintre Czihak și diferiți învățați streini.

Am spus că cel ce provocase relațiunile științifice ale Societății Medico-Naturaliste din Iași cu învățații din Europa și alte continente chiar, fu D-rul Czihak, care, atât la Congresul din Würzburg. cât și prin largile cunoștințe ce avea în patria sa originară, se putu pune în legătură cu nenumărate persoane de samă și face așa ca Moldova și oamenii sei să fie cunoscută și cercetată cu interes de străinii ce pînă atunci o cunoșteau așa de puțin. El, Czihak, a ținut, după cum se vede din actele Societății, întreaga corespondență cu toți cei ce i-am înșirat în listele publicate pînă acum; din nenumăratele scrisori, de altminterlea ținute azi într-o stare cam haotică, ce se mai găsesc în arhiva Societății, multe fiind desigur rătăcite sau distruse, vom spiciu câteva rezumate,—fiind cu neputință a se insera în acest volum mai pe larg sau în totalitatea lor, cu toate că aproape fiecare din scrisorile sau copiile lasate de Czihak presintă un interes netăgăduit pentru lumea cercetătoare și iubitoare de cultură.

Între scrisorile primite în cursul anului 1835, adică îndată după înființarea Societății, găsim o adresă de mulțămire pentru alegerea sa ca membru onorific al Societății, din partea renumitului naturalist *Berzelius*, din Stocholm (Suedia).

Un *Dr. Theodor von Fischer*, scrie din St. Petersburg, la 4 | 16 Februar 1835, D-rului Czihak, mulțumindu-i pentru cinstea de a fi fost ales membru al Societății ieșane, și întrebînd totodată dacă s'a înființat în Iași o grădină botanică; el mai vrea să știe dacă în munții Moldovei sunt într'adevăr urși mari, căci a cetit aventurile unui vînător, care descrie că a ucis în Moldova un urs 'lung de 19 picioare!

Alt *Dr., Heinrich Wiese*, din Viena, scrie asemenea lui Czihak, că a auzit că s'a înființat o Societate de științi naturale în

Iași, și dorește a fi primit ca membru corespondent, propunând totodată să trimească gratuit Societății jurnalele ce le editează, în cari se ocupă și cu comerțul, industria, științele naturale, &.

Dr. P. I. Cretzschmar, din Frankfort, scrie la 1 Septembrie 1835, că se bucură că și într-o țară așa de izolată și mică, și puțin cunoscută, Czihak a pus temelia unei Societăți, care se va pune în legătură cu străinătatea, ce va începe să cunoască și să aprecieze bogățiile ei. Mulțamește pentru diplomă, însărcinându-l să exprime membrilor Societății înalta sa satisfacție, și-i făgăduiește sprijinul seu pentru mai departe propagare. Pentru schimbul de animale propus, zice că deodată nu-i ie cu putință, dar îi promite în curînd trimeterea unui catalog, care va fi reeditat din 6 în 6 luni, cerînd unul asemenea și din partea Muzeului ieșan, din care să poată vedea ce se poate cere în schimb.

Dă sfaturi pentru întocmirea Muzeului, după pildele celor din Germania; va căuta să-i trimească piesele ce-i vor lipsi, avînd grija (Czihak) să-i trimească în schimb exemplare de ambe sexe. Va interveni și pe la Naturaliști străini să dea concurs noiei Societăți ieșane. Enumeră apoi o serie de animale, mai ales de apă și mlaștini, din cari ar dori să capete cîteva exemplare.

D-rul C. A. Zipser, din Neusohl (Ungaria), scrie la 14 Oct. 1835. că aflînd despre înființarea Muzeului Istórico-natural din Iași, se grăbește a pune la dispoziția sa o interesantă colecție de minerale, crustacee și altele, culese din Ungaria. Cere în acelaș timp a se comunica impresia ce făcu în Iași decesul Împaratului Austriei Francisc I, asupra cărei urmează a publica un volum special. Mai cere științi dacă Prințul Domnitor Mihail Sturza a bătut monedă proprie, căci fiind numismat, ar dori să aibă asemenea monede în colecția sa.

Acelaș, cu data de 5 Decembrie 1835, mai scrie că se bucură că propunerea sa a fost primită și cere lămurirea următoare: din conferințele D-rului Mayer (din București) ținute la Viena și Breslau, ca o continuare a celei din Bonn, s'a informat că Prințul Sturza e un pasionat amator de animale, plante etc., și că a înființat o Societate în acest scop. E vorba oare de societatea ce o conduce D-rul Czihak, sau de o alta din București? — căci ar dori să ofere încă o parte din colecția sa. Cere informații și asupra planului muzeului. Mulțamește pentru contribuția la opul seu asupra Împaratului Frantz I. Ca numismat se interesează de orice monedă nouă ori veche și roagă să i se tri-

mească o piesă de 3 denghi din 1771, cu aquila rusă, precum și cîteva din timpul răsboiului turcesc, medalii comemorative, etc.

Dr. Georg läger, prin scrisoarea sa din Stuttgart, 22 Nov. 1835, confirmă primirea unei prelegeri intitulată *Vegetation der Moldau*, a D-rului Edel, pe care o a trimis la Bonn. Anunță că va primi în curînd dela Societatea Naturalistă din Stuttgart instrucția necesară pentru așezarea scheletului elefantului. Mai vorbește de întocmirea unui herbar și schimb de plante, paseri, insecte &.

Dr. I. N. v. Ehrhard, din Innsbruck, la 26 Octombrie 1835, anunță că a obținut învoirea Împaratului Austriei de a fi numit ca Membru al Societății Naturaliste din Iași, mulțamește pentru onoare și diploma trimisă. Va publica în jurnalele de acolo un extras al Statutelor Societății ieșane, spre a le cunoaște și străinătatea.

D-rul C. A. Zipser, despre care am mai menționat, și care are un voluminos teanc de scrisori în arhiva societății, scrie D-rului Czihak, tot din Neusohl, cu data de 22 Ian. 1836, arătînd cîteva dificultăți întâmpinate cu expediția obiectelor pentru Muzeu, și trimete totodată un sonet ce a compus pentru Congresul Medicilor și Naturaliștilor Germani din Stuttgart — prin care vrea să dovedească că arta poetică are uneori curioase atingeri cu știința...

Acelaș mai scrie apoi la 2 Noem. 1836, amintind despre făgăduința ce i s'a făcut de a lămina Prințului Mih. Sturza al Moldovei un exemplar din opul seu Împaratul Francisc I. Arată că a făcut cunoștința D-rului Constantin de Varnav, care i-a admirat colecțiile sale.

D-rul Groeser din Mainz, la 4 April 1836, printr-o scrisoare mulțamește pentru diploma de membru al Societății și anunță că s'a trimes D-rului Czihak, prin D-rul I. Mayer din București, o diplomă de membru al Societății Naturaliste Renane. Directorul Muzeului din Mainz anunță că primește cu plăcere a corespundă și face schimb de lucruri naturalistice cu Societatea ieșană.

D-rul Ioh. Bernh. Wilbrand, un renumit naturalist din Bonn, cu data de 22 Ian. 1836, mulțamește asemenea pentru anunțarea alegerii sale ca membru Societății Naturaliste ieșane, și se bucură că Czihak fiind născut în Hessa, ca compatriot, i-a fost dat ca pentru întâia oară să aducă cultura într-o țară îndepărtată și necunoscută. Promite concursul său și trimiterea a diferite lucrări.

Și *Dr. Karl Reichenbach* din Blansko (Moravia), la 15 Sept. 1836, mulțamește

pentru onoarea ce i s'a făcut prin numirea ca membru Societății, dar atrage atenția că în diplomă s'a indicat greșit că ar fi Doctor în Medicină, pe când el e Doctor în Filosofie,—și din această pricină guvernul îi face dificultăți în aprobarea ce trebuie să-i dea pentru a se folosi de acea demnitate. Roagă a i se trimite altă Diplomă, cu titlul său adevărat. Promite trimiterea mai multor plante, pietre &c. din Moravia. Ocupându-se mai ales ca studiul meteorologiilor, roagă a i se face comunicări despre cele căzute în Moldova, Nordul Rusiei etc.

Dr. Joseph Wallt, din Passau, la 23 Decembrie 1836, arată că după oarecari trimeteri ce a făcut pentru Societatea naturalistă ieșană, n'a primit nimic în schimb, ceea ce-l supără mult și amenință că se va adresa Principelui Sturza, care e Protectorul Societății și dacă nici prin aceasta nu va fi satisfăcut, atunci va publica faptul prin jurnale, ca să știe și alte Societăți de Istorie naturală, ca să nu mai între în relații cu cea din Iași,—întru cât nu'și poate explica neprimirea cuvenitului răspuns! (E probabil ca lucrurile ce'i-au fost expediate acestui Dr. se vor fi rătăcit pe drum, poștele din acea vreme nefiind, credem, cu mult mai sigure decât acele din zilele noastre.).

Dr. Klipstein scrie lui Czihae, din Giesen, la 20 Ian. 1839, că în Congresul dela Bonn, D-rul Mayer a istorisit despre noua Societate Medico-naturalistă înființată în Iași. Se bucură foarte mult că o pârțică din vechiul Heidelberg s'a transplantat într-o țară străină. Regretă că n'a putut vedea pe Czihak la Congresul din Freyburg, căci ar fi regulat multe în privința schimbului cerut. Ca Director al unei Societăți naturaliste, îi promite ajutorul său și că va contribui la răspunderea numelui ei. Ii comunică că mai mulți Naturaliști au de vînzare prețioase colecțiuni de animale, fosile etc. Vorbește în special de craniul unui *Dinoterium*.

Chr. Ludwig Brehm din Reuthendorf (Saxonia), la 6 Iuliu 1839, felicită pe Czihak că i-a reușit ca într-o țară depărtată și lipsită de cultură, să puie bazele unei Societăți pentru răspunderea științelor naturale și ale ornitologiei. Intreabă în ce mod ar putea contribui și el la prosperarea acelei Societăți și promite a trimite mai multe exemplare de paseri înpăiate, ca: *Aquila Imperialis*, *Falco canarius*, *Stryx Uralense*, *Pyrrhula rosea* et longicauda, *Emberiza pyrrhula* și alte diferite, ale căror nume latinești le înșiră în scrisoare.

Un oarecare *Louis Schulz* din Paris, cu data de 1 Iunie 1839, cere ajutor de la

Czihak, ca să poată face ceva afaceri acolo, din care să'și poată susține noua gospodărie, întru-cît s'a amoretat de o franceză, lucru pentru care cere oarecum er-tare, și nu are mijloacele necesare de viut.

Dr. I. I. v Nevermann din Plau, în Mecklenburg, cu data de 30 Iuliu 1841, scrie lui Czihak că-i face mare plăcere de a fi în corespondență cu un om de știință ca el și promite că va contribui, după putință, la publicația (?) din Iași, pentru care scrie o lucrare medicală.

Un *Wenzel Czihak* din Viena, arată la 3 April 1841, că a primit autorizarea guvernului Imperial-Regal de a face parte din Societatea Medicală și Istoric-naturală din Iași. Mulțamește pentru deosebita cinste ce i s'a făcut numindu-l ca membru, și promite concurs.

Ant. Radvánsky, Vice-Președinte Societății Naturale și Medicale din Pesta, cu data de 10 April 1842, invită Societatea similară ieșană să participe la Congresul ce se va ține în Neusohl, la 4 August viitor.

Dr. C. A. Zipser din Neusohl, la 29 Oct. 1842, pe lângă multe alte corespondențe trimise lui Czihak, mai vorbește de o medalie ce i-a trimis-o acesta, și cere să-i lămurească ce vrea să zică cuvintele: „S'a organizat în Domnia In: S: Prinț. Alexandru D. Ghika. W. 1839“, pe o parte, iar pe cealaltă parte: „Institutul de nascere și de moșit.“

E vorba, credem, de o medalie, pentru fundarea Maternității din București.

*

Ne-ar trebui un volum întreg pentru reproducerea întregii corespondențe ce se găsește încă în biblioteca și arhiva Muzeului Istórico-Natural ieșan, în care se pot găsi lucruri interesante, nu numai pentru Societatea însăși, dar chiar pentru istoria întregului popor Românesc. O asemenea lucrare însă poate că va fi utilizată în viitor de alte persoane, ori cercetători, cari ar dori să aprofundeze relațiunile petrecute între oamenii noștri și străinătate, în acele vremuri, întrucît multe lucruri ce se pot încă afla pe această cale, vor putea înjgheba o nouă pagină în istoria regenerării și a evoluțiunei culturale a țării noastre și a generațiunilor ce ne-au precedat.

CAPITOLUL VI.

Activitatea și devotamentul D-rului Iacob Czihak.

N Note biografice.

ăscut în ajunul veacului al XIX-lea, în orașelul Aschaffenburg, din Bavaria, de origine boem, Dr. Iacob Czihak, fiu al lui Franz Iohann Georg Czihak, terminându-și studiile în medicină, făcu cunoștința citorva tineri boeri moldoveni, cari călătoriau prin străinătate și cu ei veni în Iași la 1825, într-o cît aici se simția mare trebuință de cît mai mulți oameni de știință și în principal de medici. Firea; talentul, capacitatea și solida lui instrucțiune, pentru vremurile acele, îl făcu agreat din cel dintâi moment al sosirii sale de întreaga Societate aleasă a vechii Capitale a Moldovei.

Peste puțin timp dela sosirea sa în Iași, el a și început a se devota pentru știința și binele public, constituind, împreună cu ceilalți colegi ce se găseau în Iași, după cum am văzut, cea dintâi reuniune de cetire a publicațiilor și operilor științifice și literare și apoi a Societății Medico-Naturalistă, în interesul căreia chiar, el făcu în anul 1833 o călătorie în străinătate, spre a mijloci legături științifice cu diferiți învățați din Europa.

După întoarcerea sa în Iași, el fu numit Medic-Şef al Spitalului Militar local, ce se afla instalat în piața Beilic, unde continuă a face servicii Statului timp de 20 de ani. La 1853 Czihak se retrase din slujba sa și plecă în Rusia, unde luă parte ca medic militar în războiul din Crîmea.

La 1858, reveni în Iași și conduse iarăși acel spital pînă la 1861, cînd, din cauză de sănătate și familiare, s'a retras și a plecat înapoi în patria lui de origine. Un nepot al seu, D-rul Henric Czihak, ce era și el medic al spitalului militar din Galați, îi ținu locul la spitalul respectiv din Iași, în anii în care Iacob fusese în Rusia.

Pentru organizarea Cercului de Cetire

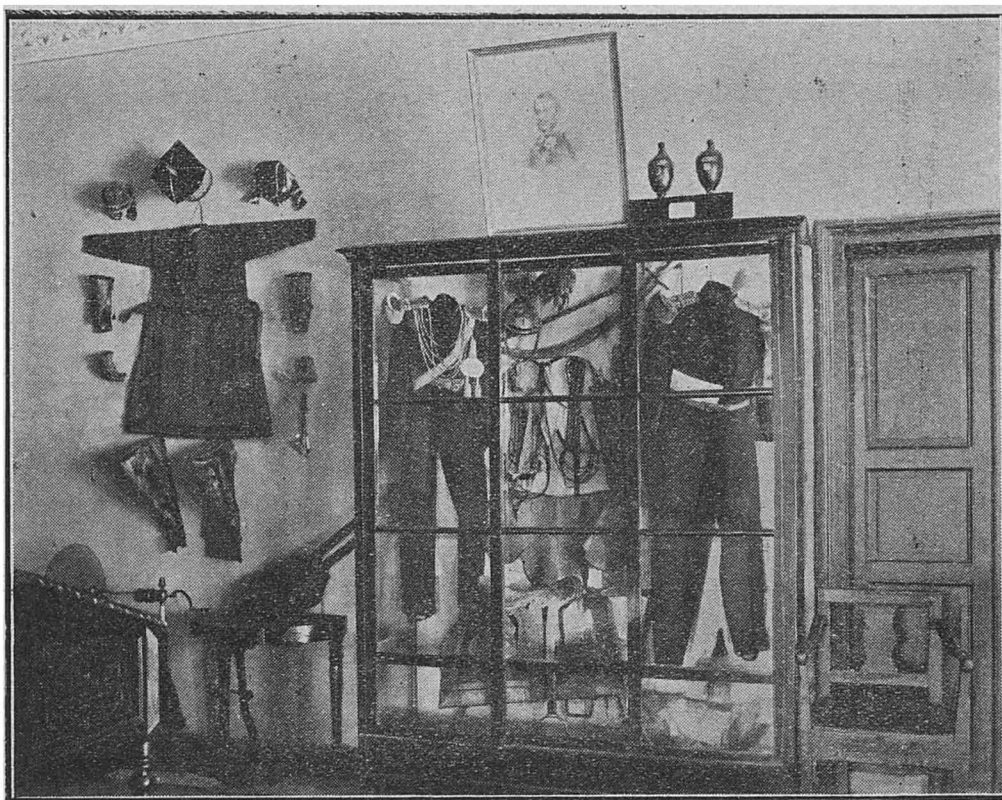
și a Societății Medico-Naturaliste, Dr. I. Czihak n'a cruțat nici un moment munca și știința sa, corespondînd zilnic cu toți cunoscuții și oamenii învățați din țară și străinătate, după cum am relatat în Capitolul precedent, colectînd și obținînd de pretutindenea obiecte și uvrage de deosebită importanță pentru bibliotecă și muzeul Societății, cătînd să ridice necontenit nivelul cultural al colegilor, concetățenilor și al întregii sale țări adoptive. Apoi, chiar după ce obosit și doborît de o muncă continuă de aproape jumătate de veac, se retrase iarăși la locul său de origină, el nu încetă de a se interesa de starea și propășirea țării ce i-a fost ospitalieră și instituției create și susținute mai mult prin voința sa de fer, după cum vom arata mai departe.

Cel dintâi Manual Științific în limba română.

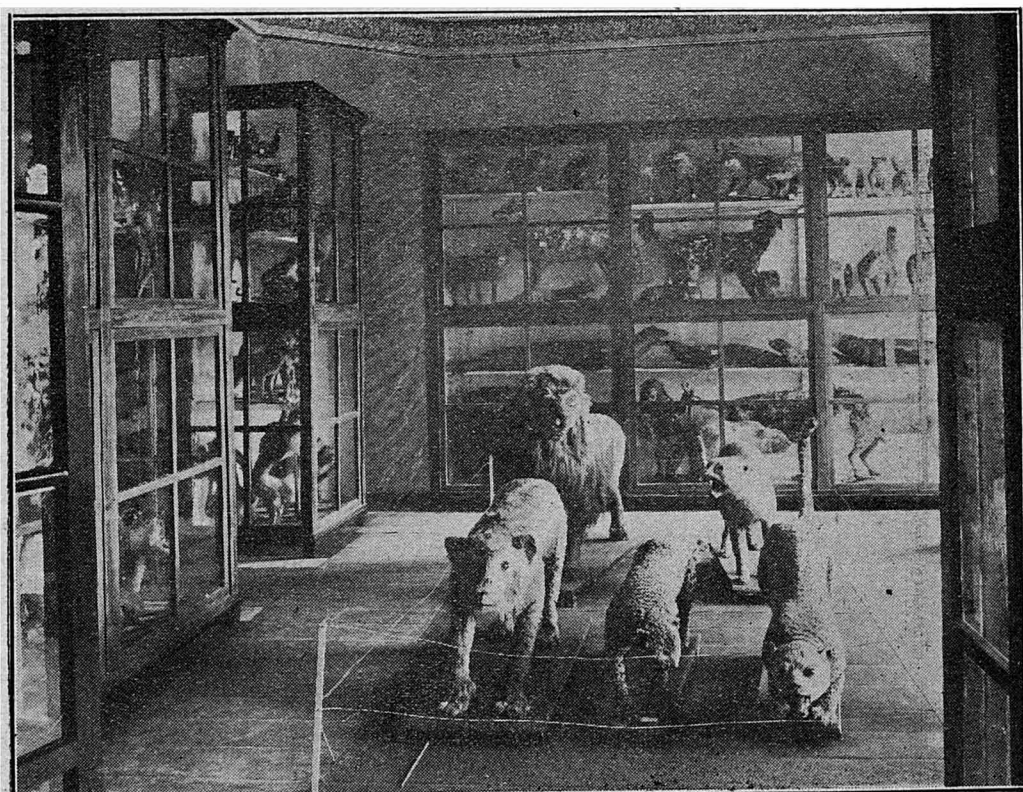
Precum în școlile existente, pînă în anul 1837 învățătura științelor naturale nu se putea preda școlarilor romîni decît verbal, sau după manuale străine, ce prea puțini le puteau înțelege, D-rul Czihak, care era și profesor de Științi naturale la Academia Mihaileană, fu cel întîi care se trudi a scrie în limba românească un voluminos manual de Istorie Naturală, ilustrat cu 20 tabele litografice, reprezentînd în esență specimene din toate regnurile naturale. Acest volum, în 8°, cuprindea peste 500 de pagini și slujii învățăturilor din ambele Principate, ca cel întîi manual didactic științific.

Interesantă e Prefața ce urmează titlului și dedicației volumului către Mihail Sturza-Vodă, și în care putem ceti următoarele :

Cercetarea cu deamănuntul a naturei, prin care tinerimea învață a cunoaște puterea, înțelepciunea și bunătatea lui Dumnezeu, pe lingă învățăturile Sfintei Religii, este de socotit ca un temei, pe care

Uniformele lui Alex. I. Cuza-Vodă, păstrate în Muzeul Istórico-Natural.
Jos alături, jilțul său de la Isprăvnicia din Galați. Sus urnele în cari s'a votat alegerea.

„Una” din sălile Muzeului Istórico-Natural.
Mamifere.

se razomă toate celelalte științe și măestrii. Fiind că în limba românească încă nu se află dată la lumină Istoria Naturală, apoi m'am sârguit a alcătui o asemenea carte sistematică, pe care am potrivit-o mai mult pentru Shoale. Deci încredințaz învățătorilor o compunere mâno-ducătoare, în care toate obiectele Istoriei Naturale în deobște se află sistematiceste așezate, și într'acest chip arăt calea, pe care îi, în împărtășirea acestei științe, au a pași cu ai lor Sholeri. Fiind limba aceasta însă nu indetul cultivată, spre a se pute rosti deplin despre științe, apoi am fost nevoit a întrebuița multe cuvinte din acea latină și grecească, priu a căroră agintoriu, limba cu vreme fără îndoială mult să va înăvuți, iar spre întemeerea înțelegerei se va alătura la sfârșitul căței tălcuirea acestor cuvinte.

Spre mai mare lămurire și explicație a Imperiei animalelor, se vor da licoane litografisite de fieștecare clas, cum și pentru Imperia plantelor se vor adăugi cîteva table lămuritoare.

Conferența dela Freiburg.

Dar unul din cele mai de samă servicii ce aduse Czihak Moldovei și locuitorilor săi, din primii ani ai venirii sale în Iași, fu, negreșit, împrăștierea în întreaga Europă cultă a unor cunoștințe interesante asupra acestui pămînt,—aproape necunoscut de cei mai mulți din oamenii politici și învățați, ce învîrteau pe atunci roata lumii întregi,—prin o conferință ținută în Septembrie 1838, în orașul Freiburg, din Breisgäu (Marele Ducat de Bade), la care fusese invitat ca să reprezinte Societatea Medico-Naturalistă din Iași, cum și Moldova întreagă.

Acolo, într'un Congres al Naturaliștilor din multe state europene, la care participă vre-o 700 de oameni învățați,—ceea ce după cum scriu ziarele contemporane nu se prea văzuse mai la nici un alt congres științific anterior,—desbateră s'a făcut mai în toate limbele europene, de reprezentanții, pe lângă ai Germaniei și ai Franței, Angliei, Italiei, Sviterei, Danemarcei, Suediei, Rusiei, Ungariei și Moldovei. D-rul Czihak, a ținut conferința sa despre Moldova, în mijlocul unei atențiuni încordate a membrilor Congresului, și puțin după aceea

a publicat-o într'o broșură, în limba germană, pe care a împărțit-o învățaților și bibliotecelor principale din Europa întreagă.

Multe date interesante se găsesc în această Conferință a D-rului Czihak, atît asupra școlilor cit și asupra altor instituții, dela începutul veacului al XIX. Această broșură purtă titlul: *Bericht über die Fortschritte der Civilisation in dem Fürstenthum Moldau. Mitgetheilt der Versammlung deutscher Naturforscher und Aerzte in Freiburg, im Sept. 1838, von Ritter I. Ch. S. von Czihak, Doctor der Medicin und Chirurgie, Oberstabsarzt, Professor und mehrerer gelehrten Gesellschaften Mitglieder.*

Această conferință avu darul de a mai contribui la legarea multor altor relațiuni cu diferite institute naturalistice streine, cu cari se făcură apoi numeroase schimburi de obiecte din regnurile naturale.

Broșura de care vorbim, a D-rului Czihak, ne mai găsindu-se azi decît în foarte rare biblioteci, credem interesant pentru toți cei ce se preocupă de trecutul țării noastre, a o reproduce aici, după traducerea ce ne-a făcut-o dl. I. Smolinski, Oficiant superior telegrafo-postal din localitate.

Iată cuprinsul ei :

RAPORT

asupra propășirii civilizației în Principatul Moldovei, comunicat Adunărei Naturaliștilor și Medicilor Germani, ținute în Freiburg, în Septembrie 1838, de edtră Cavalerul I. Ch. S. de Czihak, Doctor în Medicină și Chirurgie, Profesor și membru al multor Societăți Științifice. Freiburg in Breisgau. 1838.

Prea onorată Adunare.

Nicăieri nu se poate constata mai bine la ce grad de cultură științifică a ajuns Germania, decît în această Adunare, unde în clipa de față vedem întruniți bărbați renumiți prin spiritul și lucrările lor.

Astfel se explică cum acea înaltă pasiune pentru știință ce domnește în centrul Europei. lucrează atractiv în toate direcțiunile, ducînd însuflețirea culturii pînă în cele mai îndepărtate părți ale pămîntului. Deaceea cred că nu voi comunica acestei

înalte Adunări ceva de necrezut, dacă într'un raport scurt voi arata cum avea cultura comună a început să se răspîndească și pe malul vestic al Mării-Negre și cum acolo se ia o parte activă la această mișcare obștească.

Întăia cerință pentru ca un popor să poată fi numărat printre națiunile civilizate, este instrucția primară, prin ajutorul școalelor populare. Și de aceea trebui să vă pomenească despre frumoasele progrese pe care le-a făcut școala populară în Principatul Moldovei, sub auspiciile unui guvern înțelept și muncitor.

Mai de mult școlile populare erau în minele profesorilor greci, și prelegerile ținute în limba greacă, așa că firește scopul principal, cultivarea poporului, era neatins și mai cu seamă deveni cu neputință cultivarea și dezvoltarea limbei românești — moldovenească și valahă. — Domnitorii Greci cari se succedau, deși aveau în vedere dezvoltarea școalei elementare, totuși aceasta se făcea mai totdeauna în chip așa, că n'avea nici o influență binefăcătoare asupra culturii poporului.

Deabia în veacul al 19-lea putem vorbi despre școala populară propriu zisă, prin a cărei înființare în anul 1804, veneratul Mitropolit Veniamin Kostake și-a cîștigat merite neperitoare. În anul 1814 aceste școli au fost îmbunătățite, în multe privinți, de către Prințul Calimachi, un protector al științelor. Se înțelege de la sine că astfel de școli se găseau numai în capitală, pe cînd în celelalte orașe deabia se pomenea.

Focul cel mare din 1827, cărui îi căzu pradă aproape jumătate de oraș, pretăcu în cenușă și clădirea în care se află școala, așa că cursul ei fu întrerupt pentru mai mult timp, și deabia pe la începutul anului 1828, Principele Ioan Sturza a putut redeschide și introduce mai multe îmbunătățiri; ca predarea lecțiilor în limba moldovenească, introducerea metodei lui Pestalozzi și mărirea numărului profesorilor; deasemenea tineretul căpătă cărți moldovenești pentru curs elementar.

O dezvoltare și mai mare luă învățămîntul elementar în anul 1832, prin Reglementul Organic, care regulă toate chestiunile țării, exercitînd o influență binefăcătoare și asupra învățămîntului popular; — toate aceste din înalta grație a împăratului Nicolai (al Rusiei).

În orașele capitale de județ, Roman, Galați, Huși, Focșani, Birlad, Botoșani și Piatra, se înființară imediat școli elementare, prevăzute cu buni profesori. Această întindere a școlilor elementare urmează și în prezent, după trebuință, așa că se speră

că în scurt timp și cele mai mici orașele vor avea asemenea școli.

Cît de înbucurător a fost acest lucru pentru propășirea învățămîntului popular în ultimul timp, dovedește faptul că, după listele oficiale, în cei din urmă zece ani, în diferite școli elementare au învățat 6578 elevi, iar 255 au fost bursieri pe socoteala Statului.

Un cu tot deosebit merit în această privință îl are Hospodarul Moldovei Mihail Sturza, care la începutul domniei sale, în 1834, a înființat o școală de fete, o rînduială cu atît mai simțită, cu cît pînă atunci nici nu se pomenea în țară de așa ceva.

În aceste școli, pe lîngă citit, scris, aritmetică, geografie, istorie etc., fetele învățau totfelul de lucruri femeiești.

Urmări fericite se observă imediat printre tineretul femeiesc, căci multe sute de copile au a mulțumi acestei instituții dezvoltarea lor spirituală, cași cea casnică.

Prin aceasta civilizația face aici o adevarată propășire și influența ei binefăcătoare s'a întins peste pătura socială mijlocie și cea de jos, așa-că orice prieten al culturii europene se va bucura de înaintarea ce s'a făcut în principatul Moldovei, și va pomeni cu adîncă recunoștință numele acelor cari au contribuit la respicierea culturii în popor.

Acum, în ceea ce privește educația intelectuală a unui popor, sînt anumite școli, mai ales acele instituții, în general numite Gimnazii, în care se capătă o îndrumare pentru un anumit studiu special. Cel dintîi gimnaziu în această țară a fost înființat de Domnitorul Bazilius (Vasile Lupu) în anul 1644, înzestrîndu-l cu mari fonduri; dar din pricina războaielor veșnice cari bîntuiau nenorocita țară, în aceste două din urmă veacuri, gimnaziul acela s'a întrerupt adesea funcționarea lui, cîteodată și pentru mai mult timp. În cele din urmă decenii, această școală a suferit și din pricina revoluției grecești, a marelui foc din 1827 și de pustiirile ciumei din 1829 și 1830, — iar apoi în 1831 și de tulburările asiatice.

Cu anul 1814 începu o altă perioadă pentru această instituție, prin îmbunătățirile introduse în Gimnaziul vasilian de către Domnitorul Calimachi, care anume a înființat cîte o catedră aparte pentru matematici, geologie și arhitectura, condițional ca predarea lor să se facă în limba moldovenească, iar nu în grecește, cum se predau celelalte materii.

O nouă și frumoasă dezvoltare luă această instituție sub Domnitorul Ioan Sturza, după potolirea revoluției grecești, din 1828 (p).

Piatra

tor, din 1 Ianuar acel an, nu numai că se redeschide Baziliannl (Școala Vasiliană), numinduse o altă Direcție școlară și profesorii trebuincioși, dar încă se mărește fondul școlar, acordându-se o sumă anuală de 12 pungi (aproape 1500 florini), pentru ca elevii talentați și silitori să-și poată complecta studiile lor în străinătate.

Epoca cea mai prinoasă pentru Gimnaziul ieșan începe cu anul 1832, cînd intră în vigoare Reglementul, un Statut care, între altele, se ocupă și cu chestia instituțiilor școlare din țara întreagă. Prin el se hotără că, mai cu seamă, ridicarea învățămîntului școlar și îmbunătățirea înaltelor instituții de cultură, să fie pentru guvern un obiect de deosebită îngrijire. Și intradevăr, imediat, sub binevoitoarea supraveghere a Președintelui Principatelor, Generalul Kisselef, și a colaborării nu mai puțin binevoitoare a Ministrului de finanțe (viitorul Prinț Mihail Sturza), se mări enprinsul clădirei, precum și numărul profesorilor.

Cînd mai tîrziu, în 1834, înălțimea Sa Prințul ia conducerea țării, el acordă din nou acestor instituții părinteasca Sa îngrijire; mai adaugă la clasele gimnaziale și una filozofică-propedeutică, în care cată să se învețe logica, antropologia, morala, etc. De asemenea aprobă elaborarea unui plan școlar în care se introduse fizica, matematicile superioare, chimia, istoria naturală. Se nădăjdnește asemenea în curînda înființare a unei secțiuni juridice și chirurgicale.

Dacă am vorbit de școlile de cultură superioară aflătoare în Moldova, nu trebuie să uităm de a pomeni de alte două instituții, în care se îngrijesc fără plată școlari săraci și puși în putința de a urma apoi cursurile superioare, fără ca sărăcia lor să fie o piedecă pentru cultivarea lor științifică. Una din ele a fost întemeiată de sus-pomenitul Domnitor Bazilius, cînd a înființat Gimnaziul și primește elevi săraci, cari doresc să învețe științele; de asemenea se primesc școlari și din pătura de jos. Cea de a doua e numai pentru copiii din familiile nobile. Anual, în ambele institute, își primesc educația lor la vre-o 120 școlari.

Ceea ce am vorbit pînă acumă nu-i totul ce s'a făcut în Moldova pentru cultivarea poporului; încă din anul 1834, din clasele superioare gimnaziale se alegea de Direcția școlară cite șapte elevi dintre cei mai buni, cari erau trimiși apoi pe socoteala Statului în străinătate pentru continuarea studiului, pentru ca apoi, întorși în patrie, să servească ca profesori ai tineretului.

Și intradevăr, acești tineri, după cunoștințele ce au primit, se arată vrednici de încrederea ce s'a pus în ei de guvern. La Viena, Paris, München și Berlin, toți ur-

mează cu ardoare cursul ales, Filosofia, Matematica, Fizica, Dreptul, Agricultură, construcția drumurilor, regularea apelor, a fermelor, etc.

Asifel, Moldova capătă un corp profesoral compus din un tineret înzestrat cu cele mai variate cunoștințe, iar pe de altă parte, cei cari sunt numiți mai de mult, se achită într'un chip vrednic și de toată lauda de chemarea lor. Aceasta se vede, între altele, din diferitele cărți scrise de ei în limba moldovenească asupra multor ramuri ale învățămîntului, ajutînd astfel la propășirea școlărilor lor.

Între multe altele voi enumera de ex. o *gramatică moldovenească* și *istoria universală* de profesorul Seulesko, o *geografie* de profesorul Fabian, o *aritmctică* și *geometrie* de Aga G. Asaki, o *geografie* tradusă din limba germană de D. Asaki, o *istorie naturală* de Dr. de Czihak. Afară de aceste mai sunt multe traduceri de opere renumite din limbi străine, precum *Iliada* de Homer, *Cornelius Nepos*, și mai ales scrieri franceze, toate traduse cu mult gust și competență. În ce privește progresul făcut de școlarii din deosebite clase, aceștia au întrecut așteptările.

Desigur că nu se poate pretinde ca lucrările lor să se egaleze cu acele ale instituțiilor din Germania, dar în orice caz ele sunt îmbucurătoare. *Moldovanul e bogat dotat din natură*, așa că orice învățămînt în orice direcție nu poate rămînea fără folos. Și urmările vor fi cu atît mai îmbucurătoare, mai ales în vechiul studiu clasic, cu cît se va recunoaște mai mult însemnătatea acestui învățămînt clasic și cu cît se vor preda mai cu mulă dibăcie, se va obține, ca și în Germania, cele mai frumoase rezultate.

Pînă acum propășirea cea mai de samă se observă la matematici, istorie naturală, limbi moderne, muzică, desemn, pictură.

În ultimul timp armata moldovenească s'a creat o muzică proprie, compusă numai din elemente locale, și la sfîrșitul anului școlar au fost expuse lucrări de ale elevilor Institutului și nu mai puțin de șese tablouri lucrate în oloi, cinci litografii, optzeci și două deseme cu subiect istoric și douăsprezece planuri arhitectonice și topografice.

Precum am amintit mai sus, este nădejde și pentru deschiderea unui curs *juridic* și *chirurgical*. În ceea ce privește cel *teologic*, negreșit de mare trebuință și însemnatate pentru țară, mai înainte nu era de loc, căci tot învățămîntul pentru tîgma preoțească consta numai din cunoașterea și exercitarea ritului, fiind de ajuns și mulțamitor dacă candidatul știa numai să scrie și să citească.

Cel dintâiu fu Mitropolitul Veniamin Kostaky, care, în 1804, fundă un Seminar pentru formare de preoți, orînduînd prelegeri asupra teologiei, precum și de geografie, istorie și matematici. Peste puțin timp însă și acest Seminar împărtăși aceeași soartă ca și celelalte instituții culturale ale țării, suferind pe urma revoluției grecești, a ciumei și holerei.

Acum însă au trecut acele vremuri de tristă amintire, căci de la 1834 Seminarul a luat un nou avînt, bucurîndu-se de aceeași sollicitudine din partea Domnitorului, cît și a Mitropolitului. Obiectele de studii s'au înmulțit și, ceea ce e mai priuc pal, s'a avut în vedere faptul ca studiile să fie predate de profesori capabili.

Desigur că învățămîntul teologic superior va întîmpina multe greutăți, căci nu este aici aceeași normă ca în Germania, adică, ca acei ce sunt candidați la preotie să fi sîrșit mai întîiu întregul curs gimnazial, înainte de a trece la cel teologic, spre a avea astfel cunoștinți complete de limbi clasice și filosofie. Totuși preoții ieșiți din acest Seminar se deosebesc prin cunoștințele lor, lucru ce va contribui foarte mult la înaintarea culturii și ridicarea moravurilor țării, spre folosul întregii civilizații.

După ce am avut astfel prilejul, Onorați Domni, să vă fac o mică schitare despre străduințele ce se pun în Moldova pentru cultură, nu pot trece sub tăcere numele acelora căror li se datorește acest merit.

Mai întîi datorită recunoștinței îmi impun să amintesc numele înălțimei Sale Domnitorului, precum și a P. Sf. Sale Mitropolitului. Apoi acelea ale Directorilor Școlilor, a D-lor Miniștri, Prințul Neculai Suțu, Marelui Logofot Neculai Cantacuzino, Hatmanului Grigore Ghika și mai ales a Referendarului Școlar Aga Gheorghe de Asaki. Dar și pentru studiul științelor naturale se arată un mare interes, iar aplicarea și în această privință a făcut un pas însemnat, în intervalul de cînd prietenul meu, Dr. I. Nobil de Meyer, medicul curant al Domnitorului, a rostit cuvîntarea sa la *Congresul Naturaliștilor și Medicilor* ținut la Bonn, în anul 1835.

Colecțiile cari aparțin *Societății Naturaliștilor din Moldova* se găsesc într-o stare multămitoare, dacă nu din punctul de vedere al bogăției, dar cei puțin din acel al alegerei. Zisa Societate a izbîțit, parte prin cumpărare, parte prin schimb și donațiuni, să formeze o colecție de mamifere, care până acum numără cincizeci de specii, mai ales din ordinul *Nedințatelor* (*Zahnlosen*): *Ornithogryphus paradoxus*, *Myr-*

mecophaga jubata; din ordinul *pachidermelor*, *Elefantul asiatic* etc.

Din clasa *Paserilor*, care e cea mai bogată, multămită bunei voinți a unui Membru, dl. Fr. Bell, care a făcut multe donațiuni, muzeul posedă aproape din fiecare ordin toate genurile și din fiecare fel cîteva specii, (aceste din urmă pe cit se cunoaște pînă acum, aproape complete).

Clasa *Amphibiilor*, deși nu bogată, totuși Muzeul posedă cel puțin din fiecare ordin unu sau mai multe exemplare; așa de ex., ca reprezentant al ordinului *Soprelor* pe *Crocodilul de Nil*, iar din ordinul *Scoicelor* și al *Serpilor*, mai multe exemplare din cele aflătoare în Moldova.

Din clasa *Peștilor*, se găsesc diferite exemplare din ordinul *Quermäuler* (cu gura de-a curmezișul), *Moron*, *Weichflosser* (cu aripioarele moi) *Stochelflosser*, (cu aripioarele ghimpase). Chiar din secția animalelor nevertebrate, mai cu samă din cea a insectelor, Muzeul posedă multe bucăți vrednice de văzut.

În ceea ce privește *Flora*, multămită stăruințelor d-lui Edel, care fiind botanist, a călătorit prin Moldova, Societatea posedă încă din anul 1835 peste 1400 specii, din cari multe în dublu. Această floră a fost apoi îmbogățită încă cu vre-o 300 specii de către dl. Csabo. În ce privește valoarea acestei colecțiuni, ne arată faptul că dl. Dr. și Profesor Zuckerini din Mînchen, a găsit printre ele 200 specii de mare raritate, crezînd că se află unele de tot noui.

Mineralogia e de asemenea bine reprezentată, mai ales prin colecția Generalului Kisseleff, care a însărcinat pe funcționarul Minier *Lisel*, să cerceteze și să adune minerale din întreaga Moldovă, dăruind apoi această colecție Guvernului Moldovenesc, și acesta la rîndul său, dăruind-o Societății științifice. O frumoasă colecție de minerale existente în Ungaria, a fost de asemenea dăruita Societății de dl. Dr. și Profesor Cavaler de Zipser, din Neusohl. Afară de aceste colecții din Moldova și Ungaria, Societatea mai posedă multe produse naturale din felurite alte părți ale globului, aranjate după sistemul lui *Werner*, și de mare folos pentru prelegeri de mineralogie. La cele pomenite mai sus, mai putem adăugi și o frumoasă colecție de *fosile* din regnurile animal și vegetal.

Dacă am vorbit pînă acum de interesul ce se arată în Moldova pentru științele naturale, nu trebuie să uităm a aminti și de *Biblioteca*, care în cursul a cîteva ani s'a ridicat la 2500 volume, conținînd scrieri de valoare din domeniul medicinei și a științelor naturale.

Se înțelege dela sine, Onorați Domni, că asemenea colecții nu s'au putut întroloca

într'un timp așa de scurt, decât numai prin ajutorul și protecția Înălțimei Sale Domnitorului, precum și prin sprijinul bănesc al Guvernului și a mai multor și bogate daruri din partea boerimei și a prietenilor științelor și ai culturai din Moldova.

Prezența mea în mijlocul D-vs., Onorați Domni, este cea mai strălucită dovadă de sprijinul ce se dă în Moldova cultivării științelor și mai ales a celor naturale, întrucât am fost trimis, după propunerea Cinstitei Direcții Școlare, de Domnitorul țării, ca să iau parte la acest înalt Congres. Deaceia socotesc de a mea datorie ca, în public, aici, în mijlocul celor mai învățați bărbați din diferite țări, să exprim recunoștința mea cea mai profundă atît Guvernului Moldovenesc, cît și tuturor sprijinitorilor și propagatorilor civilizației.

Nu mă îndoiesc că interesul ce se arată în această binecuvîntată țară, care m'a trimis aici, pentru ori ce lucru ce contribuie la adevărata cultură, nu numai că se va menține, dar se va și mări și se va desvolta din ce în ce tot mai mult. Nădăduiesc mai cu samă, că vederea bogăției naturii și minunile ei, vor influența în bine asupra multora dintre vizitatorii Muzeului nostru și mai în special asupra tineretului studios, pentru cultivarea căruia va fi utilizată asemenea colecțiune, ce va contribui astfel la cunoașterea de mai aproape a naturii, precum și la adorațiunea, admirațiunea și iubirea pentru acela care a creat-o.

Și acum, înainte de a încheia, Prea Onorați Domni, trebuie să amintesc și de vecina noastră Valahia, a cărei rîvnă și participare la răspîndirea culturai, precum și la cultivarea științelor naturale, ne îndreptătesc să hrănim cele mai frumoase nădejdi că nimic mai de samă nu poate fi mai folositor pentru amîndouă Principatele, decât acea nobilă emulațiune în toate, ceace constituie adevărata cultură a solului, cît și a indivizilor.

Și, de fapt, nu le va lipsi nimic, căci Înalta protecțiune pentru amîndouă Principatele, precum și îngrijirea și stăruința Majestății Sale Împaratului Nicolai, vor contribui negreșit la desvoltarea și înflorirea acestor frumoase țări.

*

Credem că efectul produs de conferința și broșura publicată de Dr. Czihak a fost cît se poate de bun și favorabil, atît Societății al cărui fondator și Vice-Președinte era, cît și Moldovei în genere, căci relațiunile dintre țara noastră și străinătate continuă a

se tot îmbunătăți din ce în ce mai mult.

Participarea D-rului Czihak la Congresul din Erlangen.

Bazat pe asemenea rezultate fericite, Mihail Sturza-Vodă, în anul următor 1840, dă D-rului Czihak un ajutor de 50 galbeni, cu care să poată face o nouă călătorie în străinătate, spre a lua parte la alt congres, al Naturaliștilor din Erlangen, mai călătorind și pe aiurea. Asupra participării la această adunare științifică a reprezentantului țării noastre, foaia locală *Albina*, din 24 Noembrie 1840, dă următoarele relații:

Voiagul științific, carele în vara aceasta au făcut D. Doctor Czihak la Congresul Naturaliștilor dela Erlangen și pe la alte așezăminte, au produs rezultaturi dorite, prin încheierea relațiilor științifice cu învățații Europei și cîștigarea exemplarelor interesante din tustrele imperiile naturii. Despre aceste lucruri, pline de rîvnă a vrednicului de toată lauda călător, Cabinetul Istórico-Natural s'au înauțit cu 150 osebite exemplare, între care mai cu samă se deosebesc 75 paseri și animale sugătoare, un leopard de Bengală, adus la Laida, în Olanda, de faimosul naturalist Seebold, un tigru și jakuar aduși la Paris. Îndată ce va sosi transportul acestor interesante obiecte și se vor orîndui, Publicul se va înștiința spre a lor vizitare.

Proiectul înființării unui Observatoriu Astronomic la Muzeu. Intrigi și calomnii.

Cu toate marile servicii aduse atît țării, cît și Societății ieșane de D-rul Czihak, se pare că nu s'au putut înălătura unele invidii și zizanii din partea unor membri ai Societății Medico-Naturaliste, cum și din a altor persoane din afară, căci din actele ce se mai găsesc în arhive, cît și din unele anumite împrejurări urmate, se vede că unii reprezentanți ai Cîrmuirii ar fi căutat să se amestece în trebile Societății, pe baza unor denunțuri neteșneinice, cum vom vedea din actele ce vom publica mai departe, și la Capitolul socotelilor.

Între aceste, un fapt ce a amărît mult pe D-rul Czihak și care a contri-

buit mai cu samă la retragerea sa din Comitetul Societății, odată cu Vornicul Costache Sturza și ceilalți funcționari, fu acela povestit de Logofătul Costachi Conachi, unul din boerii cei mai de samă ai lașului, cunoscut și în literatura noastră ca poet al renașterii artei lirice române; căci iată ce ne desvălește Conachi, printr-o adresă ce el înaintea Cîrmuirii, cu data de 24 Februar 1844:

Cătră Cînstil Sfat Administrativ.

Dl. Doftorul Cihac carili imi iasti și căutătorul sănătății și duple urmare prieten vieții meli, aflându-să Vis-prezident Sosității Istorio-Naturale, în ci și eu am Cinsti a fi însoțit ca mădulariu, di multi ori, îndemnându-mă și rugându-mă a faci vre un bini cătră acest așezământ, nu am lipsit de ai făgădui că voi fi gata ai face o împrumutare di 2500 galbeni, fără vre-o dobândă, pentru facire de binali pi locul ci ari acest Cabinet și totodată am cugețat nu numai a lăsa după săvârșire me din viați, *telescopul* acel mari carile cu prețul di 1000 galbeni s'au fabricat la Viena, ci încă a rândui o sumă pentru a să zidi pi casa Cabinetului un *Observatorium*.

Tot atunce întâmplându-să a faci alcătuiri pentru o bucată di loc din locul Cabinetului pi cari sau și facut zidiri pi temeiul înscrisului, acum am aflat cu cea mai mare mahniciune, că a mele bune plecări să răstălmăcesc di câtiva mădulări a Sosității, invitați di personalități asupra me și asupra D-l Doctorului Cihak, ei cari fără a fi cii întâi ostenitori la urzire Cabinetului și prin asămine pasuri nizmintit vor fi cei întâi împiedecători la a sa întemeiere.

Deci cunoscând că binile nu poate spori în mezul dizunirii și încredințat că pe cât unii din colegii mii se vor povățui di asămine împățimiri personale, apoi Cabinetul spre rușinea noastră va faci pasuri înapoiți. În asămine caz, am hotărât a mă lepăda nu numai de îndatoririle mai sus declarati, ci și de titlul până acum foarte onorat di mădulariu di cea întâi Sositati a Istoriei Naturale, întru încredințari că Prea Înaltul Domn hărăzăști a sa protecșii acestui așezământ, oi esti pus supt di aproapei privighere cînstilului Sfat. Eu socotesc di cuviință a-i faci astă împărțășiri, cu poftiri ca în priința întemeerii și a sporirii Sosității Istorio-Naturale, prin a sale înțelepte măsuri, să întâmpini într-o Sositate elementile di dizbinari, carii pentru

patimi personale întind a dărma unul din celi mai frumoase așezăminte.

C. Conachi, Logofăt și Cavalier.

Asupra acestor împrejurări, și altele, de cari se vede că Dr. Czihak se va fi plîns și unui prieten din Heidelberg, D-rul în Philosophie Heinrich Bronn, acesta, la 28 Septembrie 1844, îi răspunde că „e surprins de cele relatate de Czihak, și regretă că un viitor nesigur și trist așteaptă Societatea Medico-Naturală din Iași,—căci în timp foarte puțin se poate distruge o muncă de ani, dar mulți ani trebuiesc pentru a reclădi ceea ce odată s'a distrus“..

Tot în acest sens găsim că mai târziu, la un moment dat, D-rul Czihak este nevoit să apeleze la sprijinul Consulatului Rusesc din localitate (ca unul ce rămăsese supus rusesc de pe vremea războiului din Crimeea, în care servise ca medic militar), în potriua calomniilor și intrigilor ce i se făceau de colegii săi, D-rii Illasciuk, Fränkel și Cuciureanu, cari pretindeau că Czihak ar fi frustat Societatea Medico-Naturalistă cu o sumă de 10.000 lei vechi. Cercetările făcute de Cîrmuire, asupra unor asemenea denunțuri, au fost dovedite absolut lipsite de temei și n'au contribuit decît a desgusta pe inițiatorul Societății de a mai continua să lucreze cu aceiași rîvnă, care a fost desvoltat-o în cei dinți ani dela înființare.

Donățiunea făcută de Dr. Czihak orașului Iași.

Cîtiva ani mai târziu, pe la sfîrșitul anului 1850, D-rul Czihak dovedi iarăși caracterul său vrednic și neînteresat, prin un alt fapt, ce vorbește de la sine.

Fiind nevoie în centrul mahalalei Tatarasilor a se înființa pitării și o piață pentru cereale, animale etc., Primăria, în lipsă de mijloace îndestulătoare de a cumpără tot locul ce-i era trebuincios acestei creațiuni de interes obștesc, făcu apel la D-rul Czihak, cerind să-i cedeze un loc ce el posedă în acea regiune. Czihak, după cum vom vedea mai jos, se grăbi a dărui locul ce i se ceru, adresînd Primăriei oferta următoare:

Onorabilului Sfat Municipal al Capitalei.

Cu dorința a contribui totdeauna spre binele obșteșe, la care nici odată nu m'am cruțat nici moralicește, nici materialicește, și indemnăt de D. N. Istrati, Președintele Sfatului, care mi-au arătat că obștia ar avea trebuință de un loc la Tataras pentru clădirea pitărilor, prin aceasta declariez că locul meu din Tataras, la ulița mare mergătoare către barieră, aproape de biserică Sf. Vasile, în mărime 30 stinjeni fața și vr'o 64 stinjeni în lungime, în care se află niște căsuțe și o pivniță de piatră, și care loc poartă besmân pe an 44 lei către (Minăstirea) Sf. Ioan,—eu îl dăruiesc pentru totdeauna obștiei, în starea în care se găsește, rămânând a plăti Sfatul în viitor bezmânul,—iar spre facerea actului după forme, alăturiez și documenturile mele de proprietar chiar acum.

Ești, în 17 Noembre 1850.

Stabu Doctoru Colonel și Cavaler,
Czihak.

Acest loc servi apoi la diferite trebuinți comunale, fiind intrupat cu un altul, și cuprins sub denumirea de *Movila lui Cuza*, unde, pînă la înființarea actualului Abatoriu se țineau regulat târgurile de animale domestice, și apoi, cu câțiva ani în urmă (1916—17) se înființă pe el *Cartierul Ferdinand*.

**Alte donațiuni făcute de Dr. Czihak
Societății de Medici și Naturaliști.**

După ce, la 1861, D-rul Czihak părăsi Iașul, după cum am spus, spre a se retrage în sînul vechei sale familii, el, deși amărît de micile mizerii ce i se faceau de unii și alții, nu încetă nici un moment de a iubi și a se gîndi la localitatea, prietenii și cunoscuții, între cari s'au petrecut cei mai frumoși ani ai vieții sale; și ca dovada acestora, reproducem aici următoarea interesantă scrisoare a sa, datată din Aschaffenburg, 9 Martie 1887, din care reesă caracterul și devotamentul său necontestat pentru Asociația științifică și iubitul seu oraș Iași. E de notat că trimiterile ce le face Czihak odată cu această scrisoare, constituie un dar de o rară mărinimie, consistînd, credem, în totalitatea materialului științific și bibliografic ce posedă el în acea vreme.

Prea Stimabilii mei Prieteni.

Cu mare bucurie am aflat prin dl. Dr. Russ senior, că actualii membri ai Societății fondate de Dr. Zotta și de mine, și recunoscută de guvernul Moldovei prin Decretul No. 279 din 18 Mart 1833, în scopul de a cultiva științele medicale și naturale, au reînceput cu silințe îndoită reorganizarea acestei Societăți, care cu regret văzusem că se află aproape de periscolul de a cădea cu totul în adormire.

Sper că onorabilii Membri urmînd sfaturilor mele, se vor ocupa cu stăruință în secțiunile științifice, spre a putea merge paralel cu progresele științei.

De oare ce. nu am mai stat la îndoială nici un moment și m'am decis a trimite această colecțiune de *minerale și petrefacte* Societății din Iași. Și vă comunic că eri, 8 Mart, am expediat cu calea ferată via Viena-Lemberg, două lăzi sub inițialele I. Cz. No. 309 și 310.

În lada cu No. 309 se află 125 exemplare de *minerale și petrefacte*, presemnate și citeva scrieri mineralogice. În lada cu No. 310 se află 200 exemplare *minerale și petrefacte*, cu mai multe manuscrise de ale mele, cum și mai multe manuscrise ce privesc Societatea, etc.

Adaug și manuscriptul *Flora Moldovei*, de Dr. Sabo, care lucrare este o operă de merit, foarte interesantă. Tot în lada cu No. 310 veți găsi și un sigil istoric, cu care mă serveam în calitatea mea de Medic-Șef al armatei Moldovei,—și vă rog de a'l prezenta *Societății Medicilor Militari* din Iași.

Cu salutări amicale tuturor Membrilor, ma subscriu,

Amicul Dv. gata a vă servi,
Dr. I. von Czihak.

P. S. Terminînd această scrisoare, am primit prin poștă adresa D-voastră cu No. 34 din 21 Fevruar, dimpreună cu 4 exemplare de *Buletinul Societății de Medici și Naturaliști din Iași* și nu voi întîrzia a le comunica unor Societăți istorico-naturale, cu rugămîntea de a reînoui relațiunile cu Societatea noastră. Bucuria mea este mare că Societatea publică Buletinul ei în două limbi. Căci aceasta a fost și dorința mea de mulți ani, și care eu plăcere văd că astăzi s'a realizat.

V'am scris scrisoarea mea în limba germană și vă rog amical de a'mi scrie la cea d'întîi ocazie tot în această limbă, de oarece cu slăbiciunea ochilor mei, îmi este foarte greu de a ceti și nici nu am pe nimenea care să'mi cetească în limba Română.

*

Societatea Medico-Naturalistă ieșană luînd cunoștință de această scrisoare, prin un vot dat în unanimitate, s'a însărcinat biuroul de a adresa viile sale mulțămiri D-ruului Czihak, pentru bogata colecțiune cu care a binevoit din nou să îmbogățească Museul și Biblioteca sa.

Un lucru însă rămîne de desfăcut din rîndurile de mai sus: cercetarea tuturor documentelor trimise de Czihak, cari pot să conție multe lucruri foarte interesante pentru viața și trecutul nostru social și cultural, și darea la lumină, ori macar așezarea într'un loc unde să poată fi mai ușor consultată, a însemnatei lucrări a lui Szabo, *Flora Moldovei*, care, după cît am văzut, for-

mează un op destul de voluminos, reprezentînd munca anevoioasă a unui om de bine, ce a rămas uitat și neconsiderat de nime în țara noastră pînă astăzi, și aceasta cu atît mai mult, cu cît se simte o nevoie absolută în învățămîntul nostru de o asemenea carte, care nu e de nesocotit, deși unele încercări similare s'au mai produs de atunci, fără însă, de a întruni și cunoștințele amănunțite ce sunt cuprinse în acel op.

*

În ce privește ultima manifestare a D-ruului Czihak față de Societatea Medico-Naturalistă, înainte de încetarea sa din viață, care s'a întîmplat în anul 1888,—vom mai vorbi într'un capitol ulterior.

CAPITOLUL VII.

Cumpararea unui local propriu al Societății.

Primul proiectat. Pentru așezarea sistematică a întregii zestre dobîndită de Muzeu, cum și pentru ținerea sedințelor Societății și lucrările Comitetului seu, sala din casele Balș nu mai era nici proprie nici încăpătoare. Așa fiind lucrul, Comitetul se văzu nevoit a face apel la Guvern ca să-i înlesnească mijloacele de a se instala într'un chip cît mai prielnic, arătînd că ar fi potrivit a se cumpara o casă, ce se oferise Societății de Vornicul Costachi Sturza, cu un preț relativ redus, casă situată în ulița Hagioaei, din Tîrgul-de-Sus,—astăzi Strada I. C. Brătianu.

Prețul cu care Sturza oferise ași vinde casa fiind de 3000 galbeni și Societatea nedispunînd de așa capital, nici Cîrmuirea nu se văzu în stare de a plăti așa sumă atuncea, ci găsi cu cale a sfătui Societatea să contracteze un împrumut pentru această sumă, prin emiterea a 100 acțiuni, a 30 galbeni una, care să fie amortizat atît din subvenția de 6000 lei v. ce i-o dădea Statul, cît și din contribuțiile membrilor Societății.

Condițiunile stabilite pentru cumpărarea acestei case, prezintă și ele un interes special asupra mersului Societății, precum se vede din textul de mai jos, pe care'l găsim scris în limba franceză, și, tradus, în cuprinderea următoare:

Proiect de cumpărare a casei Domnului Aga Constantin Sturza, pentru a servi la stabilirea Cabinetului de Istorie Naturală.

Art. 1. Va fi făcut un fond capital de 3000 galbeni (ducați), compus din 100 de acțiuni, de cîte 30 galbeni fiecare. Banii vor fi depuși în cassa Societății de Istorie Naturală, pînă la îndeplinirea sumei totale, și este absolut oprit de a se cheltui ceva pentru alt scop sub orice pretext ar fi.

Art. 2. Cumpararea se va face îndată ce suma întreagă va fi adunată.

Art. 3. Venitul anual din chirie, care va fi totdeauna cel puțin de 300 galbeni, și care mai tîrziu va putea fi mărit, va servi a stînge în fiecare an zece acțiuni, precum și dobînzile de 5 la sută, cari vor fi luate din fondul particular al Societății. Prima tragere la sorti va avea loc tocmai la împlinirea unui an după cumpararea casei, și se va face astfel: numerele acțiunilor, de la 1 pînă la 100, vor fi aruncate într'o

urnă și trase la sorți într-o întrunire publică, ce se va ține într-o zi, hotărâtă de mainainte, și anunțată prealabil în gazeta moldovenească. Cele d'întăi zece numere ieșite din urnă, vor trebui în termen de 10 zile să fie plătite în întregime. Tragerea se va face în acelaș chip în curs de zece ani următori, vreme cît este trebuitoare amortizării complete a celor 100 de acțiuni; totuși acest termen va putea fi mai scurtat, fie prin daruri gratuite ce pot fi făcute administrațiunii acestui Institut, fie prin sporirea venitului casei și dependențelor sale, pe care Societatea va căuta a le estinde atîta pe cît mijloacele sale îi vor îngădui.

Art. 4. În fiecare an în ziua în care acțiunii se vor întruni pentru a trage la sorți acțiunile, ce vor trebui să fie amortisate, Societatea va fi ținută să facă un raport circumstanțial asupra stărei fondurilor aparținînd acționarilor, asupra întrebuințării lor, cît și asupra stărei casei.

Art. 5. Cumpararea acestei case destinate special pentru Cabinetul de Istorie Naturală, sau Muzeu, fiind făcută într'un scop al binelui public și nu de speculație, acționarii îndată ce vor fi plătiți de capitalul și procentele lor, nu vor mai putea forma nici o pretenție asupra zisei case, ce va aparține de drept Societății de Istorie Naturală, și va deveni prin aceasta o proprietate națională.

Art. 6. Societatea de Istorie Naturală va avea gestiunea întreagă a tot ce privește interesele prezentei Societăți pe acțiuni, conformîndu-se totuși conținutului articolelor specificate mai sus. Ei numai va aparține grija de a veghea asupra reparațiilor casei și a aviză la mijloacele de a o menține într'o stare bună și de a trage avantajele cele mai mari cu putință. Acționarii, în ce privește casa, vor avea vot cînd vor fi convocați, în cazuri importante: în aceste împrejurări ei vor putea face propunerile ce vor crede convenabile binelui societății acționarilor.

Art. 7. Dl. Alexandru Balș oferînd gratuit pentru termen de un an încă localul ocupat actualminte de Cabinet, cei 300 galbeni, suma venitului casei cumparate, vor fi întrebuințați, în primul au, pentru facerea reparațiilor absolut trebuincioase și a pune în stare bună cișmeana, trebuitoare serviciului *grădinei botanice*, ce va fi stabilită într'o parte a ogradei și destinată numai la cultura plantelor indigene.

Art. 8. Acest proiect va fi numai decît adus la cunoștința Guvernului local, și în cazul în care el va fi aprobat, Societatea se va grăbi să numească din sinul seu o

comisiune pentru efectuarea acestui împrumut.

Art. 9. Acest împrumut se va face prin mijlocirea cupoanelor, fiecare de cîte 30 galbeni, tipărite și investite cu semnătura funcționarilor Societății; ele vor fi eliberate persoanelor ce vor binevoi a concura la cumpararea acestei case, absolut trebuitoare pentru a da acestei ramure așa de interesante a științei toată întinderea putincioasă și stabilitatea ce i se cere. Societatea îndrăznește a se măguli că persoanele ce doresc a contribui la desvoltarea luminilor, nu se vor opri înaintea micimei dobindei, avînd în vedere slabele mijloace de cari poate dispune acest nou stabiliment și mai ales la considerația superioară că ele vor contribui prin aceasta la o binefacere de o tolosință reală și publică.

Gheorghe Asaki, Membru fondator și donator al Societății, în casele căruia s'au ținut primele ședințe.

Un deviz alăturat acestui Proiect de cumpărare a imobilului, semnat de Arhitectul Freywald (Freiwald), prevede în plus o cheltuială de 7670 lei v. pentru amenajarea și reparațiile imediat cerute ale casei ce urma să se cumpere, la data de 28 April 1835.

Subscripția proiectată însă nu s'a putut realiza așa de curînd, căci, deși, după cum vom vedea, un mare număr de persoane din nobilime, între cari și Vodă Mihail Sturza, au subscris numai

un număr din acțiunile emise, însă nici pentru aceste n'au urmat imediat și cu deplina varsare a sumelor atribuite, așa că cumpărarea imobilului din ulița Hagioarei a trebuit să fie amânată pe încă câțiva ani, neputându-se înjgheba la timp întregul cost al cumpărăturii.

Prin acest fapt Societatea se vede silită să apeleze din nou la Cîrmuire pentru găsirea unui local macar provizoriu, în care să se poată așeza lucrurile și cărțile adunate în casele boerului Balș, care nu era de loc îndestulătoare și potrivită, nici pentru vizitarea Muzeului de toată lumea ce avea dorința sau trebuința de a'l cerceta, nici pentru o bună așezare a lucrurilor ce se adunase pînă atunci.

Cîrmuirea hotărî atunci, după o înțelegere cu Comitetul Scoalelor, să cedeze Societății două odăi mari din rîndul de jos al imobilului ocupat de Academia Mihaileană, așa încît, Muzeul propriu zis să fie instalat în una din aceste săli, iar în adoua să și poată ține sedințele Societatea și Comitetul ei, precum și să se așeze și biblioteca. În urma acestei hotărîri, la 23 Mai 1838 avu loc strămutarea Muzeului și a birourilor Societății din casa lui Balș în aceea a Academiei, unde a sălășluit timp de vre-o trei ani.

Greutățile întimpinate cu îndeplinirea împrumutului.

E bine înțeles că nici acest nou local nu era potrivit scopului, pentru propășirea instituției acesteia, și lipsa unui local adevărat încăpător și din care să nu se strămută nici odată obiectele expuse, se făcea din ce în ce tot mai simțită. De aceea vedem că, la data de 8 Iulie 1839, Societatea intervine din nou la Guvern, spunînd fazele prin care a trecut chestia cumpărării localului ce se plănuise, și cerînd concursul spre a putea ajunge la scopul dorit.

O adresa făcută de Comitetul Societății către *Departamentul treburilor din lăuntru*, conține istoricul întregii situații a împrumutului proiectat și cererea de a se îngădui cît mai curînd între-

buintărea macar a unei părți din casa lui Sturza, ce era atunci închiriată de Stat pentru unele cancelarii oficiale. E interesant a se vedea greutățile ce se întîmpină de Societate în realizarea proiectului seu, și de aceea reproducem aici textul acestei adrese :

Cătră Cînstit Dipartamentul Treburilor din lăuntru.

Asupra adresului acelui cînstit Dipartament cu No. 1952, atingător de știința ce Secretariatul de Stat cere pentru lucrările ce se vor fi făcut în urma proiectului atingător de cumpărarea unei case pentru încăperea obiectelor Istoriei Naturale, jos iscăliți au cînte a răspunde că ei dîndă după datorie l-au și pus în lucrare, însă nu puțin se măhnesc despre neputința ce întîmpină al aduce și în împlinire, căci deși Compatrioții noștri sunt învinși de rîvnă a informa în Statul acesta, un așa fel de Institut, care și este de neapărată trebuință pentru științifică creștere a tinerimei, dar totuși privim că numai plecare au, iar ajutorul din partea lipsește, precum de pildă, din una sută de acții ce s'au făcut spre cumpărarea caselor, pentru acest Cabinet, nu sunt abonate mai mult decît cincizeci și două numere, care alcătuiesc suma de 1560 galbeni, în vreme cînd Societății pentru cumpărarea hotărîtei case îi trebuie cel puțin 3000 galbeni, și aceasta împiedică tot felul de marșă a înaintării lucrărilor.

Societatea dar, precum pururea pătrunsă fiind, au rîvnit informare și statornicire acestui Institut cu osăbită dorință, precum dovadă este din mai multe cereri ce s'au făcut Prea înalțatului Domn, zălipsește și acum a pofți pe acel cînstit Dipartament, fiind precum se zice în neputință fără ajutorul Ocîrmuirii și a Obștiei a informa singură acest feliu de Institut, a mijloci către toți acei ce au iscălit în condica de Acții, după alăturata aice listă și plata banilor, precum asemenea și toate mădularile lui a plăti datoriile anuale de la 1835 și până la 1 Iulie 1839, care alcătuiesc 607 galbeni, ca cu acești bani să se poată închipui cumpărarea acelei Case, pentru ținerea pomenitelor obiecte. Societatea este de socotință că dela capitalul acela de 2168 galbeni și până la suma de 3000 galbeni ce ar trebui pentru cumpărarea unor așa casă, să se mijlocească către Visterie, ca acest neagiuns de 832 galbeni să se deie de către dînsa acum, și în fiește care an săși tragă în socoteala ei chiria anuală ce ea este datoare a plăti acum pentru casa în care se află Dipartamenturile Administrative, și în acest chip să se eșofiască Visteria pentru suma acea împru-

mutată de 832 galbeni, fiind și pentru dînsa mai de folos (că în scurtă vreme va scăpa de plata unei așa chirii), dar și pentru Cabinet nu mai puțin, că prin aceasta ar. putea să se statornicească desăvîrșit.

Până la punerea însă la cale unei așa închipuiri, jos iscăliții învoesc a lor poftire către Cînst. Dipartament să bine-voiască ca Salonul de jos ce este deșert din fund, împreună cu alăturatele trei odăi ce intră întrînsul și cari alcătuiesc un osebit apartament, fără a se stingheri localul Dipartamenturilor Administrative, să se deie în despoziția Soțietății, spre așezarea cu statornicire a obiectelor Istoriei Naturale,

Chestia aceasta desbătută fiind de Sfatul Ocîrmuitor; acesta găsi cu cale a lua măsuri pentru realizarea sumelor subscrise la împrumutul proiectat pentru cumpărarea caselor, precum și să adauge din partea Visteriei țarei o sumă spre complectarea banilor trebuitori, tot sub formă de împrumut Societății, sumă ce urmă să fie retrasă din însuși venitul imobilului respectiv, în care statul ținea mai dinainte cu chirie mai multe odăi în care erău instalate Departamentul Administrativ și Visteria.

No. <i>M. Propriétaire de l'action.</i> <i>Jassy le 183</i>	MUSÉE D'JASSY	No. Avec permission du Gouvernement Action pour trente Ducats. <i>Bon, payable a M.</i> <i>ou à son ordre en remboursement de la somme de</i> <i>trente ducats qu'il a payée pour l'achat d'une maison</i> <i>destinée au cabinet d'histoire naturelle d'Jassy.</i> <i>Sur les cent actions, formant la somme de trois mille</i> <i>ducats, dix seront chaque année tirées au sort et rem-</i> <i>boursées au N° sortant avec les intérêts au cinq</i> <i>pour cent.</i> <i>Jassy le 183</i> le Président, A. Balsche. V. Président, Dr. I. Ch. de Czihak. 1-er Secrétaire, F. Bell.
--	----------------------	---

Formular de Acțiuni ale Societății, pentru cumpărarea casei lui Sturza.

căci localul unde se află ele acum este așa de strîmt, încît nu încap multe din aceste obiecte, precum de pildă Elefantul, a căruia oasă și piele stau în neorînduială de multă vreme, care negreșit vine și în stricăciune, în vreme cînd orînduinduse toate obiectele în statornic local, se vor putea urma tot acolo interesante paradosisi a Istoriei Naturale, cu cunoașterea practică a acelor obiecte.

Pentru aceasta Iscăliții cu cînst pofteste pe Cînst. Dipartament să bine-voiască a mijloci mai în grabă punerea în lucrare, ca nu din aceasta să se zădărnicească toate ostenele ce au întrebuintat și întrebuintează Soțietatea în asemenea folositor Așezămînt.

Urmărirea prin Visterie a subscriitorilor la împrumut.

Pînă spre sfîrșitul anului 1840, însă, chestia cumpărături casei boerului Costaki Sturza nu era încă sfîrșită; căci mulți dintre cei ce aderase la început, mai tîrziu refuzase a plăti partea lor, ba chiar unii, în lipsă de iscălituri sau angajamente formale, negară aderarea lor la contribuțiile ce promisese. De aceea, la 20 Noembrie 1840, vedem cum Comitetul Societății Medico-Naturalistă, răspunzînd Postelniceii Moldovei, la o

cerere de a i se presenta listele originale de subscrieri a diferiți boeri, ce acum nu voiau să mai plătească banii ce-i făgăduise, scrie câteva rânduri foarte atingătoare pentru sentimentul cultural și național al acelor boeri pămînteni, despre care am vorbit maisus, declarînd că un asemenea caz va fi pastrat „la acturi, ca să slujască viitoareii generații dovadă, cum s'au prețuit încă la anul 1840 învățătura în Moldova“.

Textul adresei în chestie e bine de recitit și deaceia o reproducem aicea în întregime:

Cătră Cînsiita Postelnicie a Moldovei.

Asupra numerarisitului adres din 29 Octombrie 1840 No. 1786, prin care să cer originalnice liste subț iscălitura atît a D-lor boerilor mădulări acestei Societăți ce n'au bine voit a plăti analoga de 4 galbeni hotărîți prin statutul acestei Societăți, precum și pentru D-nii acționari spre cumpărarea caselor pentru Cabinetul Natural, cu căzuta cînsite să răspunde:

Cu cît să atînge de d-lor boerii acționari, apoi lista subț a D-lorsale iscălitură să aîdă de mult dată la (loc alb), iar cît pentru D-lor boerii mădulări a Societății ei pricirnesc a plăti analogona, Societatea să vede nevoită a aduce la știința cînsitei Postelnicii următoarele: *înjgheblîndu-se această Societate de vr'o cîțiva strădîni, ei alt scopos nu au avut de cît a face și pe Moldovenii partași de științele naturale*, estimarîsîte în toată lumea civilisată, și a înființa o bibliotecă și un Cabinet natural, carele va rămîne pîrîrea a pămîntului, socotînd că și pămîntenii vor ști a prețui această osărdie a lor, și dacă nu prin alte chipuri a lor, apoi prin urmele agiutorului în bani vor sprijini un Comitet, care aduce cînsite și folos patriei a D-lorsale, și pe acest teme ace societă nîci odinioară nău putut ave înpîrivire că să vor cere contracturi sub iscălituri formalnice dela ei, și că D-lor boerii vor refuzarisi o mică dare spre înaîntirea unui institut care poate să aducă folos pentru urmașii D-lorsale, și drept aceia e nău pôte îndeplini cererea cînsitei Postelnicii cu trimiterea iscăliturilor D-lorsale boerilor, ce e se mulțamește a pastra acest răspuns la acturi a ei, ca să slujască viitoareii generații de dovadă, cum sau prețuit încă la anul 1840 învățătura în Moldova.

La acest prilej societatea nău lipsești a arata căzuta mulțămire a ei înaîltei Căr-

muiri, care în tot prilejul au aratat a sa gata voință în tot chipu, spre agiutor și înaîntire a învățăturilor.

Odată cu aceste reclamații, comitetul înaîntă Postelnicieii și lista acelor ce subscriseseră, sau numai ceruse a fi subscrîși ca acționari la împrumutul proiectat pentru cumpărarea casei lui C. Sturza, din care se vede cîți s'au îndeplinit obligațiile fie de bună voe, fie prin intervenirea Cîrmuirii, oprînduli-se sumele din banii scutelnicilor, și cîți rămăseră încă neîmpliniți,—listă în cuprinderea următoare:

Insemnarea pentru fețele cuprinse în lista primită la Visterie dela Sfat, pentru Acționarii Cabinetului Istoric-Natural și onorari.	Oprîți din scutelnici	Nu s'au putut o- pr. prin visterie
	Galbeni	
Înălțimea Sa Domnul Stăpînitoriu	—	120
Preasfinția Sa Mitropolitul . . .	60	—
Cucoana Efrosina Roset Lătescu	—	30
„ Săftița Paladi născută		
„ Roset	—	30
Logof. Neculai Cantacuzin . . .	30	—
Colonelul Lascăr Bogdan. . .	30	—
Doctoru Sakelari.	—	30
„ Vioala	—	30
Aga Alecu Cantacuzin.	30	—
Consilier de Stat Constantin Balș	—	30
Cucoana Profirița Ghica	—	30
Logof. Kostachi Balș.	30	—
Aga Manolăchi Bogdan.	30	—
Cucoana Efrosina Balș	—	30
Hatmanu Grigore Ghica	30	—
Maioru Feodor Cazimir. . . .	—	30
„ Ioan Bran.	—	30
„ Gheorghe Carp.	30	—
Spatarul Grigori Carp.	30	—
„ Mihaiță Mihalachi.	30	—
„ Neculai Milo	30	—
Colonelul Singurov.	—	30
„ Nicu Mavrocordat.	30	—
Logof. Alecu Ghica	30	—
Paharnicul Neculai Bucur. . . .	30	—
Comisul Gheorghe Feodoru . . .	30	—
Logof. Feodor Balș	—	60
Hatmanul Anastasachi Bașotă .	60	—
Spatarul Costachi Negruți. . . .	30	—
„ Iorgu Razu.	—	30
DI. Vasilică Roset.	—	30
Aga Alecu Balș.	90	—
Vist. Alecu Sturza.	—	30
Vorn. Gheorghe Sturza.	30	—
Spat. Iancu Ralet.	30	—
Logof. Costachi Sturza.	90	—
Suma	810	570

	Din urmă .	810	570
Vorn. Teodor Balș	30	—	—
" Costachi Sturza	30	—	—
Doctoru Cihac	—	30	—
Vorn. Alecu Sturza	30	—	—
" Costachi Sturza	—	30	—
	900	630	

Membrii Onorari:

Doctorul Cihac	—	3
" Bergher	—	5
" Illasciuc	—	4
" Viola	—	4
" Sechelari	—	4
" Cerți	—	6
Spăterul Abrahamfi	—	5
Doctorul Abeg	—	5
" Teodor	—	5
" Kron	—	5
" Kornhofer	—	6
" Hristodor	—	6
Spăteru Binder	—	6
Fr. Belu	—	4
Aga Gheorghe Asaki	10	—
Logof. Costachi Sturza	10	—
Aga Alecu Balș	10	—
Carl Kemingher	—	5
Preasfinția Sa Mitropolitul	10	—
Logof. Costachi Mavrocordat	10	—
" Alecu Ghica	10	—
" Feodor Balș	—	10
Vist. Gheorghe Roset	—	8
Logof. Neculai Canta	10	—
Luminarea Sa Beizade Neculai Suțu	10	—
Hatman Alecu Roset Roznovanu	10	—
" Gheorghe Costachi	10	—
" Grigore Ghica	10	—
Logof. Lupu Balș	10	—
Colonelul Lascar Bogdan	14	—
Vornic. Canta-cuzin	12	—
Aga Neculai Ghica	14	—
Post. Vasile Beldiman	10	—
Hatman Anastasachi Bașotă	14	—
Alecu Canta-cuzin	6	—
Vorn. Teodor Balș	8	—
" Alecu Calimah	—	8
Di. Vasilică Roset	—	10
Vist. Iorgu Ghica	10	—
Protomedicu Samurcași	—	14
Vornicu Alecu Sturza	8	—
Logof. Teodor Sturza	10	—
Luminarea Sa Bezele Iorgu Suțu	10	—
Aga Petrachi Asaki	10	—
Episcopul de Roman	10	—
Spăt. Grigore Carp	8	—
Maistrul Gheorghe Carp	8	—
Colonelul Pavel Șubin	—	10
Vist. Dimitre Ghica	—	6
Log. Costachi Balș	10	—
Vorn. Gheorghe Sturza	10	—
Suma	292	139

	Din urmă .	292	139
Post. Teodor Ghica	14	—	—
Doctoru Koriacopolo	—	—	6
Di. Kionen	—	—	10
Vorn. Costachi Sturza	8	—	—
Spăt. Costachi Negrui	10	—	—
Caminar Procopie Florescu	—	—	4
Doctoru Draitel	—	—	5
" Iasinski	—	—	5
Iosif Cernavski	—	—	4
Anton Winkler	—	—	5
Gheorghe Maier	—	—	4
Vorn. Iancu Canta-cuzin	—	—	10
Iorgu Vênnav	—	—	10
Sandulachi Boiță	—	—	8
Conșilieru de stat Costachi Balș	—	—	8
Aga Manolachi Bogdan	8	—	—
I. G. Violie	—	—	6
Neculai Ghica	—	—	8
Doctoru Holtraeger	—	—	8
Iacovachi Paladi	—	—	8
Spăt. Neculai Milu	8	—	—
Post. Gheorghe Roset	8	—	—
Doctoru Cuciureanu	—	—	4
" Vârnnav	—	—	4
" Zisu	—	—	4
" Câmpanu	—	—	4
	348	272	

Am reprodus în pag. precedentă 59, un formular de acțiune pentru 30 galbeni, ce s'au emis de Societatea Medico-Naturalistă subscriitorilor la împrumutul de 3000 galbeni, pentru cumpărarea casei lui C. Sturza.

*

Pe baza însemnărilor de mai sus, Cîrmuirea puse în urmărire pe subscriitorii neachitați; dar, nici prin acest mijloc nu se prea ajunsese la scopul țintit, căci găsim în arhiva Societății hîrtii, prin care datornicii caută a se desărcina pe diferite motive de plățile ce li se pretind, după cum se vede, de pilda, dintr'o întîmpinare pe care D-rul Sakelari o face către Departamentul din lăuntru, pe motiv că a lipsit mai mulți ani din țară și ca atare n'a luat parte la lucrările Societății.

Tot pe atunci și asupra acestei chestiuni, *Albina Românească* publică cu data de 1 Decembre 1840, următoarele rînduri, cari explică intervenirea Domnitorului în chestia neplății la timp a subscripțiilor pentru cumpărarea casei lui Cost. Sturza :

Sporirea cea treptată a Cabinetului de Istoria-Naturală și dorința a'î da o întindere putincioasă, au îndemnat pe Soțietate de a întrebuiți somele economisite a veniturilor sale pentru cumpărarea unei proprietăți, care au siguript fința și mijloacele îmbunătățirii acestui institut, hărăzind întru această cumpărare rămășițele agiutorului de peste an a mădularilor Soțietăței.

Spre înlesnirea acestui proiect D. Vorn Const. Sturza, Prezidentul Soțietăței, au lasat casele sale cu prețul măsurat de 3000 galbini, jertfind 500 galbini cari sau dat de alți cumpărători. Preînălțatul Domn, carele de la urzirea Cabinetului nu au încetat de ai hărăzi agiutorin și o protecție activă, au binevoit a orindui din Casa shoalelor, ca un împrumut, banii trebuitori spre îndeplinirea somei cumpărătorei, și împlinirea acestei alcături, precum și încăsuirea rămășițelor sus însemnate din Capitalie, și pe la ținuturi au recomănduit Departamentului din lăuntru.

Potrivit cu aceste dispoziți Soțietatea mărturisind a ei mulțămire cinstiților Mădulari, cari prin ajutorul moral și dările anuale, au împreună lucrat către isprava acestui așezămint, îi poștește să binevoiască a plăti la Departament acțiile ce au luat întru această cumpărătură, precum și dările lor pân la 1 Iulie 1839, despre care D-lor s'au încunoștințat, și aceste cu scop de a aduce cît mai degrabă întru plinire un proiect atît de folositor cît și cinstitor pentru Moldova.

Pînă să se poată realiza plata definitivă a casei vorbite, Soțietatea fu învoită să iee cu chirie de 300 galbeni dela Cost. Sturza odăile de jos, în care erau instalate Visteria țarei și alte cancelarii ale Statului, unde se și mută în anul 1841, instalindu-se acolo atît Muzeul cît și biourile și biblioteca Soțietăței. Apoi, după silinți vrednice de laudă, puse atît de Comitet cît și de Ocîrmuire, și cu ajutorul bănesc dat de aceasta din urmă, în anul 1844 se putu îndeplîni cumpărarea acelei case, numerîndu-se banii de Visteria țarei, după socoteala următoare ce o găsim între actele Soțietăței :

Insemnarea de banii cu care Visteria au plătit suma de 3000 galbeni Vornicului Constantin Sturza:

	Galbeni
Visteria au încăsuț prin Departament dela D. Acționari . . .	1.200
Suma	1.200—

Din urmă 1.200—

Dela mădulari ajutorul de peste an	485
Visteria au plătit Soțietăței chiria caselor dela 18 Octombrie 1841-1842 și dela 18 Octombrie 1842-1843 cîte 252 galbeni pe an . . .	504
Epitropia Școalelor au scăzut 3000 lei dela 1 Iulie pînă la 1 Decembrie 1843, după adresul cu No. 660 din 21	951 $\frac{1}{3}$
	2.410 $\frac{1}{3}$

Visteria are a mai încăsuț de la 10 acționari după listă	300
Dela 13 mădulari ajutorul de peste an pînă la 1 Iunie 1839	98
	2.808 $\frac{1}{3}$

În acest chip Soțietatea rămîne Ocîrmuirii datoare cu 191 $\frac{2}{3}$ galbeni, care bani ar putea plăti în 2 ani, dacă ea nu va trage ajutorul de 6.000 lei pe an, care s'au leguit prin Decretul din 18 Martie 1833, sub No. 279.

Vornic C. Sturza, Dr. Czihak, V. Bel. A. Vincler.

Odată intrată în posesiunea Casei din Ulița Hagioaei, Soțietatea mută numai decît biourile, biblioteca și Muzeul seu, în unele odăi din etaj, dar nu în toate, întrucît chiar pînă în anul 1859, cînd fu ales Alexandru Cuza Domn Moldovei, un apartament de sus era încă închiriet boerului Costache Rola.

În locul să arătăm aici că în cursul anului 1843 au dăruit Muzeului Logofetii Alexandru Ghyca și Constantin Balș și Vistierul Grigorie Ghyca, fiecare cîte o acțiune de 30 galbeni, din care luase pentru cumpărarea casei, Hătmăneasa Săftița Paladi și sora sa Hătmăneasa Efrosina Lătescu născută Roset, deasemenea cîte o acție, în plus aceasta din urmă a mai dăruit și 26 bucăți de marmură de Itatia, deosebite calități, sare-gemă și cristal de roș (roche) de Italia, precum și 40 scoici de India, și 37 forme de grafit înfățișînd portretele barbaților străluciți din lumea întreagă.

Documentele Casei.

Actul de vindere-cumpărare ce fu încheiat între Soțietate și soții Sturza, negăsindu-l în original în arhiva Soțietăței, nu știm prin ce împrejurare, îl

reproducem după o copie particulară ce ni s'a pus la dispoziție :

Zapis.

Spre întâmpinarea plății de 1324 galbeni parte din datoria cu care răposatul părintele meu *Logofătul Vasile Roset* fiind datoriu către casa răpos. *Vornic Neculai Hrisoverghie*, după judecata urmată mi s'au pus îndatorire a plăti eu această somă, și după închipuire ce am avut, am viudut de veci *Societății Istoriei Naturale* de aici din Moldova, în prețu de 3000 galbeni casele mele din ulița târgului di Sus, ci li am și eu di zăstri dila părintile meu, cu tot locul lor, afară di crăcima ci esti alături cu dănsle în partea dispre amiază-zi pi cari nu o am vândut-o, ci am oprit împreună cu locul ei, în cuprindiri de 9 stânjani 5 palmi domnești fața, spre hudița ce coboară din ulița târgului di Sus la vale spre bisărica *Sit. Ioan*—, 46 stânjani, 3 palmi lungul alături cu locul Școalelor di Arte și a fetelor pără în locul D sale *Postelnic Vasile Alexandri*,—6 stânjani 1 palmă curmezișul capătul din sus alături cu locul *Post. Vasile Alecsandri*—, 24 stânjani, 5 palme și jumătate plasa despre casele *Societății* din marginea locului *Post. Alexandri*, pără în colțul heiurilor vechi ci sânt pi locul vândut *Societății*, undi desfiguându-să lărgimea locului cricimii rămâne numai 5 stânjani și 5 palme din colțul heiurilor zise mai sus, linie dreaptă și pără în locul școlii de arte precum să arată și pe plan—, 18 stânjani și 1 palmă din colțul heiurilor, și pără în hudița ce pogoară din ulița târgului di sus di undi s'au început măsoăriștea—, rămâind locul caselor ci am dat *Societății* în cuprindire di 20 stânjani domnești plasa spre hudița ce coboară din ulița târgului de Sus, începându-se măsoăriștea din marginea locului crăcimii, și pără în ulița în direcția casălor—, 38 stânjani $1\frac{1}{2}$ palmă fața spre ulița târgului de Sus, pără în locul d-sale *Postelnicului Constantin Neculcea*—, 21 stânjani, 2 palme plasa din sus curmezișul alături cu locul *Post. Neculcea* pără în locul D-sale *Post. Alecsandri*,—3 stânjani și 3 palme plasa alături cu locul *Post. Alexandri* pără în locul crăcimii a căreia măsură să arată mai sus, precum mai lămurit este arătat și pe planul locurilor undi trăgându-să linie, s'au iscălit di către îmbe părți... Și dar fiindcă banii prin barbatul meu i-am primit toți deplin din cari sau și plătit datoria me, apoi di astăzi și în veci va stăpâni *Societatea*, casele cu locul lor, fără a fi supărată di către nimine. Pentru care spre ași ave acest act de vânzare,

deplina lui tărie și urmare, iscălindu să di către mine și barbatul meu, am rugat și pi cinstit *Divan* al țării di Șus di lau încredințat pe forme.

Agrîpina Sturza.

Cu voia me, *Vornic C. Sturza.*

Urmează întăritura zapisului de către *Divan*, sub No. 454 din 1844 februar 1, *vremelnică*, iar întăritura *statornică* s'a făcut de către *Divan* sub No. 4953, din 1844, Octomvrie 31. iscălită de madulășile *Divanului* anume : *G. Beldiman, M. Manu, A. Mavrocordat, T. Aslan, Director Luca, Șef Scorpan.*

*

Adăugăm aici și o serie de note, extrase dintr'un opis de documente, ce astăzi nu se știe unde se mai găsesc, dar pe care le reproducem tot după o copie particulară, fără a-i afirma în vre-un chip autenticitatea ; iată aceste note :

1. Vechia stăpânire a acestui loc, după un opis de documente, se cunoaște a fi din anii 7164|1646 Mai 28 după un *Zapis* prin care *Ionita Prăjăscul* dăruiește un loc de casă, aflător la ulița nouă în Eși, lui *Conțaș Cămăraș*.

2. 7175|1667 Iunie 16.—*Zapisul* surorilor *Mandachii*, prin care vând o casă cu locul ei, *Alixandrii*, fetei *Popii Diochetului*.

3. 7191|1683 Februarie 28. *Zapis* prin care *Ursul Boghirlean* starosti de misărcii (casapi) arată, că s'a împrumutat cu 50 lei dela *Gheorghe Alevră*, cu îndatorire că nedind banii la vadă, să rămii casele și dușenile ci i-au amanetarisit creditorului.

5 7211|1703 Mart 27. *Zapis* prin cari *Gheorghe Străjăscu*, vinde lui *Vasile Sălcianu* casele sale cu loc de aici din Eși.

4. 7234|1726 Decembrie 3. *Zapis* prin cari *Lupul Pilat Postelnic* vinde casele ce au avut în Eși, lui *Ion Niculici*.

6. 7235|1726 Iunie 6. *Zapis* prin cari *Ioan Niculici* vindi casele ci are aici în Eși la ulița *Hagioaei*, lui *Ștefan Gani Părcalab*.

7. 7236|1728 Mai 1. *Hotarnica* făcută de *Vornicii* de poartă *Toader Cujbă* și alții, locului dila ulița *Hagioaei* lui *Chiriac Croitoru*.

8. 7261|1753 Ghenar 16. *Sinetul* *Slugerului Iordachi* că s'a împrumutat cu 28 lei dila *Căminar Iordachi*.

9. 7276|1768, April 7. *Zapisul* prin cari *ieromonahu Natanail* ficiorul lui *Alevra* vindi *Hatmanului Vasile Razu* un loc de case alături cu podul *Hagioaei*.

10. 7276|1768, April 7. *Zapisul* prin cari *Pavăl* ficior lui *Petre Alevră* vinde *Hatm.*

Vasile Razul un loc di case de lângă podul Hagioaei.

11. 7276 1768. Mai 1. Zapisul lui *Lupu Gani* prin care vinde jum. loc dila ulița Hagioaei în Eși, Hătmănesei Safta Ruse-toaia.

12. 7281 1773. Ghenar 25. Inscris prin cari Vasili Parici dă un loc di casă dila ulița Hagioaei, Jicniceresii Elena Bosingeasa.

13. 1768 April 8. Scrisoare prin care Hatmanul Vasile Razul vindă Hătmănesei Sattii Rusitoaei, soția reposatului Hatman Vasile Rosit locul ce și d-lui l-au avut cumpărat dela Ilie Velișchi copil în casă.

14. 1768 Mai 8. Anatoraua Divanului Obștesc, către Domnul Grigori Calimach, dată în pricina Lupului Gane pentru locul dela ulița Sf. Spiridon aici în Capitalie.

15. 1768 April 29. Răvaș particular a Hatmanului Vasile Razul către Hătmăneasa Safta Rusitoaia atingătorin de scrisorili caselor ce au vândut.

16. 1814 Ghenar 30. Zapis prin care dn. Vorniceasa Agripina Sturza soția Vornicului Constantin Sturza, născută Rosit, vindă casile cu locul lor, ce li ari la ulița târgului de Sus, în preț de 3000 galbeni, Societății Istorigo-Naturale din Moldova.

17. Planul de starea locului pomenitelor case de mai sus.

Vorniceasa Agripina Sturza, avea aceste case de zestre încă din anul 1824 Noemvrie 10, dela tatăl său *Logofăt Vasile Roset*, la însoțirea ei cu Vornicul Const. Sturza.

În anul vînzării caselor către Societate, ele sunt descrise astfel:

1. Sus, 9 odăi.

2. Jos 7 odăi, pivniță cu 2 uși, gherghir în casă cu ușă de fier, apoi o lemnărie, finărie, o ghiolărie și niște odăi în riadul kuhnei. Un grăjd, o șură și un hambar, o poartă veche fără încuetoare.

*

Găsim util a mai adăugi că, în Statutele din 1844, ce se află reprodu-se în *Manualul Administrativ*, Volumul II, pag. 41, din 1855, se găsește la articolul 37, alin. c), o adnotare prin asterisc, după cuvintele „va fi casa” cu următoarele rînduri: „După Anaforaua Sfatului din 1835 Mai 11, sub No. 624, pentru închipuirea cumpărării casei Cabinetului Natural în preț de 3000 galbeni, prin acțiioane, au urmat Înalta rezoluție din 22 Mai 1835 iscălită de Mihail Sturza-Vodă, în cuprinde-re: „Se încuviințază, iar casele vor fi a Statului, lasate în întrebuințarea Soșietăței, după pilda și altor Așezămînturi.”

CAPITOLUL VIII.

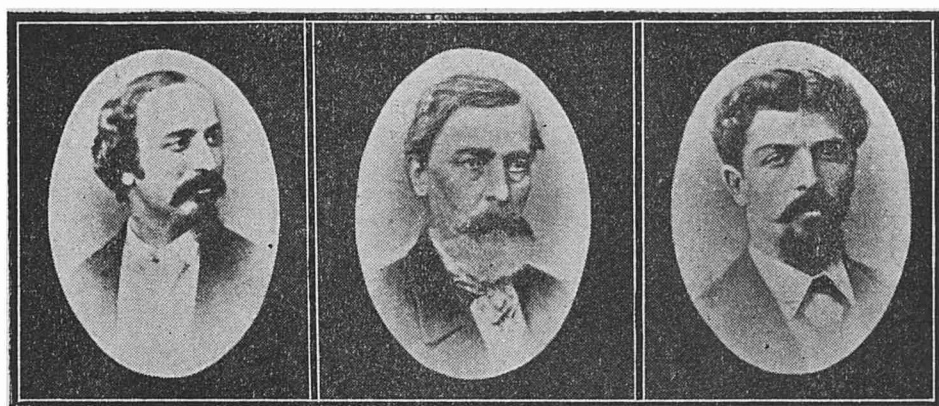
Catagrafia obiectelor din Muzeu.

Am aratat în capitolele precedente diferitele daruri obținute și cumpărături făcute de Comitetul Societăței, pentru a fi expuse în Muzeul Istorigo-Natural ieșan, în scopul unei continue îmbogățiri și completări a colecțiunilor din tustrele regnurile naturale. La sfîrșitul anului 1840 dresîndu-se o listă generală a zestrei acestei instituțiuni, spre a fi prezentată împreună cu alte socoteli bănești Ocîrmuirei, pentru verificare și aprobare, observăm din ea că Muzeul posedă în acel moment la 800 bucăți diferite animale naturalizate, vre-o 3000 diferite insecte, nenumarate scoici, polipi, crustacee, scheleturi etc., cum și diferite materiale servind pentru prepa-rarea obiectelor expuse și a celor ce trebuiau a se trimite în schimb altor

diferite Muzee, din principalele orașe ale întregii Europe, cu care Societatea ieșană se afla în corespondență și relațiuni continue.

Toate aceste obiecte și materiale evaluate după prețurile cu cari se vindeau pe atunci, arată că averea mișcătoare a Muzeului Istorigo-Natural ieșan se ridica la suma de 43.300 lei 35 parale, plus valoarea obiectelor pregătite pentru schimburi, de peste 8000 lei vechi.

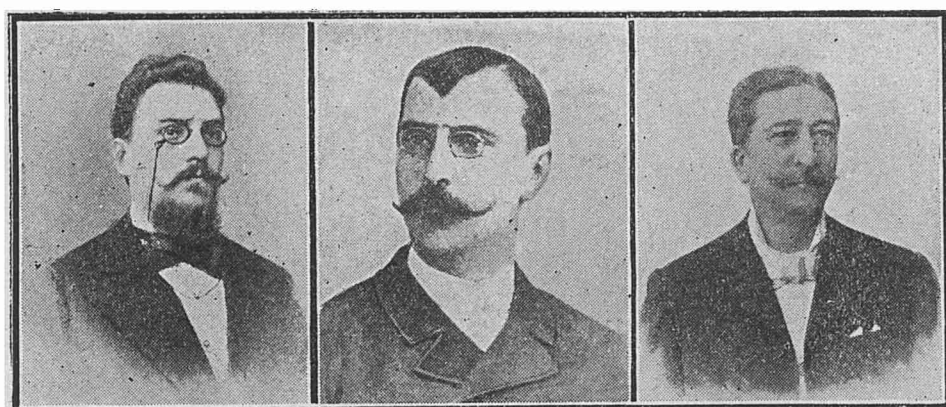
Reproducem aici, după *Analele Parlamentare ale României*, întreaga enumerare a zestrei Muzeului, pe cei din-tai șapte ani, întrucît în arhiva Societăței nu am putut afla nici registre, nici tablouri deosebite cari să conție asemenea note sau date, atît pentru trecut,

Dr. Ioan Ciure,
Președinte Societății
în 1885—86.

Dr. Aristide Bendella,
Vice-Președinte Societății
în 1861.

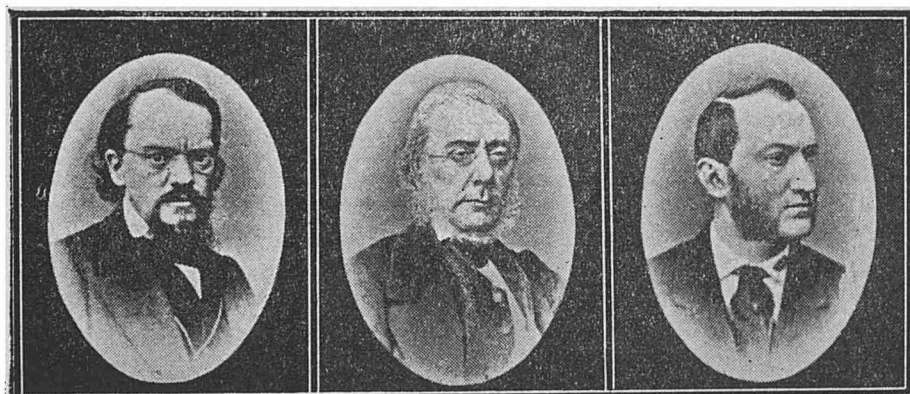
Dr. George Iuliano,
Președinte Societății
în 1892—93.

Dr. L. Russ junior,
Președinte Societății
în 1903—904.

Dr. Eugen Rizu,
Director Buletinului
Societății, în 1887.

Dr. Teodosie Phillipescu,
Președinte Societății
în 1891—92.

Dr. Chim. Th. Stenner,
Membru al Societății.

Dr. Dimitrie Zissi,
Conservator Muzeului
în 1855—59.

Dr. Dimitrie Sakellary,
Membru fondator.

cît și... pentru anii precedenți, deși, după cum rezultă din unele acte asemenea liste, catagrafii sau cataloage, s'au dressat în deosebite vremi.

Iată actul vorbit:

Catagrafia obiecturilor aflătoare în Cabinetul Societății Istorico-Naturală din Moldavia, dela înființare și pînă la 31 Decembrie 1840.

A.

Obiecturi de Zoologie.

NB. Toate obiecturile sunt prețaluite după cataloguri dela Paris, Berlin și Frankfurt.

No. curent	Numele obiectului	Lei	P.
------------	-------------------	-----	----

CLASA I.

Animalia Sugătoare.

Ordinul 1-iu.

Bimanuale (omul).

1. Copil de 6 săptămîni în spirt	50.—	
2. " 2 $\frac{1}{2}$ luni în spirt		
3 4. Doi copii de cîte 3 luni în spirt		
5. Copil de 3 $\frac{1}{2}$ luni în spirt		
6. " 4 " "	150.—	
7 8. 2 Monștri de cîte doi copii herestuiți		
9. Monstrum cu un ochiu în frunte		
10. " anenchefalos		
11. " de chipul cînesc		

Ordinul 2-lea.

Patrumanuale (momite).

12. Hylabates Leuiscus	187.20
13. Sebus Caputinus	90.—
14. Calitris Tirus	60.—
15. Iahus Vulgare	52.20
16. Macoco Cinomulgul bătrîn	45.—
17 8. Tij, doi pui	75.—
19. Momită necunoscută	50.—
20. Tedus Monahus	90.—

Ordinul 3-lea.

Răpitoarele (fiară).

21. Lupul (bătrîn)	36.—
22. " (pui)	12.—
23 4. 2 Vulpi	40.—
25. Șagalul	75.—
26. Tij (pui)	30.—
27. Vulpe virginieană	75.—
28. Leopard de Asia	750.—
29. Jaguar de America	750.—
30. Caracal	75.—
31. Fisul roș	76.—

32. Mîță salbatică	60.—
33. Mîță de Angora	20.—
34. Riheumonul	45.—
35. Dihor de casă	10.—
36. Gănetul	60.—
37. Dihor de casă	10.—
38 9. Nurca (2 bucăți)	20.—
40. Jder	18.—
41. Căcumu de vară	5.—
42 3. Căcumu de iarnă (2 bucăți)	12.—
44. Dihor Hinhă	60.—
45. Vidra.	45.—
46. Ursul mohorit	150.—
47. Ursul de America	123.—
48. Proțcoe	90.—
49. " Cancriforul	105.—
50. Bursuc	20.—
51. Gulo Barbarul	72.—
52. Coate Soțieală	68.—
53. Coate Moide	60.—
54. Foca ciudată	150.—
55. Ariciul	5.—
56. Șoricul tetragonurul	10.—
57. Cărtiță vulgare	2.—
58. Dăscurul Maughe	120.—

Ordinul 4-lea.

Rozătoare.

59 60. Veveriță vulgară (2 bucăți)	8.—
61. Veveriță neagră	18.—
62. " cenușie	15.—
63 4. " necunoscută (2 bucăți)	30.—
65. Miocul Glis	16.—
66. Iermofilul Tîl	3.—
67. Guzganul călătoriu.	12.—
68. " Leocopus	12.—
69. " Arvalis	10.—
70. Hipodeul cîmpului	8.—
71 2. " de apă (2 bucăți)	6.—
73. Tînc de pămînt	6.—
74. Fiber andrata.	20.—
75. Histvioul Vulgaris	150.—
76. Epure de Alpe	30.—
77. " Cunaclul	16.—
78. " de Mosca	4.—
79 80. Purcelul de Mare (2 bucăți)	12.—
81. Acuti Dasiprocta	84.—
82. Miopotamus Bonariensis	150.—
83. Calomis Viscava	150.—

Ordinul 5-lea.

Sugătoare-zburătoare.

84. Machi zburător	180.—
85. Pteromis zburător.	30.—
86. Tafotous Bartilis	30.—
87. Pteropul Mediul	40.—
88 9. Filostoma Spectrum (2 bucăți)	110.—
90. Rinoloful nasupotecovit	20.—
91. " Hiposideros	15.—
92. Plecotomul urechiet	15.—
93. " Barbastelul	15.—
94. Liliac Miotis	10.—
95 7. " Noctula (3 bucăți)	6.—

<i>Ordinul 6-lea.</i>		128 9	Falco Nefus (2 bucăți).	120.—
Bradipoda.		130.	" Penatul.	130.—
98. Anol tridețetat	60.—	131.	" Beghener.	60.—
<i>Ordinul 7-lea.</i>		132.	" de Brazilia	50.—
Sugătoare nedințate.		133.	" Subbuteon	10.—
99. Marmenofagul douădețetat	90.—	134.	" Esalon	20.—
<i>Ordinul 8-lea.</i>		135 6.	" Rufpes (2 bucăți).	30.—
Monotrelate		137.	" Fiminculos.	20.—
100. Ornitorinul paradoxul.	240.—	138.	" Tinuncnluluides	15.—
<i>Ordinul 9-lea.</i>		139 40.	" Candicant (2 bucăți).	240.—
Rumegătoare.		141.	" Unținatul.	18.—
101. Monstrum de vițel cu două capete.	30.—	142 4.	" Porumbar (3 bucăți).	55.—
102. Oaie cu trei picioare.	10.—	145 6.	" Nisus (2 bucăți).	20.—
103. " " două capete	15.—	147.	" Mulfus.	20.—
104. " din munte de America	36.—	148 9.	" Fuscater (2 bucăți).	40.—
105. Antilope Pigmea	80.—	150 1.	" Apiforus (2 bucăți).	48.—
106 7. Antilope neagră (2 bucăți).	270.—	152.	" Lagopns.	20.—
108. " Darcas.	120.—	153.	" Buteo.	72.—
109. Cerbul Elaf.	250.—	154 5.	" Tianus (2 bucăți).	40.—
110. " Damo.	300.—	156 7.	" Tinarateus (2 bucăți).	48.—
111. Ciute Acsis.	300.—	158 60.	" Rufus (3 bucăți).	36.—
<i>Ordinul 11-lea.</i>		161 2	" Felcs (2 bucăți).	40.—
Cavaline.		163.	" Barbatus.	80.—
112. Minz cu opt picioare.	46.—	164.	" Tenuris.	40.—
<i>Ordinul 12-lea.</i>		165 6.	" Buhne Bubo (2 bucăți).	40.—
Pahiderme.		167.	" Scops	9.—
113. Monstrum de purcel în spirt	12.—	168.	" Otus.	9.—
114. Hiracs de la Cap de b : Exp.	80.—	169 70.	" Bralitos.	16.—
115. Elefantul de India.	12.000.—	171 2.	" Aluco (2 bucăți).	16.—
<i>Scheleturi.</i>		173.	" de la Ural.	100.—
116. Schelet de Elefant așezat după natură	3.60.—	174.	" Pengmalmi.	30.—
28 scheleturi de animale sugătoare, paseri etc.	600.—	175.	" Flamga.	12.—
Ciolanele împietrite (petrificate).	680.—	176.	" Păsărica	8.—
Total .	23.918.—	177.	" de la Virghinia	65.—
<i>CLASA II-lea.</i>		178.	" Nefea.	20.—
Păsări.		179	" Bralitos de America.	30.—
<i>Ordinul 1-ii.</i>		180.	" Gralaria.	24.—
Păsările.		<i>Ordinul 2-lea.</i>		
117 8. Catartes perinopterul (2 bucăți).	136.—	Păseri de soiul Corbilor.		
119. Vultur Fulvus	59.—	181. Lanul cel mare.	7.—	
120 1. " Cenușiu (2 bucăți).	160.—	182.	" mic.	
122 3 Falco imperialis (tindăr și bătrîn).	165.—	183 5.	" Colurco (3 bucăți).	
124. Falco Fulvus	60.—	186.	" Barbakiri.	
125. " Bonelli	300.—	187.	" Galben.	
126 7 " Albișila (2 bucăți).	165.—	188.	" Galerikulatus.	
		189.	" Leucoranlus.	
		190.	" Melenops.	
		191 2	" Corbul mare (2 bucăți).	
		193.	" Frughipegus.	
		194.	" Carnics	
		195.	" Monedula	
		196.	" Scapuleris,	
		197.	" Glandarins.	
		198.	" Coriocadictes.	
		199.	" Coțofana.	
		200 1.	" Eratrorihus (2 bucăți).	
		202.	" Ultramoranns,	
		203.	" necunoscut.	
		204.	" Cristatus.	
		205.	" Corapis Garula.	
		206.	" Chita Firestene.	
		207 8.	" Bombișila Garula (2 bucăți).	

209	10.	Oriolus Galbula (2 bucăți)	16.—	276.	Silvia Salacheria	12.—
211.	"	Varietas	18.—	277.	" Palustris	10.—
212.	"	Melanocephalos	15.—	278.	" Tinerea	12.—
213.	Sturnul	Vulgar	4.—	279/80.	" Troglodites (2 bucăți)	16.—
214.	"	Dedovianiens	12.—	281.	" Terulea	18.—
215.	Casicus	Emorfus	12.—	282.	Motașila alba	6.—
216.	"	Cristatus	20.—	283.	" Titreola	6.—
217.	"	Icturus	24.—	284.	" Lugubris	6.—
218.	"	Galben	18.—	285.	Antul Arboreus	8.—
219.	"	necunoscut	15.—	286.	" Pratensio	8.—
220.	Csantorius	Finetens	15.—	287.	" Rutesens	8.—
221.	Pirocopaas	Alpinus	12.—	288.	" Acvatic	8.—
222/3.	Pastor	Roseus (2 bucăți)	36.—	289.	" Rupestres	8.—
224.	"	Gala	24.—	290.	Pipra Militaris	15.—
225.	"	Tristis	18.—	291.	" Guturalis	8.—
226.	"	Galinașeus	20.—	292.	" Rupicola	270.—
227.	"	Roseus	18.—	293.	Sekencola Rubicola	8.—
228.	Eulabes	Indicus	30.—	294.	" Rubestra	12.—
229.	Falidon	Timeunops	18.—	295.	" Stepașina	10.—

Ordinul 3-lea.

Păseri cîntătoare.

230/1.	Turdul	Negru (2 bucăți)	12.—	299/300.	Acțentor Alpinus (2 bucăți)	18.—
232/3.	"	Torquatus	16.—	301.	Regulus Agnicapilor	6.—
234.	"	Timeanus	12.—	302.	Musipeda Monaha	12.—
235.	"	Sacsatilor	18.—	303.	" Splendens	12.—
236.	"	Vistivorus	8.—	304.	Actopius Dinericata	12.—
237.	"	Pelaris	8.—	305.	Harlito	36.—
238.	"	Musicalis	6.—	306.	Alanda dela Alpi	30.—
239.	"	Iliacus	8.—	307.	" Arborea	8.—
240.	"	Lividus	12.—	308.	" Bracidactila	9.—
241.	"	Obechirus	36.—	309.	" Calandra	12.—
242.	"	Peripaulatus	20.—	310.	" Cristata	5.—
243.	"	Migratorius	20.—	311.	" Cabelina	60.—
244.	"	Eritropterus	20.—	312.	Parus Mare	4.—
245/6.	Lamprotornis	Cantor (2 bucăți)	36.—	313.	" Codaurat	6.—
247.	"	Metalica	12.—	314.	" Barbos (bis)	18.—
248.	"	Marco	15.—	315.	" Terulea	9.—
249.	"	Nitens	24.—	316.	" Tians	60.—
250.	Iesos	Binotatus	20.—	317.	" Palustris	9.—
251.	"	Vinerestenus	20.—	318.	Tonegra Mare	12.—
252.	Miotera	Andromeda	10.—	319.	" Roșă	18.—
253.	"	Lingata	10.—	320.	" Arhiepiscop	9.—
254.	Timeus	Acvatic	6.—	321.	" Ghilaris	13.—
255.	Misticata	Luctuosa	9.—	322.	" Tricolor	24.—
256.	"	Albicolis	9.—	323.	" necunoscut	12.—
257.	"	Flamitșps	16.—	324.	Ampebis Pompadura	30.—
258.	"	Savana	12.—	325/6.	Emberiza Galbenă (2 bucăți)	8.—
259.	"	Coronata	12.—	327.	" Varietis	6.—
260.	Iafa	Scapularis	16.—	328/9.	" Hortulana (2 bucăți)	24.—
261/2.	Silvia	Lustinia (2 bucăți)	12.—	330.	" Tia	6.—
263/4.	"	Fenicurus (2 bucăți)	24.—	331/2.	" Miliaria (2 bucăți)	8.—
265.	"	Sugșiea	10.—	333.	" Vareet	6.—
266.	"	Rubecula	6.—	334.	" Tirlös	8.—
267.	"	Scalis	8.—	335.	Fringhila Galbula	12.—
268.	"	Rubicinosa	75.—	336.	" Aurifrons	14.—
269.	"	Estiva	10.—	337.	" Atrogularis	14.—
270.	"	Turtoides	9.—	338/9.	" Montana (2 bucăți)	12.—
271.	"	Timeicola	12.—	340.	" Teleps	6.—
272.	"	Timei	12.—	341.	" Canabina	6.—
273.	"	Curuca	12.—	342/3.	" Montifranghila (2 b.)	12.—
274.	"	Titis	8.—	344.	" Canariea	10.—
275.	"	Melanocephalos	12.—	345.	" Terulea	24.—
				346.	" Paradys'a	36.—

347. Fringhila Similecs	10.—	421 3 Cucul (2 bucăți și 1 pui)	18.—
348. " Gerena	9.—	424. " de Cair	20.—
349. " Australis	12.—	425. " Aurit	24.—
350. " de Bengal	12.—	426. Monaca Coua Transilva	20.—
351. " Luxcodată	18.—	427. Coua Cristată	20.—
352. " Variegheta	12.—	428. " Caeanus	20.—
353. " Pirula	6.—	429. Tēntropul Nigrorufus	30.—
354. " Cocotraustid	8.—	430. " Rufinus	25.—
355. " Cardina	18.—	431. " Minbachi	25.—
356. " Orițifora	12.—	432. Malcoha Rofoviridis	28.—
357. " Fastieata	24.—	433. Ramfistos Toco	48.—
358. " Falerata	24.—	434. " Viridis	30.—
359. " Nivalis	12.—	435. " Piperivarus	26.—
360. " Galbenă	12.—	436. Baco Carvinus	12.—
361 2 Locsiea Curvirostra (1 bucăți)	18.—	437. " Ros	12.—
363 4 " Pitiopsimaoul	42.—	438. " Armilaris	14.—
<i>Ordinul 4-lea.</i>		439. " Verde	12.—
Rindunele		440. " Negru	18.—
365. Hirundo Rustica	4.—	441. " Divins	20.—
366. " Irdica	4.—	442 3. Trogon Verde (2 bucăți)	12.—
367. " Riparchi	4.—	444. Crotofaga mare	24.—
368. " necunoscut	6.—	445. Musofaga Violația	36.—
369. " Țitelul Murarius	8.—	446. Papagal	48.—
370. " Melba	12.—	447. " Aravanca	48.—
371. Caprimulgul European	10.—	448. " de Patagonia	30.—
372. " Rufcalis	75.—	449. " Macropingus	36.—
373. " Kivieri	63.—	450. " Sagnatus	20.—
<i>Ordinul 5-lea.</i>		451. " Amazonie	30.—
Agățătoare		452. " Incarnatus	24.—
374. Trohilus Smaragdinus	24.—	453 4. " Leiconotus (2 bucăți)	60.—
375. " Azureus	24.—	455 6. Picul Marțial (2 bucăți)	24.—
376. " Moșitul	24.—	457. Picul Canus	10.—
377. " Cenușiu	15.—	458. " Leiconotus	40.—
378. " Rubineus	15.—	459 60. " Coronatus (2 bucăți)	40.—
379 91. " necunoscut (13 bucăți)	156.—	461. " Mic	8.—
392 Paridica Apoda	90.—	462. " Dominicanus	16.—
393 4 Merops Apieaster (2 bucăți)	12.—	463. " Runiteus	16.—
395. " Nubie	36.—	464. " Flarestens	22.—
396. " Chivieri	24.—	465. " Mare	18.—
397. " Brasileia	24.—	466. " Rufus	12.—
398. Pupăza Epops	6.—	467. " Verde	6.—
399. Epimahul	24.—	468. " Aurit	24.—
400. Tihodrama Muraria	15.—	469 70. " Tridactilis (2 bucăți)	34.—
401. " Flava	9.—	471 82. " necunoscut (12 bucăți)	108.—
402. Țertea Secco	12.—	483 5. Picumnus Exilis (3 bucăți)	33.—
403. " Caianensis	12.—	486. " Transilva	6.—
404. " necunoscută	14.—	<i>Ordinul 6-lea.</i>	
405. " Tricolor	12.—	Porumbari.	
406. " Discolor	12.—	487. Columba Pelumbul	6.—
407. " Țerulea	14.—	488. " Enas	7.—
408. " Maslinia	12.—	489. " Turtul	5.—
409. " Promerops Chifer	12.—	490. " Risorca	16.—
410. Pomatorius de munte	15.—	491. " Faskenela	30.—
411. Sita de Europa	6.—	492. " Ocsiura	30.—
412 3 Alutedo Ispida (2 bucăți)	16.—	493. " de Iafa	45.—
414. " de America	9.—	494. " Enea	30.—
415. " Tridactila	12.—	<i>Ordinul 7-lea.</i>	
416. " Gigantea	26.—	Găini.	
417. Galbula Virodia	12.—	495 6. Iteroelis Eusustus (2 bucăți)	40.—
418. Bucheros Rinocherul	48.—	497. " Gulatus	30.—
419. " Exaratus	48.—		
420. " de Abisinia	72.—		

498.	Tetrao	Urogalus	26.—
499.	"	Tetricus	20.—
500 1.	"	Bonesia (2 bucăți).	24.—
502.	"	Logogus	24.—
503.	Perdies	Ținerea.	6.—
504.	"	Havanica.	36.—
505.	"	Sexatilis.	36.—
506.	"	Petrosus.	36.—
507.	"	Roșă.	24.—
508.	"	Numnia Meleagris.	12.—
509.	Fasanus	Colhic.	24.—
510.	"	Aurit.	100.—
511 2.	"	Agus ghigantic (2 b.)	350.—
513.	Tetrao	Coturnicis.	4.—
514 5.	"	Australis (2 bucăți).	120.—
516.	Iafo	Cristatus.	60.—
517 8.	Tinamus	necunoscut (2 b.)	80.—
519.	"	de Brazilia.	45.—

Ordinul 8-lea.

Fugarăți.

520 2.	Otis	Tarda (3 bucăți).	70.—
523.	"	" Tetricus.	18.—

Ordinul 9-lea.

Paseri de mlaștină.

524.	Eudicnemus	Streptitans.	18.—
525.	Haredrius	Hiaticula.	24.—
526.	"	Pluvialis.	18.—
527.	"	Coronatus.	24.—
528.	"	Melanocephalos.	20.—
529.	"	Morinelus.	20.—
530.	"	Albitrons.	20.—
531.	Vanelus	Cristatus.	5.—
532.	"	Caienensis.	25.—
533 4.	Hematopus	Ostralegus (2 b)	48.—
535.	"	Atropterus	12.—
536.	Iaro	Iacana	15.—
537.	Palamedea	Havariea	80.—
538 9.	Grus	Virgo (2 bucăți, tinăr și adult).	72.—
540 1.	Grus	Ținerea (2 bucăți)	60.—
542 3.	Ardea	Purpurea (2 bucăți).	36.—
544.	"	Minutau.	12.—
545.	"	Lineata.	20.—
546.	"	Garzeta.	20.—
547.	"	Egreta.	60.—
548 9.	"	Comata (2 bucăți).	80.—
550.	"	Stellaris	18.—
551.	"	Minor.	12.—
552.	"	Nicticorax.	24.—
553 4.	"	Venotus (2 bucăți).	39.—
555 7.	Cocastîrcă	Neagră (3 bucăți).	68.—
558.	"	Albă	18.—
559 60.	Platalea	Leucordiea (2 bucăți)	60.—
561.	"	Roșă	60.—
562.	Ibis	Relighiosa.	60.—
563 4.	Ibis	Alpinelus.	50.—
565.	"	Roșu.	45.—
566.	"	Negru.	15.—
567 8.	Numenius	Feopus (2 bucăți).	24.—
569.	"	Armatus.	15.—
570 1.	Scolopacs	Rusticola (2 bucăți).	24.—

572.	Scolopacs	Galinaceo	6.—
573.	"	Mare	5.—
574.	"	Galinula	5.—
575.	"	Pigmea	5.—
576.	Tringa	Pugnans.	18.—
577.	"	Subarivata.	9.—
578.	"	Varieabilis.	12.—
579.	Mașetis	Pugnans.	18.—
580 1.	Tringa	cenușie (2 bucăți).	24.—
582.	"	Mică.	9.—
583.	"	Teming.	15.—
584.	Rinhe	de Cap.	12.—
585.	Curiorus	Izabelinus.	24.—
586.	Limosa	Melanura	15.—
587.	Totanus	Glomis.	12.—
588.	"	Gambeta.	12.—
589.	"	Hipoleucos.	12.—
590 1	"	Gloreola (2 bucăți).	24.—
592.	Actitis	Hipoleucos	9.—
593.	Totanus	Ohropus.	24.—
594 5.	Gloreola	Toicvata (2 bucăți).	16.—
596.	Ralus	apatie.	8.—
597.	"	Crecs.	8.—
598.	"	Portena.	8.—
599.	"	tij (puin).	8.—
600 1	"	Pasilus (2 bucăți).	16.—
602.	Fulica	Porfiris.	30.—
603 4.	"	Hloropus (2 bucăți).	24.—
605.	"	Atra.	6.—
606 7	Recurvirostra	Avoteta (2 b)	36.—
608 10.	Fenicopterus	de America (3b.)	186.—

Ordinul 10-lea.

Innotătoare.

611.	Sternu	Hirundo.	6.—
612.	"	Negru.	6.—
613.	"	Mic.	12.—
614.	"	Arctica	15.—
615.	Larus	Marinus	36.—
616 7.	"	Glaneus (2 bucăți)	32.—
618.	"	Melanocephalus	6.—
619.	"	Ridibondus	6.—
620.	"	Leucopterus	12.—
621.	"	Atrifila	36.—
622.	"	Tridactilis	20.—
623.	"	Canus	20.—
624.	Listris	Cataractis	90.—
625 6.	"	Bufoni (2 bucăți)	75.—
627 8.	Proțelaria	de Cair (2 bucăți)	80.—
629.	"	Glațialis	40.—
630.	Tolisidroma	Pelaghiea	15.—
631.	"	Levhi	15.—
632 3.	Pufinus	Mare (2 bucăți)	46.—
634.	Diomedea	Melanofris	120.—
635.	"	Falighinosa	90.—
636.	Rinhops	Negru	45.—
637.	"	Cenușie	15.—
638 9.	Anser	Secetum (2 bucăți)	10.—
640.	"	de Eghipet	60.—
641 2.	Țignus	Olor (adult și puii)	40.—
643.	"	de India	75.—
644.	Anas	(rață) de Eghipet	20.—
645.	"	Fusca	18.—

646.	Anas	Leucocefala	8.—
647.	"	Glangula (bis)	16.—
648 9.	"	Ferina (2 bucăți)	16.—
650 1.	"	Leucoftalmos	16.—
652 3.	"	Fulicula (2 bucăți)	16.—
654.	"	Clipieata	24.—
655.	"	Boșas	12.—
656 7.	"	Ștrepera (2 bucăți)	24.—
658.	"	Penelope	18.—
659 60.	"	Casorca (2 bucăți)	72.—
661 3.	"	Cvervedula (3 bucăți)	24.—
664.	"	de Mexico	18.—
665 6.	"	Greca (2 bucăți)	20.—
667.	"	Sponsa	12.—
668.	"	necunoscută	9.—
669 89.	"	necunoscută d'America (21 bucăți)	189.—
690 1.	Mergus	Merganser (2 bucăți)	24.—
692 3.	"	Albelus (2 bucăți)	16.—
694.	Pelicanus	Onocrotatus	90.—
695 6.	"	Crispus (2 bucăți)	222.—
697.	Cardo	Cormoranus	24.—
698.	"	Pigmea	30.—
699.	Plotus	Vairlonti	30.—
700.	Rinhops	Negru	40.—
701.	"	Cenușiu	40.—
702 6.	Columbus	Cristatus (5 bucăți)	75.—
707 8.	"	Subcristatus (2 ")	30.—
709.	"	Cornut	18.—
710.	"	Urechiet	12.—
711 3.	"	Articus (3 bucăți)	108.—
714.	Aptenodites	Hrisocola	106.—
715.	"	de Mersa	105.—
			13,561.—

Amfibie.

764.	30	Șerpi și altele	150.—
767.	3	Proteus	426.—
791.	24	Feluri pești de Mare	} 270.—
795.	3	" " " apă dulce	
			846.—

Insectele.

3.000	feluri de insecte	2 750.—
Scoicele,	polipuri, crustașea, etc.	450.—
		3.200.—

Scheleturi.

92	Scheleturi	—
----	------------	---

Materialul.

Ochi pentru animale, dela Paris	700.—
180 ochi de sticlă	607.35
92 sticle pentru preparaturi în spirit de fel de fel de mărime	468.—
	<u>1.775.35</u>
Total general:	<u>43.300.35</u>

B.

*Obiecturi pregătite pentru schimb cu alte
Cabineturi (străine):*

Nr.	Numele	Unul citește Peste tot	
		Lei P.	Lei P.
1. Animale sugătoare.			
4	Vespertilo Noctula	3 30	15.—
1	Mustelo Erminea	7 20	7.20
7	Foina	8.—	56.—
3	Mustela Lutreola	35.20	106.20
1	Ignota	6.—	6.—
5	Spalax Tifus	37 20	175.—
55	Arctomis Tetulus	15.—	825.—
3	Crișetul	3.30	11.10
2	Bosbubulus $\frac{1}{500} \frac{1}{200}$	—	700.—
2. Paseri.			
11	Vultur Tinerios	90.—	990.—
4	Falco Albișila	40.—	160.—
7	Nefus	40.—	280.—
5	Subbuteo	12.—	60.—
1	Rufipes	30.—	30.—
1	Tininculus	20.—	20.—
5	Palumbar	20.—	100.—
1	Nisus	10.—	10.—
1	Mildus	20.—	20.—
1	Fusco Ater	20.—	20.—
1	Ruteo	25.—	25.—
11	Tianus (pui)	5.—	55.—
6	Rufus	6.—	36.—
9	Tineurus (pui)	5.—	45.—
4	tij	20.—	80.—
3	Strincts Bubo	20.—	60.—
9	Otus	5.—	45.—
9	Brahios	5.—	45.—
2	Ulula	8.—	16.—
1	de Ural	68.—	68.—
2	Noctula	5.—	10.—
1	Lanius Mic	5.—	5.—
1	Culorio	5.—	5.—
1	Turdus Merula	5.—	5.—
5	Sacsicola	1.—	5.—
3	Rubicola	1.—	3.—
5	Rubestra	1.—	5.—
1	Caprimulgus	1.20	1.20
5	Parus Teruleus	1.—	5.—
1	Barbat	1.—	1.—
2	Embirița Miliaiea	1.—	2.—
2	Titrinela	1.—	2.—
1	Seniclus	2.—	2.—
3	Fringhila Monafinghila	6.—	18.—
1	Cocotretipes	6.—	6.—
1	Piruleta	2.—	2.—
2	Spinus	2.—	4.—
2	Canabina	2.—	4.—
2	Fringilahloris	2.—	4.—
2	Corvus Coracs	12.—	24.—
2	Plendarius	4.—	8.—
3	Caraița Garula	12.—	36.—

3	Ornolus Galbula	4	12.—
3	Bombișila Garula	4	12.—
2	Ţinclus Apatic	6	12.—
7	Merops Apicastes	5	35.—
1	Alțedo Aspida	8	8.—
1	Picul Martis.	12	12.—
1	" Canus.	10	10.—
1	Ionche Torovata	3	3.—
1	Cucul.	3	3.—
1	Tetrio Urogalus.	20	20.—
1	" Tetrics.	20	20.—
1	" Bonasia.	12	12.—
3	Columba Palumbul	2	6.—
2	" Turtus.	2	4.—
2	Otis Tarda.	30	60.—
5	" tij (puiu).	12	60.—
1	" Tetrics.	25	25.—
3	Harodrin Marinelus.	20	60.—
4	Grus Cenușiu	30	120.—
1	" Virgo.	12	12.—
25	Ardea Garzeta.	20	500.—
13	" Egrete à 60—30.	—	430.—
3	" Ţiuerea.	10	30.—
3	" Parpurea.	8	24.—
2	" tij (puiu).	8	16.—
3	" Stelaris.	8	24.—
1	" Minuta.	12	12.—
3	Platalea Leucoridea.	25	75.—
1	Ardea Nicticoracs.	15	15.—
30	Ibis Falținelus 30—20.	—	750.—
1	Armenus Feops.	6	6.—
2	Scolopecs Mediea.	6	12.—
6	Limosa Melanura	15	90.—
3	Tringa Puguacs.	18	54.—
4	Tringa Hipoleneos	10	40.—
1	" Subarcvata.	9	9.—
10	Totanus Fuscus.	12	120.—
4	" Gloreola.	12	48.—
6	" Glomis.	12	72.—
1	Palamedea Havari	80	80.—
1	Ralus Crecs.	4	4.—
2	Fulica Hloroșus.	6	12.—
1	" Atra.	6	6.—
19	Gloreola Torovata.	8	152.—
2	Colimbul Glațiculis.	20	40.—
2	" Urechiet.	6	12.—
2	" Rubicolis.	6	12.—
4	Larus Glavicus.	10	40.—
2	" Argintiu.	10	20.—
1	Sterna Hirundo.	2	2.—
1	" Neagră.	2	2.—
1	Pelicanus.	90	90.—
1	" Crispus.	100	100.—
1	Anser Crisp.	20	20.—
5	Anas Leocodalmus.	8	40.—
5	" Clapeata.	24	144.—
1	" Cverwedula.	8	8.—
2	" Casorca.	36	72.—
1	" Ferina.	8	8.—
1	" Sterpera.	8	8.—
1	Mergus Merganor.	12	12.—
2	" Albelus.	8	16.—

Scheleturi.

1	Da Pelicanus.	90.—	90.—
1	" Grus Cenușiu.	30.—	30.—
1	" Otis Tarda.	30.—	30.—
1	" Corbul Ceracs.	12.—	12.—

Suma : 8.048.—

*

Colecțiunile aflate în Muzeu în 1863 și 1874.

Am zis că o altă catagrafie sistematică a obiectelor expuse în Muzeul Istórico-Natural nu am mai putut găsi între actele actuale ale Societății. Cu toate că din unele lucrări, chiar unele cheltueli ce se găsesc făcute în diferite epoce, rezultă că s'au întocmit și s'au dat pe samă adeseaori *zestrea Cabinetului*, dela unii Conservatori la alții, ori de la unele Comitete la altele, urma acestor dări de samă nu se poate găsi, —și nici tocmai pricina ce a contribuit de a se pierde așa urme.

Vom mai adăugi aici însă, după unele date cam sumare, câteva însemnări ce le găsim într'un *Anuar general al Instrucțiunii publice*, publicat la București de Ministeriul Instrucțiunii și al Cultelor, în anii 1863—64, din care se poate constata cel puțin numărul și speciile în genere, a obiectelor ce se aflau, la asemenea date, în posesiunea Muzeului Istórico-Natural din Iași.

Se constată dar, în mod oficial, că în anul 1863, acest Muzeu, în *Colecția Zoologică*, poseda următoarele:

Animale cu sînge cald, 613 ex.

Animale cu sînge rece, 60 ex.

Insecte, 460 ex.

Schelete de oameni, 8 ex.

Preparate anatomo-fisiologice, 12 ex.

Monștri, 12 ex.

Preparate în ceară : a) fisiologice 5 ex. și b) patologice 7 ex.

Schelete de animale, 14 ex.

Diferite animale, păstrate în spirt, 39 ex.

Altă colecție de monștri, 9 ex.

Colecția Mineralogică conținea :

Secția oryctognostică, 857 ex.

Secția geognostică, 299 ex.

Petrificații, 39 ex.

Minerale diverse din țară, 138 ex.

Minerale cari încă n'au fost clasificate sistematic, 810 ex.

Conchilii, 610 ex.

Scoici, 200 ex.

Alte petrificații, 40 ex.

*

Mai târziu, în 1874, se găsește după acelaș Anuar, că *Colecția Zologică* conținea :

Animale cu sînge cald, 656 ex.

Animale cu sînge rece, 136 ex.

Insecte, 6,305 ex.

Preparate de ceară patologice, 9 ex.

Schelete de animale, 19 ex.

Monștri pastrați în spirt, 15 ex.

Monștri prunci pastrați în spirt, 15 ex.

Tenia sau cordea (*taenia solium*) în spirt, 15 ex.

Ouă de diferite specii de paseri, 68 ex.

Colecția Mineralogică conținea :

Secția oryctognostică, 2,220 ex.

Secția geognostică, 429 ex.

Petrificate ordinate sistematic 239 ex.

Idem neordinate, 259 ex.

Colecția botanică era reprezentată prin cele 3,000 exemplare de diferite specii de plante, adunate în mare parte de Dr. I. Szabo, însă tot neclasificate.

Mai există în Muzeu o *Colecție de instrumente agronomice* și o alta de diferite specii de lemne, dintr'acele ce cresc în țară, cari sunt trebuitoare în comerț, precum specimene de *platan, ulm, paltin, jugastru, tei, cireș, vișin, frasin, molid, alun, corn, stejar, nuc, măr, păr, carpen* și altele.

Muzeul posedă și o *momie egipteană*, mai multe *coarne de cerbi, preparate chimice* în număr de 160, *erburi și rădăcine, semințe și fructe*, (în parte medicinale), 149 bucăți.

Colecția numismatică conținea atunci :

Monede antice : Grecești, 15 bucăți aramă, 27 argint și 1 aur ; Romane, 28 aramă, 335 argint și 5 aur ; Macedone, 23 argint.

Monede din veacul de mijloc : Bizantine, 2 de aramă ; Românești, 2 aramă, 308 argint ; Franceze, 2 aramă, 1 argint ; Germane, 1700 argint, 1 aur ; Engleze, 1 aramă, 1 argint ; Rusești,

9 aramă, 13 argint ; Polone, 6 aramă, 120 argint și Ungurești, 57 argint, 2 aur.

Monede moderne : Românești, 40 aramă ; Italiene, 5 aramă, 14 argint ; Franceze, 12 aramă, 9 argint, 1 aur ; Belgo-holandeze, 11 argint ; Grecești, 4 aramă, 3 argint ; Germane, 51 aramă, 47 argint, 2 aur ; Engleze, 7 aramă, 7 argint ; Americane, 5 aramă, 6 argint, 3 aur ; Rusești, 3 aramă, 1 platină ; Turcești, 4 aramă, 120 argint, 6 aur ; Ungurești, 5 aramă, 6 argint, 6 aur ; Chineze, 2 aramă, 1 argint.

Medalii : 75 de metal, 35 de alte compoziții ; *Bancnote* : 2 franceze, 1 americană și 1 ungurească ; *Antichități* : 96 bucăți.

Colecția Arheologică conține : 12 bucăți mozaic din biserica S-ta Sofia ; 2 inele cu pecetea Moldovei, de argint ; 1 inel cu pecetea țarei, de aur ; 2 peceti vechi, săpate în sîdef ; 1 piatră din tabăra Romană ; 1 fragment dintr'o tabelă cu inscripție romană ; 1 fragment dintr'o tabelă cu inscripție romană ; 1 basoreliev ; 14 vase etrusce ; 10 figurine egiptiene ; diferite fragmente de cărămizi romane ; 2 săbii vechi germane și 1 ungurească ; 1 sabie nouă de cavalerie ; 1 măciucă (buzdugan) de război ; 1 lăcată veche cu secret din Mînăstirea Slatina ; 1 lance moldovenească ; 1 perdea chinezească originală ; 1 coloană de marmoră ; 1 tunică de zale găsită la Gădini.

Biblioteca Muzeului se compunea din următoarele volume și imprimate :

866 opuri de medicină.

205 de istoria naturală.

86 de agricultură.

7 de astronomie.

50 de geografie.

33 harte geografice.

119 opuri istorice.

28 de jurisprudență.

16 de industrie și comerț.

20 lexicane.

99 de literatură antică și modernă.

20 de matematică.

27 de filosofie.

52 de fisiologie.

19 de tehnologie și

20 opere diferite.

10 feluri (?) reviste științifice, buletine academice, ziare medicale, geologice, mineralogice, poleontologice, etc.

*

Incheind aceste înșirări sumare a zestre Muzeului în 1873, trebuie să adăugim că deși Societatea a însărcinat pe unii din membrii săi să catagrafieze și sistematizeze obiectele, cărțile ori mo-

nețele ce sunt adunate acolo, dar, mai ales pentru *colecția numismatică*, nu se pomeneste nicăieri de dresarea vreunei liste specificative,—ci din potrivă, sunt persoane cari bănuiesc că o bună parte din monedele ce din vechime au fost donate acestei instituții, și mai ales cele de mai mare preț, nu s'ar mai găsi astăzi la locul lor.

CAPITOLUL IX.

Modificările succesive ale vechilor Statute.

Bună-starea și spornicul mers al lucrărilor Societății Medico-Naturaliste trebuia să depindă, negreșit, dela reglementarea cât mai perfectă a conducerii ei, precum și dela zelul și onestitatea acelor ce erau însemnați a sta în fruntea-i; pentru acest sfârșit atît Comitetul, cît și întregul grup al acestei înjghebări, științifice și culturale, trebuiau să-și reguleze activitatea după normele cele mai bune, stabilite și controlate de organele superioare ale Cîrmuirii, cum și ale tuturor celor ce se interesau de propășirea culturii naționale.

Statutele primitive, înjghebate în grabă la 1832, de D-rii Zotta și Czihak, cu concursul încă a cîtorva dintre oamenii de știință ce practicau în Iași, ca D-rii Viola, Bürger, Sakellary, Christodulo, Illasciuc, Certz, etc., se dovediră din primul moment al aplicării lor insuficiente, și din primul an am văzut cum alte statute se întocmesc, tot cu oarecare grabă și se aprobă la data de 29 Iunie 1833.

Abia o jumătate de an mai trecu și organul oficios al Guvernului Moldovenesc de pe atunci, la data de 18 Ghenar 1834, publică un nou text de Statute, conținînd diferite noi modificări, aceasta pe cît se pare, după prima călătorie a D-rului Csihak în străinătate, spre a se pune în legătură și corespondență cu învățații, medici și naturaliști, din principalele orașe ale centrului Europei.

Un manuscris în limba germană ce-l

Dr. Ludovic Russ bătrînul, Conservator al Muzeului Istorico-Natural, de la 1842.

găsim în arhiva Societății, fără a ști dacă a fost cîndva imprimat sau nu, purtînd titlul pe copertă: *Statutele Societății Medicilor și Naturiștilor din Moldova, revizuite și încuviințate în anul 1839*, dar avînd în text o serie de modificări și intercalări, iar la sfîrșit iscălitura numai a D-rului Czihak, ne pune în nedumerire dacă în adevăr a fost sau nu aprobat de Ocîrmuire și dacă a fost în vigoare în vre-un timp oarecare acest text, astfel cum îl aflăm numai brulionat.

În anul 1844, după o schimbare a Comitetului ce fusese prezidat de Vornicul Costache Sturdza, găsim iarăși lucrări relative la redactarea și aprobarea altor Statute.

Cu data de 18 April din acel an, Societatea supune *Sfatului Cîrmuitor al Moldovei* o adresă, însoțită de textul unor noi Statute, semnate de noul Comitet, sub prezidenția Logofătului Alexandru Ghica și mai mulți din membrii Societății, D-rii Samurcassi, Viola, Zissi, Illasciuk, Vîrnav, Mayer, Schwarzenberg, Bendella, Cuciureanu, Finkelstein, Scrob, Cerniewsky și Frenkel, cerînd aprobarea lor, astfel:

Societatea Medică și Istorică naturală din Iași, crezînd de a ei priință să facă o reformă Statutelor Institutului, s'au adunat astăzi în seară, în care dezbătînd toate §§, s'au unit în modificarea Statutelor, precum cu cîinste se alătură aici originalul iscălit de toate membrurile efective. Dar fiindcă, potrivit glăsurii acestor Statute, Societatea simte nevoie de a mai avea încă doi funcționari, și anume: un Bibliotecar și un Conservator al colecțiilor, ea au ales pe d. Doctorul Aristide Bendela bibliotecariu și pe d. Aga Costache Vîrnav conservator al colecțiilor.

Aceste supunîndu-le Societatea cunoștinței Statului, cu cîinste poartă să binevoiască a hărăzi încheierea legiuită.

E de observat că aceste Statute în originalul lor manuscris, înaintat spre aprobare, poartă titlul de *Legele Societății Medico-Istoric-Naturale* și nu „Statutele” cum se întitulează cele dinaintea lor și cum chiar acestea apoi s'au întitulat, cînd s'au tipărit în broșură.

Aprobarea cerută se dă apoi de Sfatul Cîrmuitor, prin adresa Secretariatului de Stat No. 945 din 2 Mai 1844 și ca urmare se tipărește în format in-folio cuprînsul Statutelor nouă, în două limbi, purtînd pe paginile din stînga textul în romînește, iar pe cele din dreapta acelaș text în nemțește. Aceste Statute conținînd trei mari capitole și 76 §§, sunt în cuprînsul următor:

Statuturile Societății Medico-Istoric-Naturale din Moldova

(Aprobate în 2 Mai 1844).

CAPUL I

Scopul Societății.

§ 1. *Societatea Medico-Istoric-Naturală din Iași*, aprobată de Înalta Ocărmuire prin decretul ei din 18 Martie 1833, No. 279 are scopul:

a) Înaintarea cunoștințelor Naturei și a Medefinei.

b) Învăpăere către o conlucrăre științifică și zeloasă între membrurile ei.

c) Îndemnarea spre aplicarea științifică a Agronomiei din Moldova.

CAPUL II

Mijloacele ei.

A. Secțiile științifice.

§ 2. În țintire către scopul zis, Societatea se împarte în trei secții:

- 1) Secția Medică.
- 2) Secția Natur Istorică.
- 3) Secția Agronomică.

§ 3. Fieș-care din aceste secții, va avea, pe toată săptămîna, o sesie științifică, răspunzătoare ramului.

§ 4. În aceste sesii, membrurile vor împărtăși tratații originale, sau ecstracturi din cele mai nouă jurnale științifice a Societății, ori notiți de cărți nouă și potrivite scopului. Disertațiile originale se vor tipări în timp sub nume de Memoare a Societății.

§ 5. În Memoare vor fi primite numai acele lucrări și tratații, care după ce vor fi fost cetite în sesie odată, vor fi și țirculat pe la membrurile secției respective, și în urmă vor fi hotărîte prin majoritatea unei sesii de vrednice pentru a fi publicate.

§ 6. Sesiile secțiilor, vor fi povățuite de către un Secretar, care se alege prin majoritatea glasurilor. El va fi însărcinat a ține protocolul unei asemenea sesii.

§ 7. Secretarii acestora trei secții, vor alcătui sub prezeduirea Viță-Prezidentului Societății, Comisia redacției pentru memoare.

B. Colecțiile.

§ 8. Osebit de aceste îndemnări și comunicații în sesiile fiecăreia săptămîni, societatea va ținti către țalul de căpîtenie: de a propăși pre oit se poate, potrivit înaintării științelor.

a) Prin ținerea a mai multor jurnale și cărți medice, natur-istorice și agronomice.

b) Prin colecție de modele a instrumentelor nouă de Agronomie.

c) Prin așezarea unui Cabinet de Istoria Naturală, pe care va căuta să-l sporească prin cumpărături și neconținut schimb a Naturaliilor de aici din țară pentru Naturaliilor străine.

d) Prin așezarea altor colecții favorabile propășirii științifice în a noastră țară, precum a unui Cabinet Numismatic și Arheologie.

§ 9. Aceste colecții vor fi unite, osebit de bibliotecă, sub numele de Muzeum, și se vor întrebuița și pentru folosul public, drept aceea:

a) Vor fi deschise de două ori pe săptămîna:

tămîină sub privigherea și răspunderea profesorului de Istoria Naturală din *Academia Mihăileană*, spre învățătura tinerimei Academice.

b) Asemenea vor fi deschise odată pe săptămîină publicului, pentru ca el să primească o indemnare către propășirea științifică. Atunci însă un Custos plătit de Societate va sta neclintit în Muzeum și va privighera ca să nu se vatăme vreo parte a colecțiilor.

§ 10. De și aceste colecții sunt menite pentru folosul public, totuși nu pot fi întrebuințate nicăieri aiurea de cît în localul Societății.

§ 11. Biblioteca însă este menită numai pentru trebuința Societății, dar cărți se vor imprumuta pe temeiul reverselor formale.

C. Înădăurirea pe dinafară.

§ 12. Pentru ca să fie lucrările ei prețuite și să câștige aprobația publică, Societatea va cănta :

a) Să stee în corespondenție științifică cu societăți învățate și cu colegi însamnați.

b) Să înainteze către propășire institutiile medice și natur-istorice a Prințipatului.

c) Se stavileze pre cît se poate abuzurile ce se fac adese ori în Medetînă și Farmație.

D. Mădulările.

§ 13. Mădulările se împart :

a) În Ordinare sau efective.

b) În Ecstra-ordinare sau conlucrătoare.

c) În Onorare, și

d) În Corcorpondente.

§ 14. Barbații, care se ocupează științific cu Medetîna, Istoria Naturală sau Agromonia și cari sunt trăitori de mai mult de cît un an în capitalie, pot fi primiți, de nu se vor găsi în slujba unei puteri străine, ca membri efective sau ordinare.

§ 15. Dacă însă asemenea barbați nu ar fi trăitori în capitalie, se vor primi numai ca membri ecstra-ordinare.

§ 16. Drept membri onorare vor fi primiți, bărbați din Moldova și din țări streine, care se ocupează cu vre-un ram din științele sus însemnate, sau care ar fi dat Societății dovezi de lucrări țintitoare către scopul ei.

§ 17. Ca membri Corcorpondente vor pute fi primiți medici și învățații din Istoria Naturală atît a Prințipatului cît și din țări străine, cari prin lucrările lor cele științifice ș'ar fi dobîndit stima publică.

§ 18. Oricare candidat de membru, va trebui să fie supus Societății în sesia comună, asupra căria propuneri va urma balotație pentru primirea lui, în sesia unei viitoare.

§ 19. Pentru primirea unui membru or-

dinar sau efectiv, vor fi de trebuință două treimi a voturilor ; primirea celorlalte membruri se va hotări prin majoritatea glasurilor.

§ 20. Fieșcare membru, osebit de cei din țări străine, va plăti la primirea diplomei patru galbini, drept contribuție spre acoperirea cheltuelilor Societății. Tot pentru acest scop vor da în fieș-care an toate membrurile efective precum și cele ecstra-ordinare cîte un galbîn, eară membrurile onorare cîte doi galbeni pe an.

§ 21. Numele persoanelor acelora care vor hărăzi din buna lor voință Societății daruri, fie în bani, fie în obiecte potrivite spre îmbogățirea colecțiilor, dacă aceste daruri vor fi de o valoare mai mult de zece galbeni, se vor înscrie într'o înadins condică a făcătorilor de bine Societății. Primirea unui dar se va hotări în sesia comună. Orice hărăzire, fie cît de mică, de va fi numai potrivită pentru sporul Societății, se va însemna în conдика darurilor, și toate aceste se vor publica din timp în timp într'o foaie oficială a Prințipatului.

CAPUL III

Administrația.

1. Funcționarii.

§ 22. Membrrurile efective își vor alege prin majoritatea glasurilor într'o sesie comună :

1) Un Prezident.

2) Un Viță-Prezident.

3) Un Secretar întâi.

4) Un Secretar al doile.

5) Un Bibliotecar și

6) Un Conservator al Societății.

§ 23. Cei din urmă cinci funcționari se vor alege numai din numărul mădulărilor efective și de îndată după alegere se vor recomendi Ocărmuirei spre întărire.

§ 24. Toți funcționarii sunt aleși pe timp de un an, după care termin însă pot să mai fie aleși iarăș din nou.

§ 25. Cînd vre unul din funcționari, osebit de Prezidentul, ar fi împiedecat în ocupația postului seu mai mult decît o lună, făcînd aceasta cunoscut Societății, ea va pași către alegerea unui loco-țitor a lui, care va fi răspunzător pentru timpul cît va ocupa postul. Dacă însă funcționarul ar fi împiedecat pentru mai puțin decît o lună, atunci el însuși poate încredința postul său unui loco-țitor ales de dînsul, din fînul membrurilor efective, care va implini datoriile sale pînă cînd oel întâi își va lua iarăș postul asuprăși.

§ 26. Toți funcționarii sunt responsabili Societății pentru slujbele încredințate lor. Drept aceea la sfîrșitul anului, înainte de a eși din slujbă, vor da unei comisii alcătuită de trei mădulari efective, însărci-

nată de Soțietate, socotele lămurite despre toate lucrările lor și lăsând posturile, vor încredința funcționarilor celor din nou aleși averea Soțietății potrivit inventariului, cum și condicele lucrărilor soțietății.

§ 27. Această Comisie rinduită de Soțietate îi va supune ei un raport pre-larg și lămurit, în duplicat, despre lucrările funcționarilor. Un exemplar va rămâne la Arhivariul soțietății; cel al doile se va trimite, iscălit de toate mădulele, Sfatului Cirmuitoriu.

§ 28. Funcționarii noi, îndată după primirea inventariului, vor supune Soțietății raport despre starea în care au primit averea ei.

§ 29. Fieșcare funcționariu poate însă a se trage din postul seu și mai înainte de termenul însemnat, după ce va arăta Soțietății și va da lămurită socoteala despre cirmuirea postului său.

§ 30. Asemene și Soțietatea are dreptul, ciad nu ar fi mulțămită cu lucrările vre unuia din funcționari, să îi facă cercetare și găsindu-l culpabil, să îl scoată și mai înainte de plinirea anului din postul ce ar ocupa.

§ 31. În întâmplările pomenite la §. § 29 și 30 vor afla aplicație §. § 27 și 28.

A. Prezidentul.

§. 32. Prezidentul are :

a) A sprijini driturile Soțietății înaintea Ocirmuirii pre cit și înaintea persoanelor particulare, de aceea :

b) Pentru ca să cunoască cu de amănuntul interesurile Soțietății, el va fi față și va prezdui sesiile comune precum și aceea generală a anului.

c) Când glasurile vor fi deopotrivă, numai atunci el va ave vot hotărîtoriu.

d) El va păstra casa, de la care va ave o chee.

e) Va controla în fieș care lună socotelele, care găsindu-le în bună rinduială, le va iutări prin iscălitura sa. Scăpările din vedere sau abateri din formă ce ar găsi în socotele, le va face cunoscut Soțietății în sesia comună.

B. Viță-Prezidentul.

§. 33. a) Va privighea cu mare luare aminte asupra bunei țineri a legilor și a statuturilor Soțietății.

b) El va ave privigherea cea mai de căpîtenie asupra tuturor colecțiilor Soțietății.

c) El va prezida Comisia redacției pentru scrierile ce ar ave Soțietatea de publicat.

d) El va fi răspunzător Soțietății pentru buna întrebuințare a tuturor somelor, căci el este dator se controleze cu deamănuntul toate cumpărăturile și vânzările făcute

pentru Soțietate de către ceilalți funcționari. El nu va lăsa să se cheltuiască fără de inadias imputernicire din partea soțietății, mai mult de cit doi galbeni pe lună pentru miclele trebuinți a ei.

e) În lipsa Prezidentului el va ține locul lui. Cind nu numai Prezidentul dar și Vițe-Prezidentul va lipsi la vre-o ședință, atunce va ținea locul de Prezident mădu-lariul cel mai vechiu.

C. Secretarul Intăi.

§. 34. a) Este însărcinat cu corespondența din lăuntru țării.

b) El are a pregăti diplomele, a ține registru membrurilor și a păstra pecetea cea mare a Soțietății.

c) El este Casier a Soțietății, pentru aceea va avea la sine a doua chee a casei, va aduna banii cuveniți Soțietății și îi va arăta în scris rămășițele ce are ea a mai primi.

d) În fieș care sesie comună va da el potrivit §. 32 Soțietății o socoteală iscălită de Prezidentul, despre intrări și cheltueli.

e) El nu va fi în dreptate de a cheltui nici o somă de bani, care nu ar fi mai întâi incuviințată de către Soțietate și în urmă cerută de la dînsul prin Viță-Prezidentul cu plenipotentă în scris, conglăsuitoare cu hotărîrea Soțietății.

D. Secretarul al Doile.

§ 35. a) El va ține corespondența cu țările străine.

b) El va ține, potrivit formelor arătate în rinduiala trebilor, protocolul sesiilor Soțietății.

c) El va espedui formulare spre chemarea mădu-lărilor la sesiile Soțietății.

d) Va arăta Soțietății darurile ce ar fi intrat pentru ea, și potrivit hotărîrei ei, le va teslimarisi funcționarilor respectivi. Pentru aceea el va ține în păstrare și condica făcătorilor de bine, precum și aceea a dăruirilor, îngrijindu-se și pentru publicațiile pomenite în § 21.

E. Bibliotecariul.

§. 36. a) El va ave în a lui păstrare și privighere spețială colecția cărților, drept aceea va fi îndatorit a ține în bună rinduială un catalog științific; la dînsul va fi și pecetea cea mică a Soțietății, pentru ca să însemneze cărțile care sunt proprietate a casei.

b) De două ori pe săptămînă este îndatorit a se găsi în localul bibliotecii în ceasuri hotărîte mai înainte de dînsul, pentru a imprumuta mădu-lărilor cărțile ce ar dori ei să cetească, despre care imprumuturi va ține registru lămurit. Reversele, care pot fi iscălite numai de membrurile efective

despre cărțile date, le va ține în a sa păstrare.

c) El se va îngriji pentru buna țirculație a jurnalelor.

d) Tot el este și Arhivarul societății, datoriu fiind a păstra cu luare aminte toate acturile ce iar încredința funcționarilor și a ține despre ele un catalog numerotat.

F. Conservatorul.

§. 37. a) El se va îngriji pentru buna tinere și pentru sporirea colecțiilor științifice, afară de bibliotecă, nevoindu-se a le ține în cea mai bună rânduială; drept aceea își va face și un catalog științific despre toate colecțiile.

b) El va arăta Societății în fieși-care ședință lista de cheltueli trebuitoare pentru luna viitoare spre buna tinere a colecțiilor, și va fi dator a se îngriji pentru buna întreținere a somelor încuviințate lui de societate.

c) Sub a lui privighere va fi casa, dimpreună cu mobilele, asemenea și reparațiile trebuitoare; pentru aceea el va ține și socotelele privitoare către aceste.

§. 38. Spre păstrarea bunei orindueli și a curățeniei în Muzeum, spre tinerea și înmulțirea Cabinetului Istoriei naturale, precum și spre înlesnirea schimbului cu țările streine, fiind de trebuință un bărbat, carele să cunoască manipulațiile artificiale privitoare către acest ram, i se va da Conservatorului un Custos, din preună și cu un servitor a cabinetului, carii vor sta sub povățuirea sa.

II. Sesiile trebilor Societății.

§. 39. Osebit de 28 Iunie, va fi în 28 a fieșcăriia luni o sesie comună spre d'sbateră interesurilor comune și economice a Societății, la care ședințe au a fi poftite după regulă și a veni toate membrurile efective. Celorlalte mădulări este slobodă intrarea, dar numai cele ordinare pot avea votul d'sbaterii și a hotărîrei. Întimplindu-se fie în 28 a vreunei luni serbătoare, se va ține sesia în cea mai de aproape zi de lucru următoare.

§. 40. Pentru ca să aibă putere legiuită hotărîrile unei asemenea sesii, este de trebuință ca să fie față cel puțin două treimi din totimea membrurilor ordinare.

§. 41. Ori ce prosect va fi supus balotației, cîștigînd majoritatea, va fi privit drept hotărîre încheată de Societate.

§. 42. În întîmplări vajnice Prezidentul va fi în dreptate de a chema osebit de aceea sesie comună, și alta asemenea extra-ordinară.

§. 43. Cînd trei membruri efective ar cere prin iusoris de la secretarul al 2-lea chemarea unei sesii ecstra-ordinare, el va fi

datoriu a păși fără întîrziere către aceea lucrare. Un țircular iscălit de cinci membri efective este destoinic spre chemarea unei sesii extra-ordinare și chiar atunci cînd nici unul din funcționarii Societății n'ar fi contrasignat acel țircular de poftire la sesie.

§. 44. Funcționarii, cari fără pricini bine cuvîntate nu ar asista unor asemenea sesii extra-ordinare, pierd prin această posturile lor, precum și dritul de a mai fi vre o dată aleși; iar membrurile efective care ar lipsi sub asemenea împregiurări vor plăti fiecare cite un galben gloabă în folosul Societății.

§. 45. În 29 Iunie s. v. fiind zioa fundației Societății, se va serba prin o sesie generală a tuturor membrurilor pămînteni și streini, în care:

a) Prezidentul va da o relație despre starea și administrarea afacerilor Societății.

b) Viță-Prezidentul despre lucrările ei științifice.

c) Secretariul întăi despre membrurile primite și cele răposate în cursul anului. Prefecțiile disertațiilor științifice din partea membrurilor, vor înfrumuseța serbarea zilei.

§. 46. Cel mai tîrziu 8 zile înaintea acestei sesii generale vor fi datoriti funcționarii cit și celelalte membri, a supune Societății disertațiile ce au a le cети în zioa sârbărei, spre cercetare și încuviințarea lor. Ecsemplarele acestor disertații vor rămîne în arhiva Societății. Orice lucrări asemenea fie de la membri pămînteni sau streine, sosind mai tîrziu de cit în termenul arătat, se vor lua în privire numai pentru sesia generală a anului următor.

III. Rînduiala trebilor.

A. Sesiile.

§. 47. Ori ce prosect ar vroi vre un membru efectiv al supune Societății, pentru ca să afle d'sbateră și balotație în sesia cea mai de aproape, trebuie să-l facă cunoscut cu trei zile înainte de sesie Secretariului al doile. Pe lingă aceasta, membrilor le rămîne dritul de a face propuneri și în timpul sesiei, fără ca să le fi arătat mai înainte Secretariului; asemenea propunere însă se vor însemna în protocol și se vor d'sbate în sesia comună viitoare.

§. 48. Cu două zile înainte de sesie, Secretariul al doile se va îngriji a trimite să țirculeze pe la toate membrurile o condică, în care va fi poftirea pentru sesie, și iscăliturile membrurilor că au văzut'o. Aceste țirculare vor fi alcătuite după formularul următor:

„La sesia (comună, ecstra-ordinară, generală) care potrivit Statutelor are a fi

„în . . . a luni 18
 „ceasuri în localul sunt poftite
 „să asisteze toate membrurile efective
 „Ocupația sesiei va cuprinde:
 „a) Propunerile și socotelele din partea
 „funcționarilor.

„b) D. D. propune . . .

„c) Proiectul D. D. despre etc.

„Toate membrurile sunt poftite ca po-
 „trivir § 48 să binevoiască a veni, iar cari
 „ar fi împedecați, se aibă bunătate a în-
 „semna aceasta lângă iscălitura lor“.

Urmează lista de numele membrurilor.

§. 49. Indată ce va sosi numărul mem-
 brurilor cerut de statute, Prezidium va des-
 chide sesia fără întârziere, începînd cu tra-
 tația lucrărilor însemnate în cartea pofti-
 rei, după dezbaterea și balotația cărora, vor
 urma propunerile și proiecturile celelalte.
 Prezidium va privilegie ca se vie pe rînd
 la dezbaterile felurite propuneri și proec-
 turi; datoriu fiind a îndemna spre buna
 ordine pe membrurile care ar tulbura li-
 niștea ședinței. Dacă s'ar socoti de nevoie
 de a se închide sesia, aceasta nu se va
 pute face de cît cu hotărîrea majorității
 prin balotație. În ținerea cuvîntului nime-
 ne se nu fie împedecat.

§. 50. Secretarul al doile, după ce însem-
 nează numărul protocolului, veetul, și nu-
 mele tuturor membrurilor ordinare care
 sunt față, la începutul protocolului, înscrie
 în protocol tratațiile, le citește la săvîrși-
 rea sesiei și membrurile de față iscălesc
 toate protocolul. Slobol este fieșcăruia
 membru, ca să adauge iscăliturii sale și
 oare care observații ce ar socoti de cîvi-
 înță. Protocolul are a fi scris pe toată fața
 filei. De s'ar aluneca în textul lui oareș-
 care greșeli de redacție, să nu se întoc-
 mască nici de cum în text, ci să se însem-
 neze jos la sfîrșitul protocolului. Protoco-
 ale șterse sau prefăcute în text vor fi pri-
 vite ca acturi mincinoase, pentru care Se-
 cretariul al doile va fi răspunzător. Locul
 ce ar rămîne alb sub iscălituri, precum și
 ori care loc deșert din protocol să se um-
 ple prin linii cruciate, și protocolul urmă-
 tor are a se începe în fruntea paginei ur-
 mătoare.

§. 51. La scrierea protocolului ședinților
 științifice, a secțiilor, Secretariul fie-căria
 secții va fi îndatorit a se povățui de rîn-
 duiala prescrisă în § 50.

§. 52. A doua zi după o -sesie comună,
 Secretarul al doile este dator a împărtași
 funcționarilor respectivi hotărîrile Soțietății
 privitoare pe dinșii, în extract contrasig-
 nat de Viță-Prezidentul, despre a cărora
 primire funcționarii vor iscăli într'un în-
 adins registru, ce are a se ține de cătră Se-
 cretarul al doile.

§. 53. Viță-Prezidentul va slobosi fără

întîrziere funcționarilor poliți numerate
 pentru primirea banilor de la Secretariul
 întâi, care poliți se vor răzămă pe numă-
 rul protocolului în care s'au hotărît din
 partea Soțietății darea banilor către func-
 ționari, spre acoperirea cheltueleur atin-
 gătoare de postul lor. Funcționarii vor a-
 deveri primirea poliților într'un registru
 menit spre aceasta, care va fi sub pastra-
 rea Viță-Prezidentului.

B. Primirea membrurilor.

§ 54. După ce va hotări Soțietatea pri-
 mirea unui membru, Secretariul întâi îi va
 pregăti, alăturîndu-i statutele tipărite în
 limba Romînă și Germană, o diplomă is-
 călită de cei întâi patru funcționari, glă-
 suitoare potrivit formulariului următor:

SUB AUSPITIILE

PREA LUMINATULUI ȘI PREA ÎNALȚATULUI
 DOMN, DOMNULUI

MIHAIL GRIGORIU STURZA

PRINȚULUI MOLDOVEI

Prezidiuind

D. D.

*Societatea Medică și Istoric-Naturală din
 Moldova, prin decisiă luală în . . a luni
 anul numește și declărea-
 ză prea învâțatul, prea
 nobilul și prea vestitul bărbat
 de membru al ei pe care
 temeiul au orînduit a i se da această di-
 plomă, întărită cu sigiliul Societății.*

Iașii, în . . . luni 18 . . .

*Prezidentul.... Secretarul întâi....
 Viță-Prezidentul.... Secretarul al doile...*

L. P.

§. 55. Pecetea cea mare care se va pune
 pe diplome, cuprinde în mijlocul său pe o
 stativă biusta lui Esculap. Pe această sta-
 tivă sub biustă cuvintele „Semper altius“,
 și sub această inscripție un șerpe învâluit
 în pregiuriul unei cupe, din care bea șe-
 pele; din stînga biustei stă o figură feme-
 iască cu patru țite, închipuind Natura, țiind
 în mîna stîngă cornul prisosinței și încu-
 nunînd cu dreapta capul lui Esculap cu o
 cunună de dafne. Din dreapta stativei stă
 Minerva cu pavăza și lancea. Deasupra
 grupei acesteia se înalță un vultur către
 razele soarelui. Inscriptia pecetii este:
 „Pecetea Soțietății Medice și Istoric-Natu-
 ale în Moldova“.

§. 56. Persoanelor, pe care Soțietatea li
 voește ale ave de mădulari fără ca ele să
 fi cerut aceasta, va trebui să li se trimată,
 de vor fi de aici din țară, din partea Pre-
 zidentului și a Secretariului întâi, iar de
 vor fi trăitori în țeri streine, din partea
 Viță-Prezidentului și a Secretariului al doi-

le, pe lângă statute (până la § 47), mai înainte, o întrebare de sunt ele în voință de a primi alegerea ce ar pica pe dinșii. Întrebarea aceasta, compusă în limba Română și Germană, va fi alcătuită după chipul următor:

„Societatea Medică și Istoric-Naturală „în Moldova, pătrunsă de meritul ce aveți „pentru științe și sperînd că veți bine voi „a o sprijini priu a domniei Voastre con- „lucrare, dorește să poată însemna numele „Domniei Voastre în sesia cea mai de a- „proape, în numărul membrurilor

„Spre a vă face cunoscut cu scopul și „rînduiala Societății, jos iscăliții sunt în- „sărcinați de a vă trimite statutele ei.

„Voiind a răspunde dorințelor Societății, „noi vă poftim se ne trimiteți numele Dom- „niei voastre deplin, spre pregătirea di- „plomei“.

„Iașii în 18“

§. 57. Înainte de trimiterea diplomei, Se- cretariul întâi va trece într'un registru hronologic numele membrului. Forma a- cestui registru va fi următoarea :

No.	Numele	Treapta	Locuința	Timpul primirei		Membru or- dinar	Membru ec- stra-ordinar	Membru onorar	Membru co- respondent	Observații.
				Zioa	Luna					

Ori ce prefaceri s'ar întîmpla cu perso- nalul Societății în privirea poziției lui că- tră dînsa, Secretariul o va însemna în lo- cul rezervat pentru observație.

§ 58. Lista numelor făcătorilor de bine ținută de Secretariul al doile va cuprinde următoarele rubrice :

No.	Numărul Protocolului	Numele	Locuința	Timpul dărui- rei		Darul	Observație
				Zioa	Luna		

C. Corespondența.

§ 59. Toate hîrtiele, scrierile sau căr- țile, care vor fi din țară se vor adresui „cătră Secretariul întîiu“, dacă vor fi din țeri străine „către Secretariul al doile“, se

vor depune de către dinșii în sesia comună a Societății și numai după hotărîrea ei vor fi supuse lucrărilor potrivite.

§ 60. Fieș-care Secretar va ținea o con- dică despre hîrțile intrate la dînșii după formulariul următor :

No.	No. hîrtiei	De la cine	Timpul pri- mirei		Cuprinderea în scurt	No. Protocolului cînd sau deus Soție- tății	No. respun- sului	Zioa ex- pediției	Observație
			Zioa	Luna					

§ 61. Asemîne vor ține acești funcțio- nari registruri despre toate hîrțile ecespe- dute după formulariul următor : (vezi pe pagina următoare).

§ 62. Prezidentul va iscăli împreună cu Secretariul întîiu corespondența diu lăun- tru, Viță-Prezidentul cu Secretariul al doilea

corespondența cu țările streine, căci nu- mai așa hîrțile expeduite vor pute fi pri- vite ca din partea Societății.

§. 63. Secretarii vor ține condica despre portul plătit pentru scrisori primite și ecespeduite.

No.	No. Protocolului	Cătră cine	Zioa ecespediției	Cuprindere în scurt	Observație	Potrivit § 62 viza Preșidentului sau a Vicepreșidentului

D. Bibliotica.

§ 64. Cărți se vor împrumuta în Iași numai pe patru, iară în districte numai pe opt săptămîni. Reversul primirei va fi în limba romînă așa :

„Membrul jos iscălit adeverește prin aceasta că au primit astăzi din biblioteca „Societății și mă îndatoresc ca „până în săptămîni să o înapoiesc domnului Bibliotecar fără de a fi vătămată cit de puțin ; iar din împotriva „am a plăti fără banat prețul cărții îndoite“.

Iașii, în 18 (Iscălitura).

§ 65. Jurnalele vor țirecula îndată după sosire în așa chip ca se poată fi, fieș-care jurnal pentru opt zile în dispoziția fiecă-

ruia membru. Bibliotecariul va da spre aceasta servului Cabinetului o condică în care vor fi însemnate toate jurnalurile care va ține Societatea. Lingă fieșcare jurnal vor fi scrise numele membrurilor ce vroesc a citi jurnalul ; asemenea zioa primirei și zioa hotărită pentru întoarcerea lui. Membrul ce va primi jurnalul va fi îndatorit să adevereze aceasta în condică. Cine va ține mai mult de opt zile un jurnal care circulează va plăti pe fieșcare zi o rublă de argint gloabă.

C. Condicele nepomenite în §§ de mai sus.

§. 66. Condica dăruirilor va fi rubricată în chipul următor :

No.	Timpul dăruirii		Numărul Protocolului	Numele dăruitorului	Obiectul dăruit	Observații
	Zioa	Luna				

§. 67. Fieșcare funcționar va fi dator a ține o condică despre cumpărăturile și cheltueile postului său, în care vor iscăli toți acei cari vor primi bani de la dînsul.

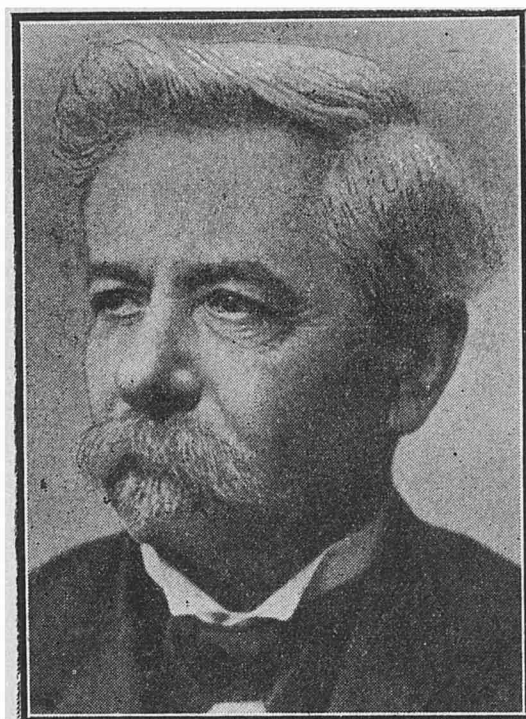
§ 68. Condica schimbului spre însemnarea tuturor schimburilor ce va face Societatea cu țările streine va cuprinde :

Comision primit. Numele persoanei căruia trimetîm obiecturi spre schimb. (Din stînga).

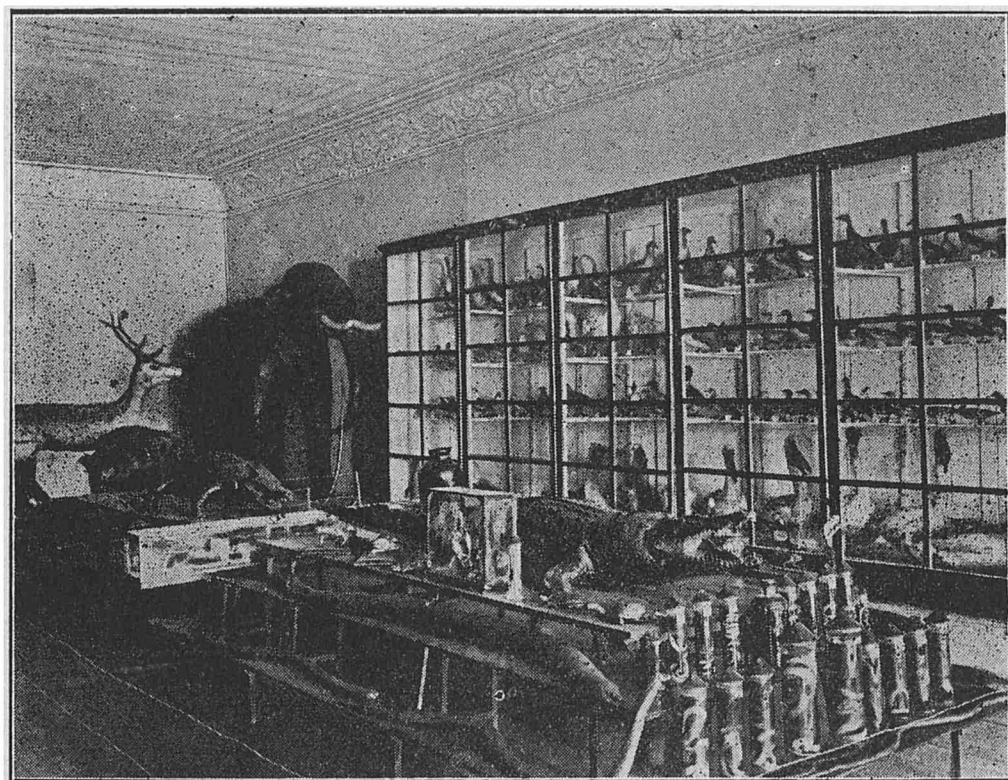
Timpul		No. Scrisorei	Obiectul	Timpul		Prin ce ocazion	Obiectul	Prețul	Observații
Zioa	Luna			Zioa	Luna				

Comision dat. Numele persoanei, cu care se face schimb. (Din dreapta).

Timpul		No. Protocolului	Obiectul	Timpul		Prin ce ocazion	Obiectul	Prețul	Observații
Zioa	Luna			Zioa	Luna				

Profesorul Grigore Cobâlcescu,
Vice-Președinte al Societății în 1868.

Sala mare a Muzeului Istorico-Natural:
Mamifere, Reptile, Paseri de apă, Preparate în spirt etc.

§ 69. Condica socotelelor ținută de Secretariul întâi va cuprinde pe o față ce este dator membru Societății, iar cealaltă ce au plătit în deosebite rinduri. Fiecărui membru i se va deschide un asemenea conto.

§ 70. Condica casei ținută de Secretarul întâi va cuprinde din stînga, timpul, numele persoanei de la care au intrat banii la Societate, și soma; din dreapta însă timpul, numărul protocolului, numărul poliței Viță-Prezidentului, numele persoanei căreia și a obiectului pentru care i s'au eliberat bani, suma.

§ 71. Condica socotelelor precum și condica casei se vor înfățișa în fieș-care sesie a lunii, cînd atunci se vor închee și se-mele cuprinse în ele, înșămîndu-se lămurit saldo lunii viitoare.

§ 72. Fieș-care plată făcută de către Secretariul întâi se va adevăra de către primitor într-o carte înadins minită.

Fără de plenipotență din partea Viță-Prezidentului răzămăta pe protocolul sesiei Societății și fără cuvenita adeverință din partea primitorului, vor fi primite numai cheltueli care nu vor trece peste valoarea de 10 lei, (potrivit § 33 d).

§ 73. Metodul compunerii catalogului sistematic a Muzeului, precum și acel a bibliotecii și chipul alcătuirii catalogului pentru împrumutarea cărților va rămîne în chibzuirea funcționarilor însărcinați cu acestea.

§ 74. Toate condicele Societății trebuie să fie șnuruite și filele numerate, iar la sfîrșit șferile pecetluite cu pecetile a doi membri efectivi, care nu sunt funcționari. Întimplîndu-se să se piardă o filă din vre-o condică, atunci acea condică nu are nici un fel de valoare.

§ 75. Toți funcționarii sunt răspunzători Societății pentru ținerea bunei ordine în condicele lor potrivit statutelor.

§ 76. Din aceste statute încredințate prin majoritatea iscăliturilor mădulelor efective se va supune îndată un exemplar spre a să sancționa da către Înalta Ocîrmuire, și aprobîndu-să se va păstra în arhiva Societății. Iar un alt exemplar tipărit va fi totdeauna pe masa sesiei.

*

Alte diferite modificări.

Cu aceste nouă statute însă, nu s'au sfîrșit modificările actelor fundamentale de conducere ale Societății. În diferite răstimpuri, schimbările de membri și mai ales de Comitete, atrăgeau după ele și schimbarea normelor după care această instituțiune științifică și cultu-

rală trebuia să se conducă, și, dacă arhiva respectivă n'ar fi fost ținută un oarecare timp într-o neregulă mai mult decît nepăsătoare, am avea poate de înregistrat și alte texturi de Statute, modificate, prefăcute sau refăcute, de care astăzi nu ne putem da sama.

Așa, vedem că în 1851-52 statutele citate se modifică iar, redactîndu-se în 105 articole; nu le găsim însă niciăeri tipărite, și nu știm dacă astfel ele au fost puse în lucrare.

Mai cităm în această privință încă un fragment de text statutar, pe care'l găsim tipărit în anul 1858 (în Tipografia A. Berman), pe o coală de hîrtie format în 4°, de patru pagini, purtînd titlul: *Esstractu din Statutele Societății de Medici și Naturaliști în Moldova*, urmat de acelaș titlu în franțuzește, iar pe pag. 2 și 4, avînd imprimate, tot în românește paralel cu franțuzește, șapte articole, al căror text nu se potrivește decît foarte puțin cu textul *Legelor*, sau Statutelor din 1844. Unde va fi textul complet din care e luat acest *Esstractu*, nu putem ști. Lucrul e cam neînțeles, intrucît în *Manualul Administrativ al Principatului Moldovei*, publicat în 1856 găsim reproduse, ca fiind în vigoare atunci statutele din 1844, astfel cum le-am reprodus mai sus.

O altă broșură, format în 12°, o găsim tipărită în 1871 (Impremeriu (!) D. Ghiorghiu), conținînd textul aproape identic al Statutelor din 1844, însă avînd modernizate o sumă de cuvinte sau expresii mai vechi, cari se găseau în statutul citat, numele de Moldova din textul unor articole schimbat în România, etc. Broșura ce-o avem în mîna este toată corectată și cu cerneală și cu creionul, cu țința de a se reveni la vechiul text din 1844, — corectare făcută probabil în interesul de a se retipări acele Statute fără nici o alterare de cum au fost ele tipărite în prima lor ediție. De se vor mai fi retipărit după 1871 și cînd anume, sau nu, — dar urmă de așa retipărire n'am putut-o regăsi în arhivă.

Fapt e că aceste texte n'au rămas în vigoare pînă în prezent, cînd găsim

că Societatea se folosește de niște Statute cu totul altele decît cele despre care am vorbit, schimbate în întregime, atît ca concepțiune, cît și ca dispozițiuni, după ce, în anul 1888, mai găsim că s'au făcut altă serioasă încercare

de a se prefăce fundamental vechile Statute de la 1844, modificîndu-se pînă și numele și scopul Societății.

Dar despre acestea vom vorbi mai pe larg în unul din Capitolele viitoare ale acestui op.

CAPITOLUL X.

Biblioteca și Statutele ei.

M Incercare de a se acapara biblioteca Societății.

Multe bune-voinți și multe străduinți s'au arătat, de la înființare și pînă în ziua de astăzi chiar, pentru întemeierea și propășirea frumoasei și utilei instituții de care ne interesăm aicea; dar nu e mai puțin adevărat că în acest restimp, pe lângă oameni de bine, s'au arătat și unghiile unor răutăcioși sau invidioși, cari fie din pofta de a acapara ei demnitățile ori conducerea Societății, fie din oare-cari simțiminte dușmănoase în potriua celor ce se devotau pentru binele public, ori din alte motive lor cunoscute, cântau din cînd în cînd să lovească sau chiar să distrugă cu totul opera a atîtor sincer-muncitori și atîtor zeci de ani.

Înainte încă de a se retrage D-rul Czihak din Societate, o parte din membrii cîrmuitori ai Statului căutară să dea o simțitoare lovitură Muzeului și Societății în genere, fie prin luarea pe sama Statului a direcțiunei Societății, fie prin scăderea importanței acestei instituții. Acestor frămîntări se datorește de sigur, intenția de a se acapara, în cursul anului 1841, frumoasa bibliotecă, creată anume pentru uzul oamenilor de știință, sau a celor ce voiau să se devoteze științei, prefăcînd-o într-o bibliotecă publică și chiar mutînd-o din localul Societății, ceea ce n'ar mai fi corespuns de loc scopului pentru care ea a fost înființată din capul locului.

Așa vedem cum Epitropia Învățăturilor publice din Principat, printr'o adresă trimeasă în ziua de 20 Mai anul citat 1841, scrie cele ce urmează :

Cătră Societatea Științelor Istorico-Naturale.

Potrivit cu luminata hotărîre a Prea Înălțatului Domn atingătoare de înființarea unei Biblioteci publice, în care doritorii să se poată îndeletnici cu citirea cărților folositoare, urmează a se statornici această Bibliotecă în casele Kabinetului Istorico-Natural, prin întrunirea alita a cărților acelu Kabinet, cum și a celor a Academiei. Apoi, pînă la deșertarea acelor case, pentru a nu întîrzi un asemenea lucru dorit, Epitropia a hotărît a așeza provizoriu această Bibliotecă în o sală a Academiei și spre aceasta, poștește pe acea Societate a da după un înadins catalog și cărțile Bibliotecii Kabinetului, ca să se poată orîndui pentru acest scop, iar îndată ce va fi cu putință se va s'rămuta toată Biblioteca în Casele Kabinetului, adaugîndu-se și acele ce sînt rînduite a se cumpara pe tot anul.

*Loj. N. Kantacuzin, N. Suțu, Iorgu Suțu.
Secretar, Kaliman Sard.*

Bine înțeles că atît Comitetul cît și întreaga Societate se opuse la o asemenea trunchiere, și i-a trebuit nu puțin stăruință și împotrivire, pentru a reuși să și păstreze neatins rodul ostinelilor și cheltuielilor sale din cursul atîtor ani. Cu aceasta însă atacurile în contra existenței însăși a Societății n'au conținut, urcîndu-se intrigile pînă la treapta cea mai înaltă a Cîrmuirii, și întrebuițînd tot felul de mijloace, între cari suprimarea subvenției, denunțări calomnioase etc.

În cînda tuturor acestor intrigi, biblioteca, cași întregul Muzeu, a continuat a trăi, cu propria sa conducere, și a se înzestra cît mai mult, pecît împrejurările și vremile i-au îngăduit.

Adresa Epitropiei Învățăturilor de mai sus ne servește însă ca punct de

pornire a intențiunei de a se funda o bibliotecă publică în Iași, ceea ce mai târziu o vedem realizându-se prin crearea bibliotecii dela Academia Mihăileană și apoi, cînd Universitatea ieșană s'a deschis, prin alăturarea ei pe lîngă cea mai înaltă instituție culturală din localitate.

Este bine de reținut dar că intenția fundării unei biblioteci în Iași a fost din capul locului spre a se înlesni cultura a orice locuitor fără osebire, și nu a beneficia de ea numai o singură instituție.

*

Am văzut că prin statutele din 1844 se regula, în două articole numai, chipul cum trebuia să se întrebuițeze, pentru cetire sau împrumut, opurile din biblioteca Societății. Practica dovedi că această scurtă regulamentare nu era îndestulă, și de aceea, cam târziu nu-i vorbă, dar vedem totuși că în cursul anului 1868, bibliotecarul Societății, D-rul Frantz Müller, făcu o propunere de a se reglementa chipul întrebuițării bibliotecii Societății.

Această propunere fiind supusă discuțiunei Societății, în ședința din 15 Mai 1868, fu adoptată cu unanimitate de voturi, iar textul admis e în cuprinderea ce urmează :

Statutele Bibliotecii Societății de Medici și Naturaliști din Iași.

(15 Mai 1868).

§ 1. Cheltuele anuale pentru colecția librelor și jurnalelor se fac sãzã în budget, parte sã se întrebuițeze pentru jurnale, parte pentru cumpararea uvrageilor nouă, ori pentru complectarea uvrageilor vechi.

§ 2. Biblioteca Societății întreține patru dispărțiri :

- a) uvragele de medicină,
- b) uvragele de științele naturale,
- c) uvragele de agricultură, și
- d) uvragele ce nu se pot insera în rubricile mai sus arătate.

§ 3. Toate librelle proprie bibliotecii sînt însemnate pe fila titlului cu maroa Societății; dacã una din libri sã va da în schimb, apoi sã va însemna de bibliotecarul cuvîntul schimb sub marca Societății; afarã de aceasta fiecare tomu a bibliotecii portu în dosu numărul curent catalogului, precum și numărul tomului.

§ 4. Fiecare din membrii Societății este datoru, făcându elaborate științifici a ofe-

ra un exemplaru bibliotecii; numele dăruitorului sã fie însemnat de bibliotecarul.

§ 5. Nici una din dicționare, din uvraguri encyclopediei și uvraguri litografici nu sã vor putea împrumuta, de asemenea nici catalogul original bibliotecii.

§ 6. Fiecare jurnal ori broșurã după sosirea pentru Societate sã se iei mai înainte de bibliotecar în primire, după care depuind prin două săptămâne în cabinetul de lecturã, se va putea împrumuta.

§ 7. Titlul și numărul librelor împrumutate trebuie sã fie într'o condică anume însemnate și din partea împrumutătorului subscris. Cînd subscrisul va înapoi librile, apoi primește subscrisura teietei din condica, drept dovadă înapoierii.

§ 8. Un jurnal poate fi numai pe o săptămînă împrumutatu, o librã pe patru săptămînă; terminul acest poate fi numai prelungit prin anume cerere înscrisă. Nici un membru a Societății nu poate mai mult împrumuta din biblioteca de cit două librile pe o datã.

§ 9. Fiecare stricãciune la un uvrag se va repara sau se va așeza din nou după a juctorii societății; asemenea procedurã sã va urma și dacã un membru ar fi perdut vre un tomu.

§ 10. Numai membrilor Societății va fi permisã a împrumuta jurnalele ori librile.

§ 11. Membri extraordinari trebuie voinã a împrumuta de la biblioteca, sã facã cerere înscrisã prin un membru care garantează pentru cărți împrumutate prin iscãlitura sa; cheltuele, precum portu sau salariul servitorului, trebuie sã fie plătita din partea membrului.

§ 12. Dacã după două invitațiuni, ce va face unui membru, care a împrumutat libri nevoind a'l întoarce, apoi Bibliotecarul va fi dator a înștiința pe Președintele Societății.

§ 13. Librile împrumutate trebuie Bibliotecarul sã le cearã înapoi la finitul anului spre ale revizui prin o comisiune numită din partea Societății.

§ 14. La finitul anului sã fie Bibliotecarul dator a înfătoșa condica despre toate uvragele, ce sau adăugit bibliotecii.

§ 15. De două ori pe săptămînă după oarele fixate este pentru fiecare membru salonul Bibliotecii deschis. Atunci sînt și toate jurnale deschise în salonul de lecturã, și fiecare membru are drept de a cere de la bibliotecarul orice uvrag pe timpul orei fixatã.

§ 16. Ori ce petrecere verbală supărătoare în salonul de lecturã va fi oprit, dacã unul din membri s'ar pronunța că supără cet rã.

*

Intru cît pînã în prezent nu s'a reformat nici dresat vre un alt Statut

special al Bibliotecii Societății, în afară de dispozițiile unor scurte articole din noule Statute generale în vigoare acum,

Statutul de mai sus servește negreșit și astăzi pentru diferitele întrebuințări ale acestei biblioteci.

CAPITOLUL XI.

Daraverile financiare și administrative ale Societății, pînă la 1859.

S Bi'antul financiar pe 1834—1843

Socotelile veniturilor și cheltuelilor Societății de Medici și Naturaliști, din cele văzute pînă acum, par a fi fost ținute în perfectă regulă mai ales în cursul celor dintîi ani ai existenței ei.

De la început se găsesc mai multe *Dări de Samă* scrise sau tipărite, unele în broșuri speciale, ca aceea intitulată *Extract de socotelele cuprinse în cartea cea mare a Societății Științelor Istorie-Naturale și Medicină în Moldova, de la 1 Iulie 1833 pînă la 1 Decembrie 1843*,—cum și alte scripte publicate mai tirziu în unele volume ale *Analelor Parlamentare ale României* și în diferite ziare locale.

Extractul citat mai sus e tipărit chiar în două limbi, românește și franțuzește, ceea ce dovedește că și el era destinat a fi trimis în străinătate, tuturor membrilor corespondenți ai Societății, diferiților furnisori, cum și Direcțiilor Muzeelor din Europa, cu care se făcuse anumite schimburi de preparate naturalistice. Broșura poartă, în josul copertei, ca motto, următoarea citație din *Cicero*: *Mihi perdifficile est contra tales oratores non modo tantum causam perorare, sed omnino verbum facere.*

Vom spicui din aceste publicații, cît și din unele compturi manuscrise, principalele cifre ale veniturilor și cheltuelilor Societății, mai ales acele privitoare la anii dintîi ai înființării ei, într-un cît din ele se pot trage încheeri destul de instructive asupra persoanelor și a chipului cum Societatea a fost administrată de la început.

Dăm mai înțai aici, după *Analele Parlamentare ale Moldovei*, un rezumat al gestiunilor dela înființare pînă la începutul lui 1843, care se prezintă astfel :

La Primiri:

A) De la Ocîrmuire pe anul 1834,—lei 6,000, (ceea ce în cursul pieței reprezintă 6,475 lei) ; pe 1835, 1836, 1837 și 1838 iar cîte 6.000 lei ;

B) Plata anuală a mădularilor 10,658 lei 20 para'e ;

C) Daruri în bani 10,370 lei ; ceea ce, în cursul pieței (se câștiga totdeauna la schimb dintre cursul visteriei în al pieței), face un total de 54,072 lei 10 para'e.

D) Dela Ocîrmuire pe 1839, 1840, 1841 și 1842 cîte 6,000 lei,—Insumînd, în cursul pieței, cu cifrele precedente 80,737 lei 10 p.

În plus se adaugă sporirea averii Societății pînă la 1 Ghenar 1843 cu 61,619 lei 37 p,—producînd astfel un total general la venituri de 142,357 lei 7 p.

La *Daturi*, Societatea are față și în socoteală la data de 1 Ghenar 1843 :

A. La secția zoologică	44.304.25
B. Pentru schimb se află în valori	2.673.—
C. În secția botanică	2.800.—
D. " " mineralogică.	1.876.—
E. " " monetelor vechi	2.220.—
F. " " bibliotecii	27.418.—
G. " " modelelor	950. 5
H. Modele instrumentelor	9.104. 7
I. În casa de rezervă	1.655.19
K. " " cheltueilor	5.086.11
L. Cabinetul de München este dator	312.—
M. Cabinetul de Maint	1.800.—
N. " " Paris.	4.203.—
O. " " Francfort	315.—
P. " " Haidelberg	675.—
Q. Datoria mădularilor pînă la 1 Iulie 1839.	20.636.20
R. Datoria mădularilor 222 galbeni de la 1 Iulie 1839 pînă la 1841.	7.881.—
S. Datoria mădularilor 234 galbeni de la 1 Iulie 1841 pînă la 1843.	8.307.—
Suma totală.	142.357.07

Din catastihurile ținute de Comitetul Societății, vom transcrie pentru cei dintîi zece ani consecutivi, socotelile de venituri și mai ales de cheltueli, din cîte

le-am putut găsi publicate în citatele *Anale*, căci în arhiva Societății nu le-am mai putut afla, care ne arată chipul cum s'a înfiripat muzeul, prin cumpărăturile de animale, obiecte, cărți și materiale ce-i erau trebuitoare pentru înzestrarea sa. Vom păstra stilul, ca și ortografia celor ce au ținut asemenea comptabilitate, pînă la cele mai puține parale, putîndu-se vedea din aceste scripte în acelaș timp amănunte interesante și curioase atît asupra lucrărilor urmate, a personalului întrebuințat, cit și asupra relațiunilor ce a avut această instituțiune ieșană, fie cu localitatea, fie cu țara sau străinătatea.

Iată aceste scripte :

*Socoteala cheltuielilor dela 1 Iuliu 1835
pînă la 1 Iuliu 1836.*

Data	S'au cheltuit pentru	Lei	P.
4 Iuliu, 2	Cocostîrci negri	16.—	
8,	Porto pentru o ladă dela Pia- tra cu plantele	9.—	
10,	La 10 casapi pentru scoaterea chelierii Elefantului	50.—	
"	Bacșiș la 3 arnăuți spre pază la Elefant	14.—	
"	Petru rachi și vin pentru ca- sapi și slujitori	15.10	
12,	La 3 cărăuși spre caratul car- nei Elefantului la Bahlui	48.—	
"	32 oca piatră acră pentru chele Elefantului	48.—	
13.	La Dum-lui Luțato cu cvitanție	533.—	
14,	6 oca piatră acră	9.—	
19,	La tubalar pentru piele Ele- fantului, socot. No. 23	414.—	
"	45 oca piatră acră	67.—	
20,	La Dum-lui Luțato cu cvitanție	690.—	
22,	2 begaș și 1 pupăză	2.20	
28,	La legător de cărți pentru 29 cărți de legat	43 20	
30,	1 Aquila Imperialis = uliu =	5.—	
		1964.10	
5 August, 1	Ardea egretta et 2 Ardea Platalea	12.—	
8,	2 Cocostîrci negri	12.—	
14,	1 "	8.—	
"	1 scrisoar de Prof. Reisingher de Pesta	2 36	
"	La dl. Edel după cvitanția No. 24 plătit	228.—	
"	La dl. Edel după cvitanția No. 25 plătit	800.—	
15,	La Librar Kôlman la Lipsca plătit după No. 22	1466.30	

15	Transportul ațeslor cărți de la Lipsca	87.—
16,	La poștă plătit după socotea- la No. 26	27.10
22,	Scrisoar la D. Kôlman la Lipsca	5.—
23,	4 Cocostîrci negri	20.—
"	La Stoler plătit după soco- teala No. 27	335.—
30,	La legător de cărți după soco- teala No. 28	108.—
		3111 36
3	Septembre, Sirmă de fier	6.—
"	Pentru o mașină de sfredelit ciolanele	32.—
8,	70 coale hîrtie velin pentru acție	24.—
"	Hîrtie de acție de legat	6.—
19,	17 Harte de gheografie puse pe macava	72.—
22,	O hartă de D. Prof. Krîmar din Francfort	7.—
		147.—
5	Octombre, Lafă (leafa) la D. Conservator Flek pe Iuliu, August, Septembre	150.—
8,	1 oca sirmă de fier pentru sche- letu de Elefant	8.20
14,	8 sfredele de bortelit ciolanele	9 20
20,	La D. Sabo plătit după soco- teala No. 29	414.—
21,	O harta dela D. Prof. Țipser	1.27
24,	2 Hipudeul cumparat	1.20
27,	40 Legături cânepă	24.—
"	O rață neagră	3.30
30,	2 scrisorile dela Viena și Lipsca	9.11
		624. 8
9	Noembre, O scrisoare dela Doc- tor Waltl	2.28
"	O scrisoare dela Lipsca	4.20
12,	" Prof. Țipser	5.16
13,	Un dihor	4.20
15,	Scrisoare către Prof. Țipser	4.18
18,	Sîmă groasă pentru Ursul	15.—
"	Tubalaru la piele Ursului	45.—
22,	Sirmă pentru Vulpe	4.—
"	Tubalaru la piele Lupului	10.—
24,	Scinduri de pus Ursul	25.—
"	La Librar Kôlman la Lipsca plătit socot. No. 31	173.—
"	Transportul cărților	22.—
31,	Lafa lui D. Flek, Conservator în Octombre, Noembre și Decembre	300 —
"	Socot. plătit la D. Bell No. 32	175.36
		791.18
1	Decembre, 1 oucă	6.—
3,	O scrisoar de Doctor Maier din Paris	25.15
4,	Pentru sirmă	2.20
7,	1 Picher. Columbus arcticus	3.20

30, La D. Flek lafa pe lunului luni, socoteala No. 46	100.—
	<u>1564.28</u>
Total	<u>11366.19</u>

*

Socoteala cheltuielilor de la 1 Iuliu 1836
pînă la 1 Iuliu 1837.

8 Iulie, O scrisoare de Prof. Tipser	3.—
" O scrisoare de Prof. Valtl	4.15
11, " " dela Cabinet de Maint	5.35
" " " de Vurm.	3.—
16, " " " Ludvigsburg	3.—
26, " " " Vien	3.—
27, 1 troka tinere	4.—
" 16 oca sare de mare	12.—
" 30 " piatră acră	45.—
" 2 Lopatar	7.20
	<u>90.10</u>
2 Aug. 2 calupuri sopen de arsenic	25.—
" 2 Ibis Falțnelus	4.—
" 1 scrisoar de Frankfurt	3.—
10, Bacșiș pentru un sluga care a- dus o pasere	2.20
12, O rață.	2.—
" 1 scrisor de Ternoviț (Cernăuți)	1.20
" 1 ule mare, 1 pascari alba și o falco	10.—
	<u>48.—</u>
20 Sept. 1 scrisor de la Blansko	3.15
27, 1 Bursuc	7.20
	<u>10.35</u>
1 Octombr. La legator de cărți pentru 2 cărți în piele și 13 cu punze legat.	20.—
8, 4 Top de hertie pentru bota- nică.	64.—
14, 1 scrisor de Maint	4.—
16, 1 top de hertie pentru botanica	16.—
17, La stoler pentru 12 laduțele pentru insectele socoteala No. 47.	118.—
18, 1 scrisor de Frankfurt	3.20
" Bacșiș pentru o slugă care a- dus o ule mare	2.20
29, 1 scrisor de Pasau	3.20
	<u>231.20</u>
7 Noembr. 1 Buhna mare	2.20
" 1 Falco și dou Parus barbatus	1.20
10, 1 scrisor de Vien.	3.20
" 1 scrisor de Hamburg	4.15
12, 1 dihor	2.20
	<u>14.15</u>
20 Dechembr. 1 scrisor de Vien.	2.20
" 1 scrisor de Ternoviț	2.—
" 1 " " Pasau.	3.20
" Socoteala No. 49 plătit pentru o ladă de paseri de la Franc- furt.	99.20
	<u>107.20</u>

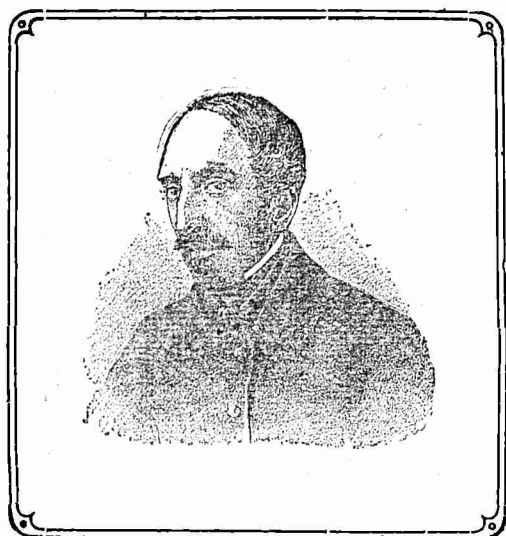
16 Ghenar, 1 scrisor de Vien.	3.20
" Lafa de D. Flek după socoteala No. 50.	600.—
" Socoteala pentru una lada cu paseri dela Maint cu trans- port. No. 48.	114.20
20 La stoler pentru dou skindurile.	7.20
22 1 Buhne.	1.20
30 1 scrisor de Odesa	5.—
	<u>732.—</u>
1 Fevr. 1 G'estu (clește).	2.20
" 1 scrisor de la stața sovietnik Fișer.	3.—
" 1 scrisor	2.20
" 1 scrisor de Paris.	4.20
	<u>12.20</u>
14 Mart. 1 scrisor de Vien.	2.—
26, Pentru transpor Kabinetului la Academie.	24.—
" Pentru fringhia.	2.20
" 2 calupuri sopen arsenical	25.—
	<u>51.20</u>
6 April. Pentru 1 Disertatia trimes la Vien.	8.20
9, 1 Ardea Gaițeta	5.—
11, 1 Falco Buteo	2.20
14, 1 scrisor de la Prof. Tipser	3.—
16, 2 ouo de cocora	1.10
" La stoler pentru desfațere scri- nilor și punere în casa Academie	46.—
18, Un scrisor de la Doctor Valtl	3.15
	<u>69.25</u>
12 Mai, 2 Totanus	2.20
" Bacșiș la o slugă care a adus 1 papagal	7.20
14, 4 Glareola torevata.	3.30
16, 1 scrisoar de la Paris D. Boa- sono.	3.35
" 1 Rața.	1.30
	<u>19.15</u>
2 Iuni, 1 scrisoar de la D. Prof. Tipser.	2.35
" 1 Rața	1.30
11, 2 Columbus Enae	2.20
" La legator de chertș pentru 18 chertș.	28.—
21, Socoteala No. 51 transport une lade cu paseri de Africa și America.	411.—
30, Lafa la D. Flek, după soco- teala No. 52 pe șase lune.	600.—
	<u>1.048.25</u>
Total:	<u>2.438.35</u>

*

Socoteala cheltuielilor de la 1 Iuliu 1837
pînă la 21 Fevruqr 1838.

2 Iuliu, Crohmal.	5.—
" 1 Fulica și o Rața.	2.20

16, 4 calupuri sapon de arsenic	50.—
„ o heresau mic	1.30
18, 1 Corațiaș Garula.	20
„ 30 oca chilt.	35.—
	<u>94.30</u>
17 Oct. 1 scrisor de Prof. Tîpser	3 05
„ 1 scrisor de Prof. Valtl.	3.05
27, 1 „ de la Vien.	8 05
	<u>9.15</u>
19 Noembr. La legător de chei pentru 55 de cherț.	82.20
„ La librar Köllman socoteala pletit pe anul 1836 & 1837 după socoteala No. 53.	3091.10
	<u>3173.30</u>
14 Dechem. Pentru tubalari una piele de 2 fațel monstrul	8.—
	<u>8.—</u>

Vornicul Dimitrie Rallet, Președinte Societății
în 1859.

8 Ghenar. 1 schindur de pus țer- bul care au trimes E. S. D. (Domnitorul).	25.—
18, Tubalarie pentru piele țerbului, socoteala No. 54.	60.—
28, 154 oca chilt.	154.—
30, Lăfe la D Flek pentru șapte lune, după socoteala cu No. 55	700.—
	<u>939.—</u>
16 Februar, 1 scrisor de la Klagen- furt.	3.—
20, Pentru carta clasice D-lui Bloh 12 tom. in folio a supra pește cu vapsele, socoteala No. 56.	1111.10
	<u>1114.10</u>
Total.	<u>5339.05</u>

B I L A N Ţ

Vreme	Societate au primit de la sta- ponire spre as ușor cheltuielilor	In cursul piațe
		Lei Pr.
Pentru anul 1835	6,000 în cursul viste- riei face.	6.666.10
Pentru anul 1836	6.000 în cursul viste- riei face.	6.666.10
Pentru anul 1837	6.000 în cursul viste- riei face	6666.10
Total	18,000 „ „	<u>19.998.30</u>

Vreme	Societate au cheltuit după socotiala aleturat.	In cursul piațe
		Lei Pr.
De ia 1 Iuli 1835- 1 Iuli 1836	sau cheltuit	11.366.19
De la 1 Iuli 1836- 1 Iuli 1837	sau cheltuit	2,438.35
De la 1 Iuli 1837- 21 Fevr. 1838	sau cheltuit	5 339.05
	Total	<u>19.144.19</u>

Sau primit spre așutor
cheltueelor 19998 lei 30 par.
Sau cheltuit în tri ani 19144 „ 19 „
remune în socoteala 854 „ 11 „
adeche opt sute cinci zece patru lei și on-
sprezece para.

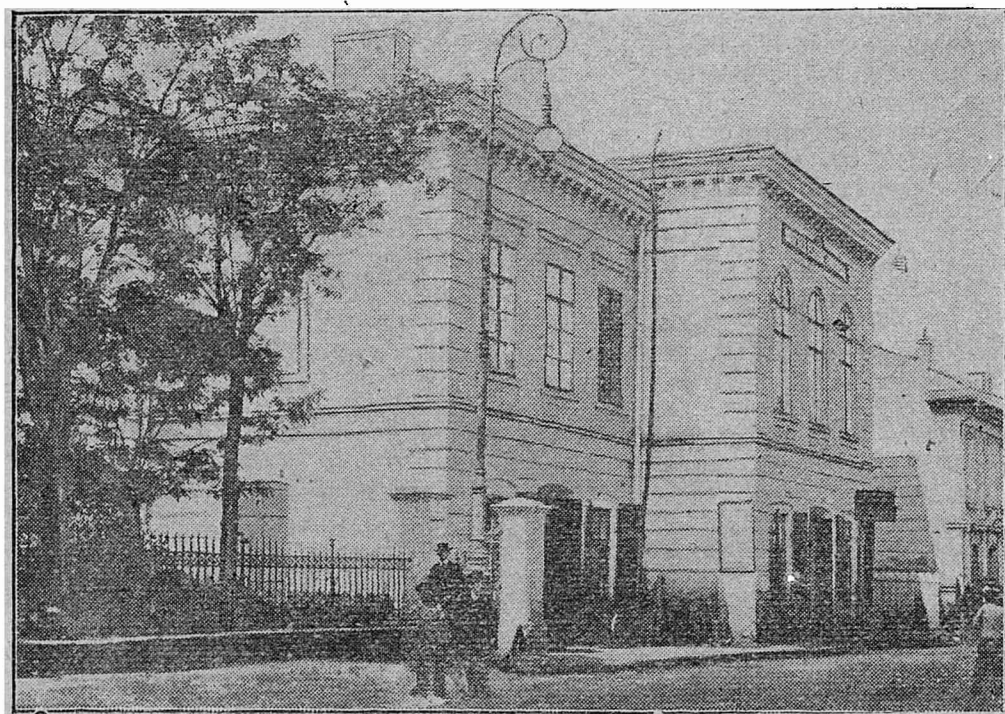
Prezident: Vornic C. Sturza.
Vițe-Prezident: Doctor Medușinei Czihak.
Secretar, Fr. Bell.

*

Socoteala A. Cheltueelor dela 21 Februar
1838 pîn la 30 Iuni 1838.

27 Februar, Scrisor de la Prof. Gruh de Maint	3.—
	<u>3.—</u>
10 Mart, 1 Anas casarca	4.—
„ 4 1/2 oca sirme de fer	35.—
„ Sirme groase pentru țerbul	16.10
	<u>55.10</u>
1 April, Dubale pentru piele min- zului cu 8 picioare	30.—
„ Baoșiș pentru un slughe care au adus o batcă	3.—

1 6 șiamur la scrinur	24.—	19, 1 Numenius. 1 Limosa. 6 Ar-	
" 1 bateă, 3 haradius, 3 tringa	27.20	dea egretta. 3 Ardea gar-	
18, 1 scrisoar de Doctor Țipser	5 30	teta	42.30
" 2 chert legat șematate în piele	7.20	26, 1 sterna leucoțefala	1.20
26, 4 belșuge pentru ușile la Cabinet	2.20	28, Una masa lung la otaie de	
" 2 lacheț la ușele Cabinetului	12.20	Cabinet	50.—
" 22 chert legat șematate în piele	27.—	" 2 leț pentru trimetere pesere la	
" 2 oca spirt	6.—	Maint și Friburg	12.—
" 2 calup sapon de arsenic	25.—	" prosche de fer la dulap de mo-	
	170.30	nete vec	10.—
3 Mai, 5 batțe. Pelecanus ono-		29, La Iordache Simeon după ho-	
cratalus	68.—	terire în protocol	112.—
8, 6 oca chilț	12.—	" 2 balte. 2 Ardea raloide. 1 Ar-	
9, } 2 batțe	26.20	dea Gorțeta	31.—
15, } Pelecanus		" 2 calupuri sapon arsenical	25.—
		" 17 glareola torevata	17.—

Casa Societății, cumparată de'a Costachi Sturza, văzută din Strada I. C. Brăteanu.

18, Socoteala No. 57 pletit pentru meremet otaie de Cabinet	50.—	29, Socoteala No. 59 lafe la D. Flek pentru Fevruar, Mart, Avril, Mai se Iune	500.—
18, Socoteala No. 58 pletit pentru Biblioteca	606.20		899.—
20, 1 trochi (dropie) Otis tarda	10.—		1953.10
26, 21 Glareola torevata. 4 Ardea egretta. 2 Ibis falținellus	52.—	* Somma	
	825.—		
11 Iunie, 3 hulup (hulubi) mare, 2 turturel, 1 spac tiflus, 2 rațe roș	16.—	Socoteala B. Cheltueleur delà 1 Iulie 1838 pîn la 21 Fevruar 1839.	
" 15 chert legat șematate în prinze	22.20	12 Iuliu, 2 Spalacs tiflus, 1 Ulis falținelus, 2 Ardea garteta	18.20
12, bacșis la un slughe care adus un miel cu 3 pițoarele	2 20	" 1 falconefiul, 3 Limosa, 1 buhna mare, 2 numenius	10.10
" 5 glareola torevata (soi de gheine de nasip)	5.—	" 3 totanu glotis	3.30
17, Une monete vec de aur de Valentinus	52.—	" Scrisor de la Prof. Leucart de Friburg	3.—
			37.—

8 Sept., 1 scrisore de Dr. Boasono de Paris	7.20
„ 2 calupuri sapon arsenical	25.—
„ 5½ oca felurite sirma	43.20
	76.—
3 Octomb, Bombac pentru umplut paseri cel miț	10.—
„ Pufoase spre afumat	1.—
„ 3 oca crolmal	9.15
„ Foine de popoșoi	2.—
	22.15
12 Notmv., 3 sfiedel	2.—
	2.—
18 Dec, Scrisoare dela Paris (șurnal gheologhiche)	4.27
23, Scrisoare la Doctor Șude cu Diplom	9.30
„ Șurnal gheologhiche dela Paris	4.27
28, Scrisoare dela Prof. Țucarini dela Minhen	6.10
„ 1 dram bouele albastre	.10
„ Socoteala No. 60, late la D. Flek pentru 6 lune	600.—
	625.24
4 Ghenar, Scrisoar de la Prof. Tjpsar	3.—
8, Șurnal gheologhiche dela Paris	4.27
14, Scrisoare și se una carte de la Doctor Cugler de Vien	5.—
„ 2 calupuri sapon arsenical	25.—
18, Socoteale No. 62 pletit pentru kumera (?) de pește de mare, 4 mumițe, 2 caprioare negre	679.15
„ Socoteale No. 62 pletit pentru biblioteca	2165.10
21, Scrisoar de Doctor Menier de la Constantinopel	3.20
22, bacșiș pentru aduțe de 2 Gheinuș de padure	3.—
25, Scrisoare de la D-lui Kubinu de Ungarii	3.10
27, Scrisoar la D. Director Kreșmar la Frankfurt se un scrisoar la Director Gruh de Mainț	8.25
29, Scrisoar de la D. Prof. Klipstein de Ghiesen	6.10
	2906.37
2 Fevr., Socoteale No. 63 pentru felure de bouele și o piatra	30.—
„ Var albe	3.—
„ Sirma pentru patru mumițe	4.—
4, Un lup de un bocatar	24.—
8, Socoteale No. 64 transport pentru une lade dela Paris cu pasere și alte animale	337.20
20, Scrisoare de Prof. Klipstein de Ghiesen	2.35
„ Scrisoare la D. Boasono la Paris	5.30
	407.5
Somma	4077.1

B I L A N Ț

Societate au avut precum	In cursul piațe	
	Lei	P.
Remas în cassa după socoteale care au predestavlisit soție- tate	854	11
Au primit de la staționire spre cheltuiiale pe anul 1838—6000 lei fațe.	6666.10	7520.21

Societate au cheltuit	In cursul piațe	
	Lei	P.
După Socoteala A.	1953.10	
După Socoteala B.	4077.1	
	6030	11
S'au primit pentru cheltuiiale: 7520 Lei 10 P.		
S'au cheltuit după isvoade: 6030 „ 11 „		
Remuni pentru cheltuiiala în cassa	1490 Lei 10 P.	
adeke una mie patru sute noodăzece Lei 10 para.		
	(Lipseșc iscăliturile).	
Eș, la 21 fevr. 1839.		

*

*Socoteala cheltuelelor a Soțietăței Istorio-
Naturală în Moldavia dela 22 Februar
1839 și pînă la 5 Februar anul 1840.*

Data	S'au cheltuit	Lei	P.
<i>Socoteala A.</i>			
22 Fevr. Pentru patru palme lem- ne de foc		35.—	
„ Pentru o pasăre (Totanus clo- tis, 1 folio)		1.20	
23, Pentru o pasăre (Falco nefius)		10.—	
„ „ trei păsări (Totanus clotis)		3.—	
„ Pentru o pasăre (Totanus cla- riola)		—30	
„ Pentru o pasăre (Ralus porcina)		—30	
8 Mart, Pentru un Strix Bubo		3.30	
12, Pentru un conț hirtie		2.20	
„ „ două Mustella foina, 1 Mustella Erminea		9.—	
„ „ legatul a 36 cărți		45.—	
14, „ 1 Laris Marinus		1.—	
„ „ 1 Falco fuscus		2.—	
22, „ 4 ocă piatră acră		12.—	
„ „ 3 ocă sare de mare		2.20	
23, „ 1 ocă sîrmă de fer groasă		8.—	
„ „ 2 ocă făină de popușoiu		—10	
3 Apr., Bacșiș pentru o mieluță cu două capete		5.—	

10, Pentru 2 rațe	3.—	20	" 1 Ardea egretta	5.—
" " 1 goteă	3.—	"	" 25 dramuri sirmă	— 20
13, " 1 batcă	14.—	26	" " Spalax tiflus	5.—
19, " 36 stelajuri pentru co- libri	36.—	"	" legatul a 6 tomuri de cărți in folio	15.—
22, Pentru legatul a 17 tomuri de cărți	27.20	"	" 5 Ibis falcinellus	6.—
" Pentru tij a 2 tomuri giuma- tate cu piele	7 20	"	" 1 Ardea garzetta	2 20
" Pentru 1 Drokia	12.—	28	" 1 Ibis falcinellus	1.10
23, " 8 gloriola torquata	8.—	"	" 1 pol ocă sare de mare	1.20
" " 2 rațe	3.—	"	" 4 ocă făină de popușoi	— 18
" " 2 Falco cinerius	12.—	"	" 1 Falco imperialis	2.—
27, " 2 Vultur cinerius	3.30	1	August, 1 scrisoare dela Frankfurt	3.—
" " 15 dramuri sirmă	1 20	"	" Pentru 1 vultur cinerius	8.20
" April, Pentru 100 dramuri spirt	— 20	"	" Corvus corax	2.20
" Mai, " Ață	1.10	"	" Falco micovius	2.—
" " un pui de rață cu două capete	1.10	6	" 1 Drokia	3.—
18 Pentru 1 scindură de frasin pentru stelajuri	8.—	8	" 1 Aumeniux	2.—
" " 300 dramuri sirmă	6.—	"	" 4 Totanus	4.—
25 " 1 Drokia	7 20	12	" un dulap pentru bibliotecă	90.—
30 " 1 Ardea egretta	7 20	29	" o scrisoare dela Doct. Breem	5.—
" " ace și ață	1.—	30	" 2 pui de Drokia	9.—
" " 36 scinduri pentru lăzi	20.—	16	Sept. Pentru 1 Falco bonelli	5.—
" " 4 geamuri mari cîte 9 lei	38.—	"	" Pentru Falco mafius	3.—
" " 20 par. unul	38.—	16	" 2 t. t. de sapon de arsenic	25.—
" " 1 Ardea purpurea	1.10	"	" 1 Ardea Raloedes.	2.—
" " 1 ocă sirmă groasă	8.—	"	" 1 Totanus Glotis și 2 Totanus Gloriola.	2.30
" " 175 dramuri sirmă subțire	3 20	"	" 2 Caracias Gariol (Dum- bravanca).	1.10
" " 460 tomari de cărți din bi- blioteca răposatului doctor Eustate Rola	1 360	"	" 100 dramuri sirmă.	2.—
2 Iunie, Pentru o piatră de ascu- țit instrumenturi	15.—	"	" 1 cofă de apă.	1.10
" Pentru Ardea egretta	8.—	1	Oct. Pentru 1 scrisoare dela Paris	5.—
4 " o scrisoare de la Paris	4 30	"	" Pentru hacul slujitorului pe 6 luni	150.—
" " Detto de la Hamburg	3.30	"	" Un șurub cu belcinge	— 30
" " Detto de la Frankfurt	3.—	"	" 1 scrisoare și 3 lit. spirt	2.20
19 " 1 Vultur cinerius	8.—	2	Noemb. Meremetul odăilor unde sau mutat Cabinetul, adecă lucrul petrariilor, stolerilor, 1 p. după socoteala No. 66.	1237 08
20 " legatul a 7 tomuri de cărți	10.—	4	Oamenilor ce au mutat lucru- rile Cabinetului.	48 —
" Bacșis pentru un Falco impe- rialis	3.30	"	" Pentru 1 scrisoare de la D. Tipser.	3.—
23 Pentru 3 giamuri mici	12.30	"	" Pentru deto de la Pesta	3.—
" " 1 ardea egretta, 3 garzetta	13.20	"	" " " Graf Hohenbart	3.—
30 Leafa d-lui Flec pe șese luni dela 1 Ghenarie—30 Iunie 1839	600.—	1	Dec. Pentru un stinjen lemne de foc.	70.—
" Hacul slujitorului pînă la 30 Iunie	288.—	"	" Stolerului pentru lucru, după Socoteala No. 67.	240.—
" 21 Ibis Falcinierius	23.—	25	Pentru 2 t. t. sapon de ar- senic.	25.—
" 500 drumuri de sirmă groasă	10.—	30	Leafa D. Flec pînă la 31 De- chemvrie 1839, pe 6 luni No. 68.	600.—
" 1 clește de fer	2 20	31	Fractul pentru naturalile ce au venit de la Paris, Hai- delberg și Neusohl, după socoteala No. 69.	459.30
30 Iunie, 1 ciubăr	2 —			
" Pentru o piatră de ascuțit	2.30			
" " un Columbus	1.15			
" " o Drokia mică	5.—			
Suma	2.659.05		Suma.	3,071.06
<i>Socotea'a B.</i>				
7 Iulie, Pentru o scrisoare dela Graf Hohenbart	3.—	1	Ghenarie, Hacul slujitorului	25.—
" Pentru 1 Falco Buteo	1.—	4	Stolerului pentru un dulap mare și un dulap pentru bibliotecă, No. 70.	325.—
		5	1 Falco Albicilla	5.—

5, 1 scrisoare de la Cronstadt.	3.—
1 Fevr. Hacul slujitorului.	25.—
4, " Stolerului pentru un dulap mare pentru păsări, după socoteala No. 71.	205.—
5, Adusul scrinului la Cabinet.	3.—
" Petrarului pentru văruiul și stricarea sobei.	6.10
" 10 oacă var.	3.—
Suma.	3.670.16

B I L A N S.

Luături	Cursul pieței	
	Lei	Par.
Au ramas în casă după socoteala predlojită la anul 1839.	1,490.10	
Soțietă au primit de la cîrmuire pe anul 1839, în 6 000 lei cursul haznelei.	6,666.10	
Soma .	8.156.20	

Daturi	Cursul pieței	
	Lei	Par.
Sau cheltuit după socoteala A.	2 659.05	
Sau cheltuit după socoteala B.	3 670.16	
Soma .	6 329.29	

Recapitulație.

Soma luaturilor după cum mai sus se arată.	8.156.20
Soma daturilor după socoteala A. și B.	6 329.21
Rămășiță în casa soțietăței pe anul 1840.	1.826.39

Prezidentul Soțietăței, Vornic *Sturza*.
 Vișe-Prezidentul, Doctor *Czihak*.
 Secretar I-ii, *F. Bell*.
 Secretar II-le, *A. Vinkler*

*

Socoteala cheltueelor Soțietăței Istoriomaturală în Moldavia, de la 7 Februarie și pînă la 31 Dechembre anul 1840.

Socoteala A. Cheltueele de la 7 Februarie, pînă la 1 Iulie 1840.

7 Fevr. Teslarilor ce au dat gios tavanul în Cabinet.	12.—
8, Pentru o luminare.	—12
10, " o pasăre (Falco plumbarius).	2.—
17, " trei sfredele.	4.20
19, " 200 dramuri sîrmă.	4.—
" " ață.	—16
1 Martie, Hacul slujitorului Cabinetului.	25.—
3, Pentru o pasăre (Mustella lutreola).	9.—

6, Pentru o bardă.	5 —
13, " 2 pasări, (1 Strix Bubo, 1 P.icus viridis).	3 20
15, Pentru o luminare, ace și ață.	—30
18, " o scrisoare de la Paris.	6.—
25, " Fraht pentru naturalie de la Graf Hohenwart No. 72.	88.20
27, Stolerului pentru un dulap, după socoteala No. 73.	205.—
" Adusul dulapului la Cabinet.	3.20
" Pentru o scrisoare de la Ludvigsburg.	3.—
1 Aprilie, Hacul slujitorului.	25.—
3, Pentru 16 legături de cîneapă	17.20
4, " o scrisoare de la Viena	3.—
7, " trei păsări (1 Falco rufus, 1 Falco ater, 1 Falco columbarius).	9.20
19, Pentru o scrisoare de la doctorul Tîpser.	3.—
22, Pentru două păsări (1 Falco Tinnunculus, 1 Falco hevus).	8.—
27, Pentru 2 scrisori, 1 de la Boean, 1 de la Minih.	8 20
" Pentru legatul a 27 cărți.	25.20
" " două păsări (1 Pelicanus Crispus, 1 Otis tarda).	17.20
28, Pentru legatul a 47 cărți.	73 20
" " un dulap pentru așezarea colibrilor.	68.—
" Pentru adusul dulapului la Cabinet.	1.10
" Pentru o monedă de aur și opt de argint, D. Gall.	70.—
29, Pentru patru oacă făină de porușoi.	—32
" Pentru 32 legături de cîneapă.	13.35
" " două t. t. sapon de arsenic.	25.—
1 Mai, Hacul slujitorului.	25.—
" " Pentru o oacă de sîrmă.	18.—
6, Pentru legatul a 18 cărți.	27.—
" " păsări (Falco neviuș și 2 vipera verus).	5.—
9, Pentru o rotiță la un sfredel de Ciolane.	—30
11 Mai, Pentru un dulap pentru mineralie și scoice.	150.—
" Pentru adusul dulapului la Cabinet.	3 20
" Pentru o treste la un arc de sfredelit ciolane.	1.20
" Pentru o pîreche de ciubota slujitorului.	18.—
20, Pentru un Spalax tiflus, un Falco cinerius.	4.—
" Pentru un sfredel.	2.20
27, " Ardea Egretta (pasăre)	7.20
" " 8 șrubi pentru scheletul Elefantului.	5.—
1 Iunie, Hacul slujitorului pe 5 luni.	125.—

1 Iulie, Pentru 1 pasăre (Grus Cinerius)	6.—
" 300 dramuri de sîrmă.	6.—
" Lăcătușului pentru 94 ocă fer și lucru a stelajului, pentru scheletul a elefantului, după socoteala No. 76.	350.—
10, Bacșiș ajutorilor la ridicarea scheletului.	3.36
10 Iunie, Pentru sîrmă	—30
11, Carne pentru hrana unui vultur viu	1.10
26, Pentru 200 dramuri sîrmă	4.—
28, " o pasăre (Ardea cineria)	1.—
" Leasă a d-sale Flec pe 6 luni pînă la 1 Iulie	600 —
Suma peste tot	2.108 21

Socoteala B. Cheltuielile dela 1 Iulie și pînă la 31 Decembrie 1840.

4 Iulie, Pentru carne hrana vulturilor	1.10
18, Pentru o pasăre (Ardea Garzetta)	2.—
" Pentru 100 dramuri sîrmă	2.—
19, " o perie	1. 5
20, " 5 Artemis Cittelus	10.—
" " Totanus Glotis	1.10
22, " 1 Ardea Garzetta	2.—
" " 10 Artenius Citellus	15.—
24, " 14 Artenius Citellus	21.—
" " 1 oca piatră acră	2.10
" " ață	—10
27, " 1 Numerius Falcapus	2 20
" " 2 Limosa Palenuria	2.20
30, " 2 Ardea Egretta, 2 Ardea Garzetta, 1 Ardea Mitiorix	10.—
1 August, Pentru 13 Artemis Cittelus	19 20
11, Pentru 2 Totanus Fuscus	1.20
" " Totanus Calidus	1 20
16, " Otis tarda	10 —
" " 1 Falco Palumbarius	2.30
" " 1 Limiola Pgmea, 1 Tringa Subarcuata, 1 Totanus Fuscus, 1 Totanus Ignotus	7.20
26, Pentru 13 Artemis Citillus	19.20
" " 1 Totanus Ignotus	—20
" " 50 dramuri sîrmă	1.—
" " 1 Falco Albicolla	2.20
" " Una ocă sare de mare	—36
2 Sept. Ochi pentru păsări și 92 stecle pentru preparaturi în spirt, după socoteala No. 78 în 143 florini, 33 lei argint	1.076 25
5, Pentru 200 dramuri sîrmă	4.—
14, " 1 Falco Palumbarius	1.20
17, " 1 sfredel	2 20
25, " 200 dramuri de sîrmă	4.—
" " ață	—15

" " 3 oca sare de mare	2.10
4 Oct. " 2 Mustella Lutriola	10.—
25, " 2 ocă piatră acră	2.30
" " 1 luminare	—12
26, " 4 unție de vitriol	1 30
1 Noemb. Hacul slujitorului Cabinetului	25.—
" Pentru un rind de strae pentru slujitor	121.—
" " o scrisoare delă doct. Tîpsér	3.—
1 Dech. Hacul slujitorului	25 —
12, Bacșiș pentru un bivol ce s'au adus	35.20
15, Pentru o pasăre Vultur Cinerius	8.—
16, " 7 ocă piatră acră pentru piele de bivol	10 20
" " 4 ocă sare de mare pentru piele de bivol	4.—
31, " 1 Vultur Cinerius	8.—
" Leafa d-sale Flec dela 1 Iulie pînă la 31 Decembrie 1840	600.—
" Pentru 10 modeluri de unelte a gospodăriei, împreună cu cheltuiala adusului, după socoteala No. 80.	836 5
" Pentru cărți pentru biblioteca Cabinetului, după socoteala No. 81.	2 514 5
Suma totală	5.436.23

B I L A N Ț A

Luaturi	Lei	P.
Au ramas in casa Soțietății după socoteală pînă la 6 Fevruarie 1840	1.826	39
S'au primit de către Soțietate de la înalta Cîrmuire pentru cheltueile anului 1840 în 6.000 lei cursul haznelii, cari fac după cursul pieței	6 666	10
Suma peste tot	8.493	9

Daturi	Lei	P.
S'au cheltuit în trebuințele Cabinetului pînă la 1 Iulie 1840 după socoteala alăturată sub litera A.	2.108	21
Tij după socoteala-litera B.	5 436	23
Suma peste tot	7.545	4

Recapitulajie.

Suma priimirei banilor ce au intrat în casa Soțietății pînă la 1 Ghenarie 1841, cuprins.	8.493.	9
Suma tuturor cheltueilelor pînă		

la 1 Ghenarie 1841, după So-	
coteala A, B.	7.545. 4
Rămășița în casa Societății pe	
anul viitor 1841	948. 5

Eși, 1841, Fevruarie în 4 zile.

Prezidentul Societății, Vornic Costaki Sturza.

Vița-Prezident, Doctor Cihak.

Secretar I-ia, Fr. Bell

Secretar 2-lea, A. Vincler.

* .

Darea-de-Samă a Comitetului Societății, cătră Mihail Sturza-Vodă.

Reproducind pînă acum atît socotelele, cît și catagrafia lucrurilor, dresate de Comitetul Societății Medico-naturaliste, de la înființare și pînă în cursul anului 1841, este interesant a se ceti și raportul cu care acest Comitet înaintează asemenea acte celui mai de samă proteguitor și contribuitor, care fu mai întăiu vechiul Președinte al Societății, apoi însuși Domnitorul țarei.

Din acest raport, pe lîngă descrierea activității Societății, se va putea vedea și o parte nu tocmai plăcută, a zădărnicierei pricinuite de unii din membri, sau streini, cari, în loc de colaborare și încurajare, caut a înjosi și împiedica bunul mers al lucrurilor, cît și străduința oamenilor de bine, ce fură inițiatorii acestei vrednice instituțiuni. Domnitorul, convîns de meritele fiecăruia, dă o frumoasă satisfacere Comitetului Societății prin apostitul ce pune asupra raportului, așa cum se va vedea în rîndurile ce urmează :

Prea Înălțate Doamne !

Pe lîngă multe îmbunătățiri, cu dreptul poate a se număra și înființarea Societății Istorio-Naturală în Moldavia ; așa dar gios iscăliții funcționari acestei Societăți au de datorle a lor de a supune Înălțimii Voastre pe lîngă socotelile arătătoare întrebunțării banilor ce înalta Cîrmuire an binevoit a hărăzi acestui institut, și o scurtă relație din care Înălțimea Voastră veți binevoi a Vă plîroforisi de progresul ce au făcut acest institut supt umbrirea Înălțimii Voastre.

Șapte ani an trecut de la înființarea Societății Istorio-naturală în țara Moldaviei, unni institut nu numai folositorin pentru înaintirea învățăturilor în Moldavia, dar și folositoriu pentru învățături în deobște; căci prin acest institut sau dat prilej a cunoaște cu cite daruri firești este înpodobită Molda-

via. Dacă pînă într'o vreme producturile firești a Moldaviei mai puțin eran cunoscute prin alte țări a Europei de cît cele a părților Americii și Australiei, apoi astăzi din înpotrivă vedem cabineturile celor mai însemnate capitalii înpodobite cu daruri firești a Moldaviei; astăzi vedem spart nouul care întuneca pe Moldavia și o ascundea lumii învățate.

Cîtă laudă, cîtă mulțămire nu se cuvine pentru toate aceste Înălțimei Voastre, sub a cărui umbrire vedem din zi în zi ticnirea și sporirea învățăturilor. Așa dar și acest institut care s'au înființat în vremile fericitei stăpîniri a Înălțimii Voastre, nu poate da mai bună dovadă în cît simte scumpa ocrotire și agiutor cel are de la înalta cîrmuire, de cît supuind prin această relație rezultatură a lucrărilor și a înaintării lui.

Precum reghistrările și izvoadele acestei Societăți mărturisesc, sau alcătuit toată adunarea obiecturilor a Societății la înființarea ei la anul 1831 din un număr de minerale, și de un număr de vre-o 270 tomuri de cărți, cari toate acătăuie o valoare de vre-o 5,000 lei. O scurtă dieastimă de șapte ani au trecut la mijloc, și noi vedem astăzi peste 14,000, obiecturi în cabinet, din cari secția zoologhiei cuprinde peste 4,000 exemplaruri; secția botanichi are 9800 plante, din cari cel mai însemnat număr sînt a Moldaviei, și secția mineraloghiei are peste 1000 de minerale.

Alăturată sub No 1, litera A., catagrafia obiecturilor (la care san adăugit și prețurile precum se vînd aceste lucruri la Paris, Francfort și Berlin), mărturisește că numai Secția Zoologhiei cuprinde o valoare de 43,200 lei; Secția botanichi 2,750 lei; Secția mineraloghiei 1.100 lei; iar biblioteca cuprinde 3.000 tomuri și mai bine, cu o valoare de 23 800 lei.

Tabla V dă plîroforie de folosul ce Societa trage din schimbul cu alte cabineturi. În curgere de șese ani an sporit obiecturile strînse în Cabinet de o valoare de 16,248 lei, înpotriva cărora sau dat din naturali a Moldaviei, cari pe Societa nu țin mai mult de cît 2.148 lei, și peste scurtă vreme Societa nădăjduște a mai înmulți cabinetul cu naturalie de 8,048 lei, avînd de atita pregătite lucruri pentru schimburi, precum aceasta se vede din izvodul sub litera B.

Așa precum socotelile No. II și III a-nume arată întrebunțarea banilor din șese luni, anilor 1839 și 1840, așîlerea și bilanța la No. 1 litera G arată ce somă de bani sau primit pînă astăzi și în ce se află intrabuințări acești bani, precum și sporinl de 52.067 lei 22 parale ce au eșit din schimb și din alte lucrări a funcționarilor, precum

și din daruri ce D-lor boierii patrioți și alți ipochimeni au binevoit a hărăzi acestui Institut.

Din toate aceste se vede tîcînirea și năîntirea acestui institut, care ar păși și mai răpede înainte, dacă toate mădulările ar voi a îndeplini cu sfințenie făgăduințele lor, care slujea de vasis staturilor Soțietății; însă cu mare măhniciune ne vedem nevoiți de a pomeni la acest prilej că unii din mădulari, departe de a contribui ceva prin lucrările lor spre îndeplinirea scoposului Soțietății, adecă spre înaintirea și revărsarea învățăturilor ei, prin cuvinte atingătoare de cîste catigorîsesc pe funcționari, învinovățîndui de fapte cu totul neiertate, adecă de particularie interes.

Deși resultaturile propuse lîngă aceasta îndestul dovedesc neadevărul unor asemenea învinovățiri, cu toate aceste gîos iscăliții funcționari se simt a fi în poziție a rugă pe Înălțimea Voastră, ca supunînd această relație cînstitei Adunări Obștești, să se rînduiască o Comisie spre revidația Cabinetului și cercetarea socotelilor, ca prin acest chip să depărteze de la sine nu numai tot prepusul de interes particularie, dar din împotrivă să dovedească că departe de un asemenea, ei au îndeplinit cu toată sfințenia datoriile primite asuprași, și că nu interesul, dar înaintirea învățăturilor și rîvna de a fi folositori obștei au fost țelul lor spre care ei pururea ținea.

În sfîrșit nu ne remîne altă, decît a Vă ruga, Prea Înălțate Doamne, ca să binevoiți a primi la acest prilej mulțămîrile cari simțim a fi datori a Vă supune nu numai din partea Soțietății, dar și din partea tuturor ce prin acest chip au găsit prilej a îmbogăți științele lor prin o mai de aproape cunoștința darurilor cu cari pronia au înzestrat Moldavia.

Ai Înălțimei Voastre,
prea p'ecați și supuși slugi,

Vornicul Costachi Sturza.
Doctorul I. Cîihac, F. Bell, A. Vinkler.

Asupra acestui lung raport, Mihail Sturza-Vodă, care totdeauna a susținut și s'a convîns de cîntea și destoinția celor ce conduceau tînăra instituție ieșană, pune următoarea rezoluțiune, cu care trimete în cunoștința Obștești Adunări a Moldovei, asemenea isprăvi ale Comitetului Soțietății Medico-Istorie Naturale :

D-lui Logofătul din lăuntru va împărtăși Adunării acest raport a iscăliților, ca să se încredințeze de laudatele isprăvi a cînstitului haracter și a rîvnei d-sale, cari meritarîsesc încrederea Noastră și reu-

noștința obștească, în privirea acestor însemnătoare rezultaturi cari mineso pe viitorime propășiri cînstitoare patriei și potrivite dorințelor Noastre. În 21 Februarie 1841.

M

*

Semile Soțietății înaintea Adunării Obștești a Moldovei.

Atît raportul cît și socotelele reproduse pînă aici, fiind trimese cu această rezoluție spre cercetarea Adunării Obștești, Președintele acestui înalt Corp, Mitropolitul Veniamin, după o prealabilă consfătuire cu Deputații Moldovei, pune asupra acestor acte încheierea următoare :

1841, Febr. 22 zile.

Prin anafora să se recomănduiască Prea Înălțatului Domn rîvna cea vrednică de toată lauda a d-sale funcționarilor Soțietății Cabinetului natural, cari au adus însemnătoare rezultaturi. Totodată prin adresa din partea Adunării către fiecare din D-lor, să li se însemneze mărturisire de mulțămire întraceasta, și osebit prin oțnoșenie din partea Președintelui să se poțtească pe Departamentul trebilor din lăuntru ca să publicarîsească și prin *Buletin*, spre obștească știință mulțămirea noastră a Adunării despre laudatele isprăvi a sîrguințelor d-sale.

Cît însă de a se rîndui vre-o Comisie spre reveduire precum d-lor propun, se socoate de prisos, după ce Adunarea are toată încredințarea în a D-sale cînstit haracter și osîrdnica rîvnă ce au aratat.

Veniamin, Mitropolit †.

Și ca urmare a acestei încheeri, Obșteasca Adunare mai trimete la 1 Martie 1841 Domnitorului țarei următoarea anafora :

Prea Înălțate Doamne.

Această Obștească Obicinuită Adunare au cetit cu o vie plăcere raportul către Înălțimea Voastră din partea D-lor funcționarilor Soțietății Istorie-naturală de aici din Moldova. Vornicul Costachi Sturza, Maiorul doctor Cîihac, Fiderih Bel și Anton Vinkler, care i s'au împărtășit ei prin D-lui Logofătul trebilor din lăuntru, potîvit cu înalta Voastră rezoluție din 21 a trecutei luni Februarie, și tot odată ea au luat aminte și la alăturările însoțite pe lîngă dînsul, din cari toate aceste se desvăleso vederat vrednic le de lauda însemnătoare isprăvi a cînstitului haracter și a rîvnei acei cu toată osîrdia ce D-lor în-

semnații mai sus funcționeri au aratat în toată indeletnicirea Dumilor-sale atingătoare de pomenita Soțietate.

Niște asemenea dar laudate însușiri de cari D-lor și în toate alte prilejuri au dat vii dovezi, vrednicind în adevăr deplină recunoștința obștei, Adunarea cunoaște de a ei datorie a le recomăndui la Inalta Voastră luare aminte.

Veniamin, Mitropolit Moldovei. Meletie Episcop Romanului, Costachi Balș Logofăt, Iordachi Balș Vornic, Ștefan Catargiu, Gheorghies Sturza Vornic, Krupenski Vornic, Scarlat Miclescu Vornic, Vornic T. Balș, Rătel Vornic, Aslan Hatman, Manolachi Miclescu Vornic, Ilie Cojălniceanu Postelnic, Dimitrie Bran Postelnic, Cuzza Postelnic, Iordachi Postelnic, Vasile Veisa Postelnic, Vasile Alexandri Postelnic, Gheorghe Racoviță Agă, Neculai Greceanu Agă, Grigorie Krupenski, Grigoraș Tufescu Agă, Grigorie Codreanu Spatar, Grigorie Carp, Mihalache Holban Spatar, Iorgu Razu, Agă Iordache Varnav, I. Razu, Costache Negruți, M. Gherghel Căminar, Neculai Bontăș Paharnic.

Apoi și Președintelui Societății Medico Naturaliste Adunarea obștească îi trimete, cu aceeași dată de 1 Martie 1841, o adresă specială în cuprinsul ce urmează :

Oțnoșenie din partea Adunării către D lui Vornicul Costachi Sturza.

Cu prilejul luării aminte ce sau făcut la raportul ce D-ta ca Prezident Soțietății Istorio-naturală de aici din Moldova, dinpreună cu ceilalți funcționeri a acestei Soțietăți ați supus Prea Înaltatului Domn, și la alăturările însoțite pe lângă acel raport, care potrivit cu Inalta rezoluție din 21 a treentei luni Fevruarie sau împărtășit acestei Adunări prin d-lui Logofătul trebilor din lăuntru, Adunarea aceasta cu cea mai vie plăcere sau încredințat de vrednicile de laudă însemnătoare isprăvi a cinstului haractir și a rîvnei acei cu toată osîrdia, ce D-voastră ați aratat, în toată indeletnicirea D-voastră atingătoare de pomenita Soțietate, care asemenea isprăvi vrednicesc în adevăr deplina recunoștință a obștei.

Adunarea dar pătrunsă de patriotismul acel cu deplină vrednicie și osîrdnică rîvnă de care D-ta ai dat dovadă și în acest predmet, deopotrivă cași în alte slujbe în care după vreme te-ai aflat, are cînte a însemna D-le, mărturisirea acei mai desăvirșite mulțămiri pe care binevoește a o primi ca rostită d n partea obștei compatrioților.

Veniamin, Mitropolit Moldovei. Meletie Episcop Romanului, Costachi Balș Logofăt, Iordachi Balș Vornic, Ștefan Catargiu, Gheorghies Sturza Vornic, Krupenski Vornic, Scarlat Miclescu Vornic, Vornic T. Balș, Rătel Vornic, A. Aslan Hatman, Manolachi Miclescu Vornic, Ilie Cojălniceanu Postelnic, Dimitrie Bran Postelnic, Cuzza Postelnic, Iordachi Postelnic, Vasile Veisa Postelnic, Vasile Alexandri Postelnic, Gheorghe Racoviță Agă, Neculai Greceanu Agă, Grigorie Krupenski, Grigoraș Tufescu Agă, Grigorie Codreanu Spatar, Grigorie Carp, Mihalache Holban Spatar, Iorgu Razu, Agă Iordache Varnav, I. Razu, Costache Negruți, M. Gherghel Căminar, Neculai Bontăș Paharnic.

niceanu Postelnic, Dimitrie Bran Postelnic, Cuzza Postelnic, Iordachi Postelnic, Vasile Veisa Postelnic, Vasile Alexandri Postelnic, Gheorghe Racoviță Agă, Neculai Greceanu Agă, Grigorie Krupenski, Grigoraș Tufescu Agă, Grigorie Codreanu Spatar, Grigorie Carp, Mihalache Holban Spatar, Agă Iordache Varnav, I. Razu, Costache Negruți, M. Gherghel Căminar, Neculai Bontăș Paharnic.

Alte asemenea adrese cu No. 21, 22 și 23, tot din 1 Martie 1841, Adunarea Obștească, cu iscăliturile tot acelorași, exprimă asemenea mulțămiri și celorlalți funcționari ai Societății Medico-Istorio-Naturale, și anume: Vicepreședintelui Maior și Cavalier Doctor Czihak și Secretarilor Frederih Bell și Anton Vinkler.

*

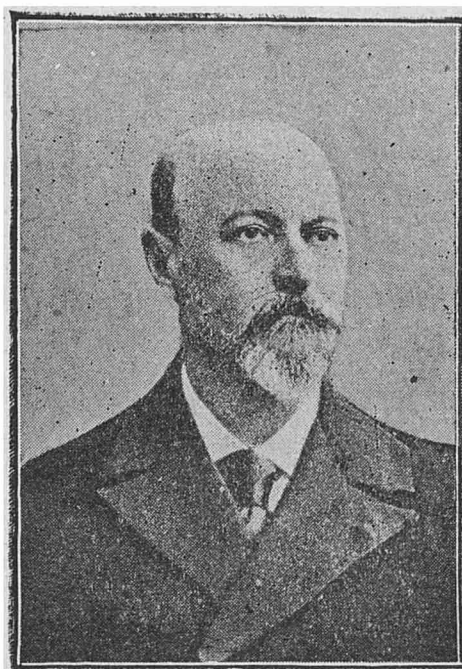
Incercări de a se supune Societatea Medico-Naturalistă sub conducerea și controlul direct al Cărmuirii.

Am văzut că pentru tot timpul ce a curs dela constituirea acestei Societăți, Comitetul său n'a lipsit nici un moment de a lucra pentru binele și propășirea ei, și a ținut în toate amănuntele, socoteli regulate atit de veniturile cît și de cheltuețele ce s'au prilejit în timpul traiului ei.

Se pare totuși că unii din mădularile Cărmuirii, nu vedeau cu ochi buni activitatea urmată, sub conducerea boerului Costachi Sturza, a D-rului Czihak cum și a celorlalți membri din Comitet și căutară, sub diferite motive, să supuie orice lucrări de interesul Societății și a Muzeului, directului control al Epitropiei Învățăturilor publice a Principatului.

O parte din membrii însăși a Societății, în frunte cu D-rii Cuciureanu și Ilasciuc, provoacă oarecari neînțelegeri și ajung într'un timp la animosități, denunțări și reclamațiuni, cari pe lângă că înjosesc prestigiul Societății, apoi chiar dau cuvînt mai mult cîrmuitorilor ca să caute a supune unor condițiuni vexatorii pe cei ceși dăduse atita trudă în constituirea și propășirea acestei frumoase și utile instituții ieșene.

În actele ce se găsesc în Arhiva Statului se văd urmele unor atari neînțelegeri, cari amărăsc mult pornirile entusiaste, mai ales ale D-rului Czihak.

Profesorul Petru Poni,
Membru al Societății de la 1867.

Muzeul Istoric-Natural.
Vedere din sala Mineraleslor și a Petrificațiilor.

În acest fel de împrejurări găsim că, în cursul lunii August 1843, se înaintează lui Mihail Sturza-Vodă anafora ce urmează, din partea *Epitropiei Învățăturilor Publice*:

Prea Înălțate Doamne !

Cerind Epitropia învățăturilor publice prin Anafora întărită de Înălțimea Voastră în 24 Noembrie, anul trecut, a se așeza sub a ei privileghe Cabinetul Istoriei Naturale, ea s'au rezemat pe considerațiile următoare:

Statutele care au fost temeiul fundației Societății Istoriei Naturale, în urmașarea unui raport a Sfatului Administrativ din 6 Mart 1834, s'au întărit de fostul inputericist Prezident Contele Kiselef și pînă astăzi alcătuiesc legiuirea fundamentală a înființării acestei Societăți. În acest raport se zice lămurit: „Statul avînd în vedere folosul acestui așezămînt, care neaparat este legat cu ramul învățăturilor publice, socotește a i se rîndui din Casa școalelor o sumă de 6,000 lei pe an”. Ce se atinge de trebuința a se așeza supt vre o privilegere, aceasta se adeverează chiar din firea așezămîntului ce s'au înființat, prin dănuire și agiutoruri din partea lăcuiților acestui Prințipat.

În asemenea privire articolul 35 a Statutelor hotărăște „că averea Societății este avere publică și că nime sub nici un cuvînt nu va putea reclama dănuirea care o va fi făcut-o Societății, în oit Soțetatea nu se poate a o împărți între sine, a o amanetarisii, sau a o înstrăina, ea nu poate trage îndărăt darurile sale, ca unile ce sunt proprietate publică”.

Drept aceea reprezentantul aversei publice, adecă Guvernul, nu poate părăsi asupra Cabinetului o privilegere, prin organul ce va socoti mai priincios, prin care să controleze lucrările Direcției acestei Societăți, precum aceasta urmează în toate țările; asemenea privilegere cu atita mai mult se pare neaparată și dedusă din prințipiul Societății, că în § 7 a statutelor sale, se legiuiește că orice Doctor, Naturalist, Spițer, lăcuiitor în Iași, poate fi primit de mādular efectiv, și după § 8 ori care Doctor, Naturalist, Spițer, lăcuiitor în provincie, poate fi primit de mādular extraordinar; dar mādularii efectivi avînd dreptul de a alege pe Prezidentul și pe Secretarii. și mādularii efectivi și extraordinari după § 24 avînd vot hotărîtoriu, urmează că prin dreptul primirei însemnat la § 7 și 8 majoritatea poate lesne să prefacă elementele sale, și în vre o împlinire, care deși nu se vede acum, însă nu este neputincioasă, ar pute comprometa interesurile Cabinetului ce se află încredințate în minile mādulari-

lor, cea mai mare parte străini și a căroră închegare ar pute a se închega după mii de chipuri, ce nu se pot prevedea.

Epitropia încă la 14 Decemvrie 1842 au împărțit Societății hotărîrea Înălțimei Voastre, prin care i s'au încredințat privilegheea Cabinetului, însă pînă astăzi nu numai nu au luat vre un răspuns, ce Dl. Czihaș, Vițe-prezident al Societății, înfățișîndu-se înaintea Sfatului Administrativ, au făcut din viu grain un fel de protest asupra oricărei măsuri țintitoare a mării neatințarea Societății, nevoindu-se a o înfățișa ca un individ înzestrat cu toată puterea în lucrările atîngătoare de a sa proprietate. Epitropia are fără îndoială deplina încredere în persoanele care povățuesc astăzi acest Așezămînt și acăror zilos chear de la început au făptuit propășirea vederată a Cabinetului, însă cu neputință îi este a nu lua aminte că încredințările rostite înaintea Statului, țintesc chiar a prefăce prințipiul pe care s'au întemeet Cabinetul. Dacă după cursul timpului, persoanele binefăcătoare, care prin a lor dănuire au confăptuit informarea acestui Așezămînt, nu vor mai fi, dacă Direcția va fi încetat a se înfățișa de persoanele care astăzi o poartă, oare atunce clironomii lor, vor pute reclama proprietatea și o vor pute dispoza, sau că se cuvine guvernului de a se îngriji de ea, ca de o avere publică? O asemenea întrebare nu se pare a fi supusă îndoelii.

Drept aceea Epitropia neputînd pînă acum pe de o parte ave nici o privilegere asupra lucrărilor Societății sus însemnate, și despre alta aflînd lăaturalnic că Direcția acestei Societăți au intrat în oarecare tranzații în povărătoare, a căror detailuri nu-i sunt cunoscute, roagă pe Înălțimea Voastră să bine voiți a o desărcina de responsabilitatea care întru aceasta s'au pus asupra sa, și întru a Voastră înțelepciune să rînduiți măsurile de privilegere care se par a fi atribuțiile Guvernului, sau statornicirea a neatințatei puteri care cere Direcția.

Asupra acestui Raport al Epitropiei Învățăturilor Domnitorul pune următorul înalt apostil, prin care, totuș, respinge ideia de a se supune Comitetul Societății directei conduceri a Ministeriului:

Sfatul Nostru în privire că principiile cuprinse în această Anafora sunt foarte temeinice, și că Societatea Cabinetului Natural nu și poate însuși dreptăți de proprietate personală, nici de neatințare, se va îndatori a supune pe fleșcare an la Sfat, lămurită socoteală de intrări și cheltueli, precum și extract de obiectele aflătoare în

acel Cabinet, cu arătarea acelor adăugite în flește care an. În acest chip urmînd, nu este trebuință a fi supusă Epitropiei Învățăturilor publice, care se află împovărată de alte îndeletniciri.

Mihail Sturza W.

*

Cu această hotărîre Domnească se stînjenește pentru un timp dat intrigele unora din cei ce nu vedeau cu ochi buni și poate îndestul de desinteresăți, activitatea și devotamentul atît a onestului și harnicului boer Costache Sturza, cît și a celorlalți membri ai Comitetului Societății Medico-Naturaliste. Aceasta însă n'a împiedecat ca mai tirziu alte asemenea astuții să nu se ivească din nou, așa că, după cum vom vedea, să amărască pornirile cele frumoase ale oamenilor de bine și să i facă a se retrage cu totul din posturile onorifice ce le ocupau.

Socotelile Societății pe anii 1841—1843.

Puțin timp după cele descrise pînă acum, Comitetul Societății supuse Ocîrmuirii și semile pe anii următori, dela 1 Ghenar 1841 pînă la sfîrșitul anului 1843, cari trebuiau de asemenea să treacă prin controlul membrilor Obștei Adunări a Principatului.

Vom avea prilejul și aici să vedem cum Comitetul justifică toate daraverile sale bănești, precum și atențiunea cu care i se răspunde de Înalta Obștească Adunare.

Reproducem mai întîi cifrele conținute în mai sus citatele semi :

A. Socoteala dela 1 Ghenarie 1841 pînă la 1 Ghenurie 1842.

Data	S'au cheltuit pentru	Lei	P.
1 Ghenar.	Hac slugii Cabinetului	25.—	
2, 1 Vultur		7.30	
5, 2 Vulturi		15.—	
7, Socoteala No. 82 pentru 2 lăzi	din Paris și Mainț	557.—	
13, 1 Vultur		7.20	
14, 2 calupuri sapon de arsenic		25.—	
20, 1 Vultur		7.20	
" 1 oacă sîrmă		8.—	
23, 6 Vulturi		31.—	
" 1 buhnă ulula		—30	

25, Acu și ată	—35
" 1 Luminare	—12
" Bacșiș la o slugă care a adus Vulturii	1.10
" Meremet la o bardă	2 —
1 Fevr. Hac slugii Cabinetului	25.—
6, 1 Vultur	6.—
9, Porto pentru o scrisoare dela Pesta	3.—
12, 1 Vultur	7.20
13, O litră de spirt	1.—
24, 2 funii pentru legat pieile de bivol	—24
" 3 luminări	—25
27, 1 vultur	5.20
" 100 dramuri sîrmă	2.—
" 2 lăzi cumparate	12.—
1 Martie. Hac slugii, mărit după deslegarea protocolului	40.—
2, Pentru 2 scînduri de stejar și 1 la lup și 30 bețe	41.10
3, Un șurub cu clește	5.—
" Două calupuri sapon de arsenic	25.—
5, 3 luminări și 50 dramuri sîrmă	1 24
28, O sulă, un cleștișor și 7 legături de cinepă	7.20
30, 2 Falco și una curcă	9.15
1 Aprilie. Hac la slugă	40.—
17, 15 legături de cinepă	10.—
" 2 calupuri sapon arsenic	25.—
20, 6 pelicane	72.—
22, 9 pelicane	108.—
24, 2 pelicane și 1 Falco albișila	39.—
25, 1 Totanus glotus, 5 Bombișila garula	4.—
1 Mai. Hac la slugă	40.—
13, 1 Ardea egreta	10.—
19, 2 Ardea egreta, 5 pelicane	79.—
21, 2 Falco buteu, 2 Falco sub-buteu	9 20
23, 1 Falco rufus, 1 Falco pogarnus și țînereus	8.—
27, 3 Merope, 1 Corbul coriocadante	5 30
28, 2 Ardea egreta, 1 Ardea menuta	17.20
29, 1 Platalea leucorodna	3.—
1 Iunie. Hac la slugă	40.—
" Leafa d-lui Flec pînă la 1 Iunie 1841, socoteala No. 83	600 —
8, 2 calupuri sapon arsenic	25.—
16, 1 Falco tinunculus	2 20
19, 1 Falco tinunculodes, 1 Ardea purpurea	2 20
21, 2 Ardea hietinorans, 1 Ardea purpurea	6.—
24, 1 Alauda, 1 Heridreus, 1 Gla-reolr torcvata	8 —
1 Iulie. Hac la slugă	40 —
10, Steclarului pentru geamuri la scriu de minerali și de colibri	184 —
28, 1 Pelican crispus	10.—
" 2 Podișepe, 1 Totanus, 1 Ardea stelaria și 3 carbo	14.—
1 August. Hac la slugă	40.—
4, 2 Ardea comata, 1 Fulica	6.—

4	1 Ibis falținelus	3.—
10,	1 Carbo Cormoranus	5.—
"	1 Ardea comata, 1 Ardea garzeta	4.—
12,	2 Ardea paloides	4.—
"	12 geamuri la feluri de fereste	28.—
"	1 gavanoș de steclă	2.20
1	Septembre. Hac la slugă	40.—
"	2 Calupuri sopen de arsenic	25.—
30,	D. Flec, leafa până la 1 Oct. 1841	300.—
1	Octombre. Hac la slugă	40.—
13,	Bacșiș la sluga cuconului Iacovachi Paladi care au dăruit o momită	2 20
"	Una oacă piatră acră și sare de mare	2.30
"	Meremet la sobă	20.—
"	La slugă pantaloni și cojoc	30.—
"	2 calupuri sopen de arsenic	25.—
1	Noembre. Hac la slugă	40.—
9,	Un vultur	9.—
28,	Porto pentru o desertatie dela D. Covadovski	15.—
30,	O curcă	9.—
"	1 Falco albișila	7.0
1	Dechembre. Hac la slugă	40.—
3,	O jum. stinjen de lemn	35 20
15,	O curcă	9.—
31,	Legătorului de cărți pentru 51 cărți de legat	71.—
	Peste tot	3097.35

B. Socoteala dela 1 Ghenarie 1842 până la 1 Ghenarie 1843.

1	Ghenar. Hac la slugă	40.—
2,	2 oacă sare de mare	1.—
"	1 oacă piatră acră	—30
19,	1 scrisoare dela D. Bruh din Mainț	3.—
24,	1 vultur cenușiu	6.20
30,	1 vultur cenușiu	7.—
"	2 calupuri sopen de arsenic	25.—
1	Fevr. Hac la sluga Simeon	40.—
8,	1 Falco imperialis	8.—
18,	Plătit conto No. 85 pentru bibliotecă	1666 20
1	Mart. Hac la sluga Simeon	40.—
14,	1 Rață ferina	3.—
"	La legător de cărți pentru legătura a 50 tomuri	75.—
1	April. Hac la sluga Simeon	40.—
6,	Un surtuc și pantaloni pentru Simeon	46.—
15,	3 Aratomus țitilus	3.20
16,	Peatră acră și sare de mare	2 20
24,	1 Rață clipeata și 1 Leucoftalmos	6.—
"	O poditepe cornutus și o rață leucoftalmos	3 30
28,	Arctomis țitilus	5.—
"	2 calupuri sopen de arsenic	26.—
1	Mai. Hac la sluga Simeon	40.—
"	Hac la sluga Ghelcovici după hotărîrea protocolului	40.—
"	2 rațe leucoftalmos	4.—

4.	1 Dropie pentru schelet	6.—
27,	Una Ardea leocorodit	2 20
1	Iunie. Hac la sluga Simeon cu adăugire după protocol	50.—
"	Hac la sluga Ghelcovici	50.—
3,	1 Spalacs tifos	6.—
"	1 cutie de tiniche	2.—
"	1/2 oacă spirt	1.20
10,	1 pelican creț pentru schelet	7.—
14,	1 scrisoare de la Pesta	3.—
15,	1 spalacs tifos	5.—
20,	1 Pelican creț	12.20
"	3 Godee.	15.—
"	12 scaune la odaia Adunării	108.—
"	1 Drochie pentru schelet	7.20
1	Iulie. Hac la Simeon	50.—
"	Hac la Ghelcovici	50.—
"	O scrisoare dela Padova	3.—
9,	Socoteala No. 86 plătită pentru bibliotecă	1655.19
"	1 Leabădă pentru schelet	7.20
"	2 calupuri sopen de arsenic	25.—
"	1/2 oacă sîrmă groasă	4.—
1	August. Hac slugilor Simeon și Ghelcovici	100.—
16,	Pravuri de afumat pielea păsărilor	2.—
"	O scrisoare dela Dr. Liedman din Pesta	3.—
1	Septembre. Hac slugilor Simeon și Ghelcovici	100.—
5,	Transportul unei lăzi cu mineral+ din Pesta No. 87	76.—
20,	2 Drochii tinere ÔÔÔ	30.—
1	Octomvre. Hac slugilor Simeon și Ghelcovici	100.—
"	Bacșiș omului care au adus un monstru trimes de ministru	14.—
"	Crocodilul sau fost adus de dar, dar nimenea au vrut să dăruiască din anul 1838, Socoteala No. 88 (?).	994.—
1	Noemv. Hac la sluga Simeon	50.—
"	Leafa Dum-lui Rus ca Conservator	100.—
4,	Meremet la sobă	10.—
"	Instrumenturile de lucrat de la răposatul Flec	140.—
1	Decemv. Leafa Dum-lui Rus și hac lui Simeon	150.—
"	2 calupuri sopen de arsenic	25.—
	Peste tot	6096.19

B I L A N Ţ

Societatea au avut	Cursul p.e- tei	
	Lei	Par
Dela 1840 au ramas faţă	948	05
Dela Vistierie pe anul 1841,		
6000 lei	6666	10
Dela Vistierie pe anul 1842,		
6000 lei	6666	10
	14280	25

23	Bacșiș pentru aducerea unei momițe sălbatice care au trimiso d. T. Ghica Ispravnic.	5.—
23, 1	oacă piatră acră.	1.20
1	Octombre. Hac la sluga Iordachi Simeon.	50.—
"	Leafa dum-lui Rus.	100.—
19, 1	Drokie bătrână.	12.20
22, 20	legături de fiu.	10.—
23, 2	Legătură de 2 cărți în 4 tom.	3.—
1	Noemb. Hac slugii Iordachi.	50.—
"	Leafa dum-lui Rus.	100.—
"	Soceteala pentru biblioteca No. 105 plătit.	3.261.05
12, 1	Șter ♀	22.—
24, 2	Șteri ♀	44.—

B I L A N Ţ

Societatea au avut	Lei	P.
Ramas din anul 1842 în casă.	5.086.11	
Sau primit dela Ocîrmuire 3000 lei	3.333.05	
Dela 1 Ghen. pîn la 1 Iulie 1843:	8.419.16	

Societatea au cheltuit	Lei	P.
------------------------	-----	----

Sau cheltuit pîn la Dechemb. 1843: 8.952.31

Aşa dar cheltuiala cu 533 lei 15 parale au trecut peste venit, care sau luat din casa rezervei, şi mai rămîn 1.122 lei şi 4 parale în casa de rezervă.

Vornicul *Sturza*, *Dr. Căihac*, *Fr. Bell*, *A. Vincler*.

*

Semile reproduse mai sus, însoţite de un Raport al Comitetului Societăţii, supuse fiind cercetării unei Comisii rînduite de Obşteasca Adunare, compusă din Vornicii Balş, Dim. Mavrocordat, Paladi, Șcarat Crupenschi şi Razu, şi recomandate spre aprobare de numiţii Adunării, Preşedintele acesteia, după desbaterea prealabilă, puse pe Raportul sus citat încheierea ce urmează:

Rezoluţia Preşedintelui Obşteştei Adunări. 1844, Martie 13.

Sama Cabinetului Istoric-natural cercetată de către Comisie, cercetîndu-se acum şi de către Obşteasca Obişnuită Adunare, şi îmbunătăţindu-se, sau încredinţat prin iscălire după rînduială, şi sau hotărit să se facă de pe dînsa două copii care să se încredinţeze de către Preşedintele, şi una din acele copii să se supuie Prea Înălţatului Domn cu anaforana cuvenită din partea A-

dunării şi cealaltă să se alătureze la dela lucrărilor acestei sesii, iar sama în original cu oţnoşenie din partea Preşedintelui să se trimeată Departamentului trebilor din lăuntru, pentru ca el să o dea unde se cuvine spre pastrare; totodată Adunarea luînd aminte la sîrguinţa acea cu patrioticească rîvnă a dum-lor funcşionerilor Societăţii acelui Cabinet, sau hotărit ca prin adresuri din partea Adunării să li se însemneze dum-lor deplină mulţămire, urmînd a se face întru aceasta oţnoşenie către dum-lui Vornicul Costachi Sturza, preşedintele Societăţii; altă oţnoşenie către dum-lui Maiorul Doftorul Cihac, viţ-preşident al Societăţii; un adres către dum-lui Bel, secretarul Societăţii, şi alt adres către d. lui Vincler, Viţ-secretar al Societăţii, şi totodată prin anaforana ce se va face să se recomanduiască Înălţimei Sale a dum-lor sîrguinţă.

† *Meletie*, Mitropolit.

Iar ca urmare, Adunarea redactează şi înaintează lui Mihail Sturza-Vodă o anafora, cu data din 15 Martie 1844, în acest cuprins:

Prea Înălţate Doamne !

Pe lîngă adresul Departamentului trebilor din lăuntru de sub No. 2.433, întrînd la Obşteasca Obişnuită Adunare sama de veniturile şi cheltuielile Cabinetului Istoric-Naturale pe vreme dela 1 Ghenarie a anului 1841 pînă la 1 Dechemvrie a anului 1843. cercetată şi adevărită de către Sfatul Cărmuitor, Adunarea au adresarisito Comisiei întrupată din sinul ei pentru cercetarea sărilor caselor obşteşti, ca să o cerceteze, şi după ce de către acea comisie sau cercetat şi sau adevărit după rînduială, au cercetat şi ea însuşi şi îmbunătăţind-o, au încredinţat prin iscălire, şi iată cu cuviinciosul respect se supune Înălţimei Voastre, în alăturare pe lîngă aceasta, întocmai copie de pe acea samă; dar totodată în acest prilej Adunarea luînd aminte la sîrguinţa acea cu adevărata rîvnă a Dumeilor funcşionerilor Societăţii pomenitului Cabinet şi anume a D-lor Vornicul Costachi Sturza, Maiorul Doctorul Cihac, Frideric Bell şi Anton Vincler, socoate de a sa datorie a recomîndui Înălţimei Voastre o asemenea a Dumilorsale sîrguinţă.

Meletie, Mitropolit Moldaviei, *Veniamin*, Episcopul Romanului, *Costachi Mavrocordat* Logofăt. *Ioan Niculcea* Vornic, *Iordachi Balş* Vornic, *Gheorghe Sturza* Vornic, *Vornicul Palade*, *Vornicul Dimitrie Mavrocordat*, *Manolachi Niculescu* Vornic, *Vasile Beldiman* Vornic, *Vornicul Șcarat Crupenschi*, *Teodor Ghica* Vornic, *Teodor Silion* Vornic, *Alecu Sturza* Vornic, *Ilie Cogălniceanu* Postelnic, *Dimitrie Bran* Postel-

nic, *Colonel Iacovachi*, Postelnicul *Gheorghe Carp*, *Costache Burghela Spatar*, *Vasile Alexandri* Postelnic, *Gheorghe Buzilă* Comis, *Majorul Plithos*, *Costachi Carp* Agă.

*

În urma acestor acte și manifestări de încredere și mulțămire pentru Comitetul Societății Medico-Naturaliste, compuse după cum am văzut din Vornicul Costake Sturza, Dr. Czihak, Fr. Bell și A. Winkler, vedem că aceștia demisionază cu toții în 14 April 1844, în mod ivevocabil, și în locul lor se alege ca Președinte Marele Logofăt Alexandru Ghika, tatăl viitorului Domn Grigorie Ghika, ca Vice-Președinte, Protomedicul Dr. Dim. Samurcași, Secretar I, Dr. Gh. Cuciureanu și Secretar II, Dr. Em. Fränkel.

Un privilegiu al Societății.

Veniturile încasate dela membri și subvenția acordată de Ocîrmuirea Moldovei neajungînd pentru a se face față trebuințelor mereu crescînde ale Muzeului Istorico-Natural, conducătorii Societății se gîndiră la diferite mijloace pentru sporirea încasărilor. Între aceste se găsi de cuviință a se transforma locul viran ce se afla înspre miază-ziua casei Muzeului, într-o piață publică, în care să se vîndă obiecte de trebuință casnică, alimente, etc. Spre acest sfîrșit se ceru învoire dela Cîrmuire pentru deschiderea pieței, și cu data de 16 Iunie 1844, Societatea primi următoarea adresă drept respuns la intervenirea ei :

Departamentul din lăuntru prin poronca cu No. 11599, făcînd cunoscut încuviințarea Prea Înaltului Domn, dată asupra anaforalei supusă de acea cînstită Soțietate, pentru a se face piață de feliiurite adunări pe locul sterp ce are de lîngă casele din Tîrgul de sus, în mărime de 404 stînjini în cvadrat și să se învoiască adnnare de plată de pe la trăsuri, potrivit cu legiuirea statornicoită pentru meideanul Sft. Spiridon, cu aceasta ca mai întăi proprietara să se îngrijască a pardosi locul cu piatră, spre a nu se face glod și a se ține curat, iar a vaet a să strînge :

Crăițari proști :

- 5 Adecă cinci pe giugul de fin sau lemne de foc.
- 8 — opt pe giugul de zaherè.

- 15 Adecă cincisprezece pe kiriste lungă.
- 10 — zece pe kiriste scurtă.
- 10 — zece pe vasul cu vin.
- 20 — douăzeci pe vasul cu rachiu.
- 15 — cincisprezece pe tot giugul cu mere și alte de asemenea.
- 12 — douăsprezece pe mascur viu.

Inscris ca să regularisască statornicirea acestui meidean, să se îndemne pe oameni cu trăsuri ce stau pe uliță a merge acolo spre vînzare, unde pentru toată statornicia să facă și steag i dimerlie, după pilda celuilalt meidean, bătînd în stîlp puncturile plăței, în temeiul căreia se pofteste pe ace cînstită Soțietate de a pune la cale pardosirea locului cu piatră, căci Eforia au regularit din parte-i oelă de cuviință pentru statornicirea meideanului.

De veniturile acestui *meidean* a profitat apoi Societatea, dîndu-l în antreprisa a diverși negustori, și aceasta a urmat pînă cînd, prin stăruința unui din membrii Societății, D-rul Brîndză, hotărîndu-se a se face pe acea piață un început de grădină Botanică, locul se îngredi și se plantă cu diferiți arbori și vegetale, lăsînd la dispoziția publică rumai cișmeaua și habuzul, cari se reconstruira mai apoi prin îngrijirea municipalității și a Societății.

*

Continuarea subvenției dela Guvern.

În ce privește ajutorul dat de stat Societății, în fiecare an dela crearea ei, găsim că, cu toate încercările unor răuvoitori sau invidioși, de a-l suprima, cum am mai amintit îndărăt, el continuă a fi păstrat în budgetul țării, după cum dovedește următoarea încheere pusă de Grigore Al. Ghika-Vodă la 23 Dechemvrie 1852, asupra anaforalei Visteriei din 1852, Noemvrie 30, pentru a da deslegare în chestia subvenției de 6000 lei cuveniți Muzeului de Istorie-Naturală :

Să se facă cunoscut Visteriei și Departamentului Bisericesc și a Învățăturilor publice, că această subvenție urmează așa precum și pînă acum, a se slobozî din veniturile școalelor, potrivit așezămîntului întru aceasta, rămîind Soțietatea datoare potrivit cu statuturile ei, de a da samă pentru administrația acestui Așezămînt și în trebuințarea banilor.

*

Situația materială și morală a Societății pînă în 1859.

Pe cît de corect și înbucurător au mers lucrările Societății științifice ieșene în cei întîi 10—12 de ani dela crearea sa, cu mijloace destul de mărginite și cu puteri binevoitoare dar restrînse,—dela un timp un vâl neguros începu să se lase deasupra tuturor bunelor intențiuni, chiar și ale celor din Ocîrmuire, și o stîinjenire păgubitoare a lucrărilor ei se simți din ce în ce mai mult.

Nu mai era entuziasmul dela început, nici omogenitatea în intențiuni și activitate. D-rul Czihak se retrăsese, amărît de unii dintre colegii sei, după cum am găsit urme în actele Societății. Ceilalți vechi membri ai Comitetului, parte dispăruse din lume, alți se retrăsese de asemenea din Societate.

Alte persoane nouă luase locul celor ce înființase instituțiunea, dar după cum se vede, nu pătrunse în totul de aceeași bunăvoință de muncă și desinteres personal. Poate că aceasta s'a datorit în parte și situațiunei, sau mai bine zis frămîntărilor politice ce supravenisese în țară și în special în Iași, unde marea idee a unirei țărilor surori preocupa, înainte cu mai mulți ani de 1859, toate spiritele luminate și doritoare de a realiza actul politic cel mai de samă ce trebuia să asigure în viitor existența neamului românesc, făcînd prin aceasta să se lase în lîncezire alte interese sociale și culturale deal doilea ordin.

Am mai aratat că din arhiva Societății lipsesc, sau sunt rătăcite, multe acte și socoteli, cari ar trebui să fie de față și ușor de cercetat în orice moment.

De aceia, în lipsă de acte succesive anuale, tocmai în anul 1859 mai putem abia găsi un raport mai amănunțit asupra situațiunei atît materiale cît și morale a Societății Medico-Naturaliste, din care să ne putem face o idee de fazele prin cari a trecut și unde se află în acest din urmă moment această instituție. Il vom reproduce și pe acesta, spre a încheia cu el acest Capitol, rezumător al activității Socie-

tății pînă în momentul înfăptuiri uni-rei Țărilor surori:

Raportul Comisiei Cercetătoare asupra simei veniturilor și cheltuelilor Societății pe anii dela 26 Octombrie 1855 pînă la 23 April 1859 :

Conform cu hotărîrea ședinței plenare din luna trecută, Mai în 23, Protocolul No 18, prin care suntem însărcinați din partea onor. Societăți ca să ne întrunim în Comisie spre lucrarea cerută de § 27 al Statutelor, subscrișii din deferința către Institut, prețuind totodată confiența ce onor. Societate ne-au aratat și la această ocazie, am acceptat delicata missie cu care ne-au însărcinat.

Greutățile ce au întîmpinat Comisia în privirea lămuririi obiectelor din Colecții, sunt următoarele :

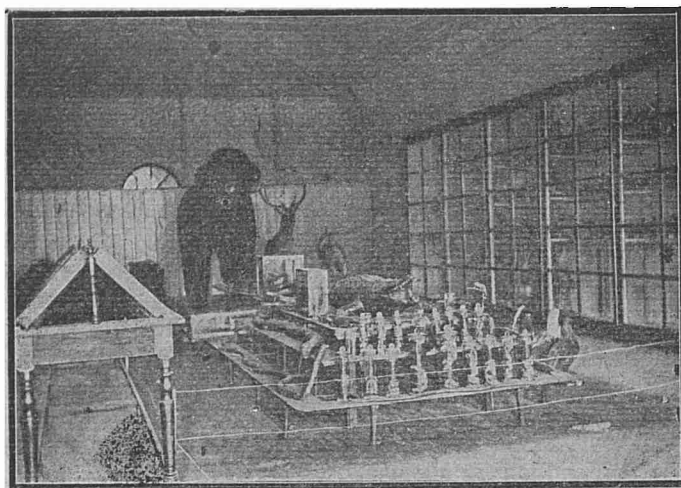
1. Societatea de la înființarea ei și pînă astăzi s'au sirguit de a aduna și de a înmulți numerile tuturor obiectelor potrivite spre înființarea colecțiilor, iar cît pentru clasificarea lor și pentru compunerea cataloagelor lămuritoare, ea au așteptat totdeauna dela activitatea funcționarilor respectivi, cari s'au încercat în mai multe rînduri a realiza aceasta a lor dorință, dar nici odată n'au putut găsi timpul material trebuit pentru a sevîrși o asemenea lucrare; căci numărul membrilor efectivi, alcătuiadu-se de cîțva medici practici, de lă cari nu se poate cere ca să și părăsească vocația pentru a regularisi Cabinetul, colecțiile sporînd cu timpul, dela dîșii numai nu se putea aștepta o asemenea lucrare.

2. Nevoia cea neaparată ce au predominat în anii trecuți, a fost restaurația Casei, nevoie care a fost o adevărată catastrofă pentru Societate, oăcia încurcat-o cu însemnate datorii, pentru ale căroră plătire i-au scurs toate veniturile, iar în privirea colecțiilor, s'au prilejit atuncea cele mai mari daune; căci prin adese ori operațelor strămături de într'un loc în altul, unele s'au stricat, altele s'au zăhăit; iar altele poate s'au și pierdut.

3. Așa dar în împrejurările de față, Societatea strîmtoată în mijloacele financiare, neputînd ținea un *Custos* cu toate calitățile cerute, care să se ocupe ca om special de colecții, au fost prin aceasta lipsită de cel mai de căpetenie mijloc spre conservarea și înmulțirea lor.

4. Cătră acestea este de însemnat oă și mica subvenție de 6000 lei, hotărîți Societății de guvern, se plătesc tocmai în timpul cel mai critic cu atîta greutate, în olt ea acum de doi ani n'au primit-o nici de cum.

5. Pe locul din față casei, ce'l destinase

Sala cea mare a Muzeului Istorico-Natural.
Mamifere și Reptile.

ea pentru o piață publică, care să-i aducă un folos, s'au deschis arbitrar un havuz public, în potriua dreptului proprietății. asupra căruia act ea n'a încetat de a protesta, pentru că este o usurpare al dreptului ei.

6. Prin urmare în lipsă de cataloage, în lipsă de Custoz, în lipsa chiar a mijloacelor obicinuite, Comisia este mărginită de a atinge numai pe scurt limitate lucrări a funcționarilor și întrebuințarea mijloacelor de care ei au putut dispoza.

Președintele, d-lui D. Ralet, au sprijinit pe cât au putut drepturile Societății.

Viș-președintele, d-lui D-rul G. Cuciu-reanu, a privighet menținerea Statutelor, îndeplinind cu bună credință îndatoririle ce l'au privit.

Secretariul întâiu și Casierul, d. Dr. A. Fătul, s'au sirguit a se conforma atribuțiilor sale, precum dovedește alăturata aice samă despre venituri și cheltuele, dela 26

Octombrie 1855 pînă la 23 April 1859, care s'au aflat în rînduială.

Secretariul al doilea, d-lui Dr. A. Greceanu, a ținut în bună rînduială condițiile atribuțiilor sale.

Bibliotecarul, d-lui D-rul A. Bendella, a regularisit cea mai mare parte din bibliotecă, dar este un adevăr că a fost lipsit de ajutorul trebuitor.

Conservatorul, d-lui Dr. D. Zissi, cu toată slăbăciunea Custosului empiric, au sporit colecțiile.

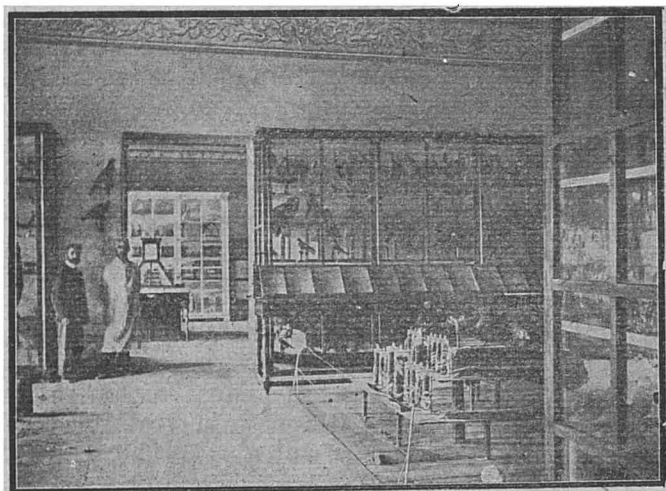
Iar rezultatul conlucrării numiților funcționeri este că veniturile, biblioteca, și colecțiile au sporit, din ceea ce erau cînd intrară D-lor în funcțiile lor respective.

Cu toate aceste, Comisia, deși cunoaște strîmtorirea mijloacelor bănești de care suferă Societatea, deși știe că ea mai dărește cinci sute galbeni cu al lor procent, deși jalește că ea întîmpină greutăți chiar în încăsuirea a micii subvenții din casa școalelor, care se folosește de colecțiile ei, totuși pătrunși de îngrijirea adeseaori esprimată de toți membrii Societății, ca să se reguleze cît s'ar putea mai curînd toate colecțiile ei în chipul cel mai nemerit și să se alcătuiască numai decît cataloage speciale despre toate obiectele care alcătuiesc aceste colecții, propune următoarele:

I. Fiindcă colecțiile de cărți, de Numismatică, de Animale, de Minerale, de preparate Anatomice și de Antichități, toate la un loc cer pentru a lor așezare în o-rînduială un spațiu mai larg, apoi să nu se mai închirieze nimic din localul rîndului de sus al casei, ce să se lese tot numai pentru această trebuință, păstrînduse o odaie pentru întrunirea membrilor în ședință și două odăi pentru locuința unui Custos.

II. Retiradele casei trebuie a se zidi din nou, ogeagurile a se repara și celelalte mici merematuri a se face toate în vara aceasta, din banii ce se găsesc în casă.

III. Din venitul de 340 galbeni, chiria boltelor și a odăilor de jos și din 6000 lei subvenția din Casa școalelor, să se plătească anul acesta una sută galbeni cu a lor procent, din suma de cinci sute galbeni ce mai dărește Societatea, să se încredințeze bibliotecarului 40 galbeni pentru facerea stelajilor trebuitoare și ajutorului tre-

Muzeul Istorico-Natural. Vedere din Secția Paserilor.

buitor la regularizarea bibliotecii, a colecției numismatice și pentru alcătuirea cataloagelor, 50 galbeni să se încredințeze d-sale Conservatorului pentru îndeplinirea stelajelor, așezarea sistematică a tuturor colecțiilor animale, minerale și anatomice, precum și ale micelor reparații la ferestre, incuitori și altele de asemenea.

IV. Un Custos cu știință specială fiind de cea mai neapărată nevoie, să se hotărască 120 galbeni leafă pe an pentru dînsul, însărcinîndu-se pe funcționari de a se pune în relație cu cine vor socoti pentru chemarea lui, și dîndu-se 30 galbeni pentru cheltuiala drumului. Iar rămășița din sus arătatele venituri, precum și indolnicul venit de 25 galbeni a pieței publice, să se întrebuințeze la plata lefei servului, la încălzirea și luminarea odăiei sedințelor, la jurnale științifice și alte mărunte ordinare sau extraordinare mici cheltueli.

V. Asemenea este de neapărată nevoie simplificarea Statutelor în chipul precum l'au dovedit experiența că este mai de primă pentru Institut, și anume:

a). *Președintele* să fie sprijinitor drepturilor Societății înaintea Cîrmuirii și a particularilor.

b). *Viș-Președintele* să se va îngriji de tot ce privește partea științifică a Institutului. Nici cel întâiu, nici cel al doilea nu se va ocupa de veniturile sau cheltueile Societății, precum s'au și urmat aceasta în anii trecuți.

c). *Secretariul întâiu* este și Casierul răspunzătoriu.

d). *Bibliotecarul* are în a sa păstrare biblioteca și colecția Numismatică

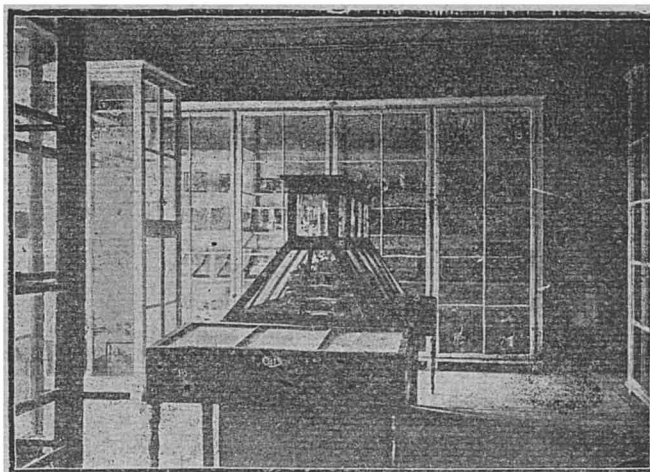
e). *Conservatorul cassa* și toate celelalte colecții. Acești trei din urmă să fie pe temeiul unui Buget adoptat de Societate, administratorii și economii răspunzători ai cassei.

f). *Secretariul al doilea* poate rămîne în atribuțiile sale prevăzute de Statute.

Aceasta fiind rezultatul cercetărilor, să aduce la cunoștința onoratei Societăți, pentru a hotărî ce va socoti de cuviință.

*Dr. Hristodulo, Dr. Finkelstein,
Dr. Klauber.*

1859, luna Mai, în 22 zile. Iași.

Muzeul Istorico-Natural. Vedere din Secția Peștilor și Nevertebratelor.

S'au cetit și s'au adoptat, rămînînd a se păstra la arhivă. 1859, Iulie în 13, Iași.

*Dr. Bendella, Dr. Hristodulo, Dr. Fătul,
Dr. P. Naumam, Dr. Klauber, Dr. Leffler,
Dr. Russ, Dr. Finkelstein.*

Iată și socotelele alăturate la acest Raport, cari justifică întrebuințarea fondurilor Societății Medico-Naturaliste, în periodul de patru ani, de care se vorbește mai sus:

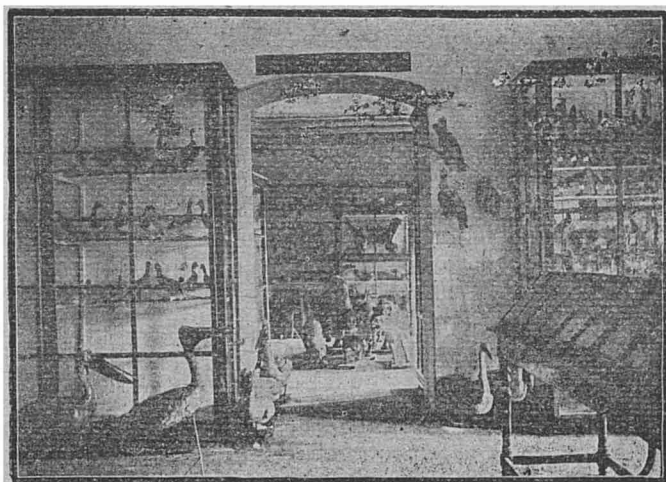
Suma veniturilor și a cheltuelilor Societății de Medici și Naturaliști pe anii de la 26 Octombrie 1855 și pînă la 23 Aprilie 1859.

PRIMIREA :

Lei P.

A. Banii primiți din chirii în
a). Dela D-lui Stolerul Hiter,
chiria dughenilor, un cîștiu pînă
la 23 April 1856

3,700.—

Muzeul Istorico-Natural. Altă vedere din Secția Paserilor.

b). Dela D-lui Costache Dasiadi, chiria apartamentului de sus, un ciștiu pînă la 26 Octombrie 1856	1,295 --
c). Dela D-lor Frați Bacșteți, chiria dughenilor, șese ciștiuri de la 23 Aprilie 1856 pînă la 23 Aprilie 1859	33,300. --
d). Dela D-lui Vornicul Dimitrie Raletu, chiria apartamentului de sus,—patru ciștiuri, de la 26 Octombrie 1856 pînă la 26 Octombrie 1858	11,100 --
e). Dela negușitorul Eni chiria medianului, patru ciștiuri cîte 30 galbeni pe an, dela 23 April 1856 pînă la 23 April 1858	2,220. --
f). Dela negușitorul Iosif, chiria medianului, două ciștiuri, cîte 25 galbeni pe an, dela 23 April 1858 pînă la 23 April 1859	924. --
	<u>52,539. --</u>

B. Banii cu care Societatea s'a împrumutat după încuviințarea înaltei Cîrmuiri, din 19 Octombrie 1855:

a). Dela D-lui Dr. Rusu, cu procent de 8 %, potrivit sinetului din 5 Oct. 1856

3,700. --

b). Dela Sf. Sa Părintele Evghenie Arhimandritu egumen mănăstirei Dancu, cu dobîndă de 10 %, potrivit sinetului din

18 500. --

c). Tot dela Sf. Sa Părintele Arhimandrit Evghenie, cu 10% potrivit sinetului din 26 Februar 1857

11,100. --

C. Banii subvenției dela Departamentul Cultului pe anii 1854, 1855, 1856, 1857 și rămasăta din 1853, cîte 6000 lei pe an cursul pieței

25,450. --

D. Din vinzarea obiectelor rămase dela reparația Cabinetului și anume:

Nouă grinzii de stejar	236. --	}	2,003. --
Ferăria	222. --		
Ferestrele	444. --		
Amnarele	461. --		
Ușile	740. --		
	<u>113,540. --</u>		

E. Daruri primite:

Dela D-lui Doctorul Rusu	185. --
" Episcopul Meletie Istrati	185. --
" Doctorul Ilascinc	444. --
" Costache Vârnay	37. --
" Dl. Post. Iancu Sturza	222. --
" " Vorn. Cost. Negri	222. --
" " Vasile Alexandri	222. --
" " Mih. Cogălniceanu	222. --
" " Costache Rola	222. --
" Măria Sa Prințul Cuza	222. --

Dela Dl. Postelnicu Alecu Tiariakiu	222. --
" " Aga Iancu Raletu	222. --
" " Teodor Calimah	222. --
" " Post. Tețcanu	222. --
" " Nicu Burki	222. --
" " Iordachi Gane	222. --
" " Spatar Dim. Sturza	222. --
" " P. Arhim. Evghenie de la Dancu	222. --
" " Spatarul Iorgul Sion	222. --
" " Maiorul Vasile Mălinescu	
" " Prof. Nicolai Kinez	222. --
" " Vorn. Dim. Miculescu	222. --
" Sf. P. Episcopul Miclescu Kalinic	185. --
" Dl. Leonide Ghica	222. --
" Doct. Alecu Greceanu	333. --
" Post. Neculai Istrati.	222. --
" de Litinschi	185. --
	<u>119,534. --</u>

Iași, 1859, Mai în 21 zile.

Dr. Fătul.

DAREA:

Lei P.

1. Cheltuiți cu reparația Cabinetului din anul 1856, încuviințată prin hotărîrea Sfatului din 3 Octombrie 1855 No. 3706, executată sub deapropoie privileghe a fostului Viț-President D. Vinkler și Conservatorul Dl. Doctor Zissi, precum se arată în sama dată de D-lui Viț-Presidentul Vinkler din 10 Februar 1856, și aprobată de Societate, cu prima ei hotărîre din 1 Mart 1857, (după listă aparte).

70.264,10

2. În leafa Custosului Cabinetului, D-lui Küne, de la Decembrie 1856 și pînă la 23 April 1859, cîte 148 lei pe lună, face 41 de luni

5.476. --

3. În leafa servului Gheorghe sin Vasile cîte 74 lei pe lună, pe 43 de luni, adică

3.182. --

Asemenea pentru lemnurile acordate servului Vasile dela Cabinet pe trei erno

888. --

4. În plata a 300 galbeni împrumutați de la Arhimandritul Evghenie, egumenul mănăstirei Dancu, cu sinetul din 1857 Februarie 26

11.100. --

Asemenea dobînda a 300 galbeni pe an, 10% face

1 310. --

Asemenea dobînda a 500 galbeni împrumutați tot dela părintele Evghenie pe doi ani și jumăt.

4.625. --

În plata a o sută galbeni împrumutați dela D-lui Doctorul

Rusu, cu obligația din 5 Octomb. 1856 3.700.—

In plata unei obligații de 60 galbeni pentru două acții, D-sale Doctorului Iacob Cihac, cu data 28 ghenar 1858 2 220 —
102 765.—

In plata a 40 galbeni dispăgubire pentru cheltuiala ce D-lui Costaki Dasiade a făcut cu reparația grajdului dela Cabinetul natural 1.4 0 —

In scrierea de diplome și alte hîrtii a Societății 279. '8

Intru ascurarea Muzeului natural pe anul 1857/1858 s'au plătit suma de 770 lei, din care Vornicul Raletu au plătit pe jumătate 385 —

Asemenea intru escurarea Cabinetului natural pe anul 1858/1859 s'au plătit suma de 807 lei, din care Vornicul Dimitrie Raletu plătiind jumătate (403 lei 20 pr.), rămîn în conta Societății 403.20

In cumpararea de cărți, jurnale și tipărirea de Diplome 1.147.—

In reparația bucătăriei și a două odăi ce compun heiurile Cabinetului după incuviințarea societății din 4 Noembre 1857 3.234.

In cumpărarea a felurite lucruri pentru Cabinet, prin d-lui Conservatorul Museului 4 374.—
114.068.08

Prin urmare mai rămîn în casă cinci mii patru sute șese zeci și cinci lei, trei zeci și două parale 5.465.32
119.534.00

Iași, 1859. Mai în 21 zile.

Dr. Fătul.

S'au cercetat și s'au găsit intocmai după dovezile înfățișate, pe care temein se adeverește de către membrii Comisiei cercetătoare.

Iași, 1859. Mai 22.

Dr. Hristodulo, Dr. Finkelstein, Dr. Klauber.

Acesta e ultimul raport de cercetare al situațiunei materiale și financiare a Societății, ce'l găsim între actele sale pînă în epoca de regenerare, despre care vom vorbi mai departe.

CAPITOLUL XII.

Epoca de lîncezeală a Societății : 1860—1885.

Existența Societății de Medici și Naturaliști, din momentul zămislirei sale, dela 1830 și pînă în zilele noastre, a avut epoci de propășire, de înălțare morală și materială, prin rîvna și bunavoința celor ce au luat parte la întemeierea și susținerea ei, dar, și alte epoci de lîncezeală sau adormire, provenite fie din puținul impuls la muncă și devotament pentru binele obștesc, fie din puțină pricepere ori din alte împrejurări, ce n'au permis o lucrare serioasă și îndestulătoare celor ce într'un moment dat primiau sarcina de a o conduce, iar apoi își căutau mai mult de interesele lor personale.

Considerăm ca *epocă de formațiune*, a cea dela începutul întrunirilor ce au dat naștere „Cercului ieșan de cetire medicală” și pînă la cumpararea casei propriie a Societății dela Costache Sturza, după care urmă și retragerea celui mai activ membru al ei, D-rul Iacob Czihak.

O epocă de tranziție, fu aceea dela 1844 pînă la realizarea Unirei Principatelor, în 1859, în care lucrările Societății au început a se împuțina și slabi, fața cu unele intrigii personale și puținul interes ce'l punea Ocîrmuirea în stimularea și ajutorarea unei atari instituții.

Fu o adevărată *epocă de lîncezeală*, aceea dela 1860 pînă la 1886, mai bine de un sfert de veac, în care, afară de mici daravere financiare sau de pură administrație, fără nici o inițiativă folositoare cuiva, nimic de samă nu s'a putut produce pentru înaintarea sau folosința acestei frumoase și vrednice instituții culturale.

Prin hotărîrea luată în 1886, de a se manifesta din nou, în chip bine văzut de toată lumea, ființa și scopul acestei Societății, dîndu-se la lumină în mod periodic, un organ de publicitate în care să se oglindească și răspîndească cunoștințele tuturor acelora ce primiră dem-

nitătea de membri ai unei atari Societăți, se începu o *epocă de regenerare* a instituțiunei, care fu menținută în chipul cel mai laudabil pînă în zilele acestea.

În ce privește epoca de lincezeală, care face obiectul descrierii acestui capitol, ne găsind decît puține documente cari să poată încheia șirul lucrărilor ce poate că s'au urmat în mersul Societății, cea mai mare parte din arhivă fiind rătăcită prin diferite împrejurări, vom căuta să facem descrierea noastră pe atît cît unele izvoare culese din diferite locuri ne-o vor îngădui.

*

Alegerea lui Alexandru I. Cuza-Vodă, în localul Societății.

Este cunoscut de toată lumea noastră cîltă că, în marele act al hotărîrii unirei între cele două principate Românești, Moldova și Valahia, Muzeul Istórico-Natural din Iași, a avut și el o pîrticică, prin aceea că, în sala de ședințe a Societății Medico-Naturaliste s'a desbatut și decis de o mare majoritate a deputaților Moldoveni, alegerea ca Domn a Colonelului Alexandru Ioan Cuza.

Era în preajma alegerii, care trebuia să se facă în ziua de 5 Ianuar 1859; o mare parte din deputații ce urmau să aleagă pe Domnitor, se întruniseră cu două seri înainte, la 3 ale acelei luni, în sala de ședințe a Muzeului Istórico-Natural, alături de care își avea un apartament închiriat, unul din fruntașii deputați ai Moldovei. Se făcură discuțiuni tumultuoase, fiind propuși mulți candidați la Domnie, între cari Lascar Catargi, Vasile Alexandri, Costaki Negri, Scarlat Roset, din partea liberalilor, iar pe de altă parte Mihai Sturza, fostul Domn al Moldovei și unul din fiii săi, Grigore Sturza.

Tîrziu, pela 11 ore de noapte, Mihail Cogălniceanu supărat că nu se poate hotări o majoritate asupra unei persoane agreată de toți, plecă acasă la el, și după el voia să plece mai mulți alții din asistenți; atunci însă, deputatul Pisoschi se puse în ușa și cu un pistol în mînă, amenință că se va sinucide a-

colo, dacă deputații nu se vor înțelege în acea noapte, pentru alegerea unei persoane, căreia să se jure toți a-i da voturile în ziua alegerii oficiale, spre a se evita mai ales reușita lui Mihai Sturza, ce nu mai era agreat de nici unul din deputații tineri ai Moldovei.

După un restimp de noui convorbiri, în care nimenea nu se dumerea asupra cui să se hotărască, Pisoschi emise ideea de a se da la o parte toți candidații propuși, spre a nu jigni prea mult pe unii partizani în folosul altora și să se aleagă de candidat pe Colonelul Alexandru Cuza.

Pronunțarea acestui nume, în lipsa persoanei sale, care nu mai era de față, produse un efect neașteptat asupra întregii asistențe, și în cîteva clipe toți aprobară și se uniră în ideea de a se alege ca Domn al Moldovei pe Cuza, ce era cunoscut de toată lumea ca un om de o perfectă onestitate și de o rară inteligență.

Se făcu imediat o cercare, prin votare cu bile secrete, a tuturor celor de față și se constată că toți cei 32 membri ce erau în sală admiteau candidatura lui Cuza, renunțînd la candidaturile fie personale, fie ale favoriților lor.

Faptul fu adus în aceeași noapte la cunoștința și-a lui Cogălniceanu, care aprobă numai decît alegerea, și a lui Cuza, care fu uimit de o veste atît de negîndită și neașteptată.

Lumea locală aflînd apoi faptul petrecut în casa Muzeului, ce era numită de ieșeni mai obicinuit „Cabinetul Elefantului”, — pentru că scheletul elefantului se putea vedea de orice trecător la una din ferestrele acelei case, — a păstrat o scumpă amintire acestui Muzeu, — și mai tîrziu s'a dispus fixarea în perețele interior al Salei în care s'a petrecut alegerea, a unei plăci de marmură, pe care s'a săpat rîndurile următoare :

ÎN ACEASTĂ SALĂ DE ȘEDINȚE A SOCIETĂȚII DE MEDICI ȘI NATURALIȘTI, S'A FĂCUT LA 1859 ÎN ZIUA DE 3 IANUARIE, ALEGEREA PREMIER-GĂTOARE A LUI ALEXANDRU IOAN CUZA CA DOMNITOR AL MOLDOVEI.

În muzeu se păstrează încă în sala de ședințe, urna de care s'au servit Deputații Moldovei la alegerea lui Cuza.

*

După strămutarea Capitalei din Iași.

Din momentul unirii Moldovei cu Muntenia și mai ales după strămutarea Capitalei Principatelor la București, Iașul începînd a se deșerta din ce în ce mai mult, atît de boerimea veche cît și de oamenii de samă și de știință, cari ocupau și posturi politice, interesul pentru propășirea culturii locale începu a se răci mult, și odată cu scăderea sau stagnarea și a altor instituțiuni culturale locale, din cari unele erau amenințate chiar cu desființarea totală, sau cu mutarea la București, și Societatea Medico-Naturalistă începu să fie părăsită, ori prea puțin cercetată.

Însuși mica subvenție ce o avea de la Cîrmuirea locală, de 6000 lei vechi, fu amenințată în mai multe rînduri de a fi suprimată cu totul, și numai după mari stăruințe ale unor oameni politici se reuși să se alocă în bugetul României o sumă de 1500 lei noi, cu care să poată face față tuturor nevoilor întreținerii Muzeului.

Din aceste împrejurări putem cu tristeță constata cum lucrările și în special ședințele Societății de Medici și Naturaliști devin din ce în ce mai rare, colecțiunile Muzeului rar cînd mai căpătă cîte un nou dar sau cumpărături, că oamenii cu vază politică nu mai frecventează sau nu se mai interesează așa de mult de soarta Societății.

Totuși, instituția aceasta n'a fost dată literalmente uitărei și părăsirii; mulțumită stăruinței unora din localnicii de samă, măcar din cînd în cînd se văd cîțiva membri interesîndu-se de existența ei și stăruind pentru realizarea unor mici îmbunătățiri în marginele mijloacelor restrînse de cari mai putea dispune Societatea.

*

În anul 1859 Comitetul Societății era compus din: *Dimitrie Rallet* ca Președinte, iar Vice-Președinte se afla *D-rul Gheorghe Cucuțureanu*, Secretar I și Ca-

sier *D-rul Anastase Fătul*, al II-lea Secretar *D-rul Alex. Greceanu*, Bibliotecar *D-rul Aristide Bendella* și Conservator *D-rul Dim. Zissi*.

Ca lucrări de îmbunătățire se văd, în primul loc, alcătuirea unui Custode și Preparator competent în asemenea lucrări, prin aducerea din Aschaffenburg a lui Martin Kieser, după recomandăția tot a D-rului Czihak, care deși retras dela această instituțiune, nu contenise nici un moment de a o simpatiza și a lucra în interesul ei.

Înainte de Kieser, figura ca Preparator un anume Küne sau Kiune, care se zice că a murit otrăvit cu arsenic prin faptul unei răniri în timpul naturalizării cerbului cel mare, ce este și acum în Muzeu. Acest Kiune, urmas de asemenea, după cît se pare, D-rului Russ bătrînul, care dela 1842 a ținut un șir de ani postul de Conservator al Muzeului.

În ce privește versiunea morții unui Preparator al Muzeului, prin otrăvire în timpul împăierii cerbului cel mare, credem că poate fi mai sigur vorba de Preparatorul Fleck, care se vede a fi murit în 1842, cînd a fost înlocuit de Russ bătrînul, care pe atunci încă nu avea titlul de Doctor. Societatea chiar, se vede a fi cumparat instrumente și cărți rămase pe urma lui Fleck.

Cu venirea Custodelui Kieser, colecțiunile se orînduiră într'un chip mai sistematic, multe lipsuri sau obiecte ce se stricase prin curgerea vremii se înlocuiră și după cum am aratat mai îndărăt, însuși marea podoabă a Muzeului, elefantul, putu fi definitiv așezat în vechia și scorțoasa lui piele.

După recomandăția tot a D-rului Czihak se mai cumpără o frumoasă colecțiune mineralogică din Aschaffenburg, cu care se completează multe lipsuri din vechia colecțiune, capată în dar din diferite locuri.

În acest period se putu înființa într'un mod sistematic Cataloagele Muzeului, ceea ce înlesnea cercetarea științifică a diverselor obiecte expuse, cît și paza și predarea pe samă, în cazurile cînd personalul conducător se schimba.

D-rul Ludovic Russ bătrînul, care în acea vreme avea funcțiunea de Secretar-Redactor al ședințelor științifice, a dresat tot atunci o listă specială a preparatelor anatomice din Muzeu.

*

Se constată pe la sfîrșitul anului 1869 că Biblioteca Societății conține 1185 volume și 234 broșuri diferite; colecția arhiologică și numismatică număra 1041 bucăți; colecția zoologică 3079 exemplare; colecția preparatelor anatomice de ceară 14 exemplare, și în plus o însemnată colecție de schelete și conchilii.

*

Budgetul Societății pe anul 1860 conține:

<i>La primiri:</i>	<i>Lei. Par.</i>
1. Rămășița dela sfîrșitul anului 1859	5.230.03
2. Chiria dughenilor ce se țineau de Frații Bacșetz.	12 580.—
3. Chiria Medianului Societății	924.—
4. Subvenția dela Cîrmuire pe anii 1858, 1859 și 1860 (ce nu se încasase încă)	18 000.—
Suma:	36.734 03

Societatea mai avea de luat tot atunci un rest de chirie dela fostul său Președinte, Dimitrie Ralet, ce încetase din viață de curînd, în sumă de 75 galbeni.

La cheltueli:

1. Leafa servului Societății	1,110.—
2. Leafa Custodelui	6 550.—
3. Pentru colecția de minerale cumpărată dela Mineralogul Tan-cu, 80 galbeni,	2 960.—
4. Pentru doi stîlbeni de lemn 10 galbeni	370.—
5. Scriitorului Societății, 36 galbeni	1,332.—
6. Procentul banilor împrumutați 62½ galbeni.	2 238.20
7. Pentru jurnale, 12 galbeni	444.—
8. Pentru facerea stelajurilor 20 galbeni.	740 —
9. Cheltuelele Conservatorului, 25 galbeni	925.—
10. Luminarea, 5 galbeni	185.—
11. Datoria Societății către Arhimandritul Evghenie, trecută către D. N. Constantinidi	18 500 —
12. În cumpărare de cărți românești, sumă hărăzită de D. Vincler.	300 —
Total:	35.654.20

Încetînd din viață Președintele Societății Dimitrie Rallet, se constituie din nou Comitetul, alegînduse ca Președinte D-rul Gheorghe Cuciureanu, Vice-Președinte D-rul Gh. Hristodulo, Secretar I și Casier D-rul Dim. Zissi, Secretar II D-rul A. Greceanu, Bibliotecar D-rul Ar. Bendella, cu un Adjutor, D-rul Klauber. Acești din urmă au alcătuit cel dintâi Catalog general al Bibliotecei.

Tot în acest timp s'a făcut un inventar al tuturor documentelor Societății, de a cărui urmă nu mai dăm astăzi și s'a cumparat o ladă de fier, pentru păstrarea banilor și a obiectelor mai de preț.

*

Cu partea financiară mergea însă mai greu decît cu cea morală: Societatea la începutul anului 1861 se afla datoare unui Arhimandrit Evghenie, de mai multă vreme cu 500 galbeni, plus dobînzii; subvenția mică ce o avea dela Guvern, se primea foarte neregulat și foarte tîrziu, cu doi-trei ani în urmă; veniturile anuale ale Societății sunt doar de vre-o 19,000 lei vechi, cari nu ajung să facă față tuturor cheltuelilor absolut necesare pentru buna întreținere a Muzeului.

Ședințele științifice ale Societății continuă a se ține, cu oarecari întreruperi. Se obiectează atunci că vechile Statute complică mult lucrările curente,—ceea ce hotărăște Societatea de a numi o Comisiune care să se ocupe cu modificarea mai multor paragrafe din acele Statute. În urma modificărilor propuse și adoptate de Societate, nouile Statute se trimet spre aprobarea Consiliului de Miniștri. Nu cunoaștem rezultatul acestei lucrări însă, căci, nici în arhivă nu se mai găsesc urme, și, cu mulți ani mai tîrziu găsim că Societatea se servește încă tot de textul vechilor Statute din 1844,—modificate doar numai în stilul lor, nu și în dispozițiuni.

Între membrii ce semnează în unele Procese-Verbale ale ședințelor în 1860-61 găsim numele D-rilor Cuciureanu, An. Fătul, Teodor Czihak, D. Zissi,

Emil Max, Al. Greceanu, Mih. Loefler, L. Russ, Czapkey, G. Hristodulo, A. Bendella, I. Finkelstein, Diamandescu, Tobias Klauber, C. Vârnav, Petru Lochmann, Ioan Lochmann, Ion Landesberg, Iassinschy, Frenkel, Ferdinand Mandl etc.

*

Dintr'o notă găsită în arhiva Societății vedem că în cursul anului 1860 figurau ca medici în funcțiuni, în acest oraș, D-rul Dim. Zissi, Medic-șef al Primăriei, D-rii Klauber, Schiffer, Loefler, Hristodulo, Dreuttel și Ladicos, Medici comunali de despărțire, iar la Spitalele S-tului Spiridon erau Medici D-rii Steege, Cuciureanu, Vârnav, Russ bătrînul, Bassereau, Teodor Czihak, An. Fătul, Bendella, Ioan și Petru Lochmann, Otremba și Em. Max.

*

Pela sfîrșitul anului 1861 D-rul Cuciureanu demisionează din Președinția Societății, pe motiv de sanatate „și alte împrejurări“, și în locul seu apoi Societatea Medico-Naturalistă alege pe Logofătul Iordachi (Gheorghe) Beldiman, Vice-Președinte fiind Dr. Ar. Bendella, Secretar I Dr. Zissi, Secretar II Dr. Ioan Lochmann, Conservator Dr. Ion Finkelstein, Bibliotecar Dr. Petru Lochmann.

Intre alte obiecte primite de Societate se mai constată un număr de cărți, din partea Epitropiei St. Spiridon, a D-rului Czihak, D-rului Fătul și a altor persoane, 100 bucăți minerale trimise din nou de D-rul Czihak din Aschaffenburg, 4 bombe de fer trimise de Ministerul de interne al Moldovei etc., pentru care Comitetul exprimă mulțumiri fiecărui donator.

*

Ca noi membri în epoca dela 1863—68, între alții desigur, mai însemnăm pe D-rii Gustav Otremba, Emil Max, George Fleischlein, Neculai Negura, profesorii Petru Poni, Grigore Cobălcescu etc.

Dintr'un Budget pe 1864 constatăm că daraverile financiare ale Societății în acest an sunt :

La venituri:

	Lei Par.
1. Subvenția dela Guvern	6,000 —
2. Chiria dughenei mari ce o ține Bacsthetz	7,400.—
3. Chiria dughenei ce o ține S'oleriu	2 664.—
4. Venitul Medeanului	1,036.—
5. Chiria pe odaia din atenanță	222.—
Suma	17 322.—

La cheltueli:

1. Leafa Conservatorului	4.070
2. Aproximativ lemne și luminarisirea ce i se dă, pe lângă locuința ce are în Cabinet	518 —
3. Leafa servitorului de 3 galbeni pe lună, 5 ga beni la anul nou, un stinjen de lemne și locuința ce are în Cabinet	1.776.—
4. Pentru colecția Mineralogică	370 —
5. Pentru colecția Zoologică	1.110.—
6. Pentru spiriturile și materialele trebuitoare la lucrurile ce se păstrează în spirt	370.—
7. Pentru ochi, cinepă, sîrmă și alte materiale trebuitoare la instalarea lucrurilor	185.—
8. Pentru abonamentul și transportul jurnalelor științifice	1 036 —
9. Pentru plata legatului cărților	740.—
10. Pentru cumpararea de cărți științifice	1.850.—
11. Pentru cumpararea sau facerea unui raft la bibliotecă	555.—
12. Pentru un dulap de pus în el vechiturile ce stau lepadate prin casă	370.—
13. Leafa unui scriitor pe un an	880.—
14. Mici reparații, luminarisire și încălzire	1 110.—
15. Pentru asigurare de foc a Cabinetului pe un an	400.20
16. Destinați pentru cheltueli extraordinare, între cari mai cu samă acea pentru colecția Paleontologică	1.973.20
Total :	17.322.—

*

În 1868 Președinte al Societății este tot Iordachi Beldiman, Vice Președinte Gr. Cobălcescu, Secretar I și Casier D rul A. Fătul, Secretar al II lea Dr. M. Popescu, Bibliotecar Dr. Frantz Müller.

Prin stăruințele repetate ale membrilor Poni și Cobălcescu, Guvernul sporește subvenția Societății, ceea ce-i îngăduie a face oarecari cheltueli mai simțitoare pentru reînprospatarea și pastrarea mai multor obiecte din Muzeu.

În anul 1871 se hotărăște a se închide cu grilaj tot locul din fața casei Societății, întru cât el nu mai producea un venit simțitor ci din potrivă prileja necurătenie și un aspect urit; asemenea se ia măsuri pentru facerea unui basin la cișmeaua din piață, ambele lucrări urmînd a costa 1830 lei 30 bani, plus 2655 lei 78 bani,—adică un total de 4486 lei 8 bani.

După îngrădirea pieței menționate, în 1872, D-rul Brîndză, Conservatorul Societății, propune să se facă pe acel loc o grădină, conținînd tot felul de arbori ce s'ar putea planta acolo, cum și diferite plante mici, cari să fie ca un început de grădină botanică. În acelaș timp, D-rul Fătul se oferă a da din grădina sa botanică diferiți arbori tineri și semințe de plante medicinale și altele.

Lucrările urmate sub președinția D-rului Fătul.

O schimbare de Comitet se face în cursul anului 1872, cînd se alege ca Președinte pe D-rul Anastase Fătul, Vice-Președinte D-rul Ioan Ciurea, Secretar I și Casier D-rul M. Popescu, Secretar II D-rul Șerban Georgescu, Bibliotecar D-rul Theodosie Phillipescu, și Conservator D-rul Dim. Brîndză.

În anul 1873 se vede că veniturile Societății constau din 1500 lei n. subvenția dela Stat, chiria dela Frații Bachstetz 160 galbeni, sau 1880 lei, chiria dela stolerul Hartel 70 galbeni sau 822 lei 50, cari împreună cu suma aflată în casă din anul precedent, constituiesc un total de 7646 lei 50 bani; iar la cheltueli figurează: 1800 lei lea-fa Preparatorului Martin Kieser, 600 lei lea-fa Servitorului, 88 lei asigurarea imobilului, 600 lei pentru întreținerea grădinei, diverse 200 lei, pentru cișmea 380 lei și alte mărunțișuri.

Una dintre cele întăi chestiuni discutate de Societate, sub președinția D-rului Fătul, fu reorganizarea secțiunilor, prin distingerea complectă a *Secției Medicale*, *Secției Științific-naturaliste* și *Secției Agronomice*, în care se admise și persoane speciale numai în agronomie,

ca moșierul Alexandru Negruzzi și Inginerul-agronom A. D. Holban.

Președintele Dr. Fătul donează în Ianuar 1873 mai multe volume din scrierile sale medicale, un Album de fotografii a deputaților din Muntenia, ce au votat la 24 Ianuarie 1859 alegerea Principelui Cuza și ca Domn al aceluși Principat, contribuind astfel la unirea țărilor surori, 25 galbeni ce i-a cheltuit anul precedent cu înființarea grădinei de lingă Muzéu și un mare număr de plante vivace și semințe de flori, tot pentru grădină.

Se mai primesc în dar 2 volume trimise de D-rul G. Tournés din Paris, cu titlul *Les Eunuques en Egypte et en Orient*, pentru care Societatea îl numește ca Membru Corespondent.

Ca membri noi figurează în acest an D-rii Gh. Balăceanu, Vasile Telemaque, St. Dimitrescu, Th. Phillipescu, Malcoci, Chimist Konya.

La 4 Decembrie 1873 se numește o Comisiune, compusă din D-rii Fătul și Popescu și profesorul Petru Poni, care să se ocupe iarăși cu reformarea Statutelor Societății.

În urma unor demisiuni ivite în Comitet, se procede la o nouă alegere pe la sfîrșitul anului 1873, și se alege: Președinte Dr. Fătul, Vice-Președinte Profesorul St. Micle, Secretar I Inginerul Gh. Constantinescu, Secretar al II Dr. Ș. Georgescu, Conservator Dr. Brîndză și Bibliotecar Dr. Telemaque.

*

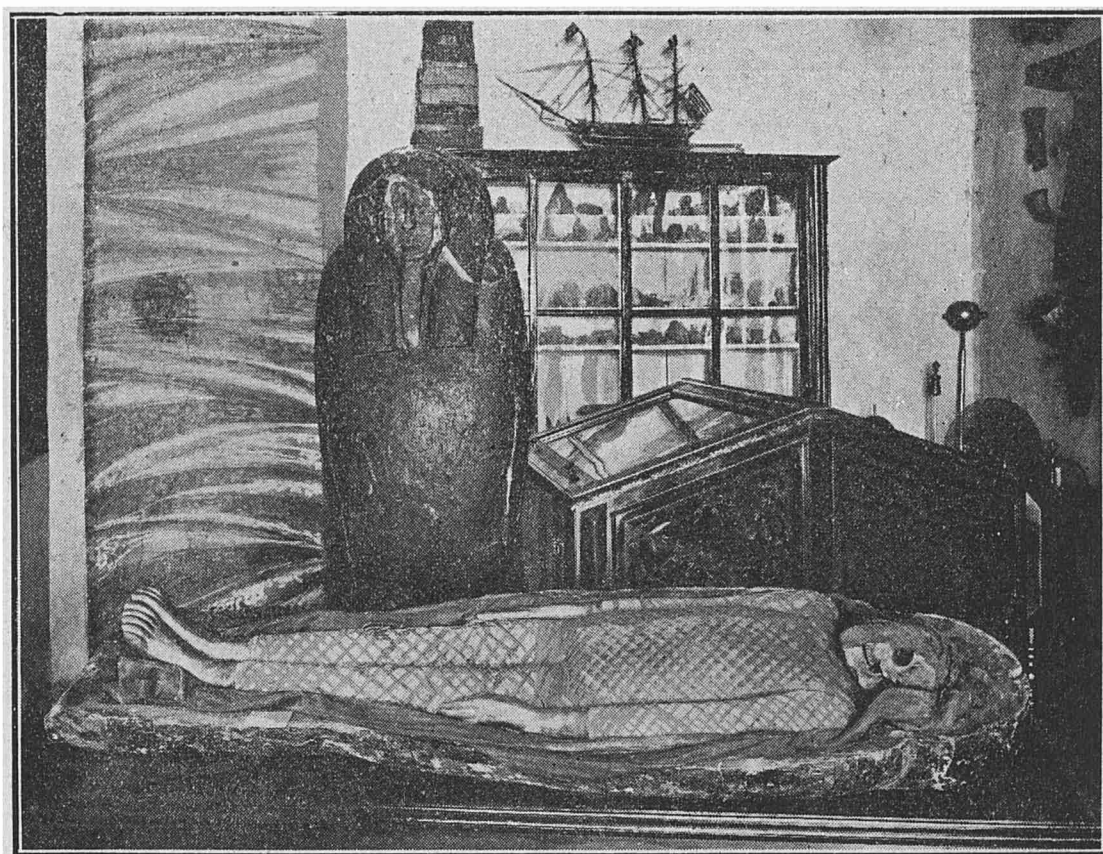
În budgetul Statului pe 1874, Guvernul găsi cu cale să suprima cu totul mica subvenție de 1500 lei, ce-i era alocată Societății încă dela înființarea sa. În atare situație și după desbaterile urmate, Societatea adresa cite un protest atît Ministerului de Culte și Instrucție publică, cît și Camerei Deputaților din București, arătînd că fără acest mic subsidiu din partea Statului îi este cu neputință de a continua cu administrarea și folosirea de tinerimea studioasă a Muzeului, care era singurul loc în Iași unde studenții tuturor școlilor să poată vedea și studia în mod practic științele naturale.

Dr. Constantin Vărnăv.
Cel dintâi Redactor al Buletinelor
Societății, în 1844 și 1851.

Dr. George Bogdan.
Director al Buletinului Societății în 1888–1900.
Președinte în 1906–907 și 1909–910.

Muzeul Istorico-Natural.
Vedere din Sala Momâiei și Antichităților.

Cu mare greu și numai după multe stăruinți, Societatea a putut recăpăta mai târziu subvenția ce i se ștersese din budget.

*

Budgetul veniturilor și cheltueleur prevăzute pe anul 1874 este de: 8691 lei 81 bani venituri, în cari intră subvenția statului, chiria magaziiilor, taxe pentru diplome și restul din anul precedent și 7158 lei cheltueli, compuse din salariile Preparatorului și Servitorului, asigurarea casei, abonamente la publicații periodice, material de lucru, mobilier, reparații, luminat și încălzit, cu un excedent de 1533 lei 81.

La sfîrșitul anului se constată însă, că veniturile reale au fost de:

	8232 lei 36 bani
cheltueleur de :	5668 lei 84 bani
remînînd un excedent de	2563 lei 52 bani.

În anul 1875, veniturile Societății se constată, la 31 Decembre, a fi fost de:

	8010 lei 94 bani
cheltueleur de :	8007 lei 27 bani
iar excedent de :	3 lei 67 bani.

*

Delegațiunea trimisă și cererea adresată Domnitorului Carol I.

Cu prilejul venirii în Iași a Principelui Carol, Domnitorul țarei, în Octombrie 1875, Societatea găsi de cuviință să trimeată o delegațiune din sînu'i care să-l salute de bună venire și, profitînd totodată de această împrejurare, să-i înmîneze o cerere, în cuprinderea următoare:

Maria Ta!

Membrii Societății de Medici și Naturaliști din Moldova, vin a Vă depune omagiile lor și a Vă saluta de bunăvenire în urbea noastră, și, totodată, a Vă spune că ei s'au silit, precît mijloacele precuniare le-au permis, de a augmenta secțiunile și-a îmbunătăți starea proprietății acestei Societăți, sporindu-i colecțiunile, înconjurînd cu un grilaj locul din fața edificiului Societății, înființînd pe el o grădină și construind un basîn nou.

Maria Ta!

Cu toate aceste îmbunătățiri, mai este mult de făcut pentru complectarea Muzeu-

lui nostru de mineralogie și de istorie naturală, cum și pentru augmentarea colecțiunilor patologice, numismatice și pentru sporirea bibliotecii, cari lucrări sunt cu atît mai mult de făcut, cu cît muzeul și colecțiunile constituie unicele obiecte de demonstrațiune existente în Iași, profesorilor însărcinați cu predarea Științelor naturale în școlile publice.

Dar aceste dorite îmbunătățiri Membrii Societății nu le pot realiza numai prin modesta subvențiune alocată în budgetul Statului și prin puțina chirie ce Societatea prinde din locațiunea tractului inferior al edificiului său, din care venit o parte se distrage pentru plata impozitului fundiar.

Sperăm, Maria Ta, că Guvernul Înălțimei Voastre va veni în ajutor acestei societăți Științifice, dîndu-i mijloacele necesare spre a-și putea pune colecțiunile la înălțimea stărei actuale a științelor naturale, și va interveni pe lîngă corpurile legiuitoare pentru a fi scutită Societatea de darea fundiară.

Suntem ai Înălțimei voastre prea plecați servitori.

Președinte, Dr. An. Fătul.

(Urmează celelalte semnături).

Primirea delegațiunii s'a făcut în chipul cel mai binevoitor de Principe, care a răspuns că se va interveni la Miniștrii respectivi, pentru satisfacerea cerințelor Societății.

*

Ca membri înscriși în cursul anului 1875, găsim pe D-rii D. Aronovici, G. Iuliano, V. Răteu, Chr. Buicli, Aristide Peridi, Plohn, Eracli Climent, Bucșănescu, I. Lucasewski, Farmaciștii Carol Konya, Al. Racoviță, A. Constantinescu, Gustav Schiller, Th. Stenner, Teodor Nicolescu, Veterinar Dim. Dragoș, Profesorii N. Culiario, I. M. Melic și G. D. Constantinescu, Silvicultor D. Stănescu.

În comptul operațiunilor financiare ale Societății pe anul 1874, se găsește figurînd la cheltueli suma de 5669 lei 09 bani, din cari la salariul Preparatorului 1800, a servului 600, al grădinarului pe 9 luni 270, asigurarea 88, îngrijitul grădinei 300, abonamente la reviste 400, materiale pentru muzeu 300, reparația localului 3000 etc.; venitul anului se ridică la 7158 lei.

O reformă a lucrărilor Societății, propusă de Prof. P. Poni.

În Iulie 1876, Profesorul Petru Poni, în cursul desbaterilor din Societate, făcu o propunere de a se institui o Comisiune permanentă dintre membrii efectivi, avînd însărcinarea de a întreține în bună stare, de a clasifica și a înmulți colecțiunile Societății, care să fie subîmpărțite astfel :

- a). Colecțiunea de Zoologie ;
- b). " " Anatomie și fiziolog.
- c). " " Botanică ;
- d). " " Geologie ;
- e). " " Mineralogie ;
- f). " " Agronomie ; și
- g). " " Numismatică.

Fiecare din aceste colecțiuni să fie încredințată unuia din membrii Comisiunii propuse, avînd fiecare membru datoria: a), de a face un catalog amănunțit a colecțiunii ce-i va fi încredințată; b), de a o clasifica conform celor din urmă progrese ale științei; c), de a priveghia ca obiectele ce i-ar fi încredințate să fie ținute în cea mai bună stare; d), de a înmulți colecțiunile, avînd mai cu samă în vedere că muzeul Societății să cuprindă cu timpul materialul necesar la studiul istoriei-naturale a țărilor române; e), să facă la sfîrșitul fiecărui an un raport către Societate, în care să se arate lucrările efectuate de el, starea colecțiunii și lipsurile ce ar putea fi îndeplinite cu mijloacele de cari dispune Societatea. Un rezumat al acestor raporturi să se publice în „Arhivele Societății“, (o foaie periodică propusă de Cobălcescu, dar care n'a mai văzut lumina tiparului). Dl. Poni mai propuse în acelaș timp ca, dacă nevoia ar cere, să se mai poată face și alte subdiviziuni în colecțiile Societății, numindu-se pentru fiecare din acestea și cîte un membru special.

Societatea admise propunerea d-lui Poni, și numi în comisiunile cerute pe D-rul Fătul pentru colecțiunea Botanică, pe Grig. Cobălcescu pentru cea Geologică, pe P. Poni pentru cea Mineralogică, pe D-r Bucliu pentru cea Anato-

mică și Fisiologică, pe G. Draghici pentru colecția Zoologică și Agronomică și pe D-rul Telemaque pentru colecția Numismatică.

Se pare însă că și această salutară propunere, ca multe altele ce s'au mai făcut adesea în Societate, nu s'a văzut realizată și păstrată pînă în ziua de astăzi.

*

Curioasă e sama daraverelor financiare pe anul 1876, căci, după încheierea compturilor, se constată că veniturile Societății pe acest an au fost de : 8175 lei 27 b. cheltuețele de : 3285 „ 75 „

producînd un excedent de : 4889 lei 52 b. cu care s'au cumparat patru Bonuri Domeniale, mai rămînînd în casă și un numerar de 1609 lei 52 bani.

Lucrul acesta dovedește pînă la un punct că prea marea economie a Comitetului n'a putut fi de loc favorabilă dezvoltării muzeului și a bibliotecii Societății, după cum ar fi fost de dorit.

*

Comitetul Societății se compune în acest an, 1876, din D-rii Fătul ca Președinte, I. Ciurea Vice-Președinte, M. Popescu Conservator, Telemaque Bibliotecar, Șerban Georgescu Secretar al II-lea, iar Ing. G. D. Constantinescu Secretar I și Casier.

Membrii noi se mai admit D-rii Adolf Lebiez, V. N. Ursulescu și Ludv. Russ tînărul.

În anul 1877 se convoacă membrii Societății de nenumărate ori pentru a se alege un Comitet compus din nouă membri, care să se însărcineze cu redactarea revistei proiectate, dar nu se poate ajunge la nici o hotărîre practică.

O nouă reformare a Comitetului se face în 1878, prin retragerea D-rilor Georgescu și Popescu, și înlocuirea lor prin Dr. Phillipescu, ca Secretar al II-lea și Dr. S. Konya ca Conservator.

În Mai 1878 demisionînd Casierul Constantinescu, se alege în locu-i Secretar I și Casier farmacistul Alex. Racoviță.

Dela 1879 la 1886.

În primăvara anului 1879 se primi ca dar din partea Principelui Domnitor Carol I, o ladă cu mai multe obiecte relative la istoria naturală, pentru care Societatea întreagă exprimă deosebita sa mulțămire Inaltului Donator.

Pe la sfîrșitul acelui an găsim că Societatea ia o rezoluțiune, prin care în considerația că una din pricini pentru care nu se pot aduce în bunătațirile trebuitoare colecțiunilor Muzeului, este obligația impusă de Statute Biuroului de a nu putea face nici o cheltuială fără autorizarea Societății, nici chiar în marginile Budgetului aprobat de ea, și că experiența a dovedit că este greu și obositor pentru membri de a se aduna prea deseori ca să aprobe fiecare cheltuială trebuitoare în scopul sporirii sau îmbunătățirii colecțiunilor; se autoriză Biuroul să întrebuițeze sumele prevăzute în Budget pentru întreținerea edificiului, pentru sporirea și întreținerea colecțiunilor științifice și a bibliotecii, fără a mai cere pentru fiecare cheltuială în parte autorizarea Societății, sub rezerva impusă de Statute de a da samă, cu piese justificative, la sfîrșitul fiecărui an.

Au iscălit această rezoluțiune (Prescriptul-Verbal din 28 Decembre 1879), D-rii A. Fătul, Russ sen., I. Ciurea, Peride, Ursulescu, Stenner, Russ jun., Iuliano, C. Buiciu, G. Otremba, G. Flaișlen, Răteu, S. Konya, Bucșănescu, Em. Max, Th. Phillipescu, Profesorii P. Poni, N. Culianu, G. Draghici, I. M. Melik și Farmaciștii C. Konya, G. Schüller și Al. Racovitză.

*

Prin 1881 și următorii ani, găsim că se înscriu mai mulți noi membri dintre Doctorii veniți de curînd dela studii, printre cari cităm: D-rii I. Petrescu, N. Negură, E. Rizu, T. Stihhi, Z. Samfirescu, C. Thiron, Leon Sculy, Mih. Cerne, Leon Cozmovici, V. Agapi, Em. Riegler, Vas. Negel, St. Possa, Nic. Leon etc., Farmacistul V. D. Vasiliu, Profesorii N. Beldiceanu, I. Dospinescu, Aron Densușianu.

În 1882 demisionează din Comitet D-rii Phillipescu, Konya și Telemaque, și se alege în locul lor Dr. Stihhi Secretar II, Dr. Samfirescu Bibliotecar, și Dr. L. Cozmovici Conservator.

În 1884, după stăruințele D-rului Cozmovici, Conservatorul Muzeului, și ale Vice-Președintelui Dr. I. Ciurea, Societatea hotărăște să se cumpere o frumoasă colecție de pești, să se întocmească un nou herbariu, cum și diferite preparate de embriologie și să se facă o nouă comandă de cărți necesare pentru bibliotecă, în care scop se putu obține dela Guvern un ajutor bănesc mai simțitor.

Tot atunci Societatea acordă oarecari subsidii Profesorului N. Beldiceanu, în scopul ca acesta să poată continua niște săpături arheologice în stațiunea preistorică dela Cucuteni (lîngă Cotnari) din județul Iași, de unde Beldiceanu aduse apoi un număr de obiecte găsite în pămînt, din diferite epoce, dăruind o parte Muzeului Istoric-Natural, iar o altă parte Universității locale.

În cursul acestui an, Guvernul hotărînd să desființeze Facultatea de Medicină din Iași, Societatea Medico-Naturalistă protestă din toate puterile și hotărî chiar a trimete la București o Comisiune din sînul său, care să ceară Guvernului să menție neatinsă Facultatea de Medicină ieșană.

*

Societatea Medico-Militară, cît și Societatea Farmaciștilor din Iași, adresa fiecare, în cursul anului 1885, cîte o cerere Societății de Medici și Naturaliști, ca să li se îngăduie să-și țină ședințele, cum și bibliotecile, în localul Muzeului Istoric-Natural, ceia ce li se și admise fără nici o opunere, urmînd numai că încălzitul și luminatul sălilor, cînd vor avea ședințe, să privească pe suszisele Societăți.

Vizita Regelui Carol I la Muzeu.

În ziua de 23 Septembrie 1885, după amiază, fiind în Iași fostul Rege al Romîniei Carol I, veni, cu întreaga-i suită

să viziteze Muzeul Istoric-Natural și fu întâmpinat la scară de Președintele Societății D-rul Anastase Fătul, cu întreg Comitetul și mulți din membrii Societății.

Regele Carol vizită cu multă atenție toate sălile Muzeului ce conțineau colecțiunile naturaliste, anatomice și numismatice, cum și biblioteca și sala de ședințe. Cu acest prilej Președintele Societății expuse Regelui neajunsul mijloacelor de care dispune, pentru a putea ține la nivelul științelor toate colecțiunile Muzeului și apelă la înalta sa intervenire, pentru ca guvernul să vie în ajutor într'un mod mai efectiv, pentru susținerea acestei instituțiuni.

La plecare Regele arată deplina Sa satisfacție de cele văzute în Muzeu și promise că va interveni la Guvern, în sensul cererilor ce I s'a adresat.

Asupra gestiunii Președintelui Dr. An. Fătul.

O mare lacună și pagubă în arhiva acestei Instituțiuni s'a produs prin înțetarea subită din viață, în 3 Mart 1885, a D-rului Anastase Fătul, care încă dela

1872 ocupa postul de Președinte al Societății. Din pricini pe cari nu le cunoaștem, atât banii Societății, cât și o parte din cărțile și scriptele ei, se păstrau în locuința particulară a acestui Doctor. Când moartea sa neașteptată supraveni, pe urma sa rămânând numai copii minori și o văduvă, care nu cunoștea de loc afacerile Societății, nu se putu retrage cu ușurință nici banii, nici scriptele Societății ce erau în acel timp în casa și păstrarea D-rului Fătul.

Societatea Medico-Naturalistă fu nevoită a intenta din această pricină un proces contra moștenitorilor, la Tribunalul Iași Secția I, pentru restituirea actelor și a unei sumi de vreo 20,000 lei.

Deși moștenitorii, prin procuratorii lor, au recunoscut datoria bănească, pe care în urmă au și achitat-o în parte, totuși mai multe din scriptele și cărțile Muzeului au rămas nerestituite chiar pînă astăzi. Prin aceasta se înțelege cum de în arhiva acestei Instituțiuni sunt atîtea lipsuri, în ce privește actele trecutului Societății.

CAPITOLUL XIII.

Epoca de regenerare a Societății, 1886 — 1919.

Fundarea Buletinului.

Reluarea unei activități spornice și folositoare, atât pentru Societatea Medico-Naturalistă în sine, cât și pentru cultura științifică a studenției și a publicului în genere, se poate socoti mai bine cu începeră din anul 1886, după alegerea D-rului I. Ciurea ca Președinte, cînd s'au hotărît după lungi debateri și neconținute piedeci învinse, fundarea în chip statornic a *Buletinului Societății*, în forma serioasă, competentă și utilă, în care a apărut apoi dela începutul anul 1887 și pînă în momentul cînd nenorocita calamitate a războiului general european și în special intrarea României în acțiune și strămutarea Capitalei Regatului în Iași, cu tot virtejul

cotropitor al autorităților, comandamentelor și fugărilor din toată țara, a făcut imposibilă continuarea tipăririi numerilor curente, atât din lipsa tipografiilor, cât și a ocupațiilor la cari fură chemați cei mai mulți dintre membrii și colaboratorii acestei reviste.

Mulțumită inițiativei și stăruințelor Președintelui D-rul I. Ciurea, cum și a membrilor Societății Gr. Cobălcescu, cel mai de samă geolog al țării, Dr. G. Otremba, Medic-Şef al armatei din Iași, D-rii Ar. Peride, G. Socor, V. Bejan, E. Rizu, G. Bogdan, unii din cei mai distinși profesori ai Facultății de Medicină ieșene, — cu concursul multor altor membri ai Societății Medico-Naturaliste, între cari se deosebira D-rii Theodosie Philipescu, Gh. Iuliano, Th.

Bastaki, Lud. Russ junior, Em. Riegler, D-rii în Științe Sam. Konya, Nic. Leon, Leon Cosmovici, — Profesorii Nic. Culiانو, G. Stravolca, Petru Poni, etc., cum și după dezbaterea din ședința de la 28 Noembrie 1886, se putu pune temelia unei reviste, care sub titlul de *Buletinul Societății de Medici și Naturaliști din Iași*, începu a apare în Ianuar 1887, în frumoase fascicule lunare, format în 4° mic, pe două coloane, conținând câte un număr de circa 48 pagini, publicând diferite articole științifice și medicale, paralel în limbile română și franceză.

Asupra modului cum a apărut și ce s'a publicat în acest Buletin, care s'a urmat mai ales destinația principală de a fi trimis în schimb publicațiilor periodice din străinătate, diverselor biblioteci, autorități și învățaților din lumea științifică europeană și americană, vom vorbi în Capitolul special al Publicațiilor periodice ale Societății.

Ne rezervăm în acest Capitol a aminti numai de câteva fapte izolate, ce s'au mai petrecut în sînul și activitatea Societății, cari nu se văd înșirate mai pe larg în Buletin.

Obiecte din vechea Curte Domnească a Iașului.

Printr'o adresă din 1 April 1886, Maiorul Fotino, Intendentul Palatului, fost Curtea Domnească, din localitate, arată că a trimis Muzeului, dintre obiectele ce le avea date în inventariul Curței: *o sabie turcească* cu mănunchiul de os alb, teaca suflată cu aur, *un buzdușan* suflat cu aur, *o to-bă cu săgeți* de catifea vișinie, cusută cu firuri galbene, *un arc de lemn*, *o marmură* cu inscripția din 1850, de cînd s'a înființat de fostul Domn Grigore Al, Ghica paraclisul din acea Curte, *o păreche de coarne (?)* găsite pe frontispiciul Palatului, lîngă Marca țarei Moldovei „de pe cînd s'azidit întăiași dată Palatul“(!), cum și *trei peceti domnești* remase aici neîntrebuințate din vremea lui Alex. Cuza-Vodă. Aceste obiecte s'au primit la Societate și dispus a se păstra alăturarea cu hainele lui Cuza-Vodă.

Una din aceste peceti, prezintînd interes istoric, prin faptul înscrispției sale și puținului timp ce a fost în uz, după alegerea lui Cuza ca Domn al ambelor Principate, înainte de unirea definitivă, o reproducem aici în pag. 121 ce urmează.

Cumpărare de Colecțiuni și regularea bibliotecii.

În Mai 1886 se destinează în buget o sumă de 5000 lei din fondurile Societății, pentru diferite cumpărături de obiecte necesare Muzeului, cum și 3000 lei pentru cumpărare de uvrage științifice moderne, cari să se adauge la biblioteca Societății, ce de mult nu se mai înnoie cu lucrări noi, necesare absolut practicei medicale sau naturaliste.

Tot atunci se luă o hotărîre ca atît Muzeul cît și biblioteca Societății să fie din nou orînduite și clasificate în mod rațional, pentru ca atît oamenii de știință și studenții, cît și publicul în genere, să poată beneficia de cunoștințele ce era în stare a răspîndi o atare instituțiune culturală. Pentru acest scop, D-rul Eugen Rizu își luă sarcina gratuită de a aranja și clasifica biblioteca Muzeului, lucrare ce o îndeplini cu multă rîvnă.

Propuneri de modificare a Statutelor și a scopurilor Societății.

În vederea unei redactări mai utile și care să poată răspîndi cît mai mult organul hotărît a se edita de Societate, se crezu de nevoie a se introduce, pe lîngă membrii obicinuiți de pînă atunci, specialiști în medicină și științele naturale, și un număr de literați și istorici, cari nu luase parte mai din vechime în Societate, între cari fură profesorii Vasile Burlă, Petru Râșcanu, A. B. Brandia, Aron Densușianu, A. D. Xenopol, Alex. Gr. Suțu și alții.

Odată cu intrarea acestora însă, ideile de conducere ale Buletinului și însăși ale Societății începură a se ciocni, și diferite propuneri de reformă a Statutelor și chiar a menirii Societății se făcură de unii și alții.

După multe discuții urmate, se hotărî în una din ședințele din toamna anului 1887, să se aleagă o comisiune, compusă din membrii Ar. Densușianu, Dr. N. Leon și Dr. E. Rizu, care să se ocupe cu revizuirea și îmbunătățirea Statutelor Societății, în sensul de a se lărgi cît mai mult competența și lucrările ei în diferite ramuri.

În acest scop chiar, se votă în mod prealabil modificarea Art. 1, din vechile statute, în felul următor :

Art. 1.—Societatea de Medici și Naturaliști din Iași, fondată prin inițiativa DD. Doctori Zotta și I. Czihak, la 29 Iunie 1832 și aprobată prin înaltul Decret No. 279 din 18 Martie 1833, va purta pe viitor numele de *Societatea de Medicină, Științe și Litere din Iași, (fostă Societate de Medici și Naturaliști).*

Acest text nou al Art. 1, prefăcea aproape cu totul caracterul și atribuțiunile vechii instituții create de Zotta și Czihak, dînd aerul noii închipuite Societăți de o *Academie Științifico-Literară*.

Pe baza acestei programe, Comisiunea compusă din citații membri, Densușianu, Leon și Rizu, ticlui un nou proiect de Statute, cuprinzător de 87 articole, în care se prevedea, în art. 4, că activitatea Societății se va manifesta în trei secțiuni : 1, de *Medicină*, 2, de *Științe* și 3, de *Litere*.

Toate celelalte articole ale vechilor Statute se modificară de asemenea în sensul vederilor expuse mai sus, diferind foarte mult de Statutele pînă atunci în vigoare. Raportul Comisiunii se tipări în broșuri și se împărți nu numai la membrii existenți, ci și la multe alte persoane străine de Societate.

Intervenția D-rului Iacob Czihak.

Tendențele manifestate astfel de o bună parte din membri, nu fură pe placul majorității vechilor susținători ai Societății, din cari unii găsiră cu cale a aduce asemenea proiecte la cunoștința chiar și a bătrînului Dr. Czihak, ce încă mai viețuia, retras la Aschaffenburg, cerîndu-i sfatul. Acesta,

supărat de prefacerea propusă, care altera cu totul țința și menirea vechii Societăți, trimise o scrisoare D-rului Russ senior, în cuprinderea următoare :

Aschaffenburg, în 16/4, 88.

Stimabile amice !

Sinabila Dv. scrisoare cu data de 26 Martie am primit-o cu cinci zile în urmă și nu v'am putut răspunde imediat, de oarece singura persoană care cunoaște limba Romînă e D-na Procnorreasă Sehe născută A. Ghica, și ea era absentă.

Din comunicările Dv. văd cum că actualii membri ai Societății de Medici și Naturaliști, fondată de mine și Dl. Dr. de Zotta în anul 1833, ar dori să transforme atît numele cît și Statutele acestei Societăți ; pentru a părăsi uitărei pe fondatori. Procedul acestor Domni e cu atît mai puțin just, cu cît fondatorii au creat această instituțiune numai pentru folosul și cultura științifică a tinerimei romîne. Societatea noastră fu autorizată de Guvern în ziua de 15 Martie 1833 și întărită de fostul Președinte de atunci, Comtele Kisseleff, și în așa mod ca să nu se poată modifica după plac nici Statutele, nici scopul științific al Societății.

Pentru folosul societății Președintele Kisseleff a lăsat o subvenție anuală, ce desigur trebuia să servească numai pentru progresul științific al Societății.

De asemenea și eu cu contribuțiunea mai multor membri, precum și din mijloacele mele proprii, am cumpărat localul Societății și suma care mai lipsea pentru cumpărare, am obținut-o de la repozatul Domn Mihail Sturza.

Aceste sunt acte care servesc în avantajul progresului științific al Societății în Moldova și au contribuit la dezvoltarea științifică a tinerimei romîne. În calitate de fondator, este de datoria mea de a contribui în totul ca nici numele nici statutele Societății să nu fie schimbate și protestez deci contra ori-cărei schimbări pe care membrii actuali au de gînd să le facă, de oarece, precum am comunicat deja mai înainte acestor domni, nici o piedică nu se opune întînderei obiectelor științifice în Societate și toate ramurile științifice pot fi dezvoltate în avantajul tinerimei romîne, fără ca să dispară numele Societății, scopul științific și numele fondatorului. Deja mai înainte un Ministru Suflu îndrăsnise de a restringe drepturile Societății, însă prin opunerea membrilor de atunci scopul lui trebuia să se zădărnicească, de oarece nu putea să dispue în mod arbitrar asupra decisiunilor obținute, care fuseseră admise de Președintele Kisseleff și de guvern.

Trebuie să vă mai comunic că se află în minile mele un act doveditor al Președintelui Kisseleff care asigură existența Societății pentru vecie și că subvențiile guvernului vor fi suspendate dacă s'ar încerca cumva o tendință macar de o schimbare. Comunicațiile de mai sus vă rog scumpe amice, a le comunica membrilor care au dorința de a schimba Statutele etc etc. și invit pe acești Domni de a efectua orice întindere științifică în Societate, fără însă de a ataca numele și statutele ei.

Salutându-vă cordial și convins fiind că vă veți uni cu protestul meu, suft, salutind și familia D-voastră,

Dr. Czihak.

Față cu această scrisoare și cu alte manifestări contrarii noiei prefaceri voite de unii din membri, ce nu erau medici sau naturaliști, modificările propuse se respinse, după dezbateri furtunoase și vechile Statute rămase în vigoare.

Tocmai în anul 1890, și ca o măsură mai sigură contra încercărilor de a se preface menirea Societății, aceasta, în ședința din 21 Iunie, votează a se modifica numai art. 14 din Statute, în sensul că: „Nu pot face parte ca Membri Ordinari sau Corespondenți Naționali ai Societății, de cit *Medicii, Medicii-Veterinari, Farmaciștii, Naturaliștii și Agronomii*, — ceea ce voia să zică o excludere a literaților sau reprezentanților altor științe sau arte de cit cele enumerate aici.

Cu asemenea modificare și cu îngrădirile cuprinse în punctele a pînă la s, ce se văd publicate în *Buletinul Societății* No. 4 pe 1890, Societatea revine la vechile-i atribuții și literații ce intra-se de curind în ea, susținind ideia modificărei, se retrag cu totul din Societate.

Obiecte donate în amintirea lui Cuza-Vodă.

Cu data de 1 Noembrie 1887, Lt.-Colonelul Constantin Langa oferă Muzeului Istorico-Natural uniformă de Colonel de Lăncieri, cu care Alexandru Cuza era îmbrăcat în ziua de 5 Ianuar 1859, cînd fu ales Domn al Moldovei și pe care acesta a hărăzit-o lui Langa, cînd l'a înaintat și la gradul de Major; în acelaș timp trimete și un portret în

oloi a lui Cuza-Vodă, în uniformă de Colonel de Lăncieri, pictat de Constantin Stahi, profesor al Școalei de Bele-Arte, după un original găsit la familia lui Cuza. Pentru aceste daruri, primite cu o deosebită satisfacțiune, Societatea exprimă Lt.-Colonelului Langa viile sale mulțumiri, și decide să fie păstrate și expuse în anumite etalaje, împreună cu alte haine și obiecte primite de la familia fostului Domnitor, între cari o sabie de mare preț ce i-a prezentat-o Sultanul, cînd a fost la Constantinopol pentru confirmarea în Domnie etc. Alătura cu aceste obiecte se mai păstrează în Muzeu un vechiu jîlt, trimis de Prefectura județului Covurlui, de care s'a servit Alexandru Cuza, pe cînd în 1855 era Președinte al Tribunalului din Galați, lucru ce se constată prin un Proces-Verbal al Comitetului Permanent al aceluși județ, din 22 August 1881.

Alegerea unui nou Comitet și donația D-rului Cuciureanu.

În Mai 1887 Societatea alege și Ministerul de Culte și Instrucțiune publică aprobă, un nou Comitet, compus din D-rul Gustav Otremba ca Președinte, Dr. Aristide Peride Vice-Președinte, Dr. S. Konya Secretar I, Dr. Gabriel Socor Secretar II, Dr. Eug. Rizu Bibliotecar și D-rul Leon C. Cosmovici Conservator al Muzeului.

*

Pe la sfîrșitul anului 1887, D-na M. Giurăscu, fiică a fostului Președinte al Societății Dr. Gheorghe Cuciureanu, prin o scrisoare arată că încetînd din viață tatăl seu, a lăsat prin testament Societății cărțile sale de medicină și științe, cuprinse într'o listă pe care o alătorează, conținînd vre-o 110 opuri, în mai multe volume.

Societatea luă act cu mulțumire de această prețioasă donațiune, pe care o înglobă în biblioteca sa medicală.

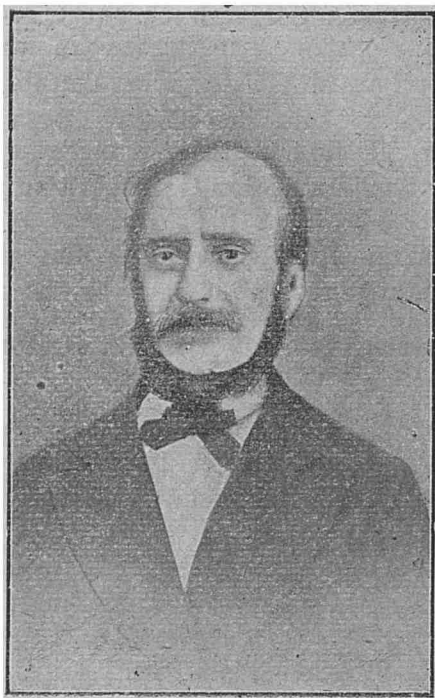
Noi Membri Corespondenți din țară și străinătate.

Între persoanele pe cari în 1887, Societatea le proclamă ca Membri Co-

respondenți, fură istoricul Gr. Tocilescu din București și D-rul C. Istrati, fost apoi Președinte al Academiei, Ministru etc. Acesta din urmă răspuse la comunicarea ce i se făcu de Societate prin următoarele rînduri :

Domnule Președinte,

Nimic mai domn de respect, admirație și imitare, de cît năștința plină de succes, a acelor oameni de samă și învățați, cari de mai bine de jumătate de secol au sădit primul copac pentru a alcătui oasul știin-

Logofătul Iordachi (Gheorghe) Beldiman,
Președinte al Societății în 1861—1870.

ței în pustiul de cugetare și cultură, care grație timpurilor de grea încercare, aco-
perea frumoasa Moldovă.

De cîtă dorință nețărîmuriță de a lucra erau ei însuflețiți, și de cît bun simț practică au dat dovadă !

În ce privește partea pur științifică, nașterea Societății Medicilor și Naturaliștilor din Iași, e prima scînteie ce a lucit pe o-
rizontul întunecat al Romînilor, ce erau pe atunci, ceva mai liberi.

Din brazda adîncă și roditoare făcută de această Societate, au născut Muzeul, Aca-
demia, și în fine Universitatea din Iași.

Membrii actuali prin munca ce vor de-
pune, pentru o bună izbîndă, le va asigura
acelaș drept la recunoștință în viitor ca și
primilor și nemuritorilor ei fondatori. Nu-

mirea mea ca membru corespondent la a-
ceastă primă Societate Științifică din țară,
declar că mi-a umplut inima de bucurie și
vin Domnule Președinte a vă ruga să bine
voiți a arăta mulțămirile ce trimet colegi-
lor ce m'au propus și ales, și cu deosebire
urarea ce fac din inimă Societății pentru
marele seu progres.

Primiți etc.

Dr. C. Istrati.

Din partea sa, Grigore Tocilescu,
cunoscut prin interesantele și numeroa-
sele sale studii istorice ce le-a publi-
cat în diferite volume și reviste din
țară și străinătate, veni în Iași, și în
ședința Societății Medico-Naturaliste din
28 Iunie 1887, ținu o disertație de o
deosebită importanță, vorbind asupra
săpăturilor ce s'au făcut de diferiți oa-
meni învățați în terenurile de la Cu-
cuteni, din împrejurimea Comunei Cot-
nari, județul Iași, prezentînd în ședință
și un număr de obiecte preistorice ce
le-au găsit și adunat de acolo.

Tot în cursul acestui an, Societatea
numind ca Membru Corespondent pe
D-rul Leon Poincaré, Profesor la Fa-
cultatea de Medicină din Nancy, primi
dela el următorul răspuns (în traducere):

Domnule Președinte,

Cu o foarte vie recunoștință trimet mul-
țămirile mele D-lor Membri ai Societății
de Medici și Naturaliști din Iași, pentru
onoarea ce mi-au făcut, acordîndu-mi titlul
de Membru Corespondent al Savantei lor
întruiri. Cu un adevărat sentiment de min-
drie mă găsesc în relațiuni cu un centru
științific așa de însemnat ca acel al Uni-
versității din Iași.

Binevoiți a primi, Domnule Președinte,
expresia celui mai profund respect al meu.

Poincaré.

Alți membri corespondenți mai fură
proclamați de Societate în acest an, cum
și în 1888—1893, și anume : Dr. Alex.
Vițu, Profesor de Științe Naturale din
București, Dr. I. V. Urzică, din Boto-
șani, Dr. Ernst Ludwig, Profesor al
Facultății din Viena, Dr. Ernst Hae-
ckel, Profesor la Facultatea din Iena,
Dr. Arnold Lang, de asemenea, Dr. și
Profesor Zaharia Petrescu din Bucu-
rești, Dr. Paul Ducor din Paris, Dr.
G. Assaki, Profesor Facultății de Me-
dicină din Paris și București, Dr. Juste

Lucas-Championnière, Chirurg al Spitalului St.-Louis din Paris, Dr. D. Al-mogen, din Huși, Dr. Nicolai Teclu, Profesor de Chimie la Academia de Comerț din Viena, Dr. Sattler, Profesor de ophthalmologie la Universitatea din Praga, Dr. Emanoil Severin, Medic-Inspector General și Profesor la Facultatea din Buceurești, Dr. B. Loewenberg din Paris, Dr. A. Proust, Profesor la Facultatea din Paris și Medic-Şef la Spitalul St. Louis din Paris, Dr. Armand Desprez, chirurg al Spitalului „Charité” din Paris, Dr. A. Bertillon din Paris, Dr. Bercar din Hir-lău, Dr. Polaillon, Membru Academiei de Medicină din Paris, Dr. Alex. Şaabner-Tuduri, Dr. Mihail Petrini-Galați și Dr. Minovici, Profesori din Buceurești, Dr. A. Malecot din Paris, Dr. Heinrich Paschkis, dela Universitatea din Viena și Dr. Ioan Calinciuk din Marienbad.

De la cei mai mulți din aceștia sau primit asemenea adesiuni foarte măgulitoare și urări de prosperitate pentru Societate, precum și diferite daruri conștind din uvraje de medicină și științe.

Moartea D-rilor Russ și Czihak.

În cursul anului 1888 Societatea perdu doi din cei mai valoroși dintre vechii sei membri, pe fondatorul și cel mai muncitor și voitor de bine al ei, D-rul Iacob Czihak, care încetă din viață în sinul familiei sale, la Aschafenburg și pe D-rul Ludovic Russ bătrînul, care dela 1842 prestase Societății reale servicii în funcțiunea de Conservator al Muzeului, iar mai tîrziu ca simplu membru, ori Secretar, în care timp îi făcuse și numeroase donațiuni în bani și obiecte.

Donația lui Panaite Balș.

Panaite Balș, cu o scrisoare din 1888, donează Muzeului: două coquilagiuri, o monedă din timpul Regelui Sigismond al Poloniei, avînd pe ea marca Moldovei, Capul de bou, și un Raport la Domn din anul 1827, prin care Domnul cerea să-i se raporteze ce zic legile romane în cazul zestrei, iar Logofătul Donici răspundea Domnitorului: „Un

soiu ca la Romani *responsa prudentum*”, zice Balș.

În post-scriptum, donatorul adaugă că „ar fi bine ca Societatea să publice prin ziare, că toți acei cari au vre un document să-l depnie la Muzeul din Iași, iar deputații Iașului să fie invitați a cere Adunării să sporească subvenția Societății, întru cît Muzeul slujește de loc de învățatură școalelor din Iași”.

Atit documentul donat de P. Balș, cît și chiar documentele de proprietate ale Societății, probabil și alte asemenea ce vor mai fi existat în arhivele sale, au dispărut, nu se știe prin ce înprejurare și în ce interes, fără ca ni-

Pecetea Domnească a Moldovei, imediat după alegerea lui Cuza-Vodă ca Domn și a Munteniei servind numai pînă la strămutarea

Capitalei în Buceurești.

(Se află depusă în Muzeul Istórico-Natural).

mene din actualii membri ai instituțiunei să cunoască locul unde s'ar mai găsi asemenea acte.

Serbarea de 58 ani a fundărei Societății.

După propunerile făcute de mai mulți membri, Societatea Medico-Naturalistă luă hotărîrea ca să se organizeze o serbare în cursul lunei Octombrie 1890, în care, ținînd samă și de dispozițiile art. 45 din Statute, să se facă o dare samă mai amănunțită despre activitatea din trecut a Societății, cu care prilej să se invite pe lîngă membrii de toate

categoriile, mai mulți reprezentanți ai științelor și literelor, care nu erau înscrși între membri, cum și citeva persoane din capul autorităților locale. D-rul Bogdan propuse, cu acelaș prilej, ca serbarea să fie urmată și de un banchet.

Pentru aducerea la îndeplinire a acestor dispoziții, se numi o Comisiune, compusă din D-rii G. Otremba, S. Konya și G. Bogdan, cari hotărîră ca serbarea și banchetul să aibă loc în sara de 28 Octombrie, în saloanele hotelului Traian din localitate, în care scop s'a angajat și muzica Militară.

La data fixată se adunară în sala citată D-rii G. Otremba, Iuliano, S. Konya, Bottez, Bogdan, Thiron, Russ junior, Phillipescu, Taussig, Socor, Finkelstein, Agapi, Stenner, Imervol, Herzenberg, Peride, Riegler, Stroici și Bejan, Farmacistul C. Konya, precum și V. Pogor, Primarul Iașului, Eugen Ghica și Grigore Ghica, Epitropi ai Așezămintelor St. Spiridon, Colonel Dr. Gh. Bălăceanu, Medicul Diviziei din Roman, Profesorii A. D. Xenopol, Al. G. Sutzo, N. Culianu, P. Poni, I. Stravolca și Ed. Gruber.

La oarele 7 jum. sara, ședința o deschise prin un mare discurs Președintele Dr. Otremba, care făcu un rezumat din întregul trecut al Societății, după care D-rul G. Bogdan, în calitate și de Director al Buletinului, dădu mai multe lămuriri asupra sfortărilor Societății din trecut, pentru a se răspîndi cunoștințele medicale, economice și agronomice, prin diferite publicații periodice.

Incepîndu-se masa, se ridică apoi mai multe toasturi, de diferiți conmeseni, pentru Rege și diferite personaje din Societate și din afară, iar la sfîrșit se dădu cetire mai multor telegrame și scrisori, din cari una din partea Regelui, și a D-rilor Felix și Max din București, Dr. Ducor din Paris, Dr. Ludwig din Viena etc., cum și două bucăți în versuri trimise de Dr. Almogen din Huși și D-na Matilda Poni, din Iași.

★

Moartea D-rilor Otremba și Ciurea.

La 11 Fevruar 1891, încetînd din viață D-rul *Gustav Otremba*, fost un șir de ani Președinte al Societății, aceasta la aflarea vestei triste, se întruni în ședință extraordinară și hotărî a lua parte la ceremonia funebră, împreună cu mai multe alte delegațiuni din partea armatei, a medicilor locali etc. D-rul G. Bogdan rosti o cuvîntare în numele Societății de Medici și Naturaliști, depunînd și o frumoasă coroană pe secriu.

Tot în acel an, la 14 Martie, Societatea perdu un alt fost Președinte al său, *D-rul Ioan Ciurea*, la a cărui înmormîntare luă asemenea parte o delegație a Societății, în frunte cu D-rul *Em. Riegler*, care la Cimitirul Eternității rosti un mișcător discurs, arătînd meritele înalte ale defunctului, fost Profesor Universitar, Senator, Medic-Șef al Spitalului St. Spiridon etc.

Schimbarea Preparatorilor Muzeului.

Vechiul Preparator al Muzeului, *Martin Kieser*, care lucrase în acest post de la 1860, după cum am arătat mai înainte, retrăgîndu-se după 30 de ani de activitate, în Octombrie 1890, la 11 Ianuar 1891 Societatea numi în locu-i pe un D-n. *Emil Hnidey*, care în interesul perfecțiunii în asemenea ocupație, se duse să facă stagiu de cîțva timp în Muzeul Imperial din Viena.

Membrii activi ai Societății în perioada dela 1886 pînă în prezent.

Am arătat înainte că din momentul mai ales cînd, la 1844, doctorul *Czihak* a părăsit funcția sa de Vice-Președinte al Societății, ne mai participînd în mod activ la lucrările ei ordinare, foștii reprezentanți ai comitetelor diferite ce s'au succedat, n'au ținut registre speciale de numărul membrilor, vechi și noi, de toate categoriile, ce se înscriau sau se retrăgeau în fiecare an din Societate. Listele nominale ce serveau la convocări și adunări, scrise mai de multe ori pe foi volante, precum și alte acte doveditoare de participarea multor oameni de știință la ședința sau

lucrări, unele s'au rătăcit, altele s'au distrus poate.

De aceea astăzi cînd voim a reconstitui şirul complet al tuturor acelor ce au participat ca Membri ai acestei vechi Societăţi, simţim greutatea nu uşor de învins, aşa că sîntem siliţi să dăm aici oînsirare de nume numai ale persoanelor ce le-am găsit scrise parte în primii ani ai Buletinelor Societăţii, parte în unele liste de convocări.

Reculegem dar, pecît ne e cu putinţă numele membrilor ce se văd figurînd în citatele acte ale Societăţii Medico-Naturaliste, dela 1886 pînă în prezent, punîndu-le în ordine alfabetică şi după titlurile cu cari au participat în Societate:

D-ri în Medicină: Anghel (Paul).

" Antonescu (C).
 " Apotheker (Nicolai).
 " Aronovici (Const. D.)
 " Bacaloglu (Const.).
 " Bădăraş (...).
 " Bălăceanu (Anibal).
 " Bălăceanu (Gh.).
 " Bălăcescu (Ion).
 " Bazgan (Grigore).
 " Bejan (Vasile).
 " Bocescu (Vasile).
 " Bogdan (Gheorghe).
 " Bothezat (Paul).
 " Bottez (Constantin).
 " Bottez (Elisa).
 " Bottez (Gheorghe I.).
 " Bottez (Leon).
 " Brăescu (Alexandru).
 " Brumă (Alexandru).
 " Buicliu (Cristea).
 " Burada (M. Th.).
 " Buţă (Ion).
 " Buteanu (Liviu).
 " Catană (Vasile).
 " Cerne (Mihail).
 " Ciurea (Ion).
 " Corivan (...).
 " Corvin (Stefan).
 " Culiano (Alexandru).
 " Daniil (Const.).
 " Demetriade (Gheorghe).
 " Doca (Victor).
 " Dumitrescu (Stefan).
 " Erbiceanu (Em.).
 " Flor (Petru).
 " Gane (Mircea).
 " Gavrilescu (Alex.).
 " Gheorghiu (Lt.-Col...)
 " Hortolomei (Nicolai).
 " Iamandi (Dimitrie).

D-ri în Medicină: Iancu (Nicolai).

" Imerwoll (Victor).
 " Iuliano (Gheorghe).
 " Jianu (Amza).
 " Juvara (Ernest).
 " Lambrior (Alexandru).
 " Lebiez (Adolf).
 " Lucaszewsky (Iulian).
 " Malcoşi (Gheorghe).
 " Manicatide (Mihail).
 " Mărzescu (Constantin).
 " Mezincescu (Dimitrie).
 " Miclescu (Constantin).
 " Mironescu (Ioan).
 " Missir (Cristea).
 " Moşoc (Ion).
 " Müller (August).
 " Negel (Vasile).
 " Negură (Nicolai).
 " Nicolaescu (Petru).
 " Nimereanu (Ioan).
 " Olinescu (...).
 " Otremba (Gustav).
 " Parhon (Const. I.).
 " Parhon (Maria).
 " Pastia (Gheorghe).
 " Peride (Aristide).
 " Petrescu (Grigore).
 " Philipescu (Theodose).
 " Pilescu (Alexandru).
 " Pirvulescu (...).
 " Popa-Radu (Corneliu).
 " Popescu (Ioan).
 " Popovici-Aconţ (...).
 " Popovici (Vasile).
 " Possa (Stefan).
 " Puşcariu (Elena).
 " Puşcariu (Emil).
 " Răşcanu (Vasile).
 " Riegler (Emanoil).
 " Rizu (Eugen).
 " Rojniţă (Gheorghe).
 " Roşculeţ (Valeriu).
 " Russ (Ludovic senior).
 " Russ (Ludovic junior).
 " Russ (Lud. jun. fiu).
 " Săghinescu (Victor).
 " Samfirescu (Zaharia).
 " Sărăţianu (...).
 " Sava-Goin (Gh.).
 " Savini (Emil).
 " Scriban (Ioan).
 " Sculy (L.-Logothety).
 " Şeptilici (I.-Andrieş).
 " Severeanu (Gheorghe).
 " Severiu (Aspazia).
 " Socor (Emil).
 " Socor (Gabriel).
 " Stăfănescu-Galaţi (M.).
 " Stenner (Benno).
 " Stihhi (Teodor).
 " Stocker (Al.).
 " Stoian (Gheorghe).
 " Stroici (Ilie).

- D-ri în Medicină: Swieczinsky (Gh.).
 " Tănăsescu (Ion).
 " Taranu (Iacob).
 " Teodorescu (Ion).
 " Teohari (Alexandru).
 " Thiron (Constantin).
 " Trancu (Maria-Rainer).
 " Tudor (Const. I.).
 " Turcanovici (Nicolai).
 " Tzaicu (Alexandru).
 " Ursulescu (V. Nic.).
 " Veisa (Emanoil).
 " Vicol (Nicolai).
 " Vrănceanu (Alexand.).
 " Zambilovici (Alex.).
 " Zossin (Panaite).
 D-ri în Științe: Borcea (Ioan).
 " Bujor (Paul).
 " Buțureanu (Vasile).
 " Konya (Carol junior).
 " Konya (Samoil).
 " Leon (Nicolai).
 " Racoviță (Nicolai).
 " Simionescu (Ioan).
 " Șumuleanu (Cornelin).
 " Vlădescu (Mihail).
 Licențiați în Științe: Negri (Elena).
 " Roin (Laurențiu).
 Medici Veterinari: Buzenchi (Dimitrie).
 " Dragoș (Dimitrie).
 " Focșa (...).
 " Georgescu (Autonom).
 " Ionescu (...).
 Farmaciști: Beceanu (Gheorghe).
 " Fabini (Emil).
 " Konya (Carol).
 " Mihailescu (Marin).
 " Niculescu (Teodor).
 " Vasiliu (Vasile D.).
 Profesori: Beldiceanu (Nicolai).
 " Cobălcescu (Grigore).
 " Cocuz (Vasile).
 " Densușianu (Aron).
 " Draghici (Gheorghe).
 " Melic (Ion M.).
 " Poni (Petru).
 " Stravolca (Ion).
 " Tafrali (Orest).
 Agronomi: Holban (Alexandru D.).
 " Negrutzi (Alexandru).
 " Sturdza (Dimitrie A.).

Intervenirea Ministeriului Instrucțiunii pentru îmbunătățirea stărei Mu- zeului Ieșan.

În vara anului 1902, avînd loc în Iași un congres al Membrilor Asociațiunii Române pentru înaintarea și răspîndirea Științelor, a fost invitată și a luat parte la asemenea întrunire și Societatea Medicilor și Naturaliștilor din

Moldova, ca cea mai veche asociație din întregul Regat. După terminarea dezbaterilor, membrii aceluia Congres au vizitat și Muzeul Istoric-Natural, în frunte cu Directorul Muzeului de Istorie Naturală din București, D-rul Gr. Antipa.

Ceea ce a putut observa și nota Directorul Muzeului din București, nu fu, după cît se vede, tocmai satisfăcător pentru starea materială a Muzeului și modul cum se afla condus atuncea. Dl. Antipa făcu un raport către Ministerul de Culte și Instrucțiune publică din București, arătînd starea nesatisfăcătoare a multora din colecțiunile Muzeului Ieșan,—și, Ministerul prin o adresă din 28 August 1902, puse în vedere Președintelui Societății de Medici și Naturaliști din Iași, că „după constatarea făcută de Directorul Antipa, vechile colecțiuni ale Muzeului ieșan se distrug pe zi ce merge, fără a fi împedecate de nimeni și fără a fi înlocuite cu altele noi, din cauză că Muzeul nu are un Director specialist și un preparator toxi-dermist“, drept care cere „a se lua măsuri pentru numirea unui Director cunoscător în materie și a unui Preparator special, fără de care colecțiunile Muzeului vor ajunge într-o stare din ce în ce mai rea, și Ministerul pentru suma ce pune la dispoziția aceluia Muzeu pentru material și achizițiuni, pretinde să-i se prezinte acte justificative în regulă, sau cel puțin să i se facă cîte un raport anual în care să se arăte cu ce s'a îmbunătățit Muzeul în cursul aceluia an, *binevoind a cunoaște* că la din contra, acel Departament va fi silit a tăia subvenția ce i-o dă anual Muzeului“.

Invitarea și chiar amenințarea Ministeriului Instrucțiunii publice influență puțin starea generală a colecțiunilor Muzeului din acel timp, cu toate cifrele budgetare ce se văd trecute anual pentru înzestrare și conservarea obiectelor de istorie naturală, cari, pînă în ziua de astăzi încă simt nevoie de complectare și reparare, pentru cari mijloacele Societății nu pot fi singure suficiente.

Asupra organizării unei serbări jubiliare.

În ședința din 12 Iunie 1909, Societatea Medico-Naturalistă, discutând asupra unor propuneri de a se serba jubileul său de 75 ani de la fondare, în care scop se numise o comisiune, compusă din D-rii G. Bogdan, Demetriade, Lambrior, Bottez și Imerwol, unii membri emisese ideea de a se uni o asemenea serbare cu întrunirea Asociației Generale a Medicilor din țară. Dar în urmă primindu-se un răspuns negativ din partea zisei Asociații, se luă hotărârea ca să se serbeze jubileul în toamna anului 1909, în care scop să se editeze un număr jubiliar din Buletinul Societății.

D-rii Anghel și Miclescu, combatând propunerea, pe motiv că Societatea a împlinit 75 de ani de existență încă din anul precedent 1907, și acum ar fi deci serbarea prea târzie.

D-rul E. Juvara opină că s'ar putea serba jubileul și fără concursul medicilor din București, tipărindu-se însă un număr de Buletin jubiliar, care să fie prezentat lumii științifice ca o carte de vizită a Societății ieșene, număr conținând nu articole de știință adîncă, ci potrivite cu împrejurarea. În acest scop s'ar putea utiliza subvenția acordată de Stat, pe care a pus-o D-sa în buget, care ar servi astfel Buletinului, fără să fie nevoie ase mai da și vre-un banchet.

D-rul Imerwol arată că s'a mai serbat un jubileu de 58 ani, printr'un număr jubiliar al Buletinului, și ar fi nevoie chiar de a se face un astfel de număr în franțuzește și un altul în românește, în care să se facă *istoricul* Societății de Medici și Naturaliști, cu numele tuturor Membrilor săi, etc. S'ar mai putea organiza o ședință festivă la Universitate, la care Președintele Societății să ție o cuvîntare.

După mai multe discuțiuni și o propunere a Președintelui, D-rul Bogdan, Societatea hotărăște :

1. Să se facă o invitațiune în Iunie, tuturor Medicilor din țară și țările vecine, în scopul serbării jubileului :

2. O nouă invitare să se facă la 1 Octombrie spre amintire ;

3. Să se tipărească un Număr festiv, care să conție *istoricul Societății* ;

4. Să se tipărească un Număr științific în limba franceză ;

5. Să se ție o ședință de deschidere în Aula Universității, în ziua de 11 Octombrie 1909, oara 3 p. m.

6. Să urmeze apoi o ședință solemnă la Societate, să se viziteze Muzeul Istoric-Natural, precum și diferite așezăminte din Iași, să se facă oare-cari excursiuni prin împrejurimi etc.

Pentru organizarea serbărilor, se numește o comisiune compusă din D-rii Bogdan, Demetriade, Lambrior, Pușcariu, Tănăsescu și Nimereanu, care să facă și invitațiile și să organizeze serbările. Cu toate aceste pregătiri și dispozițiuni, intervenind diferite cauze și neconveniri între membrii Comisiunii, serbările jubiliare, nici numerile festive proiectate, n'au mai fost aduse la îndeplinire.

Primiri de noi Membri Onorari și Corespondenți.

Între Membrii Corespondenți ai Societății fiind aclamat în anul 1900 și D-rul *Emil Gh. Racoviță*, care s'a făcut cunoscut lumii științifice de pe întregul glob prin excursiunile sale la Polul Sud, cum și prin diferite lucrări de mare însemnătate în domeniul botanicei și a zoologiei, acesta răspunse în termeni foarte călduroși de primirea diplomei ce i se trimise, arătînd că, se va sili „să contribuie la prosperarea acestei însemnate Societăți, ce a făcut deja atît de mult pentru deșteptarea spiritului științific în țările de limbă românească“.

*

Cu prilejul jubileului Universității Ieșene, serbat în Septembrie 1911, Societatea și Muzeul său Istoric-Natural au fost vizitate de mai toți învățații profesori și reprezentanți ai diferitelor Universități europene, cari au luat parte la acea serbare. În vederea acestei vizite, în ședința din 12 Octombrie acel an, Societatea Medico-Naturalistă a proclamat ca Membri Onorari ai săi pe profesorii Dr. *Waldayer* dela Universi-

tatea din Berlin, *Svoboda* dela Universitatea din Viena, *Friedwagner* dela Universitatea din Francfort-pe-Main, *Saghin* Rector, *Cozak*, *Tarnavski*, *Kogler*, *Sextil Pușcariu*, *Ștefaneli* și Protoiereul *Dan*, toți dela Universitatea din Cernăuți, *Urban Iarnik* dela Universitatea din Praga, *De Martonne* dela Universitatea din Paris și *Benedetto di Luca* dela Universitatea din Neapoli. Asemenea se proclamă ca Membru corespondent, Căpitanul Dr. *A. Maniu*, din Cernăuți.

Cîțiva din Membrii Onorari proclamați cum se vede mai sus, răspunseră Societății de primirea titlului acordat prin scrisori entusiaste, din cari redăm aici cîteva, începînd cu D-rul *Waldayer*:

*Prea stimatei Societăți de Medici
și Naturaliști din Iași.*

Îi exprim profunda și cuvenită mulțămire pentru primirea persoanei mele ca Membru de Onoare, prin vot unanim. Cu prilejul prezenței mele în Iași m'am convins că acolo înfloarește o viață cu totul științifică, în Universitate, în instituțiunile dependente și în asociațiile de știință.

Starea aceasta nu-i greu să se întretie în centrele mari de știință, unde mijloacele stau din belșug la îndămină și unde îmbolburile vin zilnic, de pretutindenea.

Cînd însă cineva găsește un așa zel pentru știință, sub raporturi de acelea în care se găesc Iași, chiar ca situație a orașului, meritul e îndoit, și de aceea ajungerea mea ca Membru de onoare a Societății de Medicină și Știință Naturală din Iași o socot ca cea mai aleasă cinste. Totodată această demnitate mă leagă pe viața mea întreagă cu un oraș și cu prea stimații Colegi, cari mi-au lasat așa de multe amintiri vrednice și plăcute.

Încă odată aduc mulțămirile mele cu urările de continuă prosperare pentru Societatea de Medici și Naturaliști din Iași.

Cu cea mai înaltă considerație,

Profesor Dr. *Wilhelm Waldayer*.

Scrisoarea D-rului *Tarnavski*, profesor la Universitatea din Cernăuți:

Mult onorate Domnule Președinte,

Valoroasa Societate de Medici și Naturaliști, din Iași, pe care aveți onoarea de a conduce, m'a numit în ședința sa din 12 Octombrie a. c., membrul ei onorific. Numirea aceasta m'a impresionat adînc, împlîndu-mi inima cu bucurie mare. A fi membru onorific al celei mai vechi Societăți

științifice din România, a ști că ai parte de simpatii la bărbați, care viața lor s'au consacrat-o cercetării adevărului și cultivei științei, e fără îndoială un lucru măreț, un lucru care te străpune numai decît într-o dispoziție sufletească plină de bucurie.

Mulțămînd din inimă onoratei Societăți pentru distincțiunea onorifică ce a avut bunătatea a mi-o conferi, nu pentru oare-cari merite ale mele pe terenul științei, căci acestea sunt minimale, ci numai în aducerea aminte a serbărilor jubiliare ale Universității din Iași, cari îmi vor rămîne neșterse în memorie, declar că cît îmi vor ajunge puterile eu pururea voi căuta a sprijini și a promova interesele Societății, care stă sub conducerea Domniei-Voastre, Domnule Președinte, și al cărei membru onorific am onoarea să fiu.

Primiți, mult onorate Domnule Președinte, asigurarea considerațiunei mele distinse.

Cernăuți, în 2/15 Noembrie 1911.

Prof. Dr. *Teodor Tarnavski*.

Iată și altă scrisoare a unui cunoscut filoromîn, Dr. I. U. *Iarnik* din Praga:

Prea Stimaților Domni,

Înainte de toate adevăresc c'am primit diploma prin care sînt numit membru de onoare al Societății Medico-Istoric-Naturală din Iași. Mulțămesc pentru însemnata onoare ce mi s'a făcut, mărturisind într'aceiași vreme că specialitatea mea fiind cu totul de altfel, nu prea mă pricep la obiectul de studii care intră în domeniul Societății și al Mazeului de Istorie Naturală. Cu toate aceste îmi pare rău că fiind atît de strîmtoat cu vremea, n'am putut să mă folosesc de invitarea prea grațioasă de a vizita Societatea și Muzeul.

Îmi pare rău cu atît mai mult, fiindcă între întemeietorii Societății este și compatriotul meu *Cihak*, a cărui față simpatice și serioasă este reprodușă în separatul articolului despre origina și istoricul Societății. Mărturisesc c'am avut gîndul că în vremea petrecerii mele la Iași să fac niște cercetări mai aproape despre bărbatul acesta meritos, dară tot scurttimea vremei nu mi-a îngăduit așa ceva. Primind acum vestea despre rolul însemnat pe care D-sa l'a avut cu privire la înființarea Societății, îmi vine gîndul dacă nu cumva prin mijlocirea Dvs. n'aș putea să aflu cîte ceva despre el. Și nu este numai interesul pe care orișicare compatriot al meu ar putea să-l aibă pentru bărbatul acesta vrednic, care din întimplare căpătîindu-se în capitala Principatului Moldovenesc, și-a cîștigat niște merite atît de mari, că D-sa a ocupat vreme oare-care și postul de pri-

mar al Iașilor (?). La mine interesul acesta este și mai mare, fiindcă este vorba de un Boem, care în urma șederei sale îndelungate la Iași s'a cam rumanisat, dară mai este și altceva ce mărește interesul meu.

Pasă-mi-te eu cu toate că ăst-an pentru cea dintâi oară am vizitat Iașii, am făcut cunoștință personală în anul 1878 sau 1879 (iarnă), cu fiul lui, Alexandru, cunoscutul filolog și autor al unui dicționar etimologic al limbei române. D-sa într'o zi veni la mine cu vre-o 2—3 coale tipărite din volumul al 2-lea al lucrării sale și mi ceru sprijinul meu la alcătuirea unui indice la dicționarul seu, știind bine că puțină vreme înainte am făcut așa ceva pentru dicționarul etimologic al limbelor romanice al lui Frederic Diez. Treaba s'a și pus la cale și de atunci am intrat într'o corespondență destul-de urmată, care parte mai mare se ținea de lucrarea pe care o făceam pentru el. Erau însă și alte întrebări despre cari scria și cine știe într'o zi poate am să dau veste între altele și despre corespondența aceasta.

Atunci D-sa nu mai locuia la Iași, ci la Mayența în Germania și tot acolo un băiat al lui a fost profesor și poate mai este. Cine știe poate chiar astăzi am să trimet acolo o carte postală să afiu dacă mai este în viață ori ba, căci dela el aș putea să aflui mai multe despre moșul său și tata.

Mie mi'ar fi să știu că de unde a venit Czihak Iacob la Iași, unde s'a născut, unde și-a făcut studiile, cu ce se îndeletnicea în vremea petreceri sale la Iași, dacă cum presupun a luat acolo de nevastă o Româncă și a. a.

Aflind toate aceste, aș îngheba un articol despre acest compatriot al meu, despre care de bună seamă nu prea se știe ceva la noi și atunci mă voi ruga să mi se pue la dispoziție și clișeu reproduc în articolul care l'am primit astăzi.

Ceea ce este bătător la ochi și ce trebuie să pună în uimire pe ori-și-cine, este data întemeierii Societății. Anul 1832! parcă nici nu-ți vine să crezi ochilor că este cu puțință că într'o vreme atât de îndepărtată să se fi înființat în orientul Europei o societate menită să cultive medicina și științele naturale! Ce pacat ca peste 22 ani, când se va serba jubileul de 100 ani dela înființarea Societății, n'am să mai fiu între cei vii, să iau parte cum am luat la jubileul de 50 ani al Universității Iașene; dară cine știe poate că să vie băiatul meu cel mai mare Hertvic și mai poate cu vre-o odraslă a sa. Căci dacă s'a nemeit ca fiul m-ii să aibă aceiași dragoste pentru limba română ca mine, de ce să nu rivnim la cinstea de a face viață de floromâni?

Văd însă că trebuie să sfârșesc, căci și hîrtia, spre marea fericirea a D-lor voastre, se apropie de sfîrșit, arătîndu-mi s'o iau de pildă. Rugîndu-vă să nu'mi luați în nume de rău c'am măzgălit patru pagini întregi și încă din cele de format mare și am îndrăznit să vi le trimet, vă mulțămesc de cele trimese și vă rog să primiți asigurarea înaltei mele considerațiuni.

Dr. Ioan Urban Iarnik.

Praga, 313—II.

Praga, 19 6/II 11.

Alte diferite scrisori de mulțămire și laudă Societății se mai văd adresate de Rectorul Universității din Cernăuți Dr. Stefan Saghin, de Dr. Ferd. Kogler, Profesor la aceeași Universitate, de Dr. Mathias Friedwagner, Profesor la Academia din Frankfurt a. M., de Dimitrie Dan, Protopop, Membru Corespondent al Academiei Române și al Comisiunii Centrale pentru monumente de artă și istorice din Viena, de Dr. Aurel Maniu, Medic Capitan din Cernăuți etc. Profesorii Dan și Iarnik trimeseră tot atunci și mai multe cărți ca dar pentru biblioteca Societății. Asemenea se mai primi diferite cărți și dela Academia din München, după stăruința unora din profesorii străini mai sus citați.

Diferite rezoluțiuni.

În ședința din 12 Decembrie 1911, Societatea primi oferta Profesorului Octav Erbiceanu, de a cataloga și a clasifica colecția numismatică a Muzeului, care trecînd deseori din mînă în mînă, ajunsese într'o desordine completă.

*

Mai multe rezoluțiuni importante s'au luat de Societate, tot în cursul acestui an, în ședința delă 29 April, relative la bibliotecă, la asigurarea averei Societății, complectarea colecțiilor etc., după cum se vede în următorul:

Proces-Verbal.

Subsemnații Membri ai Comitetului Societății de Medici și Naturaliști, întrunind astăzi, sub președinția D-lui Dr. Demetriade, Președintele Societății, am luat următoarele dispozițiuni:

1. Biblioteca va fi deschisă trei zile pe săptămînă, între orele 4—7 seara, pentru

membrii Societății cari sunt în curent cu plata cotizațiunilor.

Domnii Studenți ai Facultății de Medicină, cari vor legitima cu cartea de Student persoana lor și vor poseda o recomandare a unui membru al Societății, pot beneficia de cărțile bibliotecii, în localul Societății, în zilele și orele fixate.

Un afiș special va lămurii acest lucru.

2. Se dă un termen până la 1 Octombrie cînd D-nii Membri să vie la curent cu plata cotizațiunilor.

3. Să se cumpere o casă de fer pentru păstrarea averei și arhivei Societății, în însuși localul Societății.

4. Se va propune Societății votarea unui Impăetor pentru piesele necesare Muzeului. Această sumă se va lua din fondul Societății.

5. Dl. Președinte va solicita o audiență D-lui Ministru și chiar M. S. Regelui, în care va arata starea Muzeului și va cere o sumă de 100,000 lei, necesară îmbunătățirii lui.

Dr. Demetriade, Dr. Bacaloglu, Dr. Sava-Goinu, Dr. Konyá Jun., Dr. I. Tănăsescu, Dr. C. Șumuleanu, Dr. Imerwol, Dr. Vranceanu, Dr. Nimereanu, Dr. Nicolaescu, Dr. Racoviță, Dr. P. Anghel, I. Borcea.

Dispozițiile luate în vederea unui Congres Național de Medicină în Iași.

În 1914 a avut loc în București un Congres național al Medicilor din țară, care a avut o reușită din cele mai bune. La sfîrșitul acelei întruniri, s'a luat hotărîrea, ca în cursul anului 1917 să aibă loc un asemenea congres și în Iași. În acest scop, Societatea de Medici și Naturaliști, după intervenția Președintelui său, D-rul Parhon, în ședința de la 26 Februar 1916, luă hotărîrea de a se constitui diferite comitete, cari să se ocupe cu organizarea unei asemenea întruniri și cu primirea participanților.

În ședința din 18 Iunie acelaș an, Societatea, după inițiativa Președintelui seu, Dr. C. Bacaloglu, hotărî ca, în vederea acelui Congres, Societatea să facă a se tipări într'un volum, o monografie conținînd istoricul întreg al creațiunei și mersului Societății de Medici și Naturaliști, dela 1830, de cînd s'a constituit primul Cerc de cetire medicală în Iași, și pînă în present, volum care să fie apoi împărțit membrilor Congresului și tuturor celor ce s'ar

înteressa de existența și bunul mers al al acestei Societăți.

Pentru scrierea și tipărirea acestui volum, Societatea hotărî să se adreseze publicistului N. A. Bogdan, autor al monografiei *Orașul Iași*, care fiind consultat de Dl. Președinte în această pricină, a primit să facă o asemenea lucrare.

Urmînd apoi evenimentele știute ale războiului european, Congresul nu s'a mai putut întruni, după cum fusese proiectat.

Prin faptele și întîmplările provocate de războiul în care România luă o parte însemnată și Iașul devenind centrul activității și conducerii întregului organism politic, militar și sanitar al Statului și armatelor romînă și aliată, orice lucrare particulară a Societății Medico-Naturaliste se văzu stînjinită. Mobilizarea majorității membrilor săi, cît și rechiziționarea unor încăperi ale Muzeului, între care și sala de ședințe, pricinui o prefacere și înghesuire a multora din colecțiunile expuse, așa că frecventarea publicului în Muzeu devenind anevoioasă, ea fu restrînsă numai pentru cîteva rare privilejuri.

În acest timp, A. S. Regală Principele Nicolae al României, manifestînd dorința de a vizita Muzeul, a fost primit de întregul Comitet și condus în diferitele săli, dîndu-I-se explicațiunile necesare de către membrii Societății.

Vizita Președinților Republicei Basarabiei.

În ziua de Joi, 1 Martie 1918, Societățile științifice din Iași, cu Academia Romînă în frunte, organizează o ședință de primire și salutare a reprezentanților noiei proclamate Republici Moldovenești a Basarabiei, D-nii Profesor Inculeț, Președinte al Sfatului Țării și Dr. Ciugureanu, Președintele Consiliului de Miniștri, în sala Amfiteatrului Facultății de Medicină, luînd parte acolo, pe lîngă reprezentanții diferitelor instituții sus-amintite și Comitetul Societății de Medici și Naturaliști.

După discursul ținut atuncea de D-nul Petru Poni, în calitate de Președinte

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

13 14 15 16 17 18 19 20

COMITETUL ȘI NEMBRI AI SOCIETĂȚII DE MEDICI ȘI NATURALIȘTI DIN IAȘI. (Ianuar 1919).

1. Dr. I. Motzoc, 2. Dr. Gr. Bazgan, 3. Dr. I. Nimereanu, 4. Dr. V. Dimitriu, 5. Dr. Gh. I. Botez, 6. Dr. C. Konya jun., 7. Dr. B. Stenner, 8. Dr. C. Tudor,
 9. Dr. I. G. Tănăsescu, 10. Dr. I. Borcea, 11. Dr. N. Iancu, 12. Dr. I. Popescu, 13. Dr. Gh. Demetriade, 14. Dr. E. Riegler, 15. Dr. G. Bogdan,
 16. Dr. S. Konya, 17. Dr. G. Socor, 18. Dr. C. Bacaloglu, 19. Dr. C. I. Parhon, 20. Dr. N. Apoteker.

al Academiei Române, urmă Dl. Profesor Dr. C. Bacaloglu, Președintele Societății de Medici și Naturaliști din Iași, care rosti următoarea cuvîntare :

Frați Moldoveni,

Cu o sfîntă emoțiune vă primește și găzduște vechia Capitală a Moldovei, pe voi care reprezentați Basarabia, bucată ruptă din trupul ei, dar al cărui suflet românesc s'a păstrat întreg și neîntinat.

Nimic nu ar putea să mîngie și să vindece rănile ce a pricinuit războiul mondial României martire, ca dragostea și credința Basarabenilor pentru patria-mamă. Dacă pentru ceasul de astăzi nouii negri se îngămădesc înspre apus, dinspre Basarabia se ivește ca o geană de lumină nădejdea unei apropieri, care să dovedească încă odată că mai presus de hotarele ce trag împărățiile, domnește legea sfîntă a naționalităților, unirea într'un mînnuchiu a celor de un neam și de un sînge.

Fiți dar bine-veniți în mijlocul nostru frați Moldoveni, conducătorii și îndrumătorii poporului de peste Prut și pe care glasul lui îl botezase „riu blestemat“, de oarece despărția oameni ce, vorbesc aceeași dulce limbă românească.

Ne veți face cîntea a vizita Muzeul Istórico-Natural al Societății de Medici și Naturaliști din Iași. Este cea mai veche Societate românească, care a fost înființată în anul 1833 și care posedă o bogată colecțiune botanică, zoologică, mineralogică, numismatică și archeologică. Are o frumoasă bibliotecă, mai ales medicală și membrii acestei Societăți se întrunesc de două ori pe lună pentru discuțiuni și comunicări științifice.

Un buletin scris în limba franceză, pentru ca și străinătatea să poată lua cunoștință de activitatea noastră pe tărîmul științific, apare și culege astfel roadele unei activități spornice.

Tot acolo se păstrează urna în care s'a făcut votarea pentru alegerea Domnului. Cuza în 1859 și sala ședințelor noastre este acea în care s'a înfășurat acest act mare al istoriei noastre, premergător Unirii principatelor. În muzeul Societății păstrăm de asemenea îmbrăcămintea de Domn și acea de Colonel a marelui Voevod, a cărui amintire e sfîntă tuturor inimelor românești.

Dorim din adîncul sufletului ca vizita D-voastră să anunțe zile mai bune mult încercatului nostru popor și sperăm că luțorîndu-vă în mijlocul Moldovenilor din Basarabia, le veți spune că gîdul și inima noastră se îndreaptă cu drag către dișii, cari au dovedit cu prisosință în curs de aproape un veac, cu toate prigonirile și ne-

cazurile suferite, adevărul închegat în vorbele : „Românul nu piere“.

La această înălțătoare cuvîntare au răspuns pe rînd D-nii Inculeț și Ciugureanu, arătînd fazele prin cari au trecut de un veac încoace poporul basarabian, rupt din trupul vechii Moldove, și care luptă acum din răspuțeri pentru redobîndirea libertății neamului și a independenței țării, în urma evenimentelor ce s'au perindat în vechiul imperiu al Rusiei, ce cotropise acest pămînt românesc.

După sfîrșirea discursurilor, întregul public împreună cu demnitarii basarabeni, ce asistasera la această frumoasă întrunire, conduși de Comitetul și mai mulți membri ai Societății de Medici și Naturaliști, au venit în localul Muzeului Istórico-Natural și au vizitat cu o deosebită atențiune toate sălile ce conțin colecțiunile diverse, cum și Biblioteca și sala de ședinți, în care s'a făcut alegerea lui Cuza-Vodă, dîndu-li-se din partea Președintelui Societății și a membrilor Comitetului explicațiunile cuvenite.

Pare că această vizită a reprezentanților fraților noștri de peste Prut a fost de bun augur, căci peste puțin timp s'a putut înfăptui actul cel mai sfînt și mai dorit de toată românia, — reînturnarea fiicei pierdute la sinul mamei, — prin o unire care va da o nouă viață și o netăgăduită putere de rezistență și propășire întregului neam Românesc.

Comemorarea Membrilor Societății, căzuți victime datoriei în timpul războiului.

După aproape doi ani de întrerupere a ședințelor Societății, în urma armistițiului încheiat între beligeranți, Comitetul Societății de Medici și Naturaliști fu convocat din nou, pentru ziua de 18 Mai 1918.

Președintele Societății Dr. C. Bacaloglu, deschise ședința și cea întâi chestiune ce se puse la ordinea zilei, fu comemorarea membrilor Societății, cari, în timpul războiului au căzut victimă împrejurărilor și a datoriei lor.

S'au citat numele Vice-Președintelui Societății Dr. Victor Imerwol și a membrilor Dr. Alex. Brumă, Dr. Mircea Gane, Dr. August Müller, Dr. Iacob Țaranu și Dr. Vasile Râșcanu.

Societatea a exprimat regretele sale a-dinci pentru aceste prea timpurii pierderi.

S'a amintit asemenea de vizita A. S. R. Principelui Nicolai, cum și a Demnitarilor Basarabeni, după care au urmat diferite comunicări științifice.

Ultimele Budgete ale Societății.

Găsim nimerit a reda aicea cifrele budgetelor Societății de Medici și Naturaliști pe mai mulți ani din urmă, pentru a se vedea în ce constă actualmente activitatea și atribuțiunile ce-i incumbă. Multe din exemplarele budgetelor pe anii de mai înainte, fie că nu sunt bine precizate, ori neinvestite cu formele oficiale, iar altele fiind chiar rătăcite și în neputință momentană de a le consulta, ne vom mulțami a reproduce acum numai datele și cifrele ce le găsim într'o condică specială, ce servește și în prezent, cu începere dela anul financiar 1908—1909.

Astfel fiind, vedem că budgetul Societății pe acest an, se cifrează la totalul veniturilor cu 7465 lei, iar cheltue-
lele cu 6965 lei, dînd un excedent de: 500 lei.

Veniturile se compun din :

Economii rămase din 1907—1908	830 lei
Chiria magaziiilor	3,500 lei
Cupoanele Bonurilor	1,685 lei
Subvenția Ministeriului Instrucției	1,200 lei
Cotizații lunare	250 lei
Suma	7,465 lei

Cheltuelile sînt :

Întreținerea Muzeului	800 lei
Diurna Sub-Secretarului	720 lei
Gardianului	720 lei
Asigurarea localului, Muzeului și bibliotecii	260 "
Întreținerea grădinei	15 "
Încălzitul localului	150 "
Iluminatul	100 "
Cheltueli de cancelarie	30 "
Imprimate și expediția Buletinului	1,740 "
Abonamente la reviste străine	500 "
Inavutirea bibliotecii	500 "
Cheltueli pentru Jubileu	430 "
Cheltueli extraordinare	1.000 "
Suma	6,965 lei

Budgetul pe anul financiar 1909—1910, conține la venituri :

Economii din anul precedent	1,497 lei
Chiria magaziiilor	3,500 "
Cupoanele Bonurilor	1,685 "
Subvenția dela Guvern	1,200 "
Cotizații lunare	250 "
Suma	8,132 lei

Cheltuele sunt aceleași ca și în anul precedent, cu deosebire că pentru Jubileul proiectat se afectează suma de 1597 lei, în loc de 430 cum fusese în budgetul pe 1908—1909, formînd un total de 8132, egal cu veniturile prevăzute.

*

Pe anul financiar 1910—1911 budgetul Societății însemnează la venituri sumele :

Chiria magaziei	3,500 lei
Cupoanele Bonurilor	1,685 "
Subvenția dela Guvern	1,200 "
Cotizații lunare a membrilor	250 "
Economii din anul precedent	2,484 "
Total :	9.119 lei

La cheltueli figurează iarăși aproape aceleași cifre cași în anul precedent, cu diferență că la cheltueli de cancelarie se afectează 15 lei în loc de 30, iar în locul sumei pentru Jubileu figurează 400 lei pentru instalația conductei de apă ; ceea ce însumează 6,920 lei,—care, scăzute din 9.119 venituri, prezintă un excedent evaluat la 2.199 lei.

*

Pe anul financiar 1911—1912 budgetul Societății însumează la venituri pe lîngă cele 4 cifre neschimbate din chiria magaziei, subvenția dela guvern, cotizațiile membrilor și cupoanele Bonurilor, un excedent constatat din anul trecut de 929 lei 63 bani. Total : 7564 lei 63 bani.

La cheltueli figurează și de astădată paragrafele așa cum au fost prevăzute pe anul precedent 1909—1910, cu restabilirea cifrei de 30 lei pentru cheltueli de cancelarie, iar în locul cifrei pentru instalarea conductei de apă, avînd cifra de 200 lei ca taxă pentru uzul apei. Suma 6.735 lei, cu un excedent prevăzut de 829 lei 63 bani.

-Budgetul pe anul financiar 1912—1913 cuprinde iarăși la venituri cifrele aceleași din chiria magaziei, subvenția dela Guvern și cupoanele Bonurilor,—cotizațiile fiind sporite la 300 lei, iar excedentul rezultat din exercițiul financiar precedent ridicându-se la 1.295 lei 56 b. Total : 7980 lei 56 bani.

La cheltueli cifrele se reproduc pentru Intreținerea Muzeului, Diurnele Sub-Secretariului și Gardianului, Intreținerea grădinei, Imprimarea buletinului, Abonament la reviste, Inavuțirea bibliotecii, Taxa pe apă și Cheltueli extraordinare, modificându-se numai paragraful Asigurării imobilului la 250 lei, Incălzitul localului la 200 lei și Iluminatul la 200 lei. Total : 6875 lei, cu un excedent prevăzut de 1115 lei 56 bani.

*

Pe anul financiar 1913—1914, cifrele prevăzute la venituri sunt :

Chiria magazinului	4.000 lei
Subvenția dela Guvern	1.200 "
Cupoanele Bonurilor	1.685 "
Cotizațiuni	300 "
Excedentul real din 1912—1913	1 048 "
Total :	8.233 lei

La cheltueli figurează iarăși :

Intreținerea Muzeului	800 lei
Diurna Subsecretariului	720 "
" Gardianului	720 "
Asigurarea localului	250 "
Intreținerea grădinei	15 "
Incălzitul localului	200 "
Iluminatul	200 "
Cheltueli de cancelarie	20 "
Imprimarea și expediția Buletinului	1.740 "
Abonamente la Reviste	600 "
Inavuțirea bibliotecii	500 "
Taxa pe apă	200 "
Cheltueli extraordinare	2 268 "

Total egal cu veniturile : 8.233 lei

*

Pe anul financiar 1914—1915, budgetul Societății prezintă o sporire în subvenția acordată de guvern, care se urcă dela 1200 lei, câtă se dădea pînă în anul precedent, la 2000 lei, se adaugă a subvenție de 500 lei obținută dela Primăria Iașului, venitul cupoanelor e înscris cu cifra de 1595 lei 40, iar ca economii din anul precedent fi-

gurează cifra de 1576 lei 01 bani ; total 9991 lei 41 bani.

Cheltuelile însemnează acelaș total, cu omisiunea taxei pe apă, iar la § cheltuelilor extraordinare figurînd cifra de 4215 lei 81 bani.

*

Budgetul pe anul financiar 1915—1916, se compune la venituri din aceleași cifre ca și în precedentul an, afară că la Economii figurează 4085 lei, iar subvenția de 500 lei dela Primărie nu mai figurează ; la cheltueli paragrafele sunt aceleași, avînd la cheltueli extraordinare cifra de 5870 lei și pentru apă 325 lei. Totaluri egale la venituri și cheltueli de 11.980 lei 40 bani.

*

Ultimul budget dresat, pe anul 1916—1917, conține la venituri :

Chiria magazinului	4000 lei—
Subvenția Ministeriului numai	500 " —
Cotizații	300 " —
Cupoanele Bonurilor	1.555 " 70
Economii din anul precedent	7 325 " —
Total :	13.680 lei 70

La cheltueli figurează, cași în budgetul precedent, cele mai multe din cifrele obicinuite, cu excepție că Diurna Gardianului a fost sporită la 960 lei, Iluminatul la 250 lei, Apa la 300 lei, pentru Instalare de apă și canal 3500 lei, pentru Cumpararea de piese pentru Muzeu 3000 lei, din 5000 lei dați de Ministeriul Cultelor și Instrucțiunei publice, cu condițiunea anume de a se cumpara diferite obiecte pentru Muzeu,—iar la cheltueli extraordinare 815 lei 70 bani.

Ca adnotare la acest Budget vedem că Vice-Președintele Societății, Dr. V. Imerwol, însemnează că cifra de 3000 lei, afectată pentru reînnoirea și înavuțirea Muzeului, este insuficientă, întru cît Ministeriul Instrucțiunei a acordat suma de 5000 lei (subvenție de cîte 2500 (?) lei în anii 1914—15 și 1915—16), cu condițiunea de a se întrebuința numai pentru acest scop.

Conservatorul Muzeului, Profesorul Borcea, a comandat în Germania pentru această sumă (5000 lei), și o-

biectele nici banii nu s'au trimes încă, din cauza nesiguranței transportului. Restul de 1500—2000 lei urmează a se lua din vânzarea acțiunilor pentru Imprumutul Național.

*

Pentru anii financiari ce s'au mai

succedat, 1917—1918 și 1918—1919, nu s'au mai dresat și aprobat de Societate bugete pînă în prezent, întru cît în tot timpul cît a ținut războiul nu s'au putut ținea ședințe în regulă, ceea ce a făcut ca nici biroul să nu se poată reconstitui, conform cu cerințele Statutelor.

CAPITOLUL XIV.

Statutele în vigoare actualmintele.

Făcîndu-se propuneri din partea Drului Paul Bothezatu și alți membri, de a se modifica iarăși Statutele Societății, — aceasta, în ședința din 28 Ianuarie 1900 însărcină pe principalul propunător, Dr. Bothezatu, să elaboreze un nou proiect modificator al Statutelor dela 1844. După un timp, în una din ședințele ulterioare, Societatea adoptă modificările propuse, și hotărî să se tipărească în broșuri textul noilor statute admise, cari sunt în vigoare pînă în prezent, servind pentru regularea tuturor afacerilor actuale ale Societății, și avînd cuprinsul următor :

Statutele Societății de Medici și Naturaliști.

(1900).

CAP I.

Scopul Societății.

Art. 1. Societatea de Medici și Naturaliști din Iași (toasta Societate Medic-Istoric-Naturală) aprobată de Inaltul Guvern prin decretul din 1 Martie 1833, No. 279, are de scop :

a) *Studiul și progresul Medicinii și al științelor în genere.*

b) *Indemnul către lucrări, emulațiunea prin discuție între membrii iei și Corespondența științifică cu străinătatea.*

c) *Apararea intereselor medicale și stabilirea abusurilor ce se fac în Medicină și în Farmacie.*

CAP. II.

A). Secțiile Societății.

Art. 2. Pentru îndeplinirea acestui scop Societatea se împarte în două secțiuni :

1). *Secția Medicală.*

2). *Secția științelor în genere.*

Art. 3. Aceste două secțiuni vor avea acelaș comitet, vor lucra în comun și vor ținea ședințele împreună, în afară de ca-surile speciale cari vor fi determinate de comiteul societății.

Art. 4. Secția științelor Naturale se va ocupa în special de colecțiile și de Muzeul societății, conformindu-să următoarelor date :

a) Va întreține Muzeul de Istorie Naturală, pe care va căuta să-l sporească prin cumpărături și schimburi de preparate din țară și străinătate.

b) Va căuta să păstreze și să completeze colecția de instrumente agronomice, de piese numismatice și de antichități.

c) Va ținea deschis Muzeul de trei ori pe săptămînă sub privigherea și răspunderea Conservatorului muzeului pentru acei ce vor să facă studii.

d) Va ținea deschis Muzeul de două ori pe săptămînă pentru public, sub privigherea custodelui societății.

e) Nu va permite ca colecțiile Muzeului să fie întrebuințate în afară de localul societății.

CAP III.

Membrii.

Art. 5. Societatea se compune din membri titulari, din membri onorifici și din membri corespondenți.

Art. 6. Numărul membrilor titulari nu e limitat.

Art. 7. Pentru a fi ales membru titular să cere candidații or următoarele condițiuni :

a) Să fie român sau naturalizat român.

b) Să fie Doctor în Medicină, licențiat în științe sau diplomat al unei școli speciale.

c) Să facă societății o cerere în scris.

d) Să ție înaintea societății o disertație inaugurală.

Art. 8. Numai membrii titulari pot face parte din birou, numai iei pot fi numiți în comisiuni și au vot la alegeri.

Art. 9. Membrii onorifici vor fi aceia cari

au ajutat societatea în îndeplinirea scopului iei și cari au reputațiune științifică bine cunoscută.

Art. 10. Membrii corespondenți vor fi aceia cari nu locuiesc în Iași și cari au prezentat societății mai multe lucrări științifice personale.

Alegerile.

Art. 11. Societatea prin majoritate absolută alege o comisiune de doi membri, care va prezenta un raport asupra candidaturilor și va întocmi o listă de candidați în ordinea meritului. Raportul acestei comisiuni va trebui înaintat societății după o lună de la alegerea comisiunii.

Art. 12. Cetirea raportului și votul pentru numirea candidatului să face în ședință secretă și se declară membru titular acel care va întruni majoritatea absolută a membrilor prezenți.

Art. 13. Societatea va alege membri onorifici sau corespondenți ori de câte ori comitetul declară că sînt cereri sau propuneri.

Art. 14. Votul pentru alegerea membrilor corespondenți sau onorifici se face în ședință secretă și se declară aleși acei cari vor întruni majoritatea absolută a membrilor prezenți.

Art. 15. După ce se va hotări alegerea unui membru, Secretarul general îi va pregăti o diplomă iscălită de cei întâiu patru funcționari și i o va înainta odată cu statulele.

Art. 16. Persoanelor pe care societatea voește să-le aibă ca membri onorifici, va trebui să li se trimeată din partea Președintelui și a secretarului general, o scrisoare prin care se întreabă dacă doresc să fie membri onorifici ai societății. Totodată li se va înainta și un exemplar din statutele societății.

CAP IV.

A). *Administrația.* Comitetul.

Art. 17. Comitetul societății se compune din:

- I) Un Președinte,
- II) Un Vice-președinte.
- III) Un Secretar-general.
- IV) Un Secretar de ședință
- V) Un Casier
- VI) Un Bibliotecar.
- VII) Un Director al muzeului.

Art. 18. Alegerea comitetului are loc la ultima ședință din Aprilie. Noul comitet intră în funcție la prima ședință din Mai, după ce a luat în primire administrația.

Art. 19. Toți membrii din comitet sunt aleși pe timp de un an, afară de secreta-

rii de ședință, care sînt aleși pe trei ani. Președintele ales pe un an nu se mai poate realege de cit după intervalul de un an.

Art. 20. Conservatorul muzeului va fi de preferință Naturalist.

Art. 21. Atribuțiile membrilor comitetului sunt:

I. Președintele:

a) Apără drepturile societății atît înaintea autorităților cit și înaintea persoanelor particulare.

b) Controlează în fiecare semestru socotelele societății. Cînd va găsi neregularități sau lipsuri în casă, va face cunoscut societății la cea mai apropiată ședință.

c) Asigură menținerea ordinii la ședință. Are direcțiunea discuțiilor, pune la vot propunerile, adună voturile și proclamă decisiunile societății.

d) Face raportul specificat la Cap. V, art. 35.

Art. 22. II. Vice-președintele:

a) Inlocuește pe Președinte cînd acesta lipsește.

b) Privighează stricta aplicare a statutelor societății și buna întrebuințare a averii societății.

c) Eliberează mandate pentru cheltueli, care mandate vor fi basate pe numărul procesului-verbal al ședinței în care s'a votat suma din mandat și va ținea în regulă un registru de asemenea mandate.

d) Presidează comisia de redacție a buletinului, unde va putea fi înlocuit la nevoie de secretarul general.

Art. 23. III. Secretarul general:

a) Inlocuește pe Vice-președinte cînd acesta lipsește.

b) Pregătește ordinea de zi a fiecărei ședințe, împreună cu președintele sau cu vice-președintele.

c) Primește și regulează corespondența societății din țară și din străinătate.

d) Compune și semnează procesele-verbale ale ședințelor societății. Face raportul specificat la Cap. V, art. 6.

e) Compune toate hirtiele eșite, păstrează hirtiele intrate, le parafează, notează ziua primirii și le înaintează comitetului care le presintă societății la ședință.

f) Pregătește diplomele și păstrează sigilul cel mare al societății.

Art. 24. IV. Secretarul de ședință care ie și arhivar al societății:

a) Inlocuește pe secretarul general la nevoie.

b) Expediază formulare pentru chemarea membrilor la ședință.

c) Arată societății darurile ce au intrat, ținînd în păstrare condica donatorilor.

d) Ține registrul membrilor societății și

două condicii, una de intrare și alta de eșire a lucrărilor.

e) Compune împreună cu secretarul general procesul verbal al ședințelor.

Art. 25. Secretarul general are ca ajutor pe un subsecretar de ședință, care șede în localul societății.

Art. 26. Subsecretarul ie ales de comitetul societății și plătit cu 60 lei pe lună. Membrii societății nu pot ocupa această însărcinare.

Art. 27. VI. Bibliotecarul :

a) Păstrează biblioteca, tablourile, instrumentele medicale și ori ce s'ar oferi societății pentru bibliotecă.

b) Face în fie care an un catalog și un inventar de toate obiectele și cărțile intrate în cursul anului în biblioteca societății.

c) Însamnă cu sigiliul cel mic al societății toate cărțile iei.

d) Ține un registru de toate cărțile împrumutate membrilor societății.

e) Face abonamentele la jurnale și păstrează colecția lor completă.

Art. 28. VII. Casierul societății :

a) Va face plățile necesare cheltuelilor societății după mandatele ce i se vor prezenta în limitele bugetului și după votul societății, care trebuie să i să facă cunoscut de către vice-președinte, prin o adresă oficială.

b) Păstrează toate hîrțile relative la contabilitatea societății.

c) Semnează cu președintele și secretarul general borderoul cheltuelilor.

d) Incasează toate veniturile societății după votarea bugetului și depune la Bancă suma fixată de societate.

e) Ține o condică a socotelilor și la fiecare semestru face societății o dare de samă de cheltueli și venituri.

f) Face o dare de samă financiară anuală către o comisiune compusă din trei membri, numiți de societate.

Art. 29. VIII. Directorul Museului :

a) Ingrijește de buna întreținere și de sporirea colecțiilor.

b) Ține un catalog de toate colecțiile.

c) Are sub direcțiunea sa un custode al museului, plătit cu 60 lei pe lună.

CAP. V.

Ședințele Societății.

Art. 30. Societatea va ține ședință la 12 și la 28 a fie cărei luni, la orele 8 $\frac{1}{2}$ sara, iar cînd zilele de 12 sau 28 vor cădea într-o sîmbătă ședința se va trece pe ziua imediat următoare.

Art. 31. Ședințele științifice ale societății sunt publice ; pentru ședințele administrative societatea poate să se formeze în

comitet secret. Ședințele administrative vor fi anunțate prin convocare specială și nu s'ar putea ține de cît cu $\frac{2}{3}$ din totalul membrilor titulari ; cînd după două convocări nu se vor putea întruni acest număr de membri, a 3-a ședință se va ține cu ori care număr de membri.

Art. 32. Ședințele societății se suspendă între 28 Iunie și 12 Octombrie.

Art. 33. În fiecare an se ține la ultima ședință din Iunie o ședință solemnă publică, cu următorul program :

a) Președintele face un raport asupra situației morale și financiare a societății, precum și necrologul membrilor decedați.

b) Secretarul general face un raport asupra lucrărilor societății în cursul anului.

Art. 34. Procesul-verbal al acestei ședințe și rapoartele vor fi adresate Ministerului Instrucțiunii publice.

Art. 35. Cînd trei membri titulari cer ședință la societate, iei se vor adresa secretarului general, care în acord cu președintele va convoca societatea.

Art. 36. Cînd un membru onorific, sau corespondent asistă la ședință, președintele anunță aceasta societății și se trece în sumarul ședinței.

Art. 37. Un registru de prezență este pus la dispoziția membrilor titulari cari vor semna de prezență.

Art. 38. Cînd vre un membru titular va lipsi la 8 ședinți consecutive, fără scusă motivată și primită de societate, iel va plăti cîte un leu de ședință în folosul societății.

Art. 39. Cererile de concediu ale membrilor titulari sînt examinate de comitet, care acordă sau refuză concediile ; deciziunea comitetului trebuie votată de societate.

Art. 40. Ordinea de zi a ședințelor se alcătuiește astfel :

1). Citirea procesului-verbal al ședinței trecute.

2). Corespondența.

3). Presentări de bolnavi.

4). Presentări de piese.

5). Rapoarte și comunicări orale sau citite.

Art. 41. Comunicările se vor face în ordinea înscrierii.

Art. 42. Cînd un membru va dori să facă o comunicare, el va trebui să anunțe aceasta secretarului general al societății, cu trei zile înainte de ședință și să trimeată în acelaș timp și un rezumat al comunicărei ce va face.

Art. 43. Membrii vor pute face propuneri sau presentări de bolnavi și de piese în timpul ședinței, fără anunțare publică, dar discuția va urma în ședința viitoare.

Art. 44. Cel puțin cu 3 zile înainte de ședință, secretarul de ședință va trimite la toți membrii o convocare.

Art. 45. Ședința se deschide de către președinte, sau în lipsa lui de către vicepreședinte, sau de secretarul general, la ora 8^{1/2}.

Art. 46. Nici un memoriu sau raport nu poate fi trimis înaintea unei comisii, de cît după ce a fost citit înaintea societății.

Art. 47. Ori ce lucrare manuscrisă înaintată societății nu mai poate fi luată înapoi de autor; se acordă însă autorului dreptul de a lua o copie de pe lucrarea sa, după ce raportul asupra chestiunii a fost făcut și înaintat arhivei; planșele și desemnurile rămîn proprietatea autorului.

Art. 48. Ori ce lucrare comunicată societății de persoane străine, va forma obiectul unui raport fie verbal, fie scris, după importanță și după cum societatea va decide.

Dacă autorul publică lucrarea sa înainte ca raportul să fie făcut, acest raport nu va mai fi adus înaintea societății.

Art. 49. Comisiunile însărcinate cu facerea raporturilor scrise se compun din 3 membri, cari aleg d'între ei un raportor.—Raportul scris va fi înaintat cel mult după o lună.—În cas cînd comisiunea întârzie prezentarea raportului, se va anunța în ședință publică de către președinte și după ce se pune încă odată în vedere acelei comisii, se va alege o altă comisiune.

Pentru raporturile verbale se alege un singur raportor, care va trebui să facă raportul la ședința viitoare.

Art. 50. Ori ce raport va fi discutat înainte de a fi pus la vot, ori care membru are drept a lua cuvîntul în ordinea înscrierii; dacă unii oratori declară că se înscriu pentru și unii contra, președintele va da alternativ cuvîntul unuia pentru, altuia contra.

Art. 51. Dacă în timpul discuțiunii un membru cere cuvîntul pentru a restabili chestiunea sau pentru închiderea discuției, ori în chestiune personală, i se va da cuvîntul înaintea celorlalți oratori înscriși.

Art. 52. Nici un membru nu poate lua cuvîntul de cît de trei ori în aceeași discuțiune.

Art. 53. Raportorul are dreptul a lua cuvîntul cel de pe urmă.

Art. 54. Președintele chiamă la ordine pe toți acei cari vor depăși limitele discuțiunilor științifice.

Art. 55. Discuțiunea odată deschisă nu poate să fie închisă de cît dacă nici un membru nu mai cere cuvîntul, sau dacă societatea consultată pronunță închiderea discuțiunii.

Prin urmare președintele nu poate prin autoritatea sa să întrerupă sau să închidă discuția.

În cazul cînd ordinea nu se poate restabili, președintele după ce a consultat pe

membrii din comitet, are dreptul să ridice ședința.

Art. 56. După discuțiunea oricărui raport se pune la vot numai concludsiunile, dacă sînt amendamente iele au prioritate.

Art. 57. Persoanele străine de societate nu pot să asiste în timpul citirii și discuțiunii rapoartelor făcute asupra lucrărilor lor.

Secretarul general le va adresa o copie după concludsiunile admise.

Art. 58. Asupra comunicărilor făcute de membrii societății nu se face raport, ci discuțiunea se deschide imediat, afară numai dacă trei membri cer ca discuțiunea să fie amînată sau continuată pentru ședința viitoare.

Art. 59. Ori ce membru titular are dreptul să ceară trimeterea lucrării discutate comitetului de publicațiune.

Biblioteca.

Art. 60. Cărțile se vor împrumuta în Iași numai pe 4 săptămîni și numai membrilor titulari.

Art. 61. Bibliotecarul va ținea o condictă în care vor iscăli acei ce au împrumutat cărți.

Veniturile societății.

Art. 62. Veniturile societății se compun din:

- 1) Donațiuni.
- 2) Taxele plătite de membri.
- 3) Amenzi.
- 4) Veniturile produse de averea mobilă și imobilă a societății precum și produsul abonamentelor la Buletin.

Art. 63. Fiecare membru va plăti suma de 20 lei la primirea diplomei.

Art. 64. Membrii titulari plătesc 1 leu pe lună.

Art. 65. Ori ce membru care nu plătește cotizația anuală va primi două înștiințări oficiale, semnate de președinte și de secretar general. Dacă în urma acestei înștiințări nu-și achită datoria, iel se consideră ca demisionat.

Publicațiuni.

Art. 66. Societatea publică un buletin intitulat „Buletinul societății de Medici și Naturaliști din Iași” în care se vor resuma comunicațiile științifice ale ședințelor și se vor publica memoriile. Acest Buletin va apărea odată la două luni; cînd va fi nevoie se vor publica mai multe numere, dacă societatea va hotărî aceasta prin vot.

Art. 67. Se institue un comitet de redacțiune al Buletinului, compus din 5 membri. Unul ie Secretarul general, de drept membru în comitet, ceilalți 4 sînt aleși de societate.

Art. 68. Nu se vor publica în Buletin de cit memoriile cari au făcut subiectul unui raport din partea comitetului de redacțiune, raport care trebuie votat de societate. Societatea poate în urma propunerii comitetului de redacțiune să hotărască publicarea unui memoriu trimis de o persoană străină societății.

Art. 69. Memoriile cari vor fi publicate odată în o revistă medicală, nu mai pot fi tipărite în Buletin sub forma în care au mai fost publicate.

Art. 70. Membrii titulari, membrii onorifici și membrii corespondenți vor primi buletinul gratuit. Pentru persoanele străine

societății abonamentul la buletin va fi de 12 lei pe an.

CAP. VI.

Art. 71. Ori ce propunere pentru modificarea acestor statute va trebui să fie semnată de 6 membri titulari și înaintată unei comisiuni compuse din 5 membri titulari, aleși de societate prin majoritate relativă.—Această comisiune va înainta un raport care va fi pus la discuțiunea generală și în urmă la vot.—Propunerea sa trebuie să întrunească $\frac{2}{3}$ din numărul total al membrilor titulari pentru a putea fi admisă.

CAPITOLUL XV.

Asupra Secțiunei Numismatice a Muzeului.

Am aratat îndărăt că, după retragerea din Comitetul diriguitor al Societății a Președintelui Costachi Sturza și a Vice-Președintelui D-rul Czihak, scriptele de comptabilitate și control pe anii următori au fost într'un timp ținute cu prea puțină regulă, iar în alt timp lipsesc aproape cu totul. Dacă cataloagele obiectelor naturalizate au fost în mare parte lăsate în părăsire, sau ținute de mîntuială, în special catagrafia secției Numismatice nu se vede nicăeri a fi fost ținută cu toată bagarea de samă ce i se cuvinea, cu toate că valoarea materială și științifică a acestei Secțiuni era, bine-înțeles, poate superioară celorlalte.

În lipsă dar de scripte precise în cari să se arăte piesă cu piesă toate monedele, medaliile și alte obiecte metalice de valoare istorică ori artistică, cite s'au aflat și se mai află în Muzeul Istoric-Natural, ne vom mulțami a reproduce aici cîteva dări de samă, găsite în foi răslețe, între alte hîrtii de mai puțină importanță din Arhiva Societății, numai din anii 1886 și 1898.

Întîia din acestea formînd cea mai veche specificare a obiectelor din colecțiunea numismatică, ce posedă Muzeul, e următorul :

Proces-Verbal.

Anul una-mie-opt-sute-opt-zeci și șese, una Aprilie în șese zile.

Subsemnații, membri ai Comitetului, procedînd la luarea pe samă a monedelor și medaliilor aflate asupra D-lui Dr. Zamfirescu, fost Bibliotecar al Societății, am găsit următoarele :

23 monede	Macedonene-Filipi.
36 "	Romane-Ecaterina 1772.
105 "	Moldovenesci de argint cu fragmente.
32 monede	Romane de argint.
1	" aur.
3 Inele	de argint.
3 Sigiliuri	de bronz.
1 Inel	aur cu piatră.
13 Mozaicuri.	
2 Fragmente	de Inele ruginite.
1 Medalie	de argint.
36 Medalii	bronz și compoziții.
18 "	" " " "
1	" " " "
10 Bancnote	monede hîrtie streine.
20 Medalii	bronz și compoziții.
9 Monede	belgiene de argint.
5 "	" bronz.
23 "	Romane de bronz Imperiale.
37 Medalii	compoziții.
4 Monede	de aur Romane, din care una mare.
39 Monede	de argint Romane.
9 "	" bronz "
27 "	" " Rusești și Polone.
128 "	" argint " "
41 "	" " Turcești. " "
7 "	" aur "
88 Monede	argint Turcești.
6 "	bronz "
12 "	" " "
5 "	" Engleze
2 "	" Chineze.
1 "	argint
14 "	" Italiene.
5 "	bronz "

- 122 Monede argint Moldovene.
 1 " aur Germană.
 1 " " Maximiliană.
 1 " " Belgiană.
 24 " bronz Germane.
 58 și $\frac{1}{4}$ Monede argint Germane.
 1 Monedă aur Olandeză.
 48 " stricate fără valoare.
 264 " argint Romane.
 3 " bronz " "
 1 " aur Franceză (a 20 lei).
 16 " bronz " "
 8 " argint " "
 5 " " Austriace.
 44 " bronz " "
 61 " argint Românești.
 2 " " "
 19 " bronz Grecești.
 27 " argint " "
 1 " aur " "
 1 " mare de aur americană a 10 dolari.
 1 Monedă mică " " " " 5 dolari.
 1 Monedă " " " " 2 jum. dolari.
 6 Monede de argint americane.
 5 " " bronz " "
 2 " " aur Ungurești.
 6 " " bronz " "
 67 " argint " "
 1753 Monede de argint Germane.

Drept care s'a încheiat prezentul proces-verbal în dublu exemplar, din care unul s'a trecut în condica ședințelor.

Dr. Z. Samfirescu, Dr. Peride, Dr. Rizu.

*

Cu data de 30 Noembrie 1898 găsim însă câteva foi de hîrtie răzlețe, nepurtînd nici un titlu, brulionate în mare parte, în care se văd liste de monezi și medalii ce s'au dat pe samă, fără a se preciza cine le dă și cine le primește. O mîna scrie listele aceste și alte mîni semnează și pune data la sfîrșit, pentru verificare: 30/XI. 98, Dr. Țaranu, P. Bujor și Dr. Al. Gavrilesco.

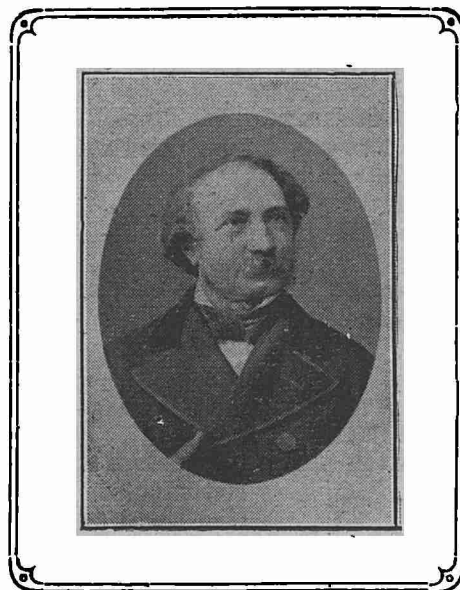
Specificarea pieselor Numismatice:

În lipsă de alt document care să specifice așa de amănunțit, piesele aflate atunci în acea secțiune a Muzeului, profităm de aceste foi răzlețe și le reproducem, cel puțin *pro memoria*, după cum se vede mai la vale:

MONEDE:

1. Română, de bronz, din timpul ocu-

- pației Rusești, Ecaterina, 2 parale, = 1773, 7 bucăți + 1 + 3.
 2. Idem, 1772, = 2 + 2.
 3. Idem, 1774, = 1.
 4. 4 monede de 1 pară 1772.
 5. 16 bucăți monede de 2 parale, cari par analoage cu No. 1, 2 și 3 și care se vor curăți de Iancu.
 6. Romane: Adrian August—argint.
 7. " Domițian " Germanicus, argint.
 8. Romane: Antoniu Divus, argint.
 9. " Aurelius Cesar Augustus, argint.
 10. Romane: Crispino Augustus, argint.
 11. " Vespasian Divus Augustus, argint.
 12. Romane: Imperator Titus Cesar Vespasianus.

Dr. Anastase Fătul,
Președinte Societății dela 1872 - 1885.

13. Romane: Imperator Vespasianus.
 14. " Traian Augustus Germanicus Dacicus.
 15. Romane: Imperator Cesar Traianus.
 16. " Sabina Augusta Adriani Augusti.
 17. (2) Romane: Comodo Cesar Augustus.
 18. " Iulia Augusta.
 19. (2) " Adrianus Augustus.
 20. " Faustina Augusta.
 21. (2) " Severus Divus Augustus.
 22. (2) " Imperator Gordianus Divus Augustus.
 23. Romane: I. Nero Cesar Augustus.
 24. " I. Traiano Optimo Aug. Ger. Dac.
 25. (2) Romane: Lucilia Augusta.
 26. " Antoninus Augustus.
 27. " Maximinus Pius Aug. Germanicus.

28. Romane: Imp. Antonius Augustus.
29. " Imp. Nerva Cesar August.
30. " Diva Faustina.
31. " Imp. Lucius Verus Aug.
32. " Imp. Alexandrus Aug.
33. " de aur capul Italiei (?) cu cască—războiul Social... 426.
34. Romane: Ptolomeus Vasilevs.
35. Monedă rară aramă 1731.
36. Polonă argint Ștefan Batori 1581.
37. Rusă aramă rară 1841, Neculai I, $\frac{1}{4}$ copeică.
38. (2) Americane de aur (Republica Statelor-Unite), 1 de 5 Dolari 1834, 1 de $2\frac{1}{2}$ Dolari, 1878.
39. Franceză 20 franci, aur, Republica 1849.
40. Franceză argint 5 lei, Republica 1874.
41. (11) Belgiene argint, 2 mai mici 1648. 1636. 9 mai mari 1632, 1617. Legenda Confidens Domine non moretur.
42. (2)*Romană aramă Imp. Constantinus Aug.
43. Romană aramă Dioclețian.
44. (2) Romană aramă Gordianus.
45. Bizantină de aur D. N. Teodosius P. F. Aug.
46. (23) Macedonă argint Filipi Macedonici.
47. Bizantină de aur Theophilos.
48. Romane argint Adrianus.
49. " " Domițianus.
50. " " Gordian.
51. (2) Romane argint Adrianus Aug. (1 mică, 1 mai mare).
52. Romane argint Trebonianus.
53. " " Hetrascilla.
54. " " Hadrianus Aug. Cons. 3 p. p.
55. (6) Romane argint D. N. Constantinus Pius Felix Aug.
56. Romane argint Filipus Aug.
57. " Constantin cel Mare.
58. (11) Romane argint Consulare.
59. Romane argint Imp. C. Aurelianus Augustus.
60. (2) Romane argint Imp. Cal. S. Vespasianus.
61. (7) Romane argint nedeterminate.
62. (9)
63. Bizantină de aur Flavius Vobus Cesar.
64. Moldovenească de argint Petru Mușat.
65. (2) Moldovenească de argint Signum monetae Petri W.
66. (6) Groșițe argint mari, Sigismund 3-lea Regele Poloniei, 1615, 17, 18, 18, 21, ?
67. (2) Groșițe argint mici, Sigismund 3-lea Reg. Pol.
68. Rusești bronz 10 copeici, 1762 Ecat. II.
69. Rusești bronz: 5 copeici 1776.
70. " " 4 " 1762 Petru III.
71. Rusești bronz 2 copeici 1779 Ecat. II.
72. " " 2 " 1842 Neculai I.
73. (2) "Groșițe de argint Sigismund III. eg. Pol.
74. Grivă de argint (rusască) 1710 Petru I.
75. Rusască bronz 1711 Petru I.
76. " platină 3 ruble 1830.
77. Groșiță de argint polonă Ștefan Batori 1581.
78. (3) Groșiță de argint Sigismund III Reg. Pol. 1599, 1601, ?
79. (3) Rusești de argint 5 copeice, 1757, Elisabeta I, 1758, 1756.
80. Monedă rară bronz 5 copeici.
81. (3) Polone Sigismund August 1510.
82. Groșiță polonă bronz Stanislau Aug. 1766.
83. Monedă rară bronz 1741.
84. Spaniolă bronz (Gibraltar) 1810.
85. Groșiță polonă bronz 1776, Stanislau August.
86. 1 Copeică bronz 1714.
87. (2) Groșițe argint Sigismund III, 1589.
88. (5) " " Ștefan Batori Rex. Pol. 1583.
- 89—92. (4) Idem 1585, 1580, 1581, 1582.
93. Rusască argint (Zivonic) 1757.
94. Polonă " Sigismund Aug. 1569.
95. Austriacă " 1840 de 5 groși.
96. Polonă bronz Solidus Ioan Cazimir.
97. (13) Polone argint. Sig. III, 1596 (11 mici, 2 mari).
98. (5) Idem 1598 (mici).
- 99—114. (50 piese) Idem din 1590, 1604, 1597, 1595, 1593, 1600, 1598, 1619, 1599, 1574, 1592, 1597, 1601, 1591, 1585, 1583.
115. (3) Idem, șters și fără dată.
116. Polonă Ștefan Batori argint, fără an.
117. (2) Argint Sigismund I, 1508.
118. (6) Bronz Ion Cazimir 1664.
119. Monedă rară (?) de argint nedeterminată.
120. (51 piese) Argint (?) mari turcești de determinat.
121. (12) Idem mijlocii.
122. (52) " mici.
123. (12) " "
124. (6) " aramă.
125. (2) piese persane nedeterminate.
126. Monedă aramă Sigismund II.
127. " argint Sigismund I, 1510.
128. Engleză aramă mare, din Insulele Ionice 1819.
129. (2) Idem Georgiu III, 1806.
130. (3) " mică Insule Ionice 1819.
131. " argint Victoria, 1843, 6 pence.
132. Suedeze argint Gustav Adolf 1527.
133. (6) Suedeze argint Cristina V, 1684.
134. Aramă Spania Philipos 1652.
135. (2) Argint Sigismund I, 1509.
136. Idem 1507.
137. " fără an.

138. Argint Ludovic I, 1370.
 139. " Sigismund II, 1559.
 140. " Idem 1561.
 141. Argint Sigismund I, 1521.
 142. (2) Aramă ce nu se pot determina (Rusești-Siberioe).
 143. (3) Argint Sigismund II, fără dată.
 144. " I,
 145. (5) Fragmente de monede 1 ungără și 1 polonă.
 146. Bizantină aramă Eracliu.
 147. Idem Foca.

MEDALII:

- 1 Teodor Oppolzer—din Viena.
 1 Aniversarea de 25 ani a Institutelor-
 Unite din Iași.
 1 Academia Română, de 25 ani.
 1 Carol I de 25 ani.
 1 Institut de naștere și moșit (București).
 1 Piu IX 1846.
 1 Comemorativă a mariajului lui Franz
 Joseph.
 1 Comemorativă a suirei pe tron, a lui
 Franz Joseph 1849.
 1 Napoleon I, 1814.
 1 Iohan Gutenberg.
 1 Napoleon I, 1814 (altă formă).
 1 Regina Victoria 1851 (expoziție).
 1 Napoleon I (medalie de moarte).
 1 Asasinatul Ducelui de Orleans 1842.
 2 Incoronarea dela Moscova 1826 Noem-
 bre 1 (model mic).
 1 Napoleon cel Mare și arcul de triumf
 al armatei franceze.
 1 Luis Napoleon Bonaparte, 15 August
 1852 (președinte).
 1 Ducele de Orleans, comemorarea asasi-
 natului (altă formă).
 1 Medalie dela Roma (cu sfinți).
 1 Alexandru I Imparatul Rusiei. 1812.
 1 Comemorativă a drumului de fier Mag-
 deburg 1840.
 2 Comemorativă Franța și Napoleon I.
 1 Incoronarea lui Neculai I la Moscova
 1826 (mare).
 1 Comemorativă din Franța 1830 (Genie
 de la Bastille).
 1 Firmin Didot.
 1 Societatea Istorică Polonă la 1847, lui
 Adam Czartoryski.
 4 Societatea de Medici și Naturaliști lui
 Mihail Sturza-Vodă, 1842.
 1 Napoleon cel Mare (format mare) cu
 Arcul de triumf.
 1 Prințul de Meternik.
 1 Napoleon III Președinte distribue dra-
 pele armatei, 1852.
 1 Translația lui Napoleon Bonap. 1840.
 1 Ajungerea la Paris, idem.
 1 Catedrala din Paris 1842.
 1 Ajungerea Ducelui de Orleans la Hôtel-
 de-Ville.

- 1 Intoarcerea lui Napoleon I (1815) cu
 femeie și copil.
 1 Petru și Ecaterina, încoronarea dela
 Moscova 1724.
 1 Comemorativă a drumului de fier de
 Nord, Ferdinand, 1837.
 1 Atacul și luarea Luvrului 1830.
 1 Oton Regele Grecilor 1847.
 1 Alexandru de Humboldt.
 1 Washington și libertatea Americii.
 1 Carol I Războiul din 1877-1878.
 1 Petru fiul lui Alexandru Tarul Rusiei.
 1 Comemorativă de 50 ani Societatea *
 Medicilor Vienei 1834. Baron Streft.
 1 Cinq Sous Moneron Frères 1792 (*).
 1 Incoronarea lui Ferdinand al Austriei
 1838.
 1 Frederic Regele Prusiei 1786.
 1 Comemorativă Ghg. I Regele Angliei
 1750.
 1 Onoare Muncitorilor.
 1 Incoronarea Mariei Tereza la Buda, 10
 Iuni 1792.
 1 Incoronarea lui Francisc, Buda, 1792.
 1 Incoronarea Mariei Tereza la Buda
 (format mic).
 1 Incoronarea Mariei Ludovica la Posen
 1808.
 2 Reclame de armurier Robert.
 1 Lakoche Coffretur embaleur (?).
 1 Expoziția de Londra 1851.
 1 Rob Laffeteur.
 1 Zidirea Catedralei de Colonia 1842.
 1 Idem Strassburg 1439.
 1 Milan.
 1 Valhala, 1842.
 1 Plecarea din Bavaria a lui Ludovic
 Regele Greciei.
 1 Expoziția din 1851, Londra, model mic.
 1 Comemorativă a Congresului din Viena,
 1814 Octombrie.
 1 Punerea pietrei Catedralei din Colonia
 de Frederic Wilhelm IV, 1842.
 1 Rusească Protecția Ortodoxiei. 1839.
 1 Alexandru I Imparat Rusiei. 1805.
 (*) S'a găsit 2 med. la verificare.
 30/XI, 98. Dr. Taranu.
 S'a găsit 73 medalii exact la verificare.

P. Bujor, Dr. Gavrilăscu.
 30/11. 98.

MEDALII DE MASA (DE GRAFIT).

— Figurile oamenilor celebri —
 (Donate de Hâtămăneasa Efrosina Lătescu,
 născută Roset).

Cite un exemplar din fiecare: Rouget
 de Lisle, Jean Jaques Rousseau, Bossuet,
 Mortier Duc de Treviso Marechal de France,
 Dante, Madame de Staël, Heloise, Chateau-
 briand, Buffon, Impărăteasa Josephine, Fe-
 nelon, Michel Angelo, Enric IV, Jeanne
 d'Arc, Rossini, Cuvier, J. Zsocke, Ludovic
 XIV, Napoleon I, Abellard, Madame de

Seigné, Boileau, Piron, Lord Byron, Hoche, Corneille, Nelson, Boccacio, Petrarca, Petru cel Mare, Beranger, Molière, Montaigne, Lafontaine, Montesquieu, Christophe Colomb, Voltaire.

37. Verificat exact.

30/11. 98.

Dr. Gavrilăscu, Dr. Țaranu, P. Bujor.

Un al doilea Proces-Verbal, dresat în mod oficial, mai amănunțit acesta, relativ la situația secțiunii numismatice a Muzeului Istórico-Natural, îl găsim făcut de către Comisiunea compusă din D-rii Țaranu și Gavrilăscu și profesorul P. Bujor, datat din 2 Decembre 1898, și cu adnotația că a fost citit de Dl. Bujor în ședința Societății din 12 Decembre 1898 și aprobat de Societate.

Notele și cifrele conținute în acest act sunt de asemenea de interes, pe lângă cele ce le am înșirat pînă aici, și de aceea îl reproducem în tot cuprinsul său :

Proces-Verbal.

Iași, Azi, două Decembre anul una mie opt sute nouă-zeci și opt.

Subsemnații, membri în comisiunea aleasă de Societatea de Medici și Naturaliști din Iași, pentru a verifica colecția de monede și medalii, dăruită Muzeului de diferite persoane, avem onoarea a vă în-cunoaștei următoarele :

În zilele de 31 Noembre și 1 Decembre 1893, ne-am întrunit în cancelaria muzeului și am procedat la deschiderea dulapului ce conținea această colecție.

După consimțimintul D-lui Dr. Botez, care a pierdut cheia dulapului, am stricat încuietorea, fiind de față și D-l Niculescu, secretarul Societății de Medici și Naturaliști și servitorul Muzeului.

Mai întîiu în general iată ce am constatat :

1) Dulapul conținea trei-zeci și opt de saltare; unele din saltare avînd cîte două rafturi, altele numai cîte un raft.

2). Unele din aceste saltare, pe lângă monetele și medalile specificate mai jos, mai conțineau și niște cartoane-etichete. Multe din monetele și medalile indicate pe aceste cartoane-etichete lipsesc.

3). S'au găsit însă multe din aceste piese, învîlitate în bucățele de hîrtii, făcute pachetele; numărul și felul pieselor din aceste pachetele, corespund cu indicațiile scrise pe aceste bucăți de hîrtie, care formează pachetelele.

Iată acum în mod detaliat numărul, și

pe cît ne-a fost cu putință să constatăm și felul pieselor găsite în diferite saltare :

Saltaru 1.—După o listă aflată în acest saltar s'au găsit exact trei-zeci și șapte de bucăți, *copii după diferite medalii.*

Saltaru 2.—În primul raft s'au găsit două-zeci piese, *bani romînești și rusești.*

Saltaru 3.—În raftul de deasupra s'au găsit două monezi și anume: una cu inscripția *Alexandru Sever* și alta cu inscripția *Lucius Verus*.—Tot aici s'au mai găsit și șese cartoane-etichete pe care era notat: *Caracal, Titus, Libertatea, Octavius, August*, și o piesă de aur.—Toate aceste lipseau. În raftul al 2-lea s'au găsit trei-zeci de *monete romane (Imperiale).*

Saltaru 4.—Un raft lipsește. În cel-l-alt raft s'au găsit: o daltă de cremene; un *inel de aur cu inițialele și marca Moldovei*; o *monedă romană de aur*; trei-sprezece bucăți *mozaic de la biserica sf. Sofia* din Constantinopoli; două fragmente de *inele ruginite*, *trei inele de argint*; *trei peceți* (una cu *marca Moldovei*, una cu *pajura* și una cu *inscripții*).

Saltaru 5.—În saltaru 5 s'au găsit 4 bucăți nedeterminate.

Saltaru 6.—Aci s'a găsit numai o *monedă mică de aramă* și o *lingură*, ruptă în două, cu inscripția *Maria Tereza*.

Tot aci s'au mai găsit :

a). Un proces-verbal din April 1886, semnat de D-nii D-ri Peride, Rizu și Zamfirescu, prin care să ia pe samă monezile și medaliele aflate asupra D-lui Dr. Zamfirescu.

b). Un inventar de monezi iscălit de D-l Dr. Malcoci; Botez, Beldiceanu, Peride și Müller.

c). Un alt inventar de monezi și medalii iscălit de D-nii Dr. Botez și Müller.

Saltaru 7.—Conține un singur raft și în el s'a găsit numai o figură de lut, imitînd o momie.

Saltaru 8.—Conține un singur raft; în el s'au găsit piesele următoare: o medalie cu insignia „Maurit Saxo Gall Maresc Gen D. Carl et Sem.” O medalie mică albă cu insignia: „Ferdinand I. R. Ung. M. P. Transilvanie”. O medalie cu insignia „Ferdinand Imperator”. O monedă de aramă „Horații și Curiații”. O monedă de argint cu insignia „Libertas”. O monedă de aramă cu insignia „S. Maria mater Dei”. O monedă foarte mică de aramă nedescifrabilă.

Saltaru 9.—Un singur raft; în el s'au găsit: două medalii mari; alte două mici de plumb nedescifrabile și alta germană cu inscripția „Durch eintract Stark (1307)”.

Saltaru 10.—Aci s'au găsit zece bilete de bancă și anume: două franceze, una cu indicația: *Un assignat de cinci-zeci livre a Republicei franceze din 1793* și altul: un assignat de două-zeci și cinci livre, plă-

tibile la purtător din 1792, an al 2-lea al Republicii. Donă bilete monete de hârtie ungureşti de câte doi florini. Una hârtie monetă ungurească de cinci florini din 1848. Una hârtie monetă ungurească de zece florini din 1848. O hârtie monetă austriacă de 10 florini (zece florini) 1800. O hârtie monetă de zece krentzeri, ungurească dar scrisă în nemţeşte de la 1849. Un bilet-monetă hârtie a confederaţiei Statelor americane de zece dolari de la 1862. O hârtie de bursă americană arătând cum stau cursurile, fără dată, din Filadelfia.

Saltaru 11.—Un raft lipseşte şi celalt gol.

Saltaru 12.—Un raft lipseşte; în celalt s'au găsit: o piesă de argint franceză (République française 1874). Donă monete americane de aur şi anume: una de cinci dolari cu data 1834 şi alta de doi dolari şi jumătate tot de aur din 1878. O piesă de aur franceză de două-zeci lei din 1849.

Saltaru 13.—Aci s'au găsit unsprezece piese nedeterminate.

Saltaru 14.—În un raft s'an găsit şesprezece monete romane de aramă în patru pachete; în celalt raft s'au găsit cinci monete, învâlită în trei pachete şi cinci-sprezece monete în un compartiment separat.

Saltarele 15—18 — Goale.

Saltaru 19.—Aci s'au găsit două-zeci şi patru de piese, din cari două-zeci şi trei piese de argint macedonene şi una piesă de aur bizantină (Teodosius).

Saltaru 20.—S'au găsit şapte-zeci şi trei medalii diferite comemorative, exact după o listă aflată în acest saltar.

Saltarele 21.—Goale.

Saltaru 22.—Raftu întâin gol, conţinând numai unsprezece etichete fără monezi; iar raftul al doilea conţinând cinci-zeci şi trei monete vechi romane.

Saltaru 23.—În raftu 1 s'a găsit două-zeci şi cinci monete, în raftul al 2-lea s'a găsit „una sută două-zeci şi nouă” de monete, din cari opt-zeci şi şapte Sigmund III. Pieseile găsite în hîrtille pachete nu corespund cu indicaţiile de pe cartonaşele-etichete.

Saltaru 24.—Raftu 1 conţine opt-zeci şi şapte diferite monezi, raftu al doilea conţine patru-zeci şi opt monezi. — În total una sută trei-zeci şi cinci piese.

Saltaru 25.—Raftu 1 conţine şesprezece monezi şi două liste de monezi nesemnate, raftu al doilea gol.

Saltaru 26.—Raftu 1 conţine trei monete chinezeşti, raftu al doilea conţine una monetă Sigmund.

Saltaru 27.—Raftu 1 conţine, şesprezece monete italiene, raftu al doilea gol.

Saltaru 28.—Raftu 1 conţine una sută două-zeci şi trei diferite monezi moldoveneşti, raftu al doilea gol.

Saltaru 29.—Raftu 1 conţine opt-zeci şi patru monete moldoveneşti, raftu al doilea gol.

Saltaru 30.—Raftu 1 conţine patru-zeci şi şapte monezi stricate, fără valoare, raftu al doilea conţine două sute şeszezeze şi şapte monezi stricate fără valoare.

Saltaru 31.—Raftu 1 conţine două-zeci şi una monete franceze, raftu al doilea gol.

Saltaru 32.—Raftu 1 gol, raftu al doilea conţine una mie şapte sute cinci-sprezece monete mici de aramă.

Saltaru 33.—Raftu 1 lipseşte, raftu al doilea conţine patru-zeci şi nouă monete de aramă, d ferite mărimi nedeterminate (Austria?).

Saltaru 34. Raftu 1 gol, raftu al doilea conţine şeszezeze şi patru monete.

Saltaru 35.—Raftu 1 lipseşte, raftu al doilea gol.

Saltaru 36.—Raftu 1 conţine patru-zeci şi nouă monete greceşti, raftu al doilea lipseşte.

Saltaru 37.—În raftu 1 s'an găsit numai nouă piese din patru-sprezece marcate pe cartonaşele-etichete şi anume: cinci piese de aramă şi trei de argint; iar restul până la patru-sprezece, din cari trei de aur, lipsese.

Saltaru 38.—În raftu 1 s'au găsit trei monete de aur, şeszezeze şi şapte monete de argint şi nouă monete de aramă, raftu al doilea gol.

Tot aci s'au adaos o medalie comemorativă a Teatrului Naţional din Iaşi şi o monetă de argint Saxonă, ruptă în două, trimisă de Subprefectura plăşii Copou.

Acestea fiind constatările făcute, am închiat prezentul proces-verbal.

Dr. Țaranu, P. Bujor, Dr. Gavrilescu.

Colecţiunea de monete, medalii etc. le-am primit la 13 Octombrie 1900, astfel după cum sunt arătate în prezentul Proces-verbal a comisiei de verificare.

Dr. Miclescu.

Adnotaţia dela urmă, semnată de D-rul Miclescu, se vede a fi fost făcută peste aproape doi ani, cînd acest D-n Dr. a ocupat postul de Conservator al Muzeului.

În actul ce l'am reprodus, se menţionează că s'a mai găsit în saltarul 6, Procesul-Verbal, semnat de D-nii Peride, Rizu şi Samfirescu, prin care se ia pe samă monezile şi medaliiile aflate asupra D-rului Samfirescu, pe care l'am inserat în pagina precedentă, cum şi două *Inventare de monezi şi medalii*, semnate de D-rii Malcoci, Bottez, Peride şi Müller şi profesorul Beldiceanu;

aceste din urmă însă, n'au nici cum aparența unor acte oficiale, fiind brulionate, cu cerneală și creionul, fără titlu sau început, nedatate și scrise în tot casul așa că pe multe locuri nu se pot înțelege nici descifra. Din această pricină nu le putem întrebuința în lucrarea de față.

Chestiunea catalogărei și a specifi-

cărei exacte a titlurilor, importanței și valorilor, atît a monedelor, a medaliei lor, cît și a altor piese aflate în secția Numismatică a Muzeului, rămîne deschisă dar, urmînd ca o persoană sau comisiune specialistă numită de Societate, să facă de acum înainte descrierea și titulatura incontestabilă a întregii aceste colecțiuni.

CAPITOLUL XVI.

Publicațiunile periodice ale Societății.

P Cele dintîi străduinți.

e lîngă scopul principal al constituirii Societății de Medici și Naturaliști care a fost, după cum am văzut, înăvuirea cunoștințelor membrilor sei prin întruniri, bibliotecă și muzeul ce l'a înființat, o țintă mai înaltă a sa fu, ca prin aceste acțiuni să se poată răspîndi cultura științelor medicale și naturale în întreg publicul local din toate părțile și unghiurile țării, după care apoi, să se facă cunoscute țara noastră, cît și oamenii sei de știință, și în toate celelalte părți ale lumii civilizate.

După desbaterile și lucrările urmate dela începutul constituirii Societății, atît D-rul Czihak, cît și alți membri, s'au manifestat dorința de a da la lumină o publicațiune periodică, care să poată fi răspîndită cît mai mult în toate clasele sociale și în toate părțile locuite de Români. Spre acest sfîrșit găsim din actele Societății, că, mai în special D-rul Czihak apelează la cîțiva din cunoscuții săi, oameni de știință atît din țară cît și chiar din străinătate, ca să-i deie concursul lor în scopul apariției unei reviste pentru răspîndirea științelor; el trimete în acelaș timp și un *prospect*, de modul cum înțelege să fie redactată o asemenea publicațiune periodică.

După unele note se pare că această publicație trebuia să aibă titlul de *Foaia* sau *Jurnalul Agronomic* (!).

Din anul 1834 chiar, vedem că se răspunde la asemenea invitații, de un

învățat din Heidelberg, D-rul Heinrich Bronn, care în scrisoarea sa datată 23 Ianuar a. a., se scuză că nu poate scrie ceva pentru revista proiectată de Czihak, din cauză că nu cunoaște Fauna și Flora Moldovei,—promițînd în tot cazul concursul seu Societății editoare a revistei.

Un an mai tîrziu, găsim că Czihak primește o altă scrisoare dela D-rul Ioseph Hentsch din Eger, cu data de 5 Februar 1835, prin care, mulțămînd pentru diploma de membru al Societății ce i s'a trimes, cere informațiuni asupra chestiunilor ce ar fi de tratat și cari i s'au cerut pentru *organul Societății*, căci el fiind Doctor în Medicină; de celelalte științe se ocupă numai ca amator diletant.

Multe alte sforțări vor fi fost făcute încă, și de Czihak și de ai săi, în cursul anilor ce urmează, fără rezultate totuși, căci vedem că și în 1840, el încă primește răspunsuri la același fel de invitații de colaborare.

Cu data de 6/18 Iunie 1840, D-rul Iohan von Meyer, din București, despre care am mai vorbit în corpul acestei lucrări, răspunde unei asemenea invitații a lui Czihak, scriînd că „se ocupă cu ideea de a edita un *jurnal medical*,—de aceea aprobă și lucrarea lui Czihak în acelaș înțeles, făgăduindu-i ajutorul seu și al altor persoane, cunoscuți și buni prieteni ai sei, ca D-rii Riszdörfer, V. Izdenczy, Goussi proto-medic, Sakelario &c.

O altă corespondență găsim, tot din acelaș an, 1840, într'o lungă scrisoare

a D-rului Oswald Dreuttel, care venise de puțin timp în Iași din Fălticeni, unde ocupase un post de medic oficial, și prin care arată că a primit prospectul ce i-a trimis Czihak, relativ la înființarea unui periodic, — pentru care își exprimă părerea *franc*, că „acea revistă ar avea o viață efemeră, căci pe lângă că trebuie să se sprijine pe un număr mai mare de abonați, spre a-i asigura existența, apoi trebuie să se publice în ea și lucrări solide și vrednice de acest scop; însă, precum aici (în Iași) sunt puțini cari ar putea sau ar dori să producă asemenea lucrări, zice că să nu se mărească cu această publicațiune numărul celor nefolositoare“.

Continuând, Dr. Dreuttel crede „că străinătatea nu s'ar interesa de o asemenea manifestație și ar fi mai bine ca această iluzie să fie păstrată prin tăcerea comună, de cât să se peară prin scris“ (?). Mai adaugă apoi, ca sfat, că nu-i bine în tot cazul să se trateze în reviste așa de multe ramuri ale științelor, câte se arată în prospect, pentru cari nu se vor găsi scriitori specialiști, ci să se rezerve în tot cazul articole relative la medicină și istorie naturală, după cum ne învață și proverbul latin : *non multa sed multum*“.

Intr-o a doua scrisoare a sa, D-rul Dreuttel adaugă că „rămîne cu părerea că în Moldova stăpînește prea puțin simț-pentru viața științifică și mișcare, pentru ca o asemenea întreprindere să aibă, din momentul aparițiunei sale, atîns și scopul traiului seu...“.

Se pare că la asemenea obiecțiuni, și poate tot D-rului Dreuttel, Czihak, într'un brulion de scrisoare ce-l găsim între hîrțile Societăței, răspunde cam următoarele :

Scumpe Colega,

V'am așteptat în zadar astăzi, și cum eram convins, că după deosebirea de idei dintre noi, o convorbire ar fi dus la un sfîrșit, trebuie totuși să mă hotărăsc a vă răspunde la scrisoare. Nu e îndoială că tendința revistei în chestiune avea o țintă foarte întinsă, dar asta se poate înțelege prin faptul că noi nu voim să dăm de cit date în revista noastră, iar nu să strălucim prin știința catedrei.

În ceea ce privește prognoza pentru propășirea revistei, suntem de acord. Pentru soliditatea lucrărilor, vom avea sprijinul trebuitor, căci ni s'au oferit ca colaboratori persoane ce vor face cinste acestei publicațiuni. În afară de D-ta, eu nu mă razem pe nimene aici în localitate, și de aceea eu nu m'am bazat nici odată pe acest ajutor, știind bine că nu sînt decît puțini oameni ce vor să scrie, dar cea mai mare parte cari nu pot.

Prospectul ce l'am supus nu e decît un proiect de idei, și tocmai pentru a fi modificat am voit să vă vorbesc. Societatea noastră primește adesea comunicări stranii din diferite ramuri ale științei, cari nu sînt din atributele noastre; dar pentru ce nu ar trebui oare să publicăm, fără ca nu numai decît să facem școală, și niște asemenea comunicări, cari, cite odată, sunt de un mare interes pentru istorie, antichitate, statistică și agricultură. Cu toate că aceste ramuri ale științei nu pot găsi acum un colaborator aici, ar fi totuși de oarecare interes să se publice macar descoperiri și observațiuni.

Isis (din București) este de sigur o bună revistă și se publică întrinsa deasemenea lucruri cu totul eterogene, cari nu pot fi, bine înțelese, luate ca modele.

Sunt și eu de aceleași păreri ca și D-voastră, dar... sunt convins că orice publicațiune relativă la aceste țări *trebuie să fie binevenită*. În vederea acestor rațiuni vă rog să veniți la mine, ca să putem să ne înțelegem asupra cîtorva puncte ale prospectului.

Simțimintele exprimate în această scrisoare de Doctorul Czihak, și credința lui în reușita sforțărilor ce face neînterupt pentru înaintarea culturei și propășirea luminei în țara-i adoptivă, ne dă măsura exactă a valorii omului ce a contribuit așa de mult la întemeierea și răspîndirea științelor în profitul națiunei noastre.

În mijlocul anului 1841 ideea lui Czihak e încă în lucrare, căci, după cum am văzut îndărăt (pag. 47, col. II), D-rul Nevermann din Plau, promite și el participarea sa la publicația plănuită de Czihak.

Revista „Povățitorul Sănătăței și a Economiei, pentru poporul Românesc“.

Toate străduințele citate pînă acum par a se fi lovit de ziduri greu de dărîmat, căci revista proiectată de D-rul Czihak și ai săi rămîne numai în stare

de proiect și prospect, pînă în anul 1844, cînd unul din membrii Societății Medico-Naturaliste, tînărul Dr. Cost. Várnay, cu concursul cîtorva intelectuali din localitate, ca profesorul Ion Ionescu (Brad), Anton Winkler, Teodor Codrescu, Dr. Szabo, N. Măcărescu, T. Stamatii, Czerniewski, Loderman, Alecu Sturza-Miclăușanu, etc., începe publicarea unei reviste de știință pe înțelesul poporului, intitulată *Povățuitorul Sănătății și a Economiei*, foaie periodică pentru poporul Românesc, avînd ca motto: „D'ași păstra sănătatea și d'ași cruța averea, este silința unui om înțelept“.

Apariția acestei reviste urmează de două ori pe lună, în broșuri de cite 16 pagini.

Asupra chipului cum proiectă să fie redactat acest *Povățuitor* periodic, reproducem înștiințarea ce o publică în fruntea celui dintâi număr, purtînd data de 1 Mart 1884 :

Cea întâi dorință a fiește căruia om este, de aș păstra sănătatea, și al doilea, de aș spori averea. A pune pe fiește care în poziție de aș îndeplini aceste două dorinți, este pornirea acestei foi, a căreia cuprindere se va încheie în trei coloane :

Coloana întâi va cuprinde în sine ramul sănătății. Aice va găsi cetitorul povățuiri prin care i se va arăta cum să-și cruțe sănătatea ; cum să se ferească de boale lipicioase ; cum să poarte de grijă unui bolnav ; ce ajutor să dea aproapelui seu, cînd viața lui se găsește în primejdie ; care din leacurile obicinuite în pămîntul acesta să întrebuițeze în lipsa unui doftor, cum și cînd, și de care anume să se ferească.

Coloana a doua va cuprinde în sine atît economia casei, cît și economia țării. Aice va găsi românul toate acele afări și descoperiri, care se potrivesc cu îndemînările noastre și cu soiul pămîntului ce ne hrănește.

În coloana a treia se vor găsi boalele vitelor și alte articole potrivite foaiei acesteia, a căreia țintire este : folosul statului, folosul obșteii, folosul omenirii...

Avînd abonați destui, foaia va fi înzestrată și cu figuri...

Totți veltorii de bine pentru omenire sunt poftiți de aș pune condeii lor în lucrare pentru înzestrarea acestei foi și de a o sprijini în sporirea ei, și numele acestora se vor aduce la cunoștința publicului.

Și într'adevăr, foaia aceasta a apărut în cursul anilor 1844 și 1845, așa după cum făgăduise, formînd apoi fasciculele întrunite un volum de peste 380 pagini, iar din principalele materii ce a publicat cităm :

A). *Ramul sănătății*: Medicina poporană, Doftorii de casă, Povățuiri pentru acei cari umblă pe la bolnavi, Descrierea apei minerale dela Văiluța, Despre igiena de prin sate, Sfaturi igienice pentru creșterea copiilor, etc.

B). *Ramul economiei*: Agricultură, Pomăturile, Ram nou de gospodărie în Moldova, Concursul dela Southampton a Societății de agricultură din Englitera, Turtele de oloi, Despre comerțul Moldovei, Institutul agricol de la Meleto, Agricultură în Svezia, etc.

C). *Doftorii de vite*: Diferite leacuri, Împărtășiri folositoare pentru casă (economie domestică).

Cu toate că D-rul Várnay făgăduiește în încheerea anului I că foaia sa va apărea și în al doilea an, totuș pare că ea s'a încetat cu totul apariția, nu știm din ce motive, întrucît în arhiva și biblioteca Societății și chiar pe aiurea, nu mai găsim nici o continuare a acestei prețioase foi pentru popor.

Foaia Societății de Medici și Naturaliști din Prințipatul Moldovei

Dacă foaia publicată de D-rul Várnay nu era, de fapt, tocmai organul Societății de Medici și Naturaliști, deși sprijinită și redactată și de unii din membrii sei, putem constata că tocmai în anul 1851 Societatea însăși se face editoarea unei noi reviste, avînd aproape același scop și cu aceleași vederi. De astădată acest nou organ periodic se intitulează : *Foaia Societății de Medici și Naturaliști din Prințipatul Moldovei*, care urma să cuprindă, ca și înaintașa sa, articole de medicină poporană, igienă, veterinărie și economie casnică.

La 1 Iulie 1851, apărî astfel în Iași revista cu titlul de mai sus, editată de Societatea de Medici și Naturaliști, și pusă sub direcția tot a D-rului Várnay, care tipărise în 1844 revista *Povățuitorul Sănătății și a Economiei*.

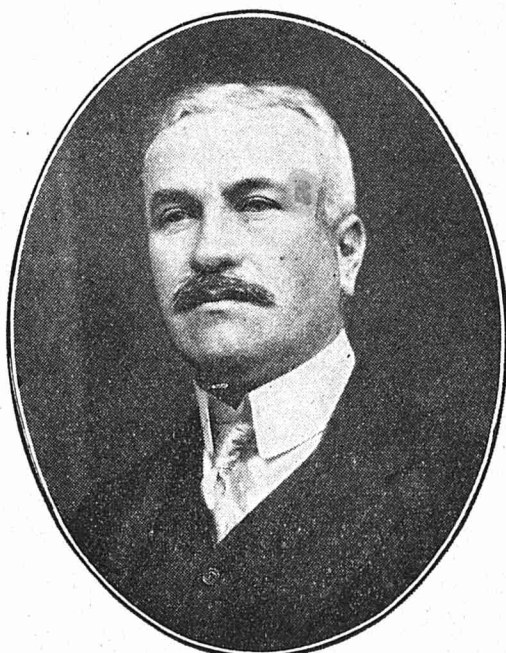
Dr. Gabriel Socor.
Președinte Societății
în 1897 - 99 și 1905—1906.

Dr. Emanoil Riegler.
Președinte Societății
în 1904—1905

Dr. Const. Bottez.
Președinte Societății
în 1900—1903.

Dr. Em. Pușcaru.
Președinte Societății
în 1907—1908.

Aproape de același format, în 12°, și cu aceleași caractere tipografice, D-rul Vârnav începe No. 1 al acestei foi, cu următoarea înștiințare :

Sub titlul sus arătat Societatea va scoate la lumină această foaie, a căreia țintire va fi nu numai de a face cunoscut publicului lucrările sale, dar tot-odată și de a înzestra obștia cetitoare cu potrivite învățături din științele naturii, iar mai cu samă din Medicina de popor și din Dietetica sau Igienă. Pe lângă aceasta va avea foaia și un adaos pentru cultura pământului, adică economia cîmpului și a casei, fără să treacă cu vederea negoțul, ca unul ce stă în strînsă legătură cu cultura pământului.

În privirea medicinei pentru popor se vor împărtași prin această foaie, atît povătuiri pentru apararea sănătății, cît și învățături despre chipul de a vindeca cele mai obicinuite boli din țară, și mai cu samă acele care dau în epidemii, cu doftorii ușor de făcut și în casă.

În privirea culturai de pămînt, foaia va vorbi despre toate ramurile ei, și anume despre *cultura ogoarelor*, cea ce numim *plugărie*, despre *cultura cîmpului*, adică a finetelor, despre *creșterea pădurilor* și ținerea lor în bună stare, despre creșterea vitelor, fără a trece cu vederea boalele lor și chipul de a le vindeca, și despre economia casei, potrivit cu înaintirile făcute pînă astăzi în toate aceste ramuri, și îndemnările ce le poate avea în țara noastră un lucrător de pămînt, pe lângă greutățile cu care trebuie să se lupte acesta.

În privirea *negoțului* se vor culege știri despre timpurile anului, despre starea sămănăturilor și despre prețul pinelor și a vitelor, nu numai din prințipat, dar și din toate acele țări cu care stă aceasta în legătură de negoț.

Din foaia aceasta va eși cîte un număr pe toată săptămîna. Prețul pe un an întreg este *doi galbeni bianci* pe hîrtie de velin, coala în 4°, iar pe hîrtie proastă coală mică în 8° 20 lei.

Societatea primește cu mulțămire articluri, potrivite cu cuprinderea acestei foi, și nu va înirzi a le da la lumină supt iscălitura sau semnul alcătuitorului.

Aceste frumoase făgăduinți ale redacției *foaei* acesteia nu prea corespund cu conținutul anului întreg ce'l avem la îndemînă, iar din Anul al doilea, găsim apărut numai No. 1, datat din 1 Iunie 1859. În biblioteca Societății, ca și în alte mai multe biblioteci ce am cercetat, nu am găsit volumele următoare, de cari se amintește de unii

că ar mai fi apărut. În acest prim număr din anul al II-lea, se află iar o precuvîntare, ne iscălită de astă dată, din care extragem rîndurile ce urmează :

Cu numărul de față pornește anul al doilea al foaei, deși greutățile împiedecătoare nu s'au împuținat...

Țintirea Societății este, a învăța prin foia aceasta pe toți ce știu și le place a ceti Românește, cum să-și păstreze sănătatea, odorul cel mai scump pentru omul înțelept, cum să se ferească de boale, mai cu samă acele lipicioase și epidemice, fără a fi silit să fugă de bolnavi, și cum să se poată ajuta și singur în lipsă de doftor la vreme de boală. Pe lângă aceasta, a împărtași atît chipul cel mai nimerit al lucrului de pămînt, singura bogăție de astăzi a țării noastre, cît și știri despre negoțul nostru; iar banii ce vor eși dela această foaie si întrebuinta în ținerea Muzeului (Cabinetului).

Iscălitul (?) ca Redijătoru... atîta socoate de nevoie a ruga pe toți acei ce știu să poarte condeiul, ca să jertfească din ceasurile de plăcere cîteva și pentru înzestrarea acestei foi; căci a lucra în folosul obștiei este iarăși o plăcere, de care sufletul cel plin de virtute se bucură neîncetat.

E de neînțeles pricina pentru care o asemenea publicațiune, care putea dispune de mijloace materiale pentru a fi tipărită pe comptul Societății, cum și de cele intelectuale, întru cît o sumă de oameni culți se manifestau pe atunci în Capitala Moldovei, — să nu fi continuat a apărea înainte și a se îmbunătăți ca redacție și volum din ce în ce, — lucru ce ne face să ne gîndim că numai unor intrigi personale se datorește stînjenirea prea grabnică a unor așa de bune intențiuni.

*

Din conținutul acestei foi, vedem că în ședința dela 20 Mart 1852, Societatea își alege un nou Președinte, pe Vornicul Răducanu Răset, cu unanimitate de voturi, alegere întărită îndată de Mihai Sturza-Vodă.

Apoi, la 21 Decembre acelaș an, se vede că unul din cei mai harnici membri și fondatori ai Societății, D-rul și Aga Ion Ilasciuc, român din Bucovina, muri în vîrstă de 65 ani. Acest medic venise în Iași la 1830 și în scurt timp

își făcuse o clientelă din cele mai numeroase, pe lângă cei mai principali medici de atunci, D-rii Zota, Protomedicul orașului, Efstrati, Czihac și Bürger „favoriții Capitaliei“. În vremea holerei dela 1830, Ilasciuc se arătase de o activitate și devotament din cele mai rare, pe când alți medici „ședeau cu poarta și ușele închise“, astfel că pe lângă mulțămirile sufletești ce-și atrase, avu și „plăcerea de a stinge la aur și argint, singurul farmec prin care poți scapa de ascutitele ghiare a nevoiei“. Ușile D-rului Ilasciuc erau totdeauna deschise sărăciei și mai ales... „jidovimea“ alergă la el, chiar și după ce boala îl aruncase la așternut, precum aleargă călătorul obosit la umbra unui vechiu stejar“.

Se mai notează în *Foaia* aceasta despre încetarea din viață la 13 Dec. 1852, a D-rului în filosofie, arte frumoase și naturale Toader Stamatii, care-și făcuse studiile la Viena, după ce terminase Gimnaziul Vasilian din Iași, odată cu An. Fătul, Al. Costinescu, Zamfirescu, A. Veline și L. Filipescu, după care fu numit profesor de fizică și chimie la Academia Mihaileană. El publicase mai multe manuale didactice și scrieri literare, iar la 1844 intră ca membru al Societății Medico-Naturaliste, unde primi apoi și sarcina de Conservator al Museului, dela 10 Iulie 1846 până la 8 Iunie 1850.

Dintre principalele articole ce mai conține această revistă, cităm :

Despre hrana și băutura omului la bătrânețe ;

Agricultura, industria și comerțul Moldovei ;

Starea sănătății în 1852 ;

Despre scaldătoarea rece ;

Dofiorii de casă ;

Descrierea apei minerale de la Văi-luța ;

Matasa, ca nou ram de industrie în Moldavia ;

Metod de înmulțirea peștilor ;

Curățirea oloiiului de cîneapă ;

Cimentul lui Loviț ;

Despre popușoi (care s'a adus în Mol-

dova la 1710, de Domnitorul Const. Mavrocordat), etc.

Alte propuneri de editarea unei Reviste a Societății.

Dela încetarea aparițiunii acestei reviste pînă în anul 1868, nu se mai găsește nici o urmă că ar mai fi apărut vre un organ periodic special al Societății Medico-Naturaliste din Iași.

Intr'o ședință publică din 21 Mart 1868 a acestei Societăți, doi din membri, D-rul Gheorghe Iuliano și geologul Grigore Cobălcescu, ridică glasul pentru a cere reapariția unui organ de publicitate al Societății, fără însă a reuși să-și vadă propunerea realizată. Trec alți vre-o opt ani și totuși nu se mai produce nimic în acest senz.

La 24 April 1874, Președintele Societății D-rul An. Fătul, face o propunere scrisă, în chestiunea apariției unui organ periodic, în cuprinderea următoare :

Onorabili Domni Membri,

De mai multe ori s'a agitat în sinul Societății noastre chestiunea fondării a unui ziaru medical și de Științe Naturale, ca organu alu Societății de Medici și Naturaliști din Iași, daru tot deuna lipsa mijloacelor banesci au opritu realizare acestei dorinți.

Dorindu a vedea apparendu cu o ora mai nainte unu atare diaru, vinu a pune la dispozițiunea Societății în scopulu indicatu tipografia ce posedu, în care se va putea imprimă gratuitamente în cursu de unu anu diarulul împreună cu elaburatele medicali ori de Științe Naturale cumu și economici alu membriloru Societății, pe care, Comisiunea ce veți delegă din sinul D voastre, le va gassi bune de imprimatu în diarulul proiectatu.

Rugindu-ve Domniloru membri a determina în ședinția ce mai apropiata a Societății programulu foiei și a numi a ei comisiune de redacțiune, bine-voiți a primi asigurarea pre distinsei considerațiunii ce ve pastrezu.

Dr. A. Fătul.

Această frumoasă propunere de a tipări fără plată foaia Societății, n'a avut totuși, se pare, nici un ecou, fără să se poată vedea pricina unei astfel de... nepăsări a membrilor ce compunea pe atunci instituția aceasta.

„Arhivele Societății de Medici și Naturaliști din Iași”.

Un *Proiect de Regulament* pentru fundarea și întreținerea unei publicațiuni științifice periodice de către Societatea de Medici și Naturaliști, îl găsim într-o copie manuscrisă, nesemnată și nedată, care se vede a se fi prezentat discuțiunii Societății în ședințele din 30 Iunie, 5 și 12 Iuliu,—fără a se arata *ce anume!* Credem însă, din alte indicii, că aceasta a fost prin 1876.

Se cere crearea unei reviste având ca titlu: *Arhivele Societății de Medici și Naturaliști din Iași*.

Textul acestui proiect de regulament, ce pare a fi redactat de însuși Cobălcescu, e următorul:

Proiect de Regulament pentru fundarea și întreținerea unei publicațiuni științifice periodice de către Societatea de Medici și Naturaliști din Iași.

Votat de Societate în ședința din 30 Iunie, 5 și 12 Iulie.

1). Societatea de Medici și Naturaliști din Iași, instituie o publicație periodică sub numele de *Arhivele Societății de Medici și Naturaliști din Iași*.

2). Jurnalul va eși din două în două luni, numărul coalelor se va determina de comitetul de redacție în raport cu mijloacele Societății, intercalarea de figuri rămîne la aprecierea comitetului de redacție.

3). Materiile ce sunt a se publica în *Arhivele Societății* sunt:

a). Memorii asupra studiilor făcute de către Membrii Societății sau și de către persoane ce nu fac parte din societate, relative la chestiuni de științe Medicale, Fizice, Naturale, Matematici, Geografice, și Agronomice.

b). Traduceri sau Analize de Memorii sau de alte lucruri înserate în diverse organe de publicitate asupra aceluiași materii.

c). Rezumate de tratate relative la Materiile menționate la aliniatu a.

d). Bibliografii științifice.

4). Redacțiunea *Arhivelor* este încredințată unui comitet compus din 9 Membri; acești Membri sînt aleși din sinul Societății pe termen d'un an și sînt reeligibili.

5). Comitetul este însărcinat cu aparițiunea regulat a foaiei. Fiecare membru a Societății însă este dator a conlucra la publicațiune, prin lucrări alese liber din domeniul Materiilor prevăzute la art. 3.

6). Comitetul de Redacțiune alege din sinul său un Președinte spre dirijarea ședințelor sale.

7). Comitetul se întrunește la 1 și la 15 a fiecărei luni pentru a asculta lucrările prezentate spre imprimare, el admite sau respinge cu majoritatea de voturi publicarea lor; în caz de paritate votul președintelui este preponderent. Cei alți Membri ai Societății precum și autorii cari nu sînt membri pot asista la aceste ședințe și lua parte la discuțiune, însă numai cu votu consultativ. În caz cînd comitetul ar respinge lucrarea vre-unui membru acesta va avea dreptul a apela la întreaga Societate, care în ședință plenară poate modifica deciziunile Comitetului.

8). Președintele Comitetului are îndatorirea d'a încasa sumele avansate de cassa Societății pentru tipărirea *Arhivelor* și pentru plata abonamentelor la publicațiunile științifice streine, ce Comitetul va afla cu cale a le primi, cît și sumele ce vor reveni Societății din produsul *Arhivelor* ei.

9). Președintele nu face nici o cheltuială dacă nu va fi admisă de majoritatea Comitetului de redacțiune în ședința constituită din cel puțin cinci membri prez-nți.

10). La finele fiecărui an Președintele Comitetului este dator a da samă Societății de gestiunea fondurilor ce an încasat în decursul anului, cît și de starea publicațiilor *Arhivelor*, el înapoeste societății sumele necheltuite și depune la Biblioteca Societății toate publicațiunile primite prin abonamentele menționate mai sus, precum și exemplarele nevindute din *Arhive*.

11). Societatea prevede în regulamentul ei anual sumele destinate pentru imprimarea *Arhivelor* și abonamentelor la publicațiunile streine necesare comitetului de Redacțiune.

12). Fie-care Membru a Societății se îndatorește de a plăti o cotizațiune de 40 franci pe an, destinată în special pentru publicațiunea *Arhivelor*.

Fie care Membru care plătește această cotizațiune are dreptul de a primi un exemplar din *Arhive*.

Pe lîngă aceasta se va mai da gratuit cîte un exemplar fiecărui autor, fie membru sau nu, care va fi publicat în *Arhive* materii de o coală de tipar.

Nu se vede de nicăieri ce urmare s'a dat acestui proiect, dar e sigur că *Arhivele* propuse n'au luat nici un început de realizare.

Crearea „Buletinului Societății de Medici și Naturaliști din Iași”.

Abia în ședința din 28 Noembrie 1886, și tot după stăruința mai cu samă a distinsului Geolog, membru al Societății, Grigore Cobălcescu, susținut de D-rii

I. Ciurea, Ar. Peride și alți membri, se hotărâște crearea unui nou organ al acestei Societăți, care primește titlul de *Buletinul Societății de Medici și Naturaliști din Iași*.

Cu tipărirea Buletinului fu însărcinat din primul loc un Comitet de Redacție, compus din Grig. Cobălcescu și D-rii Peride, Bottez, Rizu, Otremba, Bejan, Konya și profesorul de Științe Naturale Drăghici, cari, în Decembrie acel an, se întruniră de mai multe ori la locuințele D-ului Peride și a lui Cobălcescu, și hotărîră să dispue astfel rinduirea publicațiilor :

a) Sumarul materiilor pe prima pagină a Buletinului ;

b) Dările de samă anuale ale Societății, relativ la Administrație și Raportul anual științific ;

c) Procesele - Verbale ale ședințelor științifice ale Societății ;

d) Comunicările originale ;

e) Referate asupra memoriilor și altor lucrări ori comunicații apărute în alte publicații, sau chestiunile științifice din țară și străinătate, asupra Medicinii, Științelor Naturale și Agricole, comunicări asupra publicațiilor primite, cum și bibliografia operilor apărute de curînd ; și

f) Tabelele observațiilor Meteorologice făcute în Iași.

Cel dintâi număr din acest Buletin apare în Ianuar 1887, în format în 4°, pe două coloane, redactat în limbile română și franceză, și conține articole semnate de N. Beldiceanu, Gr. Cobălcescu, Dr. S. Konya, Dr. E. Rizu și Dr. G. Iuliano.

Ca introducere *Cătră Ceiitori*, Buletinul No. 1 conține următoarele rînduri :

Spre a se conforma s'atutelor și pentru a umplea un gol atît de simțit în lumea științifică din Iași, Societatea de Medici și Naturaliști prin voia sîn din 28 Noembrie 1886, a decis publicarea buletinului seu periodic.

Prin înmulțirea în Iași a oamenilor de știință și a Societăților Științifice, precum sînt *Societatea de Medici și Naturaliști*, *Societatea Medico-Militară*, *Societatea Farmaciștilor*, cît și mulțămîta desvolda-

rei progresive a *Facultății de Științe și acelei de Medicină*, — care deși de curînd înființată și în stare de formațiune, prezintă totuși un focar de activitate științifică, — o asemenea publicațiune a devenit în fine posibilă.

Profesori și alți oameni de știință din orașul nostru, împreună împinși de sentimentul universal simțit, de dorința de a contribui cu toate puterile prin lucrările și cercetările lor în România, s'au grupat strîns împrejurul Societății de Medici și Naturaliști din Iași, ca cea mai veche instituție Științifică a României, și au alocat ideea, de toți atît simțită.

Știința avînd un caracter de universalitate, cei ce lucrează cîmpul seu trebuie să se pună în raportul cerut de această exigență a universalității. Societatea de Medici și Naturaliști s'ar fi crezut departe de a-și îndeplini scopul, dacă lucrările publicate nu ar fi fost puse în stare de a fi cunoscute și controlate de cătră întreaga lume științifică ; de aceea spre a răspunde acestei necesități, cît și dorinței de a se pune în contact cu investigatorii din alte țări, ea a decis a se publica lucrările originale, eșite din cercetările și observațiile colaboratorilor Buletinului, nu numai în limba română, dar încă și în cea franceză, ca limbă universal cunoscută.

Deși colaboratorii Buletinului sînt numeroși și activitatea lor decisă, totuși Buletinul deschide paginile sale tuturor oamenilor de Știință, din țară și străinătate, și le face un călduros apel spre a-i da prețiosul lor concurs, ca astfel, cu puteri întrunite, să se poată ajunge la scopul dorit.

*

Și într'adevăr, după cum fu pornit primul număr al acestei noi reviste științifice, în cursul anului seu dintâi, 1887, se publică în *Buletin* o sumă de articole din cele mai importante, între cari putem cita acele semnate de D-rii Em. Riegler, S. Konya, L. Cosmovici, G. Socor, St. Possa, Th. Bastachi, G. Hayem, C. I. Istrati, G. Otremba, L. Russ, profesorii Gr. Cobălcescu, N. Beldiceanu, V. Conta etc.

În numărul 7, din Iulie 1887, se anunță o prefacere în Comitetul de Redacțiune al Buletinului, în termenii următori :

Pentru ca toate ramurile cari alcătuiesc activitatea Societății de Medici și Naturaliști din Iași, și anume *Medicina*, *Științele Naturale*, *Științele Physico-Chimice*, A-

gronomia, Istoria și Arheologia, să-și poată avea reprezentantul lor în sinul Comitetului de Redacțiune al Buletinului, s'au introdus oare-cari modificări în acest Comitet: Numărul membrilor sei a fost sporit, și el se compune de acum din D-nii Doctori: G. Otremba, A. Peride, Th. Bastachi, L. Cosmovici, Gh. Iuliano, N. Leon, S. Konya, Em. Riegler, L. Russ jun., G. Sokor, și din DD. N. Beldiceanu și A. Negruzzi.

Direcțiunea Buletinului a fost încredințată D-lui Dr. E. Rizu, căruia trebuie a i se adresa de acuma tot ceea-ce privește Redacțiunea și Administrațiunea.

Prin această nouă organizare, Societatea speră că Buletinul său nu va putea de olt să-și atingă mai ușor scopul ce-și propusese.

Sub conducerea D-rului E. Rizu, Buletinul apăru un timp relativ scurt, căci chiar din anul al doilea al apariției, Societatea, în urma demisiei acestui Dr. (5 Aprilie 1888), încredințează Direcțiunea D-rului Gh. Bogdan.

*

Articolele și Memoriile inserate în „Buletinul Societății de Medici și Naturaliști“.

Pentru înlesnirea consultării acestei interesante publicațiuni periodice, credem util a reproduce titlurile principalelor articole inserate în Buletin, în cursul anilor dela apariția sa și pînă în prezent.

Astfel găsim publicate, între altele, următoarele articole:

In Anul I-ii, 1887:

Dr. Em. Riegler: Ambulanțele rurale.

Dr. S. Konya: Analiza chimică a izvo-
rului „Alexandru“ dela Slănic.

Dr. S. Possa: Intrebuințarea Antifebrinei.

Dr. S. Konya: Ideia existenței unei ape sulfuroase în Iași.

Beldiceanu N.: Schiță istorică a Societă-
ții. — Epitaful de la Bunești.

Cobălcescu Gr.: Despre sorgintele mine-
rale dela Călmănești și Căciulata.

Dr. L. Cosmovici: Clasificarea Premato-
delor. — Originea fecundațiunii și a celui
dintăi Metazoar. — Pești din munții Pe-
trici și Cozia.

Dr. G. Iuliano: Contribuțiuni la studiul
boalelor syphilitice și venerice.

Dr. G. Socor: Hemoglobinurie paroxis-
tică. — Pneumonia migrantă infecțioasă.

Dr. E. Rizu: Intoxicațiune la adult prin
doze minime de chinină.

Dr. E. Rizu: Surdo-mutitate internă la om.
Dr. Th. Stenner: Tabele de observații
meteorologice în Iași.

Dr. Th. Bastachi: Cephalatom.

Vasile Conta: Origines des espèces.

E. Gaucher: Notă asupra puterii toxice
a acidului boric.

Dr. G. Hayem: Contribuțiuni la studiul
Patogeniei albuminuriei.

Dr. C. I. Istrati: Despre Franceină.

Dr. G. Otremba: Aparatul corset.

Dr. L. Russ: Studiu asupra efectelor
curative ale apelor dela Slăuic.

P. Vigier: Incompatibilitatea taninului
și a alcaloizilor.

In Anul al II-lea, 1888:

Dr. Th. Bastachi: Proprietățile medicale
ale Socului.

Dr. Th. Bastachi: O dificultate de diag-
noză în un caz de sarcină gemelară.

Dr. Gh. Bogdan: Asphixia în Cancerul
Oesophagului. — Lupus sifilitic al feței.
Rachism. Monstruositate.

Dr. Gh. Bogdan: Două comunicări: Un
copil ce a înghițit un gologan; Antrax în
spate, tratat cu pulverisațiuni de sublimat
corosiv. — Fungus al Durei-Mater.

Dr. G. Bogdan: Notă asupra a două ca-
zuri de Endometrită hemoragică.

P. I. Bothazat: Microbii tencuelei.

Conta Vasile: Premiers principes com-
posant le monde.

Dr. G. Iuliano: Opiniunea lui Rey Lan-
kester asupra rolului globulelor albe ale
singelui. — Cîteva considerațiuni asupra me-
canismului imunității.

Dr. S. Konya: Despre o apă minerală
purgativă, descoperită la Breazu, lângă Iași.

Dr. S. Konya: Noue cercetări asupra
Iodoformului gudronat.

Dr. N. Leon: Constituția anatomică a
organelor sugătoare la Hidrocori și Geocori.

*Dr. V. Negel, G. Otremba și G. So-
cor:* Conjunctivita epidemică ivită în Iași.

Dr. V. Negel: Despre amestecul Iodo-
formului cu Gudronul.

Dr. Z. Petrescu: Contagiunea Tubercu-
losei prin spute. Mijloace de a preveni a-
ceastă contagiune.

P. Poni: Analiza apelor minerale dela
Tazlău și Băiceni. — Analiza apelor mine-
rale dela Tîrgul-Neamțului.

Dr. Porak: Considerațiuni asupra dila-
tatoarelor aseptice și asupra modului de
intrebuințare în tratamentul Endometritei.

Dr. L. Russ Junior: Asphixie symetri-
că a extremităților.

Dr. G. Socor: Un cas de adenom al
glandulei lacrimale stîngi.

Dr. G. Socor: Kyst dermoid al palpebrei
superioare și cavității orbitare drepte.

Dr. Th. Stenner: Buletinul meteorolo-
gic al orașului Iași.

In Anul al III-lea, 1889 :

Dr. I. Antoniu : Compte-rendu des cas d'influenza.

Dr. Th. Bastaki : Pseudo-sarcină gemelară.

Dr. Gh. Bogdan : Două cazuri de teratologie.

Dr. Gh. Bogdan : Contribuțiune la tratamentul tulburărilor dispeptice, de origine neurastenică.

Dr. C. Botez : Două cazuri de luxațiune coxo-femorală. — Viciu de conformațiune anorectal.

Dr. C. Bottez : Cancer piloric determinând o fistulă gastro-cutanee.

Dr. C. Bottez : Fractura craniului iradiată la bază.

Dr. S. Konya : Relativ la un caz de falsificațiune alimentară.

Dr. V. Negel : Broncho-pneumonie și pericardită tuberculoasă.

Dr. Z. Petrescu : Cercetări clinice și experimentale asupra antiseptiei medicale.

A. Procopian-Procopovici : Relativ la Flora Minăstirei Slatina.

Dr. E. Riegler : Un caz de intoxicațiune cu fosfor întrebuințat ca abortiv.

Dr. G. Socor : Epiphosa la ochiul stâng din pricina prezentei membranei nicticante.

Dr. G. Socor : Două cazuri de Glio-Sarcom al retinei.

Dr. G. Socor : Relativ la afecțiunile oculare consecutive a morbului influenza.

In Anul al IV-lea, 1890 :

Dr. Th. Bastachy : Operație cesaree.

Dr. V. I. Bejan : Un caz de Cezarotomie.

Dr. G. Bogdan și Dr. V. Negel : Gangrene multiple de natură diabetică.

Dr. G. Bogdan : Un caz de intoxicațiune cu phosphor. Vndecare.

Dr. C. Bottez : Relativ la operația Cezaree. — Plagă penetrantă abdominală.

Dr. C. Bottez : Hydrencephalotel congenital la rădăcina nasului.

Dr. V. Imervol : Două cazuri de Tabes spasmodică.

Dr. S. Konya : Raport științific asupra Congresului de Agricultură și Sylvicultură din Viena.

Dr. N. Leon : Notă asupra lui Ixodes ricinus.

Dr. N. Leon : Dictionnaire des Lepidoptères Européens.

Dr. V. Negel : Despre unele forme clinice ale Impaludismului.

Dr. G. Otremba : Cîteva cuvinte relative la febra catarală epidemică (influenza).

Dr. L. Russ Junior și Dr. V. Negel : Un caz de Sarcom cerebral.

Dr. A. Șaabner-Tuduri : Izvorul cu apă alcalină thermală de la Siriu, jud. Buzău.

Dr. G. Socor : Cataractă produsă prin naftalină.

In Anul al V-lea, 1891 :

Dr. V. I. Bejan : Facerea a patra. Presentație craniană. — Fătul hydrocefal. — Ruptura mitrei. — Gravitate gemelară. — Facere laborioasă. — Administrare intempestivă de secară cornută.

Dr. G. Bogdan : Discurs la înmormintarea D-rului Gustav Otremba.

Dr. G. Bogdan : Un caz rar de Elefantiasis dublu.

Dr. G. Bogdan : Raport asupra studiului și învățămîntului Medicinii legale și Higienei, urmat de raportul asupra Congresului de Higiene și Demografie din Londra.

Dr. C. Bottez : Fractura basenului la o femeie îngreunată în a 9-a lună. Ruptura uterală și strivirea capului foetal.

Dr. I. Ciure : Necrolog.

Eduard Fabini : Aplicațiunile Fotochimiei și Fotografiei în științe, arte și industrie.

Dr. V. Imervoll : Un caz de meningocel și hydrocefalie congenitală monstră.

Dr. S. Konya și C. Konya : Chimia și Fizica în raport cu igiena.

Dr. V. Negel : 1) Arterio sclerosă; focare hemoragice în ficat; 2) Dysenterie cronică. — Notă asupra telluratului de sodă, contra sudorilor la phtisici.

Dr. Z. Petrescu : Sur le remède antiphtisique de Koch.

Dr. Th. Philippescu : Fractura spontană a femurului stîng la un tabetic.

Dr. Ch. Porac : De l'Achondroplasia.

Dr. E. Riegler : Discurs la înmormintarea D-rului Ciure.

Dr. L. Russ : Considerațiuni asupra unui caz de poliomielită sub-acută.

Dr. G. Socor : Polip fibros al nasului străbătînd în orbită și în sinuositățile vecine.

Dr. C. Thiron : Etiologia Tetanosului traumatic.

In Anul al VI-lea, 1892 :

Dr. V. I. Bejan : Facerea VI gemelară cu retențiunea placentei, estrasă a 8-a zi după facere.

Dr. G. Bogdan : Asupra serviciului de identificațiune (Système Bertillon).

Dr. G. Bogdan : Hipertrofie monstră a nasului. — Tratamentul afecțiunilor venerice în spitalele speciale din Paris.

Dr. G. Bogdan și Dr. Ch. Porac : Considerațiuni asupra tratamentului rupturilor uterine.

Dr. C. Bottez : Un caz de lepră mutilantă.

Dr. V. Imervol : Două cazuri de tuber-

ouloză periferică, tratate și vindecate prin metoda sclerogenă.

Dr. Miclescu: Choroidită specifică.

Dr. V. Negel: Două cazuri de typho-bacilosă sau febră bacilară pretuberculoasă, sub formă tifoidă.

Dr. V. Negel: Cîteva reflecțiuni asupra injecțiilor lui Brown-Sequard.

Dr. Z. Petrescu: Tratamentul pneumoniei cu digitală în dosă mare, sau dosă terapeutică.

Dr. G. Socor: Oedem malignu, al ambelor pleoape la ochiul drept, tratat cu injecțiuni interstițiale de iod.

D. G. Socor: Epiteliom al pleoapei inferioare stingi.

Dr. N. I. Stamatin: Gravitate în a 7-a lună. Aneurism al oartei la origină. Ruptura sacului anevrismal, epanșament sanguin intra-pericardic.

In Anul al VII-lea, 1893 :

Dr. V. I. Bejan: Considerațiuni asupra facerilor dificile, din cauza hidrocefaliei fătului.

Dr. G. Bogdan: Cîteva cazuri de șancere extra-genitale.

D. G. Bogdan: Blenorăgie și Pneumonie. Un caz de gangrenă a ambelor testicule complicind blenoragia.

Dr. G. Bogdan: Sifilis hereditar tardiv.

Dr. C. Bottez: Etude clinique et thérapeutique sur la Pustule maligne.

Dr. P. Ducor (Paris): Durata virulenței sputelor tuberculoșilor, transmiterea tuberculozei într-o locuință ce a fost ocupată cu doi ani înainte de un tuberculos.

Dr. V. Imervol: Fracturi multiple. Luzațiunea rotulei.

Dr. S. Konya: Falsificațiunea vinurilor.

Dr. V. Negel: Injecțiuni cu licide organice sistem Brown-Séquard.

Dr. V. Negel: Sur les fièvres palustres pseudo-continues.

A. G. Șufu: Sanatoriul de la Görbersdorf. Tratament higienic al tuberculozei.

In Anul al VIII-lea, 1894 :

Dr. G. Bogdan: Carcinom anormal al stomacului. — Un caz rar de gomă sifilitică a faringelui.

Dr. G. Bogdan: Carcinom primitiv al totalității pancreasului.

Dr. G. Bogdan: Sănătatea și educațiunea copiilor noștri. Regule de Higienă concernind Internatele, Externatele și școlarii ce le urmează.

Dr. C. Bottez: Etude clinique et thérapeutique sur la Pustule maligne.

Dr. Ducor (Paris): Crup la un copil de 7 jum. luni, tratat cu Antitoxina Roux.

Dr. S. Konya: Apa de la Repedea.

Dr. Christie Missir: Un caz de meningită cerebro-spinală epidemică, verificat prin necropsie.

Dr. V. Negel: Pneumonie lobară a virtului drept. Orohiță acută consecutivă.

Dr. V. Negel: I. Bronco-pneumonie, gangrenă pulmonară, pericardită purulentă. — II. Tumoare a creierului mic.

Dr. B. Polaillon (Paris): Observațiuni de chirurgie ospitalieră.

Dr. E. Riegler: O metodă ușoară și expeditivă pentru dosarea ureei, basată pe descompunerea acesteia prin reactivul lui Miller.

Florea Simionescu: Pemfigus acut vulgar observat la un copil de 11 ani.

Dr. G. Socor: Galvanoforul nervomuscular. — Tumefacție la pleoape impanată cu larve de musca carnaria.

In Anul al IX-lea, 1895 :

Dr. Buță: Tratamentul varicocelului prin resecțiunea transversală a scrotului.

Colonel Dr. St. Corvin: Tratamentul Psoriazei Vulgare.

Dr. V. Imervol: Difterie și Serumterapia.

Dr. S. Konya: Critica recentelor analize chimice asupra izvoarelor minerale No. 1 și 3, de la Slănic (Moldova).

Leon Papp: Memoriu asupra plantelor medicinale cari cresc în diferitele localități ale județului Iași.

Dr. H. Richardière: Enterita Muco-membranoasă.

Dr. Z. Samfirescu: Lucrări de Laboratoriu asupra unor osteoplastii.

In Anul al X-lea, 1896 :

(Director: *Dr. Gh. Bogdan*. Colaboratori, Drii: *P. Bothezat*, *A. N. Brăescu*, *Buță*, *V. Imervol*, *S. Konya* și *A. Müller*).

Dr. G. Bogdan: 24 observații rari de Syphilis.

Dr. G. Bogdan: Sinucidere sau asasinat.

Dr. P. Bothezat: Contribuțiune la studiul Genului-Valg. — Un caz de ocluzie intestinală prin bridă. Laparatomie. Vindecare.

Dr. P. Bothezat: Două cazuri de Spina-bifida.

Dr. G. Iuliano: Considerații asupra unui caz de Moluscum fibros.

Dr. E. Riegler: Noi considerații asupra Studiului Farmacologiei.

Dr. Z. Samfirescu și *Dr. H. Solomovici*: O nouă operațiune osteoplastică în regiunea tibiotarsienă. (Modificarea operațiunii Pasquier-Le Fort).

In Anul al XI-lea, 1897 :

Dr. G. Bogdan: Erorile judiciare și reformele concernind studiul medicinei legale.

Dr. G. Bogdan : Lepra. Schiță istorică.

Dr. P. Bothezat : Descripție anatomică a două picioare strimbe, la un bătrîn de 65 ani.

Dr. Vasile Catana : Contribuțiuni la tratamentul Pneumoniei prin injecțiuni de apă sarată.

Dr. S. Konya : Compte-Rendu des travaux du XII-ème Congrès International de médecine tenu à Moscou, du 7-14 Août 1897.

Dr. Z. Samfirescu : O nouă operațiune în regiunea tibio-tarsiană.

In Anul al XII-lea, 1898 :

(Dintre colaboratori retras **Dr. Buță** și înlocuit cu **Dr. A. Gavrilescu**).

Dr. G. Bogdan : Moarte subită prin Emoragie intra-abdominală, în urma unei lovituri cu pumnul în burtă.

Dr. Bosc : Pneumonie dublă la o femeie de 65 ani. Injecțiuni sub-cutanee de serum artificial.

Dr. P. Bothezat : Contribuțiune la studiul ațelor chirurgicale.

Dr. P. Bothezat : Anatomie chirurgicale de la Region parotidiene.

Dr. A. Gavrilescu : Profilaxia Morvei în trupele călări. — Profilaxia Diphteriei în corpurile de trupă.

Dr. A. Gavrilescu : Necesitatea introducerii reformei medicale temporare în armata Română.

In Anul al XIII-lea, 1899 :

Dr. G. Bogdan : Două cazuri puțin comune de moarte subită la doi copii mici.

Dr. G. Bogdan : Două cazuri de asasinat, prin strangulație cu mina.

Dr. G. Bogdan : Ruperea pulmonului drept, în urma loviturilor repetate a părului toracic corespondent.

Dr. P. Bothezat : Contribuțiune la studiul anatomic al articulației petro-sfeno-basilare.

Dr. P. Bothezat și Dr. M. Trancu : Contribuțiune la studiul experimental al Hematomului subperitoneo-pelvic.

Dr. Alex. N. Brădescu : Turburări vasomotorie de origine histerică : Edem albastru histeric.

Dr. V. Imervol : Uretrita gonoreică la copii de sex bărbătesc.

Dr. V. Imervol : Despre Ciroza cardio-tuberculoasă la copii. — Despre tumorile maligne la copii.

Dr. N. Leon : Du rôle de la Zoologie à la Faculté de Médecine.

Dr. St. Possa : Sarcom primitiv al pancreasului.

Dr. G. Socor : Un caz de otită medie supurativă cu complicațiuni meningeale și moarte.

Dr. G. Socor : Contribuțiuni la modificările ce provoacă în ochi iridociclita cronică.

Alimentarea brașului Iași cu apă potabilă. (Ultimele studii hidrologice, chimice și bacteriologice).

In Anul al XIV-lea, 1900 :

D-na Dr. E. Bălăceanu : Rupture uterine à la suite d'un accouchement gémellaire.

Dr. G. Bogdan : Les scoptzi, au point de vue medico-legal.

Dr. P. Bothezat : L'arthrodèse de l'articulation scapulo-humérale dans le traitement de la luxation paralytique de l'épaule.

Dr. P. Bothezat : Genu-valgum double chez un enfant de 11 ans.

Dr. P. Bothezat : Kyste volumineux du ligament large gauche. — Placenta kystique.

Dr. P. Bothezat : Un cas de cancer du palais.

Dr. Bottez : Prolapsus total utéro-ovarien.

Dr. Bottez : Fibromyome utérin extirpé par la laparatomie.

Dr. Bottez : Hysterectomie totale pour cancer utérin. — Kyste ovarique extirpé à une jeune fille de 16 ans.

Dr. Bottez : Un cas de chondro-sarcome parotidien. — Volvulus du côlon iliaque guéri par la laparatomie.

Dr. Brădescu : Sclérose en plaques chez une femme de 19 ans.

Dr. C. Brăileanu : Un nouveau pupillomètre.

Dr. Doca : Un cas de rigidité du col utérin chez une primipaire.

Dr. V. Immerwohl : Un cas de rhinite fibrineuse.

Dr. Juvara : Résection du sympathique cervical. — Kysto-sarcome de l'ovaire droit.

Dr. S. Konya : Les eaux minérales et les stations climatiques de la Roumanie, par le **Dr. A. Șaabner-Tuduri**.

Dr. S. Konya : Alimentation de la Ville de Iassy par l'eau de Pruth (Raport).

Dr. G. Socor : Contribution à l'étude des injections intra-oculaires.

D-ra Dr. Trancu : Un cas de fracture du sternum.

In Anul al XV-lea, 1901 :

(Comitet de Redacție: **Dr. P. Bothezat**, Secretar General; **D-na Dr. Bălăceanu**, Prof. **Dr. An. Obreja**, **Dr. Juvara** și **Dr. Brăescu**, Colaboratori).

Dr. P. Anghel : Luxația cotului înainte, complicată de plagă, cu pătrunderea extremității inferioare a humerusului.

Prof. Dr. Bottez : Kyst dermoid al ovarului drept, sucit pe pedicul și diagnosticat apendicoid.

Prof. Dr. Bottez: Kyst ovaric extirpat prin laparotomie.—Sarcom al policelui minei stîngi.

Dr. P. Bothezat: Contribuțiune la studiul anomaliilor ficatului.

Dr. P. Bothezat: Apendicită sau kyst dermoid răsucit al ovarului drept.—Un cas de Adeno-sarcom popliteu.

Dr. P. Bothezat: Laparocelă în regiunea iliacă stîngă, în urma unui abces prin congestie, de origină Potică.

Dr. P. Bothezat: Un caz de Teratom coccygian.

Dr. A. N. Brăescu: Suflurile cardio-pulmonare și importanța lor în diagnosticul leziunilor valvulare ale inimii.

Dr. A. N. Brăescu: Scleroza în plăci—forma juvenilă.—Două cazuri de paralizie generală.

Dr. V. Imervol: Asupra unui cas de Adeno-Sarcom popliteu.

Dr. N. Leon: Cercetări morfologice asupra labiului la Hydrocori.

Dr. G. Socor: Un nou pupilometru.

" Resecția sympaticului pentru un glaucom al ochiului drept.

Dr. G. Swieczinsky: Cavum Meckeli, studiu de anatomie umană și comparată.

Discuția Raportului D-rului Konya, asupra alimentării Iașului cu apă de Prut.

In Anul al XVI-lea, 1902 :

(Comitet de Redacție : *Dr. P. Bothezat*, *Secretar General*, *D-rul G. Socor*, *A. N. Brăescu*, *P. D. Anghel* și *Gh. I. Bottez*, *Colaboratori*).

Dr. P. D. Anghel: Tratamentul plăgilor și asepsia.

Dr. Apotheker: 1) Un cas de tumoare a mesenterului. — 2) Un cas de fractură a rotulei.

Dr. P. Bothezat: Cyto-diagnosticul hidroceleii syphilitice.—Sclero-dermie simetrică difuză progresivă.—Un caz de luxație înainte a cotului drept.

Dr. P. Bothezat: Ovar Sclero-Kystic.

" Resecția uretrului în tratamentul stricturilor perineale.

Dr. P. Bothezat: Un caz de incontinență urinară prin retenție.

Dr. Al. Brăescu: Cum sunt considerați și asistați alienații în România.

Dr. Imervol: Un caz de Nefrită cantaridiană.—Un caz de inversiune a beșiceii la o copilă de 2 ani.

Dr. Imervol: Un caz de Maladia lui Riga.

Dr. Miclescu: Un caz de Balanită congenitală.

Dr. Socor și *C. Brăileanu*: Quelques recherches sur la fatigue musculaire chez l'homme.

Dr. G. Swieczinski: Valoarea diagnostică.

D-ra Dr. Trancu: Un caz de thrombus

al vulvei la femeie însărcinată în șapte luni.

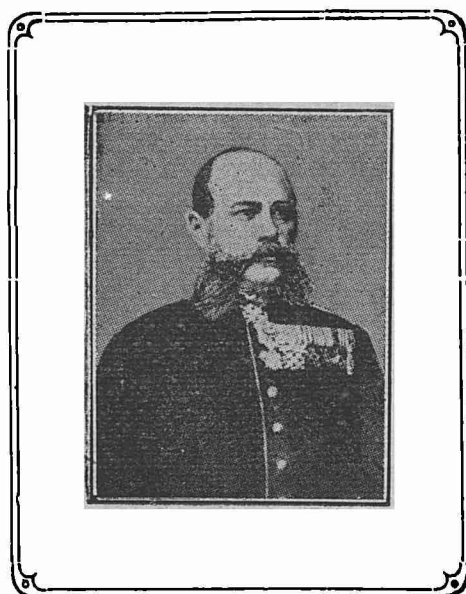
D-ra Dr. Trancu: Asupra actului par-turițiunii la o femeie laparatomisată pentru un kyst de ovar.

D-ra Dr. Trancu: Asupra unui caz de sarcină la o femeie atinsă de Myelită.

Dr. I. Țaranu: Un cas de Psoriasis syphilitic generalizat.

In Anul al XVII-lea, 1903 :

Dr. D. P. Anghel: Contribuțiuni la studiul protezelor.—Un caz de hernie strangulată operat.—Un caz de teratom în regiunea sacro-coccygiană.—Luxație dublă congenitală a rotulelor.—Fractura întregului metacarp la o mîină strîmbă conge-

Dr. Gustav Otremba,
Președinte Societății, de la 1886—1891.

nitală cubito-palmară.—Cîteva cazuri de malformațiuni.

Dr. A. N. Brăescu: Asupra unor accidente produse de tratamentul antirabic.

Dr. G. Demetriade: Un caz de siflis ereditar tardiv.

Dr. V. Imervol: Tratamentul Syphilisului la copii prin injecțiuni de sublimat, după metoda profesorului Lucasiewicz.

Dr. E. Juvara: I) Gastro-entero anastomosă pentru o strictură a pilorului. II) Dublă otită supurată. III) Calculi biliare.

Dr. Manicatide: Asupra unor accidente produse de tratamentul antirabic.

Dr. Manicatide: Asupra unor cazuri de meningită cerebro-spinală.

Dr. E. Pușcariu: Asupra unor accidente în urma tratamentului antirabic.

Dr. E. Riegler: În chestiunea reacțiunii acidului uric.

Dr. E. Riegler : Asupra unor accidente în urma tratamentului antirabic.

Dr. G. Socor : Un reactiv comun acidului uric și peptonelor.

Dr. G. Socor : În chestiunea reacțiunii acidului uric. — Galvanoforul neoro-muscular.

Dr. G. Socor : Acidul fosforo-volframic față de acidul uric și peptonele.

Dr. Gh. Swieczinsky : Tromboflebită. — Ocluzie intestinală prin brida.

Dr. Gh. Swieczinsky : Modificarea tratamentului antirabic, făcută de Dr. Poșcariu.

Dr. Gh. Swieczinsky : Două cazuri de Craniectomie însoțită de extracțiunea unei porțiuni considerabile de substanță cerebrală.

Dr. Gh. Swieczinsky : Un caz de plagă penetrantă a craniului.

D-na Dr. Trancu-Rainer : Citeva considerațiuni clinice asupra unui caz de anomalie, prin lipsă de osificare a osului parietal la un nou născut.

Dr. I. Țaranu : Un caz de gomă sifilitică a testicului drept.

In Anul al XVIII-lea, 1904 :

Dr. P. D. Anghel : Suture des tendons à distance. — Cancer primitif du corps thyroïde.

Dr. P. D. Anghel : Luxation en arrière du genou droit.

Dr. P. D. Anghel : Anastomose musculo-tendineuse pour la paralysie infantile.

Dr. C. Bottez : Un cas de vagin double.

Dr. C. Bottez et Dr. C. Mărzescu : Fibromyome dégénéré des parois de l'abdomen.

Dr. C. Bottez et Dr. C. Mărzescu : Grand abcès du foie.

Dr. P. Bottez : Un cas de lymphadénome testiculaire.

Dr. P. Bottez : Deux cas d'ectopie testiculaire. — Calcul vésical autour d'un fil de soie chirurgical.

Dr. L. Buteanu : Kystes hydatiques multiples des intestins.

Dr. L. Buteanu : Anses intestinales consécutives à la résection (hernie étranglée).

Dr. L. Buteanu : La Cancroïne d'Adamkiewicz. — Un cas d'épithélium végétant ulcéré de la lèvre inférieure et du nez, traité par des injections de cancroïne d'Adamkiewicz.

Dr. L. Buteanu : Kystes hydatiques multiples des intestins.

Dr. A. A. Lambrior : La diazoréaction peut-elle servir comme élément pronostic dans la tuberculose pulmonaire ?

Dr. A. A. Lambrior : Résultats obtenus dans le traitement du cancer par la Cancroïne d'Adamkiewicz.

Dr. A. A. Lambrior : Un cas d'hémi-

phlegie avec rétraction consécutive en flexion du membre inférieur.

Dr. A. A. Lambrior : Un cas de chorée variable. — Un cas de cécité verbale avec Agraphie. — Un cas de syphilis cérébral précoce. — Deux cas de cyrrose atrophique à marche aiguë avec ascite chyliforme.

Dr. N. Leon : Comment se fait chez l'homme l'inoculation du paludisme par les Anophèles ?

Dr. Manicatide : Une tumeur cébrale

Dr. L. Russ Junior : Un cas de polymyélite subaiguë antérieure chez un adolescent. — Un cas d'Anévrisme de l'Aorte.

Dr. L. Russ Junior : Un cas de Ischias scoliolique homologue.

Dr. Em. Riegler : Nouveau procédé pour constater l'indican dans l'urine.

Dr. Em. Riegler : Un cas de cystinurie et de diaminurie.

Dr. Em. Riegler : Un cas de diabète avec diacéturie.

Dr. Em. Riegler : Nouveau procédé et nouveau réactif pour la reconnaissance des colorants du sang et leurs dérivés. Application à la médecine légale.

Dr. Benno Stenner : Recherches thérapeutiques avec l'Iodipine, dans les maladies de la peau et la Syphilis.

Dr. Benno Stenner : Hydramnios aigu causé par traumatisme.

Dr. G. Socor : Etude sur la tension intraoculaire. — Un chien avec ligature de la carotide primitive et section du pneumogastrique à droite.

Dr. A. Theohari : Sur une Cytolysine intestinale. (Enterotaxine).

Dr. C. Tudor : Osteo-synthèse de la clavicule par la suture métallique au fil d'argent. — Une femme avec un goître énorme.

Dr. C. Tudor : Un cas de syncope mortelle de nature cardiaque.

In Anul al XIX-lea 1905 :

(Comitet de Redacție : P. Bottez, Secretar-General; D-rii Brăescu, A. Lambrior, L. Russ junior și Demetriade, Colaboratori).

Dr. P. Anghel : Quelques cas rares d'occlusion intestinale. — Un nouveau procédé de prothèse osseuse. — Un cas de sarcome télangiectasique de l'épaule droite avec fracture et pseudo-arthrose consécutive.

Dr. L. Buteanu : Sur un muscle axillaire.

Dr. L. Buteanu : Kyste hydatique du bord supérieur du foie. Résection de la 9-ème côte, marsupialization, guérison.

Dr. L. Buteanu : Un cas de osteo-sarcom al claviculei drepte, extirpația tumorii fără resecția claviculei.

Dr. L. Buteanu : Fibromyomes utérins

multiples développés dans le ligaments large droit. — Un cas de tuberculose herniaire.

Dr. L. Buteanu: Ostéo-sarcome primitif du péroné.

Dr. Buteanu: Abscès sous-phrénique d'origine appendiculaire. — Kyste dermoïde du cordon spermatique.

Dr. Buteanu: Extirpation du rein pour fistule uréthrale. — Kyste hydatique du foie.

Dr. W. Daniel: Pelagra după referatul Profesorului Neusser.

Dr. G. Demetriade: Un cas de syphilome primaire de la lèvre inferieure chez une femme.

Dr. G. Demetriade: Lupus de la main. Grande ulcération tuberculeuse du pénis et du scrotum.

Dr. G. Demetriade: Gomme ulcérée de la région cervicale. — Trois cas de syphilis tardif.

Dr. G. Demetriade: Un hérédo-syphilitique à une des jambes. — Incercări terapeutice făcute cu anthrasolul.

Dr. G. Demetriade: Gomme tuberculeuse de la voûte palatine.

Dr. V. Galippe: L'Hérédité des stigmates de dégénérescence et les familles souveraines. Bibliographie.

Dr. V. Immerwol: Hypotrophie infantile d'origine hydrocéphalique. — Utrérite blénorrhagique chez un enfant de 6 ans.

Dr. V. Immerwol: Pneumonie suivie de péricardite. — Fracture de la rotule, suture avec des fils d'argent.

Dr. V. Immerwol: Un cas de vulvovaginite blénorrhagique chez un enfant de 14 jours. — Abscès du foie déterminé par les ascarides.

Dr. V. Immerwol: Tumeur maligne de l'oeil chez un enfant de 2 ans.

Dr. V. Immerwol: Deux cas de cirrhose hypertrophique chez l'enfant.

Dr. A. A. Lambrior: Contribution à l'étude du pleuro-typhus et des pleurésies typhiques. — Syphilis cérébrospinale revêtant la forme du type Aran Duchenne.

Dr. A. A. Lambrior: Syphilis et paralysie générale.

Dr. A. A. Lambrior: Note sur la réaction au bleu de méthylène en urologie et sa valeur clinique. — 2-ème Note sur la Réaction au bleu de méthylène. — Note sur la toxicité du bleu de méthylène. — Un cas de sclérose laterale amyotrophique.

Dr. A. A. Lambrior: Kyste hydatique du lobe supérieur du poumon droit. — Tumeur du cervelet.

Dr. A. A. Lambrior: Un cas de zona de la face avec hallucinations du goût et de l'ouïe, chez une paralytique générale.

Dr. Elise et A. A. Lambrior: Absence totale du flux menstruel remplacé par une athorhagie périodique.

Dr. N. Leon: La fréquence de Sarco-phaga Wohlfarti en Roumanie.

Dr. Ernest Russ: Noi cercetări asupra etiologiei syphilisului, după cercetările D-rului I. Siegel.

Dr. L. Russ Junior: Un cas de maladie d'Addison. — Spleno-megalie palustră.

Dr. L. Russ Junior: Tumeur de l'hypophyse cérébrale sans signes d'acromegalie.

Dr. L. Russ Junior et Dr. Petresco. Rupture de l'Aorte.

Dr. F. Simionescu: Quelques mots sur l'ozène Trachéal.

Dr. B. Stenner: Sur le cancer pulmonaire primitif.

Dr. G. Socor: Note sur l'injection intra-veineuse de solution d'iodure de sodium.

Dr. I. Teodorescu: Importanța materiei medicale în studiul farmacologiei.

Dr. I. Teodorescu: 239 de plante medicinale indigene. — Cîteva cuvinte asupra culturai de plante medicinale, din 1904.

Dr. I. Teodorescu: Foloasele petrozelei în obstetrică.

Dr. I. Teodorescu: Decoctul de fructe de petroselinum sativum.

Dr. I. Teodorescu: Farmacologia aplicată. Medicamente remineralisante. — Sur l'action physiologique de la lécithine.

Dr. C. Tudor: Intoxicație cu sublimat corosiv. Plagă penetrantă a toracelui în regiunea precordială, produsă prin armă de foc; moarte prin hematorax.

Dr. C. Tudor: Une râte enorme. Extirpation. — Corps étrangers de l'utérus déterminat des phénomènes péritonéaux.

In Anul al XX-lea, 1906 :

(*Dr. Alex. A. Lambrior, Secretar General ; D-rii E. Pușcariu, L. Russ Junior, G. Demetriade și L. Buteanu, Colaboratori*).

Dr. P. Anghel: Un cas de gastroenterostomie pour dilatation stomachale; spasme du pylore à la suite d'une cicatrice.

Dr. P. Anghel: Gastro-énterostomie postérieure von Haker, avec sutures.

Dr. P. Anghel: Cirrhose atrophique opérée d'après le procédé de Talma.

Dr. P. Anghel: Aneurisme de la portion ascendente de l'aorte, hémoptysie pulmonaire foudroyante. — Kyste hydatique du foie et de l'épiploon gastro-hépatique.

Dr. G. Bogdan: Cum ar trebui modificată legea instrucțiunei în ceea ce privește recrutarea profesorilor.

Dr. L. Buteanu: Kyste paraovarien.

F. Calot: Traitement du Mall de Pott.

Dr. W. Danniell: Etiologia pelagrei, după Dr. Sturli.

Prof. Aug. Forel: La Question sexuelle.

Dr. De Grandmaison: L'Albuminurie goutteuse.

Dr. V. Immerwol: Sur l'ulcère gastrique

urémique. — Contribuțiuni la mecanica articulară a piciorului. — L'arc axillare. — Cîteva anomalii arteriale a membrilor, privite din punctul de vedere al interpretărilor lor.

Dr. L. Knap: De l'hémorrhagie et de l'hémostase dans la petite gynécologie.

Dr. A. A. Lambrior: Trois cas de maladie de Parkinson. — Un cas de diabète lévulosurique. — Un cas d'ictère émotif chez une femme enceinte. — Cancer annulaire de la portion supérieure du rectum, avec dilatation énorme du gros intestin. — Trois Fièvres typhoïdes chez le même sujet dans l'espace d'un an. — Un cas de Fièvre typhoïde. — Un cas d'atrophie musculaire type Aran-Duchenne par poliomyélite chronique. — Trois cas de Paralysie générale au cours desquels les malades contractèrent un chancre syphilitique et des accidents secondaires. — Un cas de sclérose latérale amyotrophique à début douloureux, atypique et atrophie non systématisée.

Dr. A. A. Lambrior et Dr. Elise Lambrior: Absence totale du flux menstruel remplacé par une otorragie périodique. —

Dr. A. A. Lambrior et Dr. Horowitz: Contribution à l'étude anatomo-pathologique de la maladie de Parkinson.

Nécrologue. Prof. Dr. Aristide Peride.

Dr. Russ Junior: Tumeur de l'hypophyse sans signes d'acromégalie. — Anévrisme de l'aorte ouvert dans la bronche gauche.

Dr. I. Tanasescu: Anévrisme de l'aorte abdominale. — Situations, rapports et branches de la carotide internes dans le sinus caverneux.

Dr. I. Tanasescu et Dr. Nimereanu: Angio-sarcome du cervelet.

Dr. I. Teodorescu: O nouă întrebuințare a Apiolinei. (Un nouvel emploi de l'Apioline). — Sur le chloroforme iodé et la nécessité de son introduction dans la médecine courante.

Dr. C. Tudor: Kyste de l'ovaire accompagné de fibromyomes utérins.

In Anul al XXI-lea, 1907 :

Dr. P. Anghel: Contribuțiuni la studiul tetanosului zis cefalic. — Un cas d'occlusion intestinale. — Deux cas de plaies pénétrantes abdominales.

Dr. P. Anghel et Dr. Tanasescu: Angiome de l'épaule et du bras chez un jeune homme.

Dr. S. Bernheim (Paris): Contribution à l'étude de la stérilisation de l'air.

Dr. G. Bogdan: Note sur les nouvelles expériences concernant le séro-diagnostic en médecine légale.

Dr. L. Buleanu: Anomalie uretrică. — Fibrome du mésentère inclus dans une her-

nie libre, nécessitant la réaction de l'intestin. — Amputation interscapulo thoracique gauche incomplète, par un accident de chemin de fer.

Dr. Demetriade: Șancru simplu în regiunea poplitee. — Deux cas de syphilis tertiaire. — Pièces de Lichen ruber acuminatus. — Préparation de *spirochetes* palida.

Dr. A. A. Lambrior: Contribution à l'étude de l'Étiologie du cancer. — Un cas de sclérose en plaques avec hypotomie. — Pleurésie de nature tuberculeuse, traitée par injection intra-plénale d'air stérilisé.

Dr. A. A. Lambrior et I. Agapi: Contribution à l'étude du traitement des Pleurésies tuberculeuses par injection intra-plénale d'air stérilisé.

Dr. I. Nimereanu: Șancru infiltrat al buzei superioare.

Dr. E. Russ: Développement post-embryonnaire de l'intestin moyen chez les Trichoptères (*Anabalia lacris* Zett).

Dr. G. Severeanu: Topografia Limfaticilor cordului.

Dr. G. Socor: Experiențe relative la injectiile cu parafină. — Tratatamentul conjunctivitei granuloase cu radium. — Cercetări în privința intervențiunii mișcărilor de respirațiune.

Dr. I. Tănăsescu: Anévrisme de l'aorte abdominale. — Kyste hydatique multiples. — Dystrophie musculaire progressive. — Anomalie pulmonară. — Anomalie uretrică. — Mușchiul ridicător al tendonului marelui dorsal. — Cancer voluminos al mezenterului cu generalizare. — Apendice extras din o hernie încarcerată. — Un cas d'intoxication à l'oxide de carbone. — Un cas d'insuffisance aortique avec dirotisme du poulx. — Un cas de purpura hémorrhagique avec localisations prédominantes pharyngées et laryngées. — Lymphatiques du cœur. — Duplicité complète et bilatérale des muscles soléaires.

In Anul al XXII-lea, 1908 :

(*Dr. Alex. A. Lambrior, Secretar General ; Dr-rii N. Leon, P. D. Anghel, L. Buleanu și I. Tănăsescu, Colaboratori.*)

Dr. Anghel P.: Plagă tăietă și penetrantă a toracelui. Plagă Pulmonară. Hemoragie abundentă, pneumotorax. — Pastulă malignă în regiunea frontală stângă. Oedem malign parotidian. Charbon intern, hemophisie. Efectele serului anticarbonos. — Deslipirea traumatică a epifizei humerale superioare drepte. — Peritonită generalizată cu parotidită dublă post-operatorie. Vindecare. — Lipoame pure ale regiunii mamare. — Pseudo strangulare a unei hernii interstițiale. Cryptorhidie iliacă stângă. — Serviciul Sanitar de Răsboi.

Dr. Bottez, G.: Un caz de insuficiență a

arterei pulmonare. — Complicațiuni multiple în decursul unei febre tifoide. — Un caz d'Ostéo-arthropathie hypertrophiante pneumique traité par la mixture pulmonique. — Un caz de mutism histeric. — Un caz de obesitate. — Până la ce doză se poate administra Somatoza? — Un caz de Leucocyternie.

Dr. Brăileanu, C. : Diazo-reacțiunea lui Ehrlich și Diazometria.

Dr. Buteanu, L. ; Contribution à l'étude de l'absence congénitale du Tibia. — Fibron mezenterico-intestinal într-o hernie inghinală liberă ; reacție intestinală ; aplicația butonului lui Murphy. Cura radicală a herniei. Vindecare. — Cancer al ochiului drept. Autoplastie. — Sarcom kystical coapsei stângi în regiunea posterioară.

Dr. Demetriade : Lupus Erythematos al pielii capului. — Tratatamentul Epitelioamelor cu electricitate statică.

Dr. Imervol, V. ; Atoxilul în tratamentul Syphilisului. — Sufocație urmată de moarte datorită unei fasole ajunsă în trahee. — Un caz de megalocolon.

Dr. Konya, S. : Un nou aparat pentru desinfecare cu Formalină.

Dr. Lambrior, A. A. : Fièvre Typhoide et „Ucération de Bouveret-Duguet“. — Note sur la réaction de Wasserman. — Un caz de scléroze en plaques avec hypotonie. — Deux cas de Tétanos, traités par injections intra-rachidiennes d'acide phénique. Guérison. — Six pneumonies chez le même malade dans l'espace de trois ans.

Dr. Lambrior, Elise : Un cas de rupture de l'Utérus au cours du neuvième mois de la grossesse.

Dr. Leon, N. — Contribution à l'étude des Parasites animaux de Roumanie.

Dr. Măzescu, C. : Esofagotomie externă pentru corp strein.

Dr. Nimereanu, I. : Un caz de Rhinoclérôme. — Forme intermédiaire între la période secondaire et tertiaire de la syphilis.

Dr. Popescu, I. : Studiu asupra rupturii aortei neanevrismale.

Dr. Pușcariu, Hélène : Tumoare orbitală.

Dr. Socor, E. : Despre rigiditate.

Dr. Tanasescu, I. : Kyst hydatid al glandei sublinguale.

In Anul al XXIII-lea, 1909 :

(Secretar-General *Dr. A. A. Lambrior* ; Colaboratori, *D-rii L. Buteanu, C. Konya, Benno Stenner și I. Tanasescu*).

Dr. P. Anghel : Un nou procedeu de Proteză osoasă prin șuruburi Lamberge. — Tumor maligne de l'aile droite du nez.

Dr. C. Bacaloglu : Intoxication mortelle par le sublimé à la suite de trois injections vaginales faites par la malade dans un but abortif.

Dr. M. Gane : Despre febra palustră estivo-autumnală în nordul Moldovei.

Dr. A. A. Lambrior : Cinq nouveaux cas de pleurésie tuberculeuse traités par injection intrapleurale d'air stérilisé.

Necrologue. Professeur *Dr. C. Bottez*.

Dr. E. Pușcariu : Un caz de ophthalmoplegie bilaterală mixtă. — Un caz de hydrophtalmie. — Observațiunea unui caz Teratom orbital. — Dare de samă de mersul serviciului oftalmologic. — Un caz de Thrombose de la Branche nasale supérieure de la rétine de nature syphilitique. (Și în românește). — Gommès syphilitiques de la sclérotique.

Dr. E. Socor : Rigiditatea cadaverică. — Determinarea glicogenului din ficatul unui ariciu

Dr. G. Socor : Kist conjunctival de mărime excepțională.

In Anul al XXIV-lea, 1910 :

(*Dr. Alex. A. Lambrior, Secretar General* ; *D-rii E. Pușcariu, E. Juvara, P. Zossin și Al. Vranceanu, Colaboratori*).

Dr. P. Anghel : Contribuțiuni la studiul rupturilor vaginale prin coit.

Dr. C. Bacaloglu : La ponction lombaire comme moyen de diagnostic dans quelques affections (apyrétiques) du système nerveux central. — La grippe pulmonaire pseudo-phinnique. — Tratatament mercurial în afecțiunile parasitice.

Dr. V. Imervol : Despre pericardita purulentă la copii.

Dr. Al. A. Lambrior : Auto-sérothérapie et Pleurésie Sérofibrineuse tuberculense.

Dr. Manicalide : Idiotia amaurotica familială.

Dr. Hélène Pușcariu : L'observation et la pathogénie d'un cas d'ophtalmos traumatique avec atrophie du nerf optique et mydriase.

Dr. G. Socor : Epiteliom la pleoapa superioară O. D. vindecat prin fulgurație. — Întru cât sunt influențate mișcările de respirație de crier și nervii celulipecti.

Dr. G. Socor et Dr. H. Pușcariu : Angiome caverneux de l'orbite.

Dr. Em. G. Socor : Action de la chaleur sur les ver'èbrés inférieurs dans des milieux de diverses concentrations salines.

Dr. A. Stere : Iodocloroformul.

Dr. Șumuleanu : Asupra unor intoxicațiuni cu mercur. — Analiza apei din izvoarele „Pădurea mare“, lângă Bălătești.

Dr. I. G. Tândănescu : Ocluziune intestinală prin rotațiunea intestinului subțire în jurul mezenterului ca axă. — Plagă penetrantă în regiunea supraclaviculară dreaptă, perforația esofagului cu fistulă consecutivă.

Dr. A. Ţaicu : Contributions à la simplification et au perfectionnement de la technique dans la rachianesthésie.

In Anul al XXV-lea, 1911 :

(Comitetul de Redacție : D-rii Gh. Deme-
triadi, Bălăcescu, I. Tănăsescu și P. Zossin).

Cuvântări rostite la înmormântarea Dr. L. Russ Junior, de D-rii G. Socor, I. Rallet, Riegler și C. Bacaloglu, și **Necrolog**, de Dr. V. Imervol.

Dr. P. Anghel : Un nou aparat protetic. — Studiu critic asupra gastro-enterostomiei.

Dr. C. Bacaloglu : Asupra diferitelor varietăți clinice de leziuni valvulare ale cordului stâng.

Dr. C. Daniil : Privire asupra progreselor chirurgiei dela originile sale până în prezent. — Laptele de femeie (studiu obstetrical).

Dr. G. Sava-Goiu : Recherches sur les infections superposées à la conjonctivite granuleuse.

Dr. G. Socor : Action de la Stovaine sur le cœur de la tortue (emys europea) et de la grenouille (rana esculenta).

Dr. C. Șumuleanu : Despre rachiul cu vitriol.

Dr. A. Ţaicu : Contributions à la simplification et au perfectionnement de la technique dans la rachianesthésie.

Dr. I. G. Tănăsescu : Kystele cu conținut gazos ale intestinului. — Contribuțiuni la studiul chirurgiei conservatoare în traumatismele mari ale membrilor.

Dr. I. Teodorescu : Action de l'opium sur la sécretion urinaire. — Asupra puterii dialitice și osmotice a soluțiunilor negre și violete a iodului și importanța lor medicală.

Dr. Al. Vrănceanu : Un caz de hernie pericaecală strangulată în fosseta ileo caecală superioară.

In Anul al XXVI-lea, 1912 :

(Revista ia titlul de : „*Bullettins et Mémoires de la Société des Médecins et Naturalistes de Iassy*”. Publiées sous les soins du Secrétaire général M. I. Gh. Tanasesco. Comitetul de Redacție e compus din: Vice-Președintele Societății Dr. Bacaloglu și Membrii : Dr. Socor, Dr. Șumuleanu, Dr. Anghel și Dr. Zossin).

Dr. C. Bacaloglu : Etude clinique sur l'angine de poitrine. — Myxoedemul la adult și tratamentul sau opoterapie. — Contribuțiuni la studiul Kistului hidatic al ficatului (diagnosticul lui); supurațiunea; pericolul puncțiunilor exploratrice și curatrice; regenerescenta ficatului.

Dr. Cădere : Un caz de explozie a inimii, produsă prin împușcătură cu proiectil Maülicher de 6,5 m.m.

Dr. Hortolomei : Fistule Uretéro-vésico-vaginale et Uretro vesico-vaginale.

Dr. G. Sava-Goiu : Un cas d'ambliopie hysterique post-traumatique.

Dr. Em. Socor : Recherches sur l'élimination de l'acide carbonique d'une grenouille placée dans l'hydrogène et soumise à différents degrés de température. — Recherches sur l'élimination de l'acide carbonique d'un Héérotisme placé dans un gaz inerte et soumis à différents degrés de température.

Dr. G. Socor : Angiome de la conjonctive. — Morceau de verre sejoignant dans la cornée de l'oeil gauche pendant près d'un an. — Leccións de deschidere a cursurilor Universitare.

Dr. I. Tănăsescu : Contribution à l'étude de l'anesthésie par voie rachidienne au moyen de la Strycno-stovaine. — Lymphatique de l'articulation coxofemorale. — Neurologie : Dr. L. Sculy-Logothety.

Dr. I. Teodorescu : Action de la Stovaine et de la Strychnine sur la respiration. — Action de la Stovaine sur la circulation.

In Anul al XXVII-lea, 1913 :

(Secretar General Dr. Tănăsescu ; Comitet de Redacție : D-rii V. Imervol, Socor, Corn. Șumuleanu, P. Anghel și P. Zossin).

Dr. C. Bacaloglu : Infantilism, adenopatii multiple, vegetațiuni adenoide, plăci de Vitiligo cu dispozițiune în bande la un sifilitic hereditar. Asociațiunea sifilisului cu tuberculoza.

Dr. Bacaloglu et Dr. Erbiceano : Hé-morrhagie intra-ventriculaire, syndrome du méningite cerebro-spinale, avec survivance de trente-huit jours.

Dr. G. Demetriade : Cîteva considerațiuni asupra nefritei sifilitice precoce.

Dr. Erbiceano : Scyaticea radiculară și Radiculită în urma Morbului lui Pott.

Dr. N. Hortolomei : Valvulus récidivé du côlon iéo-pelvien. — Occlusion intestinale par torsion complète du mésentère.

Dr. C. I. Parhon : Irascibilité et mononucléose.

Dr. C. I. Parhon et M-elle Dr. Marie Parhon : Recherches sur la séro-reaction d'Abderhalden dans quelques maladies nerveuses et mentales.

Dr. Leon Șeptelici : Quelques considerations sur la Pneumococie.

Dr. Em. Socor : Action de la Stovaine sur la conductibilité et l'excitabilité du nerf avec myeline.

Dr. E. Socor & R. Koch : Action de la ventilation sur les échanges des animaux normaux aux repos dans un milieu humide et chaud. — Des échanges respiratoires

en milieux secs ou humides, avec ou sans brassage d'air.

Dr. I. Tanasesco: Pseudo-hermafrodit Gynandroid cu tumori abdominale multiple. — Hernia inguino-scrotală dreaptă nereductibilă. — Apendicită herniară supurată.

In Anul al XXVIII-lea, 1914:

(Secretar general *Dr. Alex. Tzaicu*; Comitet de Redacție: *D-rii C. I. Parhon, Demetriadi, Imerwol, Em. Savini și E. Erbiceanu*).

Dr. C. Bacaloglu: Arthrite siphylitice tibio-tarsienne; gomme ulcérées de la cuisse.

Dr. C. Bacaloglu & Dr. I. Nimereanu: Auto-sérothérapie dans un cas d'asthme.

Dr. N. Hortolomei: Urétroplastie veineuse.

Dr. Jean Moțoc: Epispadias congénital. — Autoplastie, — guérison.

Dr. C. Parhon: Halucinations multiples, principalement autoscopiques, chez une malade paraplégique.

Dr. C. Parhon & G. Dumitrescu: Lipoides des grandes génitales; leur action sur les animaux châtiés.

Dr. C. Popa-Radu: Deux cas typhiques de démence katatonique.

Dr. Al. Tzaico: Technique chirurgicale. Procédé mioplastique personnel pour la cure radicale de la hernie double inguinale et crurale du même côté. — Technique chirurgicale. Procédé personnel d'autoplastie pour la réconstitution de la lèvre inférieure.

In Anul al XXIV-lea, 1915:

(Secretar general *Dr. Alex. Tzaicu*; Comitet de Redacție: *D-rii Parhon, Bacaloglu, Demetriade, Imerwol și Savini*).

Dr. P. Anghel: Greffes osseuses.

Dr. C. Bacaloglu: Les Méningites séreuses. — Le kyste hidatique de la rate.

Dr. C. Bacaloglu et Dr. I. Scriban: Tumeur fibreuse de la valvule tricuspide.

Dr. G. I. Botez: Vitiligo en bande d'origine congénitale.

Dr. Demetriade: Le Professeur A. Fournier.

Dr. N. Hortolomei: Naevus pigmentaire pilenx étendu du front. — Calcul du Canal de Wharton.

Dr. Mironescu: Un cas grave de diabète pancréatique.

Dr. J. D. Moțoc: Sur un cas de rougole avec ictère.

Dr. C. I. Parhon: Sur la descendance de basedowiens.

Dr. C. I. Parhon et M-lle Marie Parhon: Recherches séro-cryoscopiques chez les aliénés.

Dr. C. I. Parhon et Dr. Savini: Quatre cas de Myopathie primitive. Considération sur la Pathogenie et sur le traitement.

Dr. C. I. Parhon et Dr. Gh. Zugravesco: Recherches ponderales sur les glandes génitales chez les aliénés.

M-lle Dr. Séverin: Lipome de la face.

Dr. I. Tănăsescu: Sténose pylorique d'origine biliaire.

In Anul al XXX-lea, 1916:

(Secretar general *Dr. Alex. Tzaicu*; Comitet de redacție: *D-rii Imerwol, Tănăsescu, Bacaloglu, Demetriade și N. Hortolomei*).

— Din acest an Buletinul se publică numai în limba franceză. —

Dr. P. Anghel: Un nouveau procédé ostéoplastique de désarticulation du genou.

Dr. C. Bacaloglu: Un cas d'Acromégalie.

Dr. N. Hortolomei: Hématome pévien à la suite d'un traumatisme abdominal intéressant les organes génitaux internes. — Note sur la modification personnelle du procédé Wilms pour l'exclusion du pylore.

Dr. Imerwol: Un cas de galactocèle chez un nourrisson.

Dr. C. I. Parhon: Sur un cas d'Hirsutisme. — Syndrome hyper-cortico-surrénal. — Recherches pondérales sur la rate des aliénés.

Dr. C. I. Parhon et Dr. Gr. Bazgan: Etude sur un cas d'insuffisance cortico-surrénale. — Phénomènes anaphylactiques consécutifs à la revaccination anticholérique. — L'Adrénaline dans le traitement de l'anaphylaxie.

Dr. Parhon, Dr. Bazgan et M-me Dr. H. Alistar: Essais thérapeutiques dans la Paralysie générale par des injections intra-veineuses de liquide cephalo-rachidien provenant de paralytiques.

Dr. F. Sărdăeanu: La réaction Wassermann avec du sérum actif (non chauffé).

Dr. A. Tzaico: Hépatopexie et laparoplastie en cas d'hépatoptose et éventration. — Un cas de résection du maxillaire supérieur pour épithélioma.

Dr. I. Tănăsescu: Kyste du pancréas.

Acest din urmă an n'a putut fi coplectat în timpul seu, întru-cît mobilizarea generală și intrarea în rășboiul auropean a României, a întrerupt orice acțiune, nu numai a Societăților științifice ori literare, dar chiar și a instituțiilor școlare în genere. S'au tipărit numai N-rele 1—4, pe Ianuar-April și 5—7, pe Mai-Iuliu 1916,

CAPITOLUL XVII.

Ultimele schimbări în Comitetele Societății.

Sa putut vedea în capitolele precedente diferitele schimbări de Comitete, sau Biurouri ale Societății, începînd cu D-rii Zotta, Bürger, Czihak etc. Pentru unele epoci însă, se pare a fi funcționat și persoane ale căror nume ne scapă, din lipsa unei continuități în scriptele ce se mai găsesc astăzi.

După 1844, cînd se alege Președinte al Societății Marele Logofăt Alexandru Ghița, nu mai găsim alte prefaceri pînă la 1852, cînd se vede a se fi ales ca Președinte Vornicul Răducanu Roset; apoi, în 1859 se găsește ales Președinte Vornicul Dimitrie Rallet, cu ceilalți funcționari notați îndărăt, în pag. 109.

După Comitetele ce s'au succedat sub președinția D-rului Cuciureanu, a lui Iordachi Beldiman, Dr. Fătul, Dr. Ciurea și Dr. Otremba, (vezi pag. 110—112, 114, 116, 119), dela apariția Buletinului, în 1887, se vîd a se fi perîndat următoarele persoane:

În April 1888 continuînd președinția D-rului Otremba, s'au ales Dr. Th. Philipescu Vice-președinte, Dr. I. Bastachi Secretar II, și Dr. G. Socor Bibliotecar, în locul celor precedenți.

În 1889—90 se schimbă Vice-președintele și Conservatorul, în persoana D-rilor Gh. Iuliano și N. Leon.

În 1890—91 sunt aleși Secretar II, Dr. C. Thiron și Bibliotecar Dr. Chr. Buicliu.

Pentru 1891—92 se alege Președinte Dr. Th. Philippescu, Vice-președinte Dr. Ar. Peride, rămînînd în funcție membrii precedenți.

Pentru 1892—93 e Președinte D-rul Gh. Iuliano, Vice-președinte Dr. G. Socor, Bibliotecar Dr. V. Imervol.

În 1893—94 se schimbă numai al II-lea Secretar, în care post e ales Dr. Z. Samfirescu. În anul următor 1894—95 se schimbă numai Conservatorul, în persoana D-rului C. Bottez. În 1895—96, ca secretar al II-lea e ales Dr.

August Müller. Acelaș comitet urmează în 1896—97.

Pentru 1897—98, găsim în Comitet pe D-rul G. Socor ca Președinte, Dr. C. Bottez Vice-președinte, Dr. S. Konya Secretar I și Casier, Dr. A. Müller Secretar II, Dr. V. Imervol Bibliotecar și Dr. P. Bothezat Conservator.

Acelaș Comitet urmează în 1898—99, avînd schimbat numai Conservatorul, în persoana profesorului P. Bujor. În anul următor ca Secretar II vine Dr. P. Bothezat, în locul D-rului Müller.

În 1900—901 este ales Președinte al Societății Dr. C. Bottez, Vice-președinte prof. P. Bujor, Secretar général Dr. Bothezat, Secretar de sedință Dr. An. Bălăceanu, Director Muzeului Dr. Miclescu, Casier Dr. Konya și Bibliotecar Dr. Imervol.

Pînă în 1902—3 urmează acelaș Comitet, schimbîndu-se numai Vice-Președintele în persoana D-rului L. Russ junior.

În 1903—4 Președinte e ales Dr. Russ junior, Vice-Președinte Dr. G. Riegler și Secretar II Dr. Swieczinschy, rămînînd ceilalți membri neschimbați.

Pentru 1904—1905 găsim ca Vice-Președinte pe Dr. Imervol, secretar de sedință Dr. C. Tudor, iar Bibliotecar Dr. Gh. I. Bottez.

În 1905—906 Președinte e D-rul G. Socor, Secretar General Dr. Al. A. Lambrior.

În 1906—907 e Președinte Dr. G. Bogdan, cu personalul precedent.

În 1907—908 se alege Președinte Dr. Em. Pașcariu, iar Secretar de sedință Dr. I. Nimereanu.

În 1908—909 se schimbă numai Președintele, alegîndu-se D-rul G. Demetriade.

În 1909—910 e reales Președinte D-rul Gh. Bogdan.

În 1910—11 se alege Președinte D-rul E. Juvara, Vice-Președinte D-rul C. Bacaloglu, iar Director Muzeului Dr. I. Șeptelici.

Dr. Gh. Demetriade.
Președinte Societății
în 1903-903, 1911-12 și 1913-14.

Dr. Const. Bacalogu
Președinte Societății
în 1912-'3 și 1916-19.

Dr. Ernest Juvara.
Președinte Societății
în 1910-11.

Dr. Const. I. Parhon
Președinte Societății
în 1915-16.

Pentru anul 1911 — 12 se relege ca Președinte D-rul Gh. Demetriade, ca Secretar de ședință Dr. Gh. Sava-Goiu, iar ca Director Profesorul Dr. I. Borcea.

În 1912—13 Președinte se alege Dr. C. Bacaloglu, Vice-Președinte Dr. Imer-vol, Secretar de ședință Dr. Nimereanu.

În 1913—14 e ales pentru a treia oară ca Președinte D-rul G. Demetriade, Vice-Președinte Dr. C. Parhon, Secretar de ședință Dr. Em. Savini.

În 1914—1915 Societatea alege Președinte pe Dr. I. Tănăsescu, Casier pe Dr. Nimereanu și Secretar General pe Dr. Alex. Tzaicu.

În 1915—16 e ales Președinte D-rul C. Parhon, Vice-Președinte Dr. Imer-vol și Secretar de ședință Dr. Nic. Iancu, și

În 1916—17 e reales Președinte Dr. C. Bacaloglu, cu personalul din anul precedent, — acest Comitet continuând a funcționa pînă în prezent, din cauza imposibilității de a se fi întrunit la timp majoritatea membrilor Societății spre a proceda la o nouă alegere.

N.B. În anul 1904—1905 Președinte Societății e ales Dr. E. Riegler, ce din eroare s'a omis a se nota pe pag. precedentă.

CAPITOLUL XVIII.

Revistele Medicale și Științifice din Biblioteca Societății, dela 1881—1919.

In deosebite rînduri Comitetul, cît și Societatea întreagă s'a gîndit să tipărească în broșuri aparte Cataloagele bogatei bibliotecii ce o posedă, pentru a ușura consultarea opurilor de diferite naturi ce sunt adunate cu prisosință, dela fundarea și pînă în epocă de față a acestei instituțiuni. Acum cîțiva ani se luase toate măsurile și chiar se mandatasă suma trebuitoare pentru tipărirea Catalogului general al Bibliotecii. Împrejurările însă au făcut așa ca lucrarea aceasta să nu poată fi realizată.

Am fi dorit ca în opul de față să inserăm cataloagele complete ale colecțiunilor din Muzeu, cît și ale Bibliotecii; lucrul e însă cu neputință față cu scumpirea excesivă a tiparului, lipsa hîrtiei și a celorlate materiale tehnice necesare unei convenabile imprimări, cît și cu faptul că nici pînă astăzi încă Societatea nu posedă cataloage absolut exacte și ținute la curent pentru colecțiunile istorico-naturale și numismatice ce posedă în Muzeu.

Pentru bibliotecă sunt, într'adevăr, o serie de cataloage a tuturor opurilor vechi și noue, ținute la curent de actualul Bibliotecar al Societății, D-rul Gh. I. Botez, care a dresat în timpul din urmă, mai ales, pe acel al Revistelor și publicațiunilor periodice primite

de Societate, cu începere dela 1881 și pînă în prezent.

Acest catalog singur avem puțința de a-l reproduce aici, crezând că el va putea fi utilizat cu cel mai mare folos atît de membrii Societății, cît și de alte persoane interesate.

Specificăm că, în afară de aceste publicațiuni periodice, enumerate mai jos, se mai găsește în Biblioteca Societății un număr de Reviste apărute înainte de 1881, precum și diferite altele contemporane, însă *necomplete*, cari nu au fost însemnate în acest catalog.

A.

Annales de dermatologie et de syphiligraphie. Paris. 1889—1915.

Annales de gynécologie et d'obstétrique. Paris, 1889—1915.

Annales d'hygiène publique et de médecine légale. Paris. 1888—1915.

Annales de L'Institut Pasteur. Paris. 1908—1914.

Archives de médecine expérimentale et d'anatomie pathologique. Paris, 1898—1915.

Archives de médecine des enfants. Paris. 1898—1914.

Archives d'ophtalmologie. Paris, 1891—1915.

Archives des maladies de l'appareil digestif et de la nutrition. Paris. 1907—1915.

Analele Casei Sft. Spiridon. Iași, V. I IX.

Annales d'oculistique. Paris, 1889—1895.

Annales médico-psychologique Paris. 1898—1907.

- Annales de médecine vétérinaire — Bruxelles, 1891—1910.
- Analele Institutului de patologie și bacteriologie, din București. 1888—89.
- Annali della Facoltà di medicina. Perugia. 1901—904.
- Annual of the Universal medical sciences Sajous. 1889—1895.
- Apotecker-Zeitung. Berlin, 1889—1903.
- Archives de neurologie. Paris, 1887—1900.
- Archives de parasitologie (Blanchard). Paris, 1900.
- Archives de sciences médicales de Bucarest. 1896—1900.
- Archives de laryngologie, rhinologie et d'otologie. Paris, 1891—1900.
- Archiv für die Gesamte Physiologie. Bonn. 1889—890.
- Archives orientales de médecine et de chirurgie. Paris, 1899—900.
- Archives générales de médecine. Paris, 1889—899.
- Archives médicales belges. Bruxelles. 1887—1892.
- Archives provinciales de chirurgie. Le Mans. 1899—906.
- Atti della reale Accademia medica di Roma. 1888—891.
- Abeille-médicale (L'). Paris. 1891—899.
- Art dentaire (L'). Paris. 1890.
- Art médical (L'). Paris. 1894—95.
- Arhiva veterinară. București, 1894—913.
- Annales scientifiques de l'Université de Jassy, vol I.—X.
- Archives de médecine et de chirurgie spéciales. Paris. 1901.
- Archives des maladies du coeur, des vaisseaux et du sang. Paris, 1908—915.
- Annual report of the Henri Phipps Institute. Philadelphia, 1906—1910.
- Annalen des K. u. K. Naturhistorischen Hofmuseums. Wien. 1887—1915.
- Anales del Museo Nacional de Buenos Ayres. 1895—913.
- Abhandlungen aus dem Gebiete der Naturwissenschaften. (Naturwissenschaftl. Verein). Hamburg. 1897—1912.
- Abhandlungen und Berichte aus dem Museum für Natur- und Heimatkunde, und dem Naturwissenschaftlichen Verein in Magdeburg. 1909—1912.
- Anuarul Institutului geologic al României. București, 1907—912.
- Annales du Musée de Marseille. 1903—912.
- Abhandlungen u. Bericht des Vereins für Naturkunde zu Kassel. 1892—911.
- Anuarul Laboratorului de chimie organică (Facultatea de științe din București). 1888—1889.
- Abhandlungen der Naturhistorischen Gesellschaft zu Nürnberg. 1897.
- Astronomische Arbeiten der Österreich Gradmessungs-Comision. Wien. 1891—1903.
- Anales del Museo Nacional de Montevideo. 1901—1911.
- Abhandlungen und Berichte. (Museum für Natur und Heimatkunde zu Magdeburg). 1906—908.
- Analele Academiei Române (Memorii). București, 1879—915.
- Analele Institutului Meteorologic al României. București—Paris, 1885—1901.

B

- Bulletins et mémoires de la Société de chirurgie de Paris. 1893—915.
- Bulletins de la Société anatomique de Paris. 1890—98.
- Blätter für Klinische Hydrotherapie. Wien. 1891—1907.
- Buletinul Asociației farmaceutice din România. București. 1903—904.
- Bulletins de la Société d'anthropologie de Paris. 1891—99.
- Bulletin de l'Académie royale de médecine de Belgique. Bruxelles. 1887—1902.
- Bullettino della reale Accademia medica di Roma. 1887—1908.
- Bulletin de l'Association internationale des médecins-experts. Bruxelles. 1902.
- Bulletins et mémoires de la Société d'anthropologie de Paris. 1900—912.
- Bulletins et mémoires de la Société de laryngologie et d'otologie de Paris. 1904.
- Bulletin Commercial. 1900—1914.
- Bulletin médical et administratif du dispensaire de Lyon. 1891—98.
- Bulletin officiel des Sociétés médicales d'arrondissement de Paris et Seine. 1903—6.
- Buletinul Societății de medicină din București. 1887.
- Buletinul oficial al serviciului Sanitar din București. 1895—1907.
- Buletinul Societății de medicină veterinară din București. 1900—901.
- Bibliographia medica. Paris. 1900—902.
- Buletinul Societății de medici și naturaliști din Iași. 1887—1916.
- Bulletins et mémoires de la Société anatomique de Paris. 1899—914.
- Buletinul Societății de chirurgie din București. 1901.
- Bulletin de la Société des sciences médicales de Bucarest. 1898—911.
- Bulletin de la Société française de Dermatologie et de Syphiligraphie. Paris. 1909—914.
- Bulletin de l'Association française pour l'étude du Cancer. 1909.
- Bulletin de la section scientifique de l'Académie roumaine. București, 1912—16.
- Buletinul de Farmacie și chimie din România. București, 1905.
- Bericht der Senckenbergischen Naturforschenden Gesellschaft in Frankfurt am Main. 1887—905.

Berichte der Bayerischen Botanischen Gesellschaft. München. 1891—93.

Bulletin de l'Académie impériale des sciences de St. Petersbourg. 1893—914.

Buletinul de chimie aplicată. București. 1908—1913.

Bericht des Vereins für Naturkunde zu Kassel. 1892—1911.

Bulletin de la Société impériale des Naturalistes de Moscou. 1887—1913.

Buletinul Societății de științe fizice din București. 1893—1913.

Buletinul Societății de științe din București. 1893—1913.

Buletinul Ministerului Agriculturii, Industriei, Comerțului și Domeniilor. București. 1896—1913.

Buletinul Ministerului Agriculturii și Domeniilor. București. 1909—913.

Bulletin du Muséum d'histoire naturelle. Paris, 1895—1913.

Bulletin de la Société internationale des électriciens. Paris, 1891—1902.

Buletinul lunar al observațiilor meteorologice din România. 1892—1906.

Bulletins et mémoires de la Société médicale des Hôpitaux de Paris. 1914.

Bulletins et mémoires de la Société de médecine de Paris. 1913—1916.

Buletinul statistic al României. București, 1913—1916.

Buletinul Societății regale române de geografie. București, 1913—1915.

Buletinul Societății române de științe. București. 1893—1915.

Bibliographia medica (Index medicus). Paris 1900—1902.

C.

Comptes-rendus de la Société de Biologie. Paris, 1908—914.

Calăuza sanitară și higienică. București, 1899—1907.

Clinica, București, 1890—91.

Chirurgie (La) des organes génito-urinaires. Paris, 1894—905.

Courrier médical, (Le). Paris, 1892—93.

Clinique (La) Paris, 1906—1910.

Compte-rendu de séances de la Société de Physique et d'Histoire naturelle de Genève. 1892—1913.

D

Deutsche medizinische Zeitung. Berlin. 1891—1898.

Dosimétrie (La). Troyes. 1896—1911.

Deutsche Vierteljahrsschrift für öffentliche Gesundheitspflege, Braunschweig. 1885—1894.

Δελρον της εν Αθηναις Ιατρικής Εταιρείας. Athènes. 1904.

Dări de seamă ale ședințelor Institutului geologic al României, București. 1910—912.

G.

Gazette de eanx. Paris. 1891—1903.

Gazeta Lekarska. Varschau. 1890—1909.

Giornale di pharmacologia, di chimia e di scienze affini. Torino, 1891—94.

Giornale medico. Roma, 1889—1902.

Gazette médicale de Paris (La). Paris, 1899—1904.

Grèce médicale, (La). Syra, 1899—1903.

Geognostische Jahreshefte. Cassel, 1888—93.

H.

Hygiène générale et appliquée (L'). Paris, 1907—1910.

Hellios. Berlin, 1897—1903.

I.

Iatriki Prodós. Athènes, 1899—1902.

J.

Journal de l'anatomie et de la physiologie. Paris, 1898—1914.

Journal d'hygiène. Paris. 1888—1913.

Journal de la Société contre l'abus du tabac. Paris. 1891—1910.

Journal de médecine de Bordeaux. 1891—1897.

Journal de médecine et de chirurgie pratiques. Paris. 1890—1916.

Jahresbericht über die Fortschritte und Leistungen auf dem Gebiete der Hygiene. Braunschweig. 1833—1893.

Journal de chirurgie. Paris. 1908—915.

Journal des Accoucheurs. Paris. 1906.

Journal odontologique de France. Paris. 1910—1914.

Jahrbücher des Nassauischen Vereins für Naturkunde. Wiesbaden. 1887—1913.

Jurnalul Societății centrale agricole. București. 1902—1910.

Jahrbuch der K. Preuss. geologisch. Landesanstalt u. Bergakademie zu Berlin, 1886—1898.

Journal (Le) Medical Français. Paris. 1911—1913.

—1913.

L.

Lyon médical. Lyon. 1889—1914.

Lavoura (A). Rio-de-Janeiro. 1901—1906.

M.

Médecine orientale (La). Paris. 1899—1902.

Médecine hypodermique (La). Paris. 1892—1895.

Médecine contemporaine (hydrothérapie). (La). Paris, 1896.

Monde médical (Le) Paris. 1902.

Monthly Cyclopaedia of practical medicine (The). Philadelphia. 1900—912.

Medizinische Klinik. Wien. 1905—916.

Mémoires de la Société d'anthropologie de Paris. 1889—1902.

Modern medicine and bacteriological World. 1893. Battle Creek.
 Medizinische Blätter (Wiener). 1889-1902.
 Mémoires et comptes-rendus de la Société des sciences médicales du Lyon. 1900—1906.
 Modern Medicine (Battle Creek. Michigan). 1900—908.
 Modern medicine and bacteriological Review. Battle Creek. 1894—898.
 Mois médico-chirurgical (Le). Paris.
 Moderno Zoolatro. (Il). Torino, 1890—903.

N.

Nouvelle iconographie de la Salpêtrière. Paris, 1895—1899.
 Nouveaux mémoires de la Société impériale des naturalistes de Moscou. 1898—1914.

P.

Progrès médical (Le). Paris. 1888—1902
 Parfait nourricier (L.). Paris, 1901—902.
 Puglia medica (La). Bari, 1894—1901.
 Presse médicale (L.). Paris, 1905—1915.
 Prager medizinische Wochenschrift. Prag, 1899—1903.
 Presa medicală română. București, 1896—1903.
 Progresul medical român. București, 1890.
 Publications de la Société d'anthropologie de Paris. 1860—1899.
 Publications of the Massachusetts General Hospital. Boston. 1909—1913.
 Portugalia. Porto. 1899—1908.
 Proceedings of the Academy of Natural sciences of Philadelphia. 1908—1913.
 Proceedings of the National Academy of sciences of the United States of America. Baltimore, 1915—1917.

Q.

Quinzaine thérapeutique (La) Paris, 1906—1909.

R.

Répertoire de police sanitaire vétérinaire et d'hygiène publique (Le). Paris. 1891—92.
 Revue d'orthopédie. Paris, 1890—914.
 Repertorium der Pharmacie. Berlin, 1890.
 Répertoire de médecine dosimétrique. Paris, 1891.
 Revista de medicina y chirurgia practicas. Madrid. 1898—916.
 Revista de chirurgie. București. 1897—1902.
 Révue de chirurgie Paris. 1889—1915.
 Revista farmaciei. București, 1898—916.
 Révue de l'hypnotisme. Paris, 1895—1909.
 Revista sanitară militară. București, 1897—1916.
 Révue de médecine. Paris, 1898—1915,

Révue des falsifications. Amsterdam, 1889—1891.

Révue médico pharmaceutique. Paris, 1901—1903.

Révue générale d'ophtalmologie. Paris, 1889—1897.

Revue mensuelle des maladies de l'enfance. Paris, 1891—1897.

Revue thérapeutique des alcaloïdes, Paris, 1900—1903.

România medicală. București, 1893—1907.

Revue neurologique (Brissaud). Paris, 1907—1916.

Revue des sciences medicales (Hayem). Paris. 1889—1893.

Revue internationale de bibliographie. Paris. 1890—1895.

Revue internationale de prothèse dentaire, Paris. 1906—1910.

Revista științifică „V. Adamachi”. Iași, 1910—1915.

Revue d'Hygiène et de Police sanitaire. Paris, 1911—1914.

Revue (La) internationale de la Tuberculose. Paris. 1905.

Revista industrială. București, 1907—19 6.

Revue scientifique. Paris, 1891—899.

Raport of the Connecticut agricultural Experiment Station. New-Haven. 1905—912.

Répertoire de médecine internationale. Paris. 1911—1914.

Revue des sciences médicales en France et à l'Etranger (Hayem). Paris, 1888—1898.

S.

Semaine gynécologique (La). Clermont (Oise). 1899.

Semaine médicale (La). Paris, 1881—1908.

Spitalul. București, 1886—1916.

Studi Sassaresi. Sassari. 1902.

Sitzungsberichte des Aerztlichen Vereins. München. 1900.

Sitzungsberichte des Aerztlichen Vereins zu Hamburg. 1881—1898.

Sitzungsberichte der Biologischen Abteilung des Aerztlichen Vereins zu Hamburg. 1895—1899.

Sitzungsberichte der mathematisch-physikalischen Klasse der K. B. Akademie der Wissenschaften zu München. 1908—913.

Sitzungsberichte und Abhandlungen der Naturforschenden Gesellschaft zu Rostock. 1909—1912

Smithsonian Institution Bureau of american Ethnology. Washington. 1908—1909.

Schmidts Jahrbücher. Bonn, 1834—1916. (323 vol.).

T.

Tribune médicale (La). Paris, 1894—1896.
 Thérapeutique contemporaine. Paris, 1901—1902.

Dr. Alex. Brumă.

Dr. Iacob Țaranu.

Dr. Mircea Gane^a

Dr. Vas. Bășcanu.

Dr. Victor Imervol.

Dr. August Müller.

MEMBRII SOCIETĂȚII DE MEDICI ȘI NATURALIȘTI DIN IAȘI

cari au căzut victime datoriei,

în cursul marelui război al întregii lumi, din anii 1916—1918.

Therapeutische Monatshefte. Berlin. 1887—1901.

Therapeutische (Die) Leistungen des Jahres. Wiesbaden. 1895—1897.

U.

Union médicale (L'). Paris. 1889—1896.

Union pharmaceutique (L'). Paris. 1888—1914.

Union médicale de Nord-Est. Reims, 1891—1910.

Universal medical journal (The). Philadelphia. 1893—1897.

V.

Vie médicale (La). Paris. 1900—1901.

Verhandlungen des Aerztlichen Vereins zu Hamburg. 1887—1898.

Verhandlungen und mitteilungen des Siebenbürgischen Vereins für Naturwissenschaften zu Hermanstadt. 1898—1914.

Verhandlungen des Naturwissenschaftlichen Vereins zu Hamburg. 1896—1914.

Verhandlungen des Vereins für naturwissenschaftliche Unterhaltung zu Hamburg. 1891—1898.

Verhandlungen der Naturforschenden Gesellschaft in Basel. 1901.

W.

Wiener Medizinische Presse. Viena. 1908—1909.

Z.

Zeitschrift für Nahrungsmitteluntersuchung und Hygiene. Wien. 1888—1891.

Zeitschrift für Österreich. Apotheker-Verein. Wien. 1888—1898.

Zeitschrift für wissenschaftliche Insectenbiologie. Husum. 1909—1910.

*

Publicațiile periodice cari se primesc în schimb, pentru Buletinul Societății.

Unul din cele dintr-ai foloase ce le simte Societatea Medico-Naturalistă din publicarea *Buletinului* său în limbele română și franceză, este fără îndoială acela, că prin trimiterea a câte un exemplar din fiecare număr la unele din cele mai principale reviste sau publicațiuni periodice din țară și străinătate, se primesc în schimb alte exemplare, a multor periodice științifice, ce se publică atât în Europa cât și în America. Cu aceasta, pe lângă că Membrii Societății pot fi în curent cu întreaga mișcare a științelor medicale și naturalistice moderne din întreaga lume, fără o mare cheltuială, apoi și biblioteca Societății

se îmbogățește neconținut și este ținută în totdeauna în curentul cunoștințelor superioare ale actualității.

Dăm aici titlurile și adresele publicațiilor periodice din țară și străinătate, cu care Buletinul Societății face schimb în anii din urmă :

IN LIMBA FRANCEZĂ :

Journal de la Société contre l'abus du Tabac. — Paris, Rue St. Benoit, 20 bis.

Journal d'Hygiène. — Paris, rue Dragon, 30.

Le Monde Medical. — Paris, Avenue Kleber, 72.

Repertoire universel de Médecine dosimétrique. — Paris, rue des Francs-Bourgeois, 54

Revue Thérapeutique des alcaloïdes. — Paris, rue Albony, 29.

L'Union Pharmaceutique. — Paris, rue des Nonnains d'Hyères, 21.

Union médicale de Nord-Est. — Reims, rue de Venise, 57.

Revue de l'Hypnotisme. — Paris, rue Castellane, 4.

L'Avenir Medical. — Lyon, Cours de la Liberté, 9.

La Quinzaine Thérapeutique. — Paris, rue Bremonnier, 8

La Correspondance Médicale. — Paris, rue de St. Petersbourg, 21.

Bulletin du Museum d'Histoire Naturelle. — Paris.

Revue mensuelle de Gynécologie. — Paris, Boulevard St. Germain, 182.

La Clinique, revue de médecine, de chirurgie et de thérapeutique. — Montreal, 86, Avenue Laurier, Ouest-Canada.

Bulletin et Mémoires de la Société de Médecine de Paris. — Paris, Rue de Clichy, 51.

Tuberculosa, revue mensuelle. — Paris, Rue Portalis, 16.

Annales de Médecine Vétérinaire. — Bruxelles.

Université Médicale-Magazine. — Philadelphia. America.

Bulletin de la Société Impériale des Naturalistes. — Moscou (Russie).

Revue Médico-Pharmaceutique. — Galata, Constantinople, Rue Jakok Goldirum, 74.

Bulletin de la Société de Médecine d'Athènes. — Athena, rue de l'Université, 85.

Journal de Chirurgie de Bucarest. — București, str. Numa Pompiliu, 10.

IN LIMBA GERMANĂ :

Annalen des K. K. Naturhistorischen-Hof-Museum. — Viena, Burgring, 7.

Apotheker Zeitung. — Berlin, Neue Friedrichstrasse, 43.

IN LIMBA ITALIANĂ:

Studi Sassaresi. — Sassari, Sardegna.
 Bulletin de la Reale Academia Medica di
 Roma. — Roma, Università.
 Gazzetta Internazionale di Medicina. — Na-
 poli, Via Broggia, 13.
 Pathologica, Revista Quindicinale. — Genova,
 Casella Postale, 884.

SPANIOLE ȘI PORTUGHEZE:

Boletín da Sociedade Nacional de Agricul-
 tura Brasileira. — Rio-de-Janeiro, Praça
 Quinze.
 Portugalia materiaes para o estudo do
 poro portuguez. — Porto, Rua de Cedo-
 feita, 548.
 Boletín Pharmaceutico. — Porto, Praça do
 Santa Thereza, 24 — 1.º
 Anales del Museo Nacional de Historia Na-
 tural. — Buenos-Ayres.

IN LIMBA ENGLEZĂ:

Annal of the Universal-Medical Sciences.
 — Philadelphia.
 The Bacteriological World and modern Me-
 decine. — Battle-Creek, Michigan, Ame-
 rica.

The Monthly Cyclopaedia. — Philadelphia.
 Surgeon General Office. — Washington, A-
 merica.
 Clinical Contributions. — Boston, Massa-
 chusetts, General Hospital.
 The Academy of Natural Sciences. — Phi-
 ladelphia.

Afară de adresele însemnate pînă
 aici, Buletinul Societății se mai trimete
 în schimb mai multor reviste și ziare
 românești din țară și localitate, la un
 număr de Medici și Editori mai de samă
 din străinătate, cum și la cîteva Insti-
 tuțiuni culturale, medicale și naturalis-
 tice din diferite orașe principale din
 Europa și America, cu cari au urmat
 sau se mai urmează încă diferite rela-
 țuni.

În special, în schimbul Buletinului,
 Academia Română din București tri-
 mete regulat Societății exemplare din
 absolut toate publicațiunile sale, atît pe-
 riodice cît și orice opuri istorice sau
 literare, editate de ea.

CAPITOLUL ULTIM.

Cîteva 'adausuri, însemnări și îndreptări.

Găsind în cursul tipăririi acestui
 op unele însemnări ce nu le avu-
 sesem la îndămină pînă în momentul im-
 primării capitolelor respective, vom adău-
 gi și complecta unele date, cari credem
 că pot interesa pe cetitori. Între aceste
 putem însemna următoarele:

Asupra biografiei D-rului Czihak: Pe
 lângă datele scrise în pag. precedentă
 48, mai aflăm că Czihak a studiat me-
 dicina la Universitatea din Heidelberg,
 dela 1819—1823, când obținând titlul
 de Doctor în medicină, chirurgie și a-
 cușerie, pleacă la Viena, pentru a
 se perfecționa, de unde apoi se hotără
 a face o excursiune în Orient. În că-
 lătoria sa se opri mai întâi în Iași, în
 1825, unde avu prilejul să dea ajuto-
 rul seu unei Doamne din societatea
 înaltă, ce nu putea naște, fatul fiind
 mort încă de trei zile. După o opera-
 ție reușită, D-rul Czihak scapă cu viață
 pe mamă, ceia ce îi facu o frumoasă
 reputație în Iași și i atrase imediat o

clientelă numeroasă, lucru ce-l îndemnă să
 se hotărască a se stabili în Capitala Mol-
 dovei.

La 1828 izbucnind războiul Ruso-
 Turc, D-rul Czihak fu angajat de ar-
 mata Rusă cu Ștab-Doctor (Colonel-
 asimilat), și în această calitate el făcu
 campania rusească, pînă după pacea din
 Adrianopol, cînd reveni în Iași.

În timpul unei epidemii de holeră ce
 urmă, se zice că el singur (aiurea am
 văzut că și doctorul Măsciuk) au mai
 rămas la postul său în Iași, spre a da
 ajutor mulțimei suferinde, mai toți cei-
 lalți medici locali refugiindu-se pe unde
 putură.

În 1832, D-rul Czihak fu numit de
 Generalul Kisseleff ca Medic-șef al ar-
 matei Moldovei, cînd, el organiză cel
 dintai Serviciu Sanitar Militar local, cu
 un spital în Iași și al doilea în Galați.
 Czihak aduse mai tîrziu ca ajutor al
 seu la Spitalul militar din Iași pe D-rul
 Ludwig Russ, iar pentru Galați pe un

nepot al seu, D-rul Enric Czihak. La 1848 tot Dr. Czihak conduse două spitale ale armatei Rusești, cantonate în Iași.

În 1849 el însoți la Constantinopol pe Domnitorul Moldovei Grigore Al. Ghica, care merse acolo spre a primi investitura sa ca Domn, pentru care Czihak fu decorat de Sultanul.

La 1853, ceru un concediu, din cauza sănătății, ceea ce i se acordă de Vodă Ghica, cu păstrarea salariului întreg. El se întoarse în Moldova la 1858, când Caimacanul Nic. Vogoride îl numi Colonel-Doctor la Statul-Major al oștii. Cu acest prilej Dr. Czihak redactă primul *Manual al soldaților din Compania sanitară a oastei Moldo-Română*, ce fu tipărit în 1859, după care apoi mai scrise încă câteva lucrări, asupra *Însărcinărilor extra-uterine*, asupra *Bogățiilor mineralogice și botanice a Principatelor*, o *Nouă metodă de cultura tutunului*, etc., pe cari le publică în diferite broșuri și reviste specialiste din străinătate.

Dr. Czihak avu din prima sa căsătorie un fiu, Alexandru, care pasionându-se pentru studiul limbei Române, scrise cu multă competență un *Dictionar filologic* al limbei noastre, primul op și cel mai de samă pînă acum în această specie, care fu premiat și de Academia Francesă; asemenea avu și o fiică, Emilia, ce se căsătorî cu vărul său Dr. Enric Czihak. Alexandru Czihak filologul muri în Mayența în 1889. (*Dr. Butză*, Rev. Sanit.-Militară 1902). Despre el dă câteva amănunte și Dr. I. U. Iarnik, în scrisoarea ce am reprodus-o îndărăt, în pag. 127.

Czihak a fost amic și medic de casă a familiei lui Mihail Cogălniceanu și a administrat chiar un timp averea acestei familii.

*

D-rul Mihail Zotta, — după notele ce ne-au dat D-l Sever Zotta, Directorul Arhivei din Iași, nepot de bunie al D-rului, — s'a născut în 15 Octombrie 1800, în comuna Kișălău, (Bucovina, lângă Nistru), fiu al moșierului Ioan Cav. de Zotta și a Mariei născ.

Morțun. S'a făcut studiile în Buczacș (Galiția), apoi în Facultățile de medicină din Lemberg și Viena, unde s'a căpătat titlul de Doctor în medicină și chirurgie, susținându-și teza sa de doctorat (credem) cu broșura publicată în 1826 la Viena, intitulată *Dissertatio de Colica Saturnina*. Stabilindu-se apoi imediat în Iași, curând el fu numit Proto-medic al Moldovei. În Ianuar 1832 se căsătorî cu Victoria, fiica Marului Vornic Alex. Cantacuzin-Pășcanu, lucru ce-l făcu apoi să se înapoiască în Bucovina, spre a-și vedea de interesul moșiilor de zestre, mai ales după ce un pojar din Iunie 1833, îi mistui casele sale din Iași. D-rul Zotta s'a stabilit de atunci în satul Ocna, unde s'a zidit un frumos castel, continuînd a se ocupa cu agricultura, dar interesîndu-se în acelaș timp și de viața intelectuală a compatrioților sei. El încetă din viață în April 1864.

*

D-rul Oswald Frederic Ludwig Dreutzel fu coleg de facultate cu D-rul Czihak, fiu al unui pastor protestant și profesor la Universitatea din Heidelberg, care, ca să subvie necesităților ce-i impunea familia sa, compusă din nevastă și 25 copii, ținea în gazdă studenți străini, între care fu și Manolache Costăchi Epureanu, ce deveni apoi marele om de stat al Moldovei. Cînd tînărul Dreutzel obținu titlul de Doctor în Medicină, Epureanu îl sfătui să vie în Moldova, unde i-i înlesni mai întai un post comunal la Fălticeni, apoi un altul la Iași. Aicea repede își făcu o clientelă numeroasă, fiind unul din cei mai reputați chirurghi ai epocii. A fost căsătorit întai cu o germană, care muri în Iași, după care, pentru a se putea căsătorî a doua oară, cu o romîncă ortodoxă, d-ra Karaieni, el trecu dela protestantism la ortodoxie, botezîndu-se și primînd numele de Victor. Pe urma lui a mai rămas astăzi numai un singur fiu, din a doua căsătorie, fost oficiant telegrafic al statului nostru, acum pensionar.

*

D-rul Ioan Lochmann. În 1904 a în-

cetat din viață în Iași. Farmacistul Anton Lochman, în vîrstă de vreo 78 ani, frate cu D-rii Ioan și Petru Lochman, ambii foști Membri și în Comitetul Societății Medico-Naturaliste. Toți trei erau fiii altui Farmacist, Ioan Lochmann, născut la 1773, care obținuse dela Domnia respectivă un hrisov special pentru deschidere de spițerie în Iași, peste drum de poarta Bisericei Trei-Sfetitele, spițerie care arse la 19 Iulie 1827, și fu apoi reclădită în baza unui alt hrisov, din 1828, dat de Ioniță Sturza-Vodă, din care se vede că „acestui Ion Lochman, spițer de aici din Iași, de peste 35 de ani“, i se dă diferite privilegii spre a putea reclădi spițeria sa. Tatăl acestui din urmă fu Doctorul Ion B. S. Lochmann, elvețian (după Aurel Scurtu, *Almanacul Hygiei*, 1905), sau sas, (după N. Iorga, *Revista Istorică*, 1918), care, născut în 1700, veni în Iași la 1740, și timp de 45 ani sluji ca Medic al Scaunului Domnesc al Moldovei. El muri în anul 1785, și portretul lui, după un vechiu tablou în oloi, pe care îl redăm în acest volum, e unicul ce se poate găsi astăzi dintre figurile tuturor vechilor medici cu diplomă, ce au hălăduit în țara și orașul nostru, în cursul veacului al optsprezecelea. Farmacia Lochmanestilor e azi în posesiunea D-lui David Herzenberg.

*

Medicii contemporani ai d-rului Czihak: Dintr'o însemnare particulară a D-rului I. Czihak, găsim cîteva nume de Doctori în Medicină, cari nu figurează în alte scrieri că ar fi practicat în Iași. Pentru orice caz însă, credem interesant a reda acea notă, care poartă în frunte două citații latinești, nu știm în ce scop, și anume: 1), *De mortuis nihil nisi bene*, și 2) *Affluvit Deus et dissipati sunt!*

Iată numele însemnate în acea listă: *Dr. Saphiropolo 1842*, (un nepot al acestuia, născut în Iași, se mai află astăzi, pictor și funcționar la București), *Dr. Lieb*, *Dr. Viola*, *Dr. Plusk*, *Dr. Athanasiadi*, *Dr. Mosko*, *Dr. E. Rolla*, *Dr. Samorcasse*, *Dr. Romanzej (?)*,

Dr. Bürger & Jumetty 1812, *Dr. Zotta 1828*, *Dr. Illaschzuk 1830*, *Dr. Cristodulo*, *Dr. Stege*, *Dr. Bassereau*, *Dr. Dreuttel*, *Dr. Zuckarini 1832*, *Dr. Abegg 1833*, *Dr. Zissi*, *Dr. Sakellario 1834*, *Dr. Schian 1847*, *Dr. Fătul*, *Dr. Blaustein 1833—1845*, *Dr. Glauber 1846*, *Dr. Schiffer 1846*, *Dr. Costin...*, *Dr. Lazesko 1847...*, *Dr. Tremel... din Bavaria (?) 1843*, *Dr. Fränkel... din Brodi*, *Dr. I. Lazesko din Galizia...*

*

Manuscrise interesante. — În arhiva Societății Medico-Naturaliste, între alte acte și scrisori vechi ce se află răzlețe, mai notăm că se găsește neutilizate de nimene, pe lângă voluminosul manuscris al *Florei Moldovei*, dresat de Farmacistul, mai tîrziu D-rul Iosif Szabo, în colaborare cu Iulius Edel și D-rul Iacob Czihak, încă două importante acte: unul în limba rusească, conținînd două rapoarte oficiale relative la *Mineralele și Ocnele din Moldova*, făcute de Inginerul de mine I. Lissel, în 1833, din ordinul fostului Guvernator al Principatelor Generalul Kisselef, care le-a trimes apoi Muzeului Istórico-Natural, împreună cu o frumoasă colecțiune de probe de minerale culese de numitul, formând prin aceasta prima bază a Muzeului; și altul, *O conferință* a D-rului Czihak, scrisă în limba germană, relativă la studiul științelor naturale, care s'a cetit de autor în ședința Societății din 15 Decembre 1834.

Traducerea și publicarea acestor studii ar fi utilă, credem, din mai multe puncte de vedere.

*

În ce privește *Cataloagele generale ale colecțiunilor și obiectelor istorice*, ori *curioase*, cum și a *Bibliotecii*, Societatea este hotărîită să le puie în ordine deplină pe acele ce se găsesc nelămurite sau neținute la curent, față cu noul aranjament ce urmează a se da Muzeului, după comanda de obiecte ce s'au dispus a se face, — după care să se tipărească în broșuri aparte, așa ca să fie la îndemîna oricărui vizitator, sau acelor chiar din membri cari ar voi să

profite de miile de opuri de diferite naturi, din cari multe se află acum necercetate de nimeni, din lipsa cataloagelor respective și ținute la curent.

*

O piesă din Muzeu ce n'am avut prilejul de a o găsi la timp, spre a o reproduce ca desen și inscripție, e *Medalia bătută de Societatea de Medici și Naturaliști din Iași* în anul 1842, cu destinația de a fi prezentată lui Mihail Sturza-Vodă, în semn de mulțămire și recunoștință pentru marele interes ce acest Domnitor a aratat acestei Societăți încă de pe la 1834, când era Prezidentul ei. Cu cel dintâi prilej se va publica desemnul acestei medalii și alte lămuriri eventuale. Despre ea se menționează numai îndărăt, pag. 139, col. I.

*

Monezi vechi. — Dintr'o notă de ziar se vede că, în Iunie 1845, un țigan de pe moșia Stînca, din județul Iași, prăsiad popușoi, dădu de un ulcior, în cari se găseau vre-o 8000 monezi vechi, care i s'au luat și trimes la Ministerul din Lăuntru al Moldovei. Din aceste monezi ca trei pătrimi s'au dăruit Cabinetului Istórico-Natural.

*

Medici practici din Moldova, în cursul anului 1842. După o adresă a Comitetului Sănătății, din luna Septembrie 1842, aflată între hîrțile Societății, (ce se vede a fi publicată și în *Uricariul* de T. Codrescu, (vol. XIX, 439 sq.), se constată că, în acea epocă, Ocărnuirea Moldovei încuviințase practica în Principat a următorilor *Doctori în Medicină și Ipohirughi*:

1. Dr. Protomedicul Dimitrie Samurcaș.
2. Dr. în Medicină și Chirurgie Post. Iosiv Viola.
3. Dr. în Medicină și Chir. Neculai Peris.
4. Dr. de Chir. și Acușerie Maior St. (?) Cihak.
5. Dr. și Maghister de Acușerie Ioan Ilașciuc.
6. Dr. și Mamos Aga Costachi Vârnăv.
7. Dr. Spatariul Alexandru Teodori.
8. Dr. Aga Emanoil Holțdrengher.
9. Dr. Chir. și Acușerie Aga Gheorghe Cuciureanu.

10. Dr. Emanoil Frenkel.
11. Dr. Chir. și Acușerie Osvald Draitel.
12. Dr. Chir. Petru Lib.
13. Dr. Chir. Aristid Bendela.
14. Dr. Chir. și Acușerie Maior August

Abec.

15. Dr. Chir. Emanoil fon Costin.
16. Dr. și Chir. Dimitrie Zisu.
17. Dr. Chir. Gheorghe Cornhofer.
18. Dr. Chir. Neculai Lafari.
19. Dr. Chir. Șarl (?).
20. Dr. Chir. și Acușerie Gheorghe Hristodul.
21. Dr. Chir. Stanislav Iasinski.
22. Dr. Chir. Neculai Chiriopol.
23. Dr. Chir. și Acușerie Ignat Diaconovici.
24. Dr. Chir. Frideric Cron.
25. Dr. Chir. Gustav Herzog.
26. Dr. Chir. și Acușerie Herman Martin.
27. Dr. Chir. Șarl Mezonab.
28. Dr. Chir. Hermanos Vagner.
29. Dr. Chir. Ludvig Prodan.
30. Dr. Chir. Iosif Caramela.
31. Dr. Chir. Ion Finkelstein.
32. Dr. Chir. Isidor Bernfeld.
33. Dr. Chir. Andrei Panas.
34. Dr. Chir. Frideric Hamel.
35. Dr. Chir. Bernhard Calman.
36. Dr. Ioan Asanis.
37. Dr. Maximilian Enghel.
38. Dr. Chir. și Acușerie Ludvig Cescovsky.
39. Dr. Maghisteru Acușerie Iosif Max.
40. Dr. Anastasie Lasca.
41. Dr. și Mamoș Isac Scrob.
42. Dr. de al 2-lea rang Dim. Luriotis.
43. Dr. de al 3-lea rang Rizo Dicariadi.

Chirurgi.

1. Chirurg Matei Trisonim.
2. Adolf Blaustain.
3. Iosif Smid.
4. Iosif Bering.
5. Chirurg și Acușerie Moritz Chernbach.
6. Dantist Iosif Lefler.
7. Filip Naiman.
8. Abraham Manzel.
9. Oculist Alexa Tesa.
10. Moritz Leitner.
11. Frantz Miler.
12. David Meșș.
13. Carl Trimerșleigher.
14. Ioachim Grabșaiht.
15. Ioan Esetaș de Saroș.
16. Teofil Madieschi.
17. Chirurg Dantist Adalbert Rainer.
18. Papiian Kernbah.
19. Gheorghe Møden.
20. Papan Andecs.
21. Iacob Domas.
22. Bernhard Landau.
23. Frantz Salpfer.
24. Jiga Eperieș.
25. Marcu Șabera.

26. Iacob Ghistier.
27. Moritz Finkelstein.
28. David Reitman.
29. de a treia stare Petru Țincovici.
30. Dan Daniil Mihailovici.
31. Veterinar Teodor Cihac.
32. Ioan Hupuți.

Alți Medici diverși, ce au funcționat în Iași, în 1863, se găsesc notați următorii :

Ai Comunei (Consiliul de Higiend) : Dr. Dim. Zissi, Tob. Klauber, Mich. Löffler, Ion Finkelstein, George Hristodulo, George Sachelarie și Eduard Anino.

Serviciul Orașului, aceiași, plus Dr. George Flaishlen. Secretar Samoil Botezatu.

Medic Școalelor și Internatelor : Dr. Al. Teodori.

Medici practici : D-rii Adolf Blaustein, Teodor Cihac, Evanghelie Ladicos, Ioan Landesberg, Emil Max, Gh. Mavrocordat, Eman. Tachmintsis, Const. Vârnav.

Ai Districtului : Med. Primar Dr. Ed Plohn, Licenț. M. Butărescu.

Spitalele St. Spiridon : cu 285 paturi :

Medici Primari : Dr. A. Fătu, Ar. Bendella, Bassereau, Russ Lud. ; *Secundari* : Ion Lochman, Petru Lochman, Nic. Negură, Ios. Szabo.

Farm. Dirigent, Dr. Chim. Th. Stener.

Farm. Francisc Humpel.

Spitalul Tatarasi : Dr. Russ L. și Scarlat Lenz. *Ospiciul Galata* : Dr. Szabo. *Golia*, vacant, *Gregorian* : Dr. Al. Grecianu.

Spitalul Israelit : Dr. Ferd. Mandl și Flaishlen George.

Armata : Dr. Gust. Otremba, Ionata Sergie, Const. Pastia, Mich Popescu, George Economu.

*

Indreptări. — În cursul tipăririi s'au strecurat câteva erori de cifre sau text

din cari unele pot lesne a fi înțelese de cetitori, iar altele le însemnăm aici :

La pag. 1 chiar, s'a omis numele fostului Medic al lui Ștefan cel Mare ; e : *Matteo da Murano* ;

La pag. 38 col. II, rîndul 13, în loc de anul 1846, trebuia să se scrie 1857 sau 1858 ;

La pag. 62, col. II, rîndul 33, în loc de *Costache Rola*, a se citi *Dimitrie Rallet*, (eroarea e din vol. d-lui Xenopol).

La pag. 123, col. I, după rîndul 50, a se adăuga *Dr. Dimitriu (V.)*, iar în col. II, după rîndul 60, a se adăuga *Dr. Ștern (A.)*.

La pag. 149, col. II, rîndul I, în loc de *internă—isterică*.

La pag. 159 col. II, nota „Din acest an Buletinul se publică numai în limba franceză“, trebuia pusă în col. I, după rîndul 11. Mai jos, *Anul al XXI*X, e tipărit greșit în unele exemplare numai, *Anul XXIV*.

Mai notăm că cel dintâi Comitet al Societății, prezidat de Dr. Mih. Zotta, (pag. 15), avea ca Vice-Președinte pe D-rul Basile Bürger și ca Secretar (unic) pe D-rul Cihac.

Rîndurile privitoare pe *Silvicultorul D. Stănescu*, (pag. 26, col 2, și pag. 27 col. I), luate dintr'o scriere a d-rului Fătul, trebuiesc considerate abia pentru anii de după 1870.

De se vor mai găsi și alte asemenea scăpări din vedere sau nepotriviri, rugăm pe cetitori a ni le semna.

TABLA DE MATERII

	Pag.		Pag.
Capitolul I. Epoca de formațiune a Societății și Muzeului seu. Inceputul artelor și științelor în Moldova.	1	Cel dintâi Manual științific în limba română	48
Constituirea celei dintâi Societăți științifice „Cercul Ieșan de cetire medicală”	4	Conferența dela Freiburg.	49
Crearea Societății Doftoricească „Moldo-Romanică”	5	Raport asupra propășirii civilizației în Principatul Moldovei (1838)	49
Arătare (Statute) pentru așezarea unei Societăți doftoricească Moldo-Romanică (1832)	6	Participarea D-rului Czihak la Congresul din Erlangen.	53
Extract din Statutele Societății Medico-Istoriei Naturale (1833).	7	Proiectul înființării unui Observatoriu Astronomic la Muzeu. Intrigi și calomnii	53
Diploma oferită Contelui Kisseleff	8	Donățiunea făcută de Dr. Czihak orașului Iași	54
Extract din Statutele Societății Medico-Istoriei Naturale în Moldova, (1834)	10	Alte donațiuni făcute de Dr. Czihak Societății.	55
Inaugurarea oficială a ședințelor și a lucrărilor Societății	12	Capitolul VII. Cumpărarea unui local propriu al Societății. Imprumutul proiectat.	56
Aprobarea nouelor Statute și subvenția acordată Societății din Cassa Școalelor	14	Greutățile întâmpinate cu efectuarea împrumutului	58
Comitetul și cei întâi membri ai Societății	15	Formular de Acțiuni ale Societății pentru cumpărarea casei lui Sturza.	59
Relațiile Societății cu străinătatea	16	Urmărirea prin Visterie a subscriitorilor la împrumut.	59
Diploma Prințului Alex. Kalimach	16	Documentele casei.	62
Noi Membri înscriși în 1833	17	Capitolul VIII. Catagrafa obiectelor din Muzeu	64
Schimbări de Președinți ai Societății	18	Colecțiunile aflate în Muzeu în 1863 și 1874.	71
Membrii înscriși în 1834	21	Capitolul IX. Modificările succesive ale vechitor Statute	73
Invitare la un Congres	22	Statuturile Societății Medico-Istoriei Naturale din Moldova (1844)	74
O comunicare științifică a Dr. Zotté.	23	Alte diferite modificări	81
Constituirea Secției Agronomice	23	Capitolul X. Biblioteca și Statutele ei. Încercare de a se acapara biblioteca Societății	82
Jurnalul Ședințelor Secției Agronomice.	24	Statutele Bibliotecii Societății (1868)	83
Cele dintâi obiecte și cărți dăruite Muzeului	25	Capitolul XI. Daraverile financiare și administrative ale Societății pînă la 1859. Bilanțul pe 1834 — 1843.	84
Capitolul II. Misiunile Științifice organizate de Societate. Compunerea Florei și Faunei Moldovei	26	Darea-de-samă a Comitetului către Mihail Sturza-Vodă.	94
Descoperiri și Analize	31	Semile Societății înaintea Adunării Obștești a Moldovei	95
Misiunea științifică Franco-Rusă.	31	Încercări de a se supune Societatea sub conducerea și controlul direct al Cîrmuirii	96
Capitolul III. Ședința solemnă din 24 Mai 1836.	32	Socotelile Societății pe anii 1841-43.	98
Capitolul IV. Înzestrarea, clasificarea și pastrarea colecțiilor. Angajarea unui Conservator	35	Un privilegiu al Societății	102
Cumpărarea și așezarea Elefantului	37	Capitolul XII. Epoca de înceșeală a Societății: 1860—1885.	107
Cumpărarea unei Momii și altor obiecte orientale	38	Alegerea lui Alexandru I, Cuza-Vodă în localul Societății	108
Capitolul V. Corespondența cu învațații din străinătate.	40		
Capitolul VI. Activitatea și devotamentul D-rului I. Czihak. Note biografice	48		

Dapă strămutarea Capitalei din Iași .	109	Ietitul Societății de Medici și Naturaliști .	149
Lucrările urmate sub președinția D-rului Fătul .	112	Capitolul XVII. — Ultimele Schimbări în Comitetul Societății .	160
Delegațiunea trimisă și cererea adresată Domnitorului Carol I .	113	Capitolul XVIII — Revistele Medicale și Științifice din Biblioteca Societății, dela 1881—1919 .	161
O reformă propusă de Prof. P. Poni. Dela 1879—1886. Vizita Regelui Carol I la Muzeu. .	114	Publicațiile periodice cari se primesc în schimb cu Buletinul Societății. .	165
Asupra gestiunii Președintelui Dr. Fătul .	116	Capitolul Ultim. — Cîteva adausuri, însemnări și îndreptări .	166
Capitolul XIII. Epoca de regenerare a Societății. 1886—1919. Fundarea Buletinului. .	116	Portrete :	
Obiecte din Curtea Domnească a Iașului. — Cumpărare de Colecțiuni și regularea Bibliotecii. .	117	D-rii M. Zota, I. Czihak, I. Lochman și Marele Logofăt Al. Ghica .	1
Propuneri de modificare a Statutelor și scopurilor Societății .	117	M. Gr. Sturdza și General Kisseleff .	9
Intervenția D-rului I. Czihak .	118	Al. Balsch și Cost. Sturdza .	16
Obiecte donate în amintirea lui Cuza-Vodă .	119	Hatmanul Gr. A. Ghica .	25
Donația D-rului Cucuireanu, Noi membri Corespondenți .	119	D-rii G. Cucuireanu, I. Szabo și O. Dreutzel .	32
Moartea D-rilor Russ și Czihak .	121	Gh. Asachi .	57
Donația lui P. Balș .	121	D-rii I. Ciure, A. Bendella, G. Iuliano, Russ junior, E. Rizu, Th. Philipescu, Th. Stenner, D. Zissi și D. Sakellari .	64
Serbarea de 58 ani a fundărei Societății .	121	Dr. Russ, bătrînul .	73
Moartea D-rilor Otremba și Ciurea .	122	Gr. Cobălcescu .	80
Membrii activi ai Societății dela 1886 pînă în prezent. .	122	Vornicul D. Rallet .	88
Intervenirea Ministeriului Instrucțiunii pentru îmbunătățirea stărei Muzeului .	124	Profesorul P. Poni .	96
Asupra organizării unei serbări jubilare .	125	D-rii C. Virnav și G. Bogdan .	112
Noi membri Onorari și Corespondenți. Dispoziții în vederea unui Congres Național de Medicină în Iași .	125	Logofătul Iordachi Beldiman .	120
Vizita Președinților Republicii Basarabiei .	128	Dr. An. Fătul .	137
Comemorarea Membrilor Societății, căzuți victime datoriei în timpul războiului .	129	D-rii C. Bacaloglu, G. Socor, E. Riegler și C. Parhon .	144
Ultimele Budgete ale Societății pe anii 1907—1917 .	130	Dr. G. Otremba .	153
Capitolul XIV. — Statutele în vigoare actualmintre (1900) .	132	D-rii C. Bottez, E. Pașcarin, E. Juvăra și G. Demetriade .	160
Capitolul XV. — Asupra Secțiunii Numismatice a Muzeului .	136	D-rii A. Brumă, I. Țaranu, M. Gane, V. Răscanu, V. Imervol și A. Müller .	164
Specificarea pieselor numismatice .	137	Ilustrații și facsimile :	
Capitolul XVI. Publicațiunile periodice ale Societății. .	142	Sigiliul Simbolic al Societății .	1
Revista „Povățuitorul Sănătății și a Economiei pentru poporul Românesc” .	143	Diploma Generalului Kisseleff .	8
Foaia Societății de Medici și Naturaliști din Moldova. .	144	Sigiliul obicnuit al Societății .	10
Arhivele Societății de Medici și Naturaliști din Iași .	147	Diploma lui Alexandru Kalimah .	16
Crearea Buletinului Societății .	147	Vederea totală a Casei Societății .	16
Articolele și Memoriile înserate în Buletinul Societății de Medici și Naturaliști .	149	Sala de ședinți a Societății .	32
		Academia Mihaileană .	41
		Vederi din Muzeul Istorico-Natural: Salele „Cuza-Vodă” și Mamifere .	48
		Formular de Acțiunile Societății .	59
		Sala mare a Muzeului : Mamifere, Reptile, etc. .	80
		Casa Societății, văzută din str. Brătianu .	89
		Sala Mineralelor și Petrificațiilor .	96
		Patru vederi din Sălile Muzeului .	104
		Sala Momăiei și Anticităților .	112
		Peetea lui Cuza-Vodă .	121
		Comitetul și Membrii Societății în Ianuar 1919. .	128

